KRISTIAN SINDBALLE

DANSK FORSIKRINGSRET

ANDEN DEL

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG - KØBENHAVN - MCMXXXXI

COPYRIGHT 1941 BY GYLDENDALSKE
BOGHANDEL NORDISK FORLAG - COPENHAGEN

—

OPLAG: 2000 EKSEMPLARER

—

PRINTED IN DENMARK
GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KØBENHAVN

INDHOLD

§ 1. Aftaler om Syge- og Ulykkesforsikring 7
§ 2. Aftaler om Livsforsikring 25
§ 3. Raaden over Livs-, Syge- og Ulykkesforsikringskrav ... 62
§ 4. Udelukkelse af Retsforfølgning i Livs-, Syge- og Ulykkesforsikringskrav 75
§ 5. Pensionskassers Forsikring af deres Medlemmer 80
§ 6. Pensionering af offentlige Tjenestemænd 86
§ 7. Folkeforsikringens Alders- og Invaliderente 122
§ 8. Offentlig Hjælp til ikke invalideforsikrede kronisk syge 158
§ 9. Hvilke Personer den sociale Sygeforsikring omfatter ... 161
§ 10. Sygekassers Forsikring af ubemidlede 180
§ 11. Sygeforeningers og Sygekassers Forsikring af bemidlede 215
§ 12. Social Ulykkesforsikring 217
§ 13. Arbejdsløshedsforsikring 273

§ 1. Aftaler om Syge- og Ulykkesforsikring.

1. Syge- eller Ulykkesforsikring kan ifølge F. A. L.s § 119 tegnes mod Sygdom eller Ulykke, der rammer Forsikringstageren selv eller Trediemand. Den forsikrede behøver altsaa ikke at være den samme som Forsikringstageren. Den sikrede kan være forskellig fra baade Forsikringstageren og den forsikrede.

Forsikringen kan gaa ud paa at yde Dækning for Helbredelsesudgifter, men i Reglen forpligter Selskabet sig til at erlægge Forsikringsydelsen, uanset om Forsikringsbegivenheden har medført Formueskade for den sikrede, saaledes at Forsikringen ikke har økonomisk Interesse til Genstand, og Begreberne Forsikring af fremmed Interesse, Forsikringsværdi, Under-, Over- og Dobbeltforsikring bliver uden Anvendelse. Normalt vil dog Selskabet afvise Begæringer om Forsikring til Beløb, der paa Grund af deres Størrelse giver Anledning til Frygt for Misbrug, og kræve Meddelelse om Syge- eller Ulykkesforsikring, der tages i et andet Selskab.

2. (1) Ved den almindelige Sygeforsikring er Arbejdsudygtighed paa Grund af Sygdom Forsikringsbegivenhed. Forsikringen giver Ret til Dagpenge i indtil et vist Antal Dage, i Reglen 365 eller 360, undertiden 180 eller 90 fra Dagen efter, at Sygdommen er begyndt. Begrænsningen maa formodes at gælde den enkelte Sygdom med mulige Komplikationer og ny Udbrud. Policen fastsætter Beløbet af Dagpenge ved fuldstændig Arbejdsudygtighed. Ved delvis Arbejdsudygtighed betales en forholdsmæssig Del af det i Policen fastsatte Beløb, i Reglen tre Fjerdedele, Halvdelen eller en Fjerdedel. Arbejdsudygtighed anses at foreligge, for saa vidt den forsikrede ikke er i Stand til at udføre sit sædvan-

lige Arbejde. Ret til Dagpenge haves, selv om Arbejdsudygtigheden delvis skyldes svag Konstitution, Legemsfejl eller en fra Forsikringen undtaget Sygdom. For Arbejdsudygtighed, der vilde foreligge af saadan Aarsag, ogsaa hvis den forsikrede ikke led af en af Forsikringen omfattet Sygdom, maa dog Selskabet være ansvarsfrit.

Begrebet Sygdom bestemmes ikke nærmere i Forsikringsbetingelserne. Efter lægelig Opfattelse omfatter det enhver Forstyrrelse af Organismens normale Funktioner. Derimod er Svaghed paa Grund af Alder eller normalt forløbende Menstruation, Svangerskab eller Fødsel ikke Sygdom.

Det ved Begrebet Sygdom bestemte Omraade for Forsikringen indskrænkes paa forskellig Maade ved Forsikringsbetingelserne. Som hørende under Ulykkesforsikring undtages Sygdom som Følge af Ulykkestilfælde. Oftest, men ikke altid, gælder det samme Sygdom, der skyldes Krig, Oprør, borgerlige Uroligheder eller Naturkatastrofer. De fleste Selskaber undtager Sygdomme, den forsikrede har forvoldt forsætligt eller ved grov Uagtsomhed, men sikkert vil de kun sjældent gøre gældende, at en Uagtsomhed er grov. Normalt undtages de Sygdomme, der skyldes overdreven Nydelse af Alkohol, Kokain, Morfin eller lignende, undertiden ogsaa Kønssygdomme. Sygdom eller Legemsfejl hos den, der forsikres, kan foruden Præmieforhøjelse bevirke særligt Forbehold med Hensyn til Følger af vedkommende Lidelse eller Begrænsning af Dagpengeretten til Tid udover f. Eks. 14 Dage, i hvilken Arbejdsudygtigheden varer. For at undgaa Misbrug af Forsikringen undtages ofte Menstruationsvanskeligheder, Blodmangel og alle Sygdomme af ikke over en vis kortere Varighed, i Reglen 4 eller 5 Dage. Ved nervøse Lidelser uden ydre Kendetegn ydes Erstatning i Reglen kun, naar den forsikrede efter Paabud af Lægen er sengeliggende eller indlagt paa Hospital eller Klinik. Og ofte gælder det samme uanset Sygdommens Art, naar den forsikrede ikke har noget Erhverv eller er beskæftiget ved Husgerning i eget Hjem. Hyppigt er det bestemt, at Ret til Dagpenge under Rekreationsophold eller Rekreationsrejse ikke haves eller er

betinget af forudgaaende Operation eller længere Sygeleje og Ordination af Lægen. Ved Barsel ydes Dagpenge kun for Tid udover 10—15 Dage, i hvilken den forsikrede maa holde Sengen. Ofte gælder det samme ved Abort.

Der fastsættes en Karenstid paa 4—6 Uger for andre Sygdomme end Svangerskabs- og Fødselssygdomme, saaledes at Ret til Dagpenge ikke kan haves i Anledning af en Lidelse, der er kommet til Udbrud inden Udløbet af det paagældende Tidsrum.

Forsikringen tegnes i Reglen paa Opsigelse til det Tidspunkt, da et, fem eller ti Aar er forløbet fra dens Ikrafttræden. Er en Sygdom indtraadt, det vil sige kommet til Udbrud, før Udløbet af Forsikringstiden, omfatter Forsikringen ifølge F. A. L.s § 120 Arbejdsudygtighed paa Grund af Sygdommen saavel efter Udløbet af Forsikringstiden som indenfor denne.

Selskabet betinger sig normalt Ret til at opsige Forsikringen med kort Varsel, hvis en Forsikringsbegivenhed indtræffer, i Reglen endog hvis blot et Krav anmeldes, men vil sjældent benytte denne Ret.

Forsikringen er altid stedligt begrænset. Undertiden gælder den alene i Skandinavien eller tillige i Finland, ofte dog ogsaa under Rejser og Ophold i det øvrige Europa af højst to Maaneders Varighed.

(2) Ved Ulykkesforsikring er almindeligvis Arbejdsudygtighed eller Død som Følge af Ulykkestilfælde Forsikringsbegivenhed. Forbigaaende Arbejdsudygtighed giver Ret til Dagpenge i indtil et vist Antal Dage, som ved Sygeforsikring i Reglen 365 eller 360, regnet fra Dagen efter, at Lægebehandling er begyndt. For varig Arbejdsudygtighed betales Invaliditetserstatning. I Tilfælde af Død ydes Dødsfaldserstatning. Et Ulykkestilfælde kan ikke medføre, at Selskabet maa betale baade Invaliditets- og Dødsfaldserstatning. Men Ret til Invaliditetserstatning udelukker ikke Krav paa Dagpenge for den Tid efter Ulykkestilfældet, i hvilken den forsikredes Arbejdsevne er nedsat paa særlig Maade. Ej heller udelukker Dødsfaldserstatning Krav paa Dagpenge for Sygetid. Policen

fastsætter Beløbene af Dagpenge og Invaliditetserstatning ved fuldstændig Arbejdsudygtighed samt Størrelsen af Dødsfaldserstatning. Ved delvis Arbejdsudygtighed betales en forholdsmæssig Del af de i Policen fastsatte Beløb. Som ved Sygeforsikring betales i Reglen tre Fjerdedele, Halvdelen eller en Fjerdedel af det fulde Beløb i delvise Dagpenge. Erstatning for delvis Invaliditet fastsættes paa Grundlag af en mere nuanceret Bestemmelse af Invaliditetsgraden. For en Række Skader fastslaas denne i Policen, helt eller delvis i Overensstemmelse med en af Direktoratet for Ulykkesforsikringen udarbejdet Skala. Ligesom Dødsfaldserstatning ydes Invaliditetserstatning med et Beløb en Gang for alle, ikke i Form af Invaliderente som efter U. L.s § 36 i Reglen, naar Invaliditetsgraden er 50 pCt. eller derover. Dør den forsikrede inden Udløbet af Dagpengetiden, maa Krav paa Invaliditetserstatning være udelukket.

Efter Forsikringsbetingelserne er Ret til Dødsfaldserstatning betinget af, at Dødsfaldet indtræffer inden et Aar efter Ulykkestilfældet. Herefter kan formentlig Dødens Indtræden paa et senere Tidspunkt ikke fritage Selskabet for at betale Invaliditetserstatning, der kan være større end den aftalte Dødsfaldserstatning.

Om Arbejdsudygtigheden eller Døden er en umiddelbar Følge af Ulykkestilfældet eller skyldes en deraf foraarsaget Sygdom, maa være uden Betydning, saa meget mere som Sygdom ifølge Ulykkestilfælde undtages fra Sygeforsikring.

For Arbejdsudygtighed, der vilde foreligge som Følge af svag Konstitution, Legemsfejl, tilfældigt tilstødende eller forud tilstedeværende Sygdom, selvom Ulykkestilfældet ikke var indtruffet, og for Død, der af saadan Aarsag vilde være indtraadt omtrent paa samme Tid ogsaa uden Ulykkestilfældet, er Selskabet ansvarsfrit. Er ikke andet aftalt, maa det derimod være uden Betydning, om nogen af de nævnte Aarsager har medvirket til Ulykkestilfældets Indtræden eller forværret dets Følger, saaledes at Selskabet hæfter f. Eks. for Legemsbeskadigelse ved epileptisk Anfald, Forværring af Hjertelidelse paa Grund af Ulykkestilfælde og Amputa-

tion af en Sukkersygepatients som Følge af Neglafrivning af Koldbrand angrebne Ben. Men de fleste Selskaber betinger sig Ansvarsfrihed, naar forud tilstedeværende Sygdom har medvirket til Ulykkestilfældet, og for saa vidt angaar Forværring af dettes Følger ved forud tilstedeværende eller tilfældigt tilstødende Sygdom — hvilket synes mindre vel stemmende med, at syge Personer i stort Omfang forsikres mod forhøjet Præmie og (eller) særligt Forbehold om Ansvarsfrihed for Følger af en bestemt Sygdom. Lignende almindelige Forbehold om Ansvarsfrihed tages undertiden endog for Tilfælde, hvor en Legemsfejl har medvirket til Ulykkens Indtræden eller forværret dens Følger.

Selvom Selskabet ikke tager almindeligt Forbehold som nævnt, betinger det sig i Reglen, for saa vidt angaar Invaliditetserstatning, at Arbejdsudygtighedsgraden skal fastsættes uden Hensyntagen til Forværring af Ulykkestilfældets Følger paa Grund af anden — forud tilstedeværende eller tilfældigt tilstødende — Invaliditet, saaledes at f. Eks. Tab af Synet paa et Øje ikke medfører højere Erstatning end ellers, naar det andet Øje i Forvejen er blindt. Mod forhøjet Præmie kan dog den, der er enøjet eller døv paa et Øre, opnaa at faa dette taget i Betragtning ved Tab af Synet paa det andet Øje eller Hørelsen paa det andet Øre. Og undertiden bestemmes det, at Invaliditetsgraden i alle Tilfælde skal fastsættes efter de for lovpligtig Ulykkesforsikring gældende Regler, saaledes at ifølge U. L.s § 32 Hensyn tages til Forværring af Ulykkestilfældets Følger paa Grund af forud tilstedeværende Forringelse af Erhvervsevnen, herunder Mén af tidligere Ulykkestilfælde.

Naar Invaliditetsgraden, som det oftest er Tilfældet, paa Forhaand fastslaas i Policen for en Række Skader, er det, for saa vidt angaar disse, udelukket at tage Hensyn til den forsikredes Erhverv, Uddannelse, Alder og Tilpasningsevne iøvrigt ved Bestemmelsen af Invaliditetserstatning. Ogsaa ved andre Skader maa det da formodes, at en ikke individuel, men almindelig Maalestok skal lægges til Grund, hvad iøvrigt ofte udtrykkeligt fastslaas i Forsikringsbetingelserne. Skal

Invaliditetsgraden bestemmes efter de for lovpligtig Ulykkesforsikring gældende Regler, maa derimod ifølge U. L.s § 32 i rimeligt Omfang Hensyn tages til særlige Færdigheder, der kræves i den forsikredes Erhverv, utvivlsomt ogsaa til hans Evne til at udføre anden Virksomhed. Herved erindres, at efter det for Statsanstalten for Livsforsikring gældende Regulativ for Pensionsforsikringer af 15. Marts 1937 og efter F. L.s § 38 er den forsikredes Erhvervsevne nedsat med to Trediedele eller mere, naar han ikke længere ved en til hans Kræfter og Færdigheder svarende Beskæftigelse, der under billigt Hensyn til hans Uddannelse og tidligere Virksomhed kan forlanges af ham, er i Stand til at erhverve en Trediedel af, hvad legemligt og aandeligt sunde Personer med lignende Uddannelse og i samme Egn plejer at fortjene ved Arbejde.

For Retten til Dagpenge maa det være afgørende, hvorvidt den forsikrede er i Stand til at udføre sit sædvanlige Arbejde.

Naturligvis kan Ulykkesforsikring tegnes saaledes, at kun Dagpenge og Invaliditetserstatning eller kun Invaliditetserstatning ydes. Ved Forsikring af Børn er det almindeligt, at Dagpenge ikke betales, og at Dødsfaldserstatningen begrænses til et saadant Beløb, som antages at medgaa til Begravelsesudgifter.

Begrebet Ulykkestilfælde bestemmes undertiden ikke nærmere i Forsikringsbetingelserne, men oftest som en pludselig, ydre, voldelig, af den forsikredes Vilje uafhængig Paavirkning, der har Beskadigelse af hans Legeme til Følge. Udenfor Begrebet falder Lemlæstelse, den forsikrede forsætligt tilføjer sig selv, operativt Indgreb og Selvmord[1]). Ulykkestilfælde er derimod Død for Morderhaand, Legemsbeskadigelse ved Sammenstyrtning af en Bygning, Kedeleksplosion, Lynnedslag, Fald, Slag, Spark, Stød, Stik eller Bid, endvidere Hjerteudvidelse, Muskelsprængning, Forvridning eller Ledskred paa Grund af hastig Bevægelse, Forløftning eller anden særskilt Anstrengelse, vel ogsaa psykisk Chock som Følge f. Eks. af, at den forsikrede overværer en andens Tilskadekomst. Skadelige Paavirkninger af højst nogle faa Da-

[1]) Jfr. dog nedenfor ved Note 5.

ges Varighed kan næppe som efter U. L.s § 1 regnes lige med Ulykkestilfælde, men uanset det Krav om Pludselighed, Forsikringsbetingelserne oftest opstiller, antages det, at for saa vidt ikke andet er bestemt, omfatter Forsikringen Drukning, Ihjelfrysning eller Forfrysning af et Lem ved, at den forsikrede forvilder sig i en Snestorm eller driver til Søs med en Isflage, der uventet river sig løs, vel da ogsaa Hedeslag eller Solstik, endvidere hurtigt forløbende Forgiftning og saavel Smitteoverførelse som Forgiftning gennem et Saar, ikke blot naar dette er opstaaet ved en pludselig Paavirkning, men ogsaa naar det skyldes Gnaven af Beklædningsgenstande eller Værktøj [2]). Skyldes den en pludselig Overhostning, kan maaske endog Smitteoverførelse gennem ubeskadiget Hud eller Slimhinde anses som Ulykkestilfælde. Men iøvrigt maa saadan Smitteoverførelse falde udenfor Forsikringen, ikke mindst fordi man ellers kunde faa en Epidemi af Ulykkestilfælde. Samme Betragtning kan i Lande, hvor Malaria eller Plettyfus oftere forekommer, tale for at undtage disse Sygdomme, der opstaar ved Stik af smittebærende Lus eller Myg. I Modsætning til, hvad der gælder efter U. L.s § 1, falder en gennem længere Tids Forgiftning eller skadelig Paavirkning af anden Art paadraget Erhvervssygdom altid udenfor Forsikringen. Lyskebrok, Lændehold eller Seneskedebetændelse kan være foraarsaget af en særskilt Anstrengelse, men skyldes oftest længere Tids Overbelastning eller sygelig Tilstand, ogsaa naar en bestemt Anspændelse eller Bevægelse er Anledning til, at Lidelsen mærkes første Gang.

Det ved Begrebet Ulykkestilfælde bestemte Omraade for Forsikringen indskrænkes paa forskellig Maade ved Forsikringsbetingelserne. Efter disse kan saaledes Erstatning ikke kræves, naar Ulykken skyldes Krig, Oprør eller borgerlige Uroligheder, i Reglen heller ikke, naar den er foraarsaget af en Naturkatastrofe. Endvidere undtages Ulykkestilfælde, den forsikrede forvolder ved grov Uagtsomhed eller selvforskyldt Beruselse, eller som skyldes, at han har deltaget i særlig far-

[2]) U. f. R. 1918. 497 (H. R. D.).

lig Sport, foretaget Lystsejlads uden tilstrækkelig Søkyndighed eller søkyndig Medhjælp eller faret med Undervandsbaad. Ansvar for Ulykker som Følge af Kørsel med Motorcykle eller Luftfart med Rutemaskine betinges af forhøjet Præmie, og det samme gælder i nogle Selskaber Ulykker som Følge af Deltagelse i visse Arter af farlig Sport. Ofte undtages Lyskebrok, Lændehold og Seneskedebetændelse, der som nævnt i Reglen ikke er af traumatisk Oprindelse, undertiden ogsaa Garagedød, der let kan forveksles med Selvmord, Forfrysninger, Hedeslag og Solstik, Malaria, Plettyfus og Forgiftninger, der skyldes Mad eller Drikke. Sygdom eller Legemsfejl hos den, der forsikres, kan medføre, at særligt Forbehold med Hensyn til Følger af vedkommende Lidelse tages. Nogle Selskaber udelukker Invaliditetserstatning for traumatisk Neurose, ved hvilken Lidelse Invaliditetsgraden ifølge den af Direktoratet for Ulykkesforsikringen udarbejdede Skala i ukomplicerede Tilfælde er 5 pCt. Undertiden ydes Invaliditetserstatning som efter U. L.s § 32 kun, naar Invaliditetsgraden er mindst 5 pCt. Og Ret til Dagpenge er som ved Sygeforsikring i nogle Selskaber betinget af, at Arbejdsudygtigheden varer udover et vist Antal Dage.

Som Sygeforsikring tegnes Ulykkesforsikring i Reglen saaledes, at den kan opsiges af hver af Parterne til det Tidspunkt, da et, fem eller ti Aar er forløbet fra dens Ikrafttræden, af Selskabet desuden med kort Varsel, hvis en Forsikringsbegivenhed indtræffer, oftest endog hvis blot et Krav anmeldes. Er et Ulykkestilfælde indtruffet indenfor Forsikringstiden, omfatter Forsikringen deraf følgende Arbejdsudygtighed saavel efter Udløbet af Forsikringstiden som indenfor denne og Død som Følge af Ulykkestilfældet, uanset om den indtræder før eller efter Udløbet af Forsikringstiden, F. A. L.s § 120.

Forsikringen er stedligt begrænset. Ofte gælder den under fast Ophold i Danmark, Norge, Sverige og Finland, under Rejser og midlertidige Ophold i det øvrige Europa, under Rejser som Passager med Passagerskib mellem Havne i Europa eller paa de ikke-europæiske Kyster af Middelhavet og

det sorte Hav, under Rejser som Passager med Passagerskib til og fra De forenede Stater og, for saa vidt angaar Invaliditets- og Dødsfaldserstatning, under Ophold der af ikke over 6 Maaneders Varighed. Undertiden er fast Ophold overalt i Europa omfattet af Forsikringen, eller kan denne mod forhøjet Præmie udvides til at gælde ogsaa derunder.

Ulykkesforsikring tages oftest sammen med Sygeforsikring. I Reglen fastsætter Policen da en for begge Forsikringer fælles Dagpengesats. For samme Tidsrum betales naturligvis ikke Dagpenge for baade Sygdom og Ulykkestilfælde.

Hvad enten Ulykkesforsikring tages sammen med Sygeforsikring eller alene, kan ikke Sygdom, men kun Ulykkestilfælde give Ret til Invaliditets- eller Dødsfaldserstatning. Denne Begrænsning svarer i visse Tilfælde til Forsikringsbehovet, saaledes naar Forsikringen gælder kun en eller flere Rejser, naar den tages af en Droskeejer til Gunst for befordrede Passagerer, og naar den er en af en Arbejdsgiver som Tillæg til den lovpligtige Ulykkesforsikring taget Fritidsforsikring af hans Arbejdere. Men i Reglen er Invaliditets- eller Dødsfaldserstatning væsentlig lige tiltrængt, om Arbejdsudygtigheden eller Døden skyldes Sygdom eller Ulykke. At desuagtet en til Ulykkestilfælde begrænset Forsikring har faaet stor Udbredelse, beror hovedsagelig paa, at den er langt billigere end en Forsikring, der giver Ret til Invaliditets- eller Dødsfaldserstatning alene eller tillige, naar Arbejdsudygtigheden eller Døden skyldes Sygdom.

(3) Ved Erhvervsudygtighedsforsikring, som for Tiden kun enkelte Selskaber tegner, giver Nedsættelse af Erhvervsevnen med 50 pCt. eller mere som Følge af Sygdom eller Ulykkestilfælde Ret til Dagpenge fra Udløbet af en i Policen fastsat Tid, f. Eks. et halvt eller et helt Aar efter, at Erhvervsudygtigheden er indtraadt og Lægebehandling begyndt, og saa længe Erhvervsudygtigheden varer, dog ikke udover Policens Dato efter, at den forsikrede har naaet en i Policen bestemt Alder, f. Eks. 60 Aar. Policen fastsætter Beløbet af Dagpenge ved fuldstændig Erhvervsudygtighed. Er Erhvervsevnen nedsat med mindst 50 pCt., men ikke fuldstændig tabt, betales

en forholdsmæssig Del af det i Policen fastsatte Beløb. Ændring af Erhvervsudygtighedsgraden medfører tilsvarende Forandring af Dagpengene. Disse udgør herefter en variabel Erhvervsudygtighedsrente, der ikke som den private Ulykkesforsikrings Invaliditetserstatning og Pensionsforsikringens og den sociale Ulykkesforsikrings Invaliderente er betinget af, at Nedsættelsen af Erhvervsevnen er varig.

Forsikringen er uopsigelig fra Selskabets Side. Iøvrigt begrænses den ved Forsikringsbetingelserne paa lignende Maade som de almindelige Syge- og Ulykkesforsikringer.

(4) Ved Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring (Sygekasseforsikring) godtgør Selskabet Udgifter ved Barsel, Sygdom eller Ulykkestilfælde, dog højst med et vist Beløb f. Eks. for hvert Besøg af Lægen eller hos denne, og for saa vidt angaar Udgifter ved andet end Behandling paa Hospital eller Klinik højst en bestemt Brøkdel deraf.

Forsikringen er stedligt begrænset til Danmark, tegnes paa Opsigelse som de almindelige Syge- og Ulykkesforsikringer, indskrænkes ogsaa iøvrigt paa lignende Maade som disse, saaledes ved Bestemmelse om Karenstid for Tilfælde af Barsel eller Sygdom.

3. Ved de almindelige Syge- og Ulykkesforsikringer og ved Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring forpligter Forsikringstageren sig til at betale Præmie for hele Forsikringstiden. Erhvervsudygtighedsforsikring, der som nævnt er uopsigelig fra Selskabets Side, kan af Forsikringstageren opsiges med et vist Varsel til Udløbet af et Forsikringsaar, og for Tid, for hvilken Dagpenge oppebæres, ophører Præmiebetalingen eller nedsættes Præmien forholdsmæssigt, eftersom Erhvervsudygtigheden er fuldstændig eller kun delvis. Var ikke Bestemmelse om Opsigelse fra Forsikringstagerens Side truffet i Forsikringsbetingelserne, maatte det formentlig analogisk følge af F. A. L.s § 98, at kun første Præmie kunde kræves betalt ved Erhvervsudygtighedsforsikring.

Ved periodevis Betaling er Præmien i Reglen den samme i hele Præmiebetalingstiden. Da Fare for Sygdom eller Ulykke ikke er uafhængig af Alder, kan de første Præmier inde-

holde en Sparepræmie. Selv ved Erhvervsudygtighedsforsikring paatager Selskabet sig imidlertid ingen Forpligtelse til at omskrive Forsikringen til Fripolice eller tilbagekøbe den.

Naar den almindelige Syge- eller Ulykkesforsikring eller Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring tages for fem eller ti Aar, gives Præmierabat.

4. Om en Forsikring kan overtages, og i bekræftende Fald til hvilken Præmie, afgøres i Reglen paa Grundlag af Angivelser fra den, der begæres forsikret, navnlig om Alder, Erhverv, Helbredstilstand og Legemsfejl, han maatte lide af. Giver hans Besvarelse af de Spørgsmaal, der stilles ham, Anledning til Tvivl, kan det dog være naturligt at indhente Oplysninger fra Læge eller Hospital. Ogsaa Størrelsen af den Forsikring, der begæres, kan være Grund til ikke at nøjes med hans egne Angivelser.

5. Hvorvidt Fareforøgelse medfører Ansvarsfrihed for Selskabet afgøres efter Reglerne i F. A. L.s § 121.

For at en Fareforøgelse kan være af Betydning for Selskabets Ansvar, maa følgende Betingelser være opfyldt:

(1) Der maa være indtraadt en saadan Omstændighed, at om det ændrede Forhold havde foreligget ved Tegningen, vilde Selskabet have *enten* nægtet at overtage Forsikringen *eller* gjort dens Overtagelse betinget af højere Præmie eller andre Vilkaar iøvrigt *eller* begrænset sit Ansvar for egen Regning ved Genforsikring i videre Omfang end sket.

(2) Den indtraadte Omstændighed maa i Policen være bestemt og tydeligt angivet som fareforøgende. Det er altsaa ikke nok, at en i Policen nævnt Fareomstændighed ændres. Men uanset Ordlyden af Lovens Bestemmelse maa det være tilstrækkeligt, at en Omstændighed, der bestemt og tydeligt er angivet at være af Betydning for Forsikringsforholdet, ændres paa en saadan Maade, at Faren forøges. Er saaledes ifølge Policen den forsikredes Erhverv af Betydning, maa en fareforøgende Ændring af dette have Virkning efter § 121. At angive udtømmende, hvilke Ændringer af Erhvervet der er fareforøgende, lader sig jo vanskeligt gøre.

(3) Den forsikrede maa være vidende om, at vedkommende Omstændighed er indtraadt. Om Ændringen er sket med hans Vilje eller skyldes f. Eks. Bestemmelse af hans Arbejdsgiver, er derimod uden Betydning. Og skønt Ordlyden af Lovens Regel kunde tale derfor, kan det ikke antages, at han skal være vidende om Policens Angivelse af Omstændigheden som fareforøgende. Han behøver end ikke at være vidende om, at Faren er forøget. At Forsikringstageren eller den sikrede har Viden om den fareforøgende Omstændigheds Indtræden, er hverken nødvendigt eller tilstrækkeligt.

Selvom de nævnte Betingelser er opfyldt, har Fareforøgelsen ingen Indflydelse paa Selskabets Ansvar, hvis den skyldes en Handling, der foretages til Afværgelse af Skade paa Person eller Ejendom under saadanne Omstændigheder, at den maa anses forsvarlig.

Virkningen af en relevant Fareforøgelse er forskellig, eftersom Selskabet vilde eller ikke vilde have overtaget Forsikringen, om det ændrede Forhold havde foreligget ved Tegningen. I førstnævnte Tilfælde hæfter Selskabet efter Proratareglen eller, hvis det er særlig vedtaget, efter Kausalitetsreglen. I sidstnævnte Tilfælde er det frit for Ansvar. Som det udtrykkeligt siges, er det dog kun, saa længe Faren er forøget, at Selskabet i sidstnævnte Tilfælde er ansvarsfrit. Og som efter § 49 maa det antages, at Fareforøgelse heller ikke i førstnævnte Tilfælde kan paaberaabes til Frigørelse for Ansvar, naar den er bortfaldet eller er ophørt at have Betydning for Selskabet.

Har Selskabet faaet Kundskab om, at en Fareforøgelse er indtraadt, og det vil paaberaabe sig denne, maa det uden unødigt Ophold meddele den sikrede, hvorvidt det vil gøre nogen Ret gældende, som det har ifølge de omtalte Bestemmelser.

Med den Undtagelse, der følger af Adgangen til at vedtage Hæftelse efter Kausalitetsreglen i Stedet for efter Proratareglen, fastslaar § 121, at Aftale, hvorefter Fareforøgelse skal frigøre Selskabet for Ansvar i videre Omfang end der bestemt, er uden Retsvirkning. Uden Betydning er derfor en

Aftale om, at Selskabet kan opsige Forsikringen paa Grund af Fareforøgelse, eller at det frigøres for Ansvar, hvis en Fareforøgelse ikke anmeldes. Derimod udelukker § 121 ikke, at Selskabet kan betinge sig Ret til at forhøje Præmien i Tilfælde af Fareforøgelse.

Skønt det ikke som i § 50 og i de øvrige nordiske Loves § 121 siges udtrykkeligt, maa det utvivlsomt antages, at kun Fareforøgelse, der opfylder de omtalte Relevansbetingelser, kan frigøre Selskabet for Ansvar. Men § 121 er ikke til Hinder for, at Farer undtages fra Forsikringen, uanset om den forsikrede har Viden om deres Tilstedeværelse, hvilket, som vi har set, sker ikke blot, naar Forsikringen tegnes alene for Fritid eller kun for en Rejse, men i et vist Omfang ved alle Former af Syge- og Ulykkesforsikring. Ved Ulykkesforsikring, hvor Forsikringsbegivenheden aldrig kan indtræde uden Aarsagsforbindelse med den forsikredes Opholdssted, er derfor Aftale om Begrænsning af Forsikringens stedlige Omraade fuldtud gyldig, selvom Omraadet kunde være udvidet mod Forhøjelse af Præmien. Derimod kan en Aftale om, at Selskabet ikke skal hæfte, hvis den forsikrede var beruset, da Ulykkestilfældet indtraf, kun have den Betydning, at Selskabet fritages for Ansvar, om der er Aarsagsforbindelse mellem Beruselsen og Ulykken.

Det angives altid i Policen, at Forandring af den forsikredes Erhverv, herunder hans Stilling deri, er af Betydning for Forsikringsforholdet. Aftale om Hæftelse efter Kausalitetsreglen i Tilfælde af fareforøgende Ændring i Erhvervet træffes næppe nogensinde. Det indses ogsaa let, at Hæftelse efter Proratareglen næsten altid er en for den sikrede fordelagtigere Ordning.

I Selskaber, hvor det stedlige Omraade for Ulykkesforsikring kan udvides mod Forhøjelse af Præmien, vil det, naar Forsikring tegnes uden Udvidelse, være naturligt, at der betinges ikke fuld Ansvarsfrihed, men alene Begrænsning i Ansvaret efter Proratareglen, hvis Ulykkestilfældet er indtruffet i et Omraade, der falder udenfor Forsikringen, men kunde være inddraget under denne.

For saa vidt en Ulykkesforsikring ikke mod Forhøjelse af Præmien er udvidet til at omfatte Følger af Kørsel med Motorcykle, Luftfart med Rutemaskine eller Deltagelse i visse farlige Sportsarter, er i Reglen deraf foraarsagede Ulykkestilfælde undtaget fra Forsikringen. Det forekommer dog, at Lovens Bestemmelser om urigtige Risikooplysninger og Fareforøgelse, herunder Proratareglen, er vedtaget at skulle komme til Anvendelse ogsaa i saadanne Tilfælde. Om dette er en for den sikrede fordelagtig Ordning, beror paa, i hvilket Omfang den forsikrede benytter Motorcykle, rejser med Flyvemaskine eller deltager i nogen af de paagældende Sportsarter. For Selskabet medfører Ordningen, at selv naar et Ulykkestilfælde indtræffer af anden Aarsag, maa Oplysning søges om den forsikredes Forhold i de nævnte Henseender. Og hvorledes hans Forhold var paa den Tid, da Ulykkestilfældet indtraf, kan stille sig tvivlsomt ikke blot i bevismæssig Henseende, idet f. Eks. en enkelt Rejse med Flyvemaskine næppe kan bevirke, at Selskabets Ansvar i hele den tilbageværende Del af Forsikringstiden begrænses efter Proratareglen.

Kun enkelte Selskabers Ulykkesforsikringsbetingelser tillægger Sygdom eller Legemsfejl, der opstaar i Forsikringstiden, Virkning efter Reglerne om Fareforøgelse, men som nævnt undtages ofte fra Forsikringen Ulykkestilfælde, der foraarsages af Sygdom, og Forværring af et Ulykkestilfældes Følger ved forud tilstedeværende eller tilfældigt tilstødende Sygdom.

6. Har den forsikrede uden gyldig Grund ikke efterkommet Forskrifter til Forebyggelse af Forsikringsbegivenheden eller Formindskelse af Skadens Omfang, som Selskabet har givet ham, er dette ifølge § 124 uden Ansvar for Skade, som kan antages foranlediget derved. Utvivlsomt gælder dog denne Regel kun Forskrifter, der er givet med Hjemmel i Forsikringsaftalen eller har Form af bestemte Paalæg i denne. Og den gælder ikke, for saa vidt det vilde medføre et utilbørligt Indgreb i den forsikredes Selvbestemmelsesret, om han skulde opfylde Selskabets Forskrifter. Medens det saaledes vel kan paalægges den forsikrede at søge Læge og følge dennes For-

skrifter eller om fornødent lade sig indlægge paa Hospital eller Klinik til medicinsk Behandling, kan det ikke altid med Virkning efter § 124 foreskrives ham at underkaste sig en Operation. Og skønt Nægtelse af at underkaste sig en Operation, der ikke medfører Fare for Liv eller Førlighed, efter F. L.s § 60 kan have Tab af Ret til Invaliderente til Følge, er det ved den private Syge- eller Ulykkesforsikring næppe muligt at paalægge den forsikrede at underkaste sig enhver saadan Operation. Den omtalte Regel angaar ikke blot Forskrifter i Anledning af Sygdom eller Ulykkestilfælde, men ogsaa Forskrifter til Forebyggelse deraf. Det forekommer imidlertid næppe, at saadanne Forskrifter gives.

Samme Virkning, som om den forsikrede uden gyldig Grund ikke efterkommer Forskrifter som nævnt, har det ifølge § 124, om han forsætligt eller groft uagtsomt undlader at foretage efter Omstændighederne rimelige Foranstaltninger til Forebyggelse af Forsikringsbegivenheden eller Formindskelse af Skadens Omfang.

Da § 124 ikke indeholder Bestemmelser, svarende til de i § 19 optagne, maa formentlig dens Regler komme til Anvendelse, selvom den forsikrede var under 14 Aar, og uanset om han var sindssyg eller iøvrigt uden sin Fornufts fulde Brug.

Det kan ikke aftales, at Undladelse af at træffe Foranstaltninger til Forebyggelse af Forsikringsbegivenheden eller Formindskelse af Skadens Omfang skal have Retsvirkning i andre Tilfælde eller i videre Omfang end bestemt i § 124. At der, som det almindeligvis er Tilfældet, i Forsikringsbetingelserne foruden Paabud om at søge Læge og følge dennes Forskrifter er optaget Bestemmelse om, at Dagpenge løber først fra Dagen efter Lægebehandlingens Begyndelse og ikke efter dens Ophør, medfører derfor kun Fritagelse for at betale Dagpenge for den første Sygedag eller for Tid efter Sygdommens Ophør.

Selskabet godtgør ikke som ifølge § 53 ved Skadesforsikring Tab eller Udgift, der forvoldes den sikrede ved efter Omstændighederne forsvarlig Foranstaltning som her omtalt.

7. Medens de almindelige Regler i §§ 18 og 19 kommer til Anvendelse, naar den sikrede forsætligt eller groft uagtsomt fremkalder Forsikringsbegivenheden, indeholder Loven intet om, at Selskabet er frit for Ansvar, naar det er den forsikrede, der forsætligt eller groft uagtsomt har forvoldt Sygdommen eller Ulykkestilfældet[3]). Bestemmelser derom i Forsikringsbetingelserne formodes at gælde med tilsvarende Forbehold som bestemt i § 19 for de i § 18 omhandlede Tilfælde[4]). Er ikke andet aftalt, maa derfor formentlig Ulykkesforsikring omfatte Selvmord eller Legemsbeskadigelse, den forsikrede begaar eller tilføjer sig i utilregnelig Tilstand[5]).

Angaaende Fremkaldelse af Forsikringsbegivenheden ved en Uagtsomhed, der ikke kan betegnes som grov, gælder de almindelige Regler i § 20.

8. Ved Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring har Selskabet den i § 25 omhandlede Regresret.

Da Loven sideordner Syge- og Ulykkesforsikring med Skadesforsikring, kan ingen af Reglerne herom anses umiddelbart anvendelig ved Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring. Men nogle af de almindelige Regler om Skadesforsikring maa være analogisk anvendelige. Medens Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring kan forbindes med almindelig Syge- eller Ulykkesforsikring, er det saaledes ifølge § 39 udelukket at aftale, at Selskabet foruden Godtgørelse for Sygeudgifterne skal betale et til disse svarende Beløb i Dagpenge. Og medens Reglerne om Underforsikring i § 40 som ved flere Arter af Skadesforsikring er uanvendelige, fordi der ikke er nogen bestemt Forsikringsværdi, maa Bestemmelserne om Dobbeltforsikring i §§ 41—44 være analogisk anvendelige, naar flere Selskaber har tegnet Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring paa samme Persons Helbred. Som efter § 43 kan Selskabet gøre sit Ansvar betinget af, at den sikrede selv bærer Risikoen for en Del af den forsikrede Interesse. For saa vidt an-

---

[3]) Jfr. angaaende Invalideforsikring som Del af Livsforsikring og Invaliderente efter F. L. nedenfor § 2 Nr. 7 og § 7 Nr. 1.

[4]) U. f. R. 1935. 758 (H. R. D.).

[5]) Jfr. ovenfor ved Note 1.

gaar Udgifter, hvoraf højst en vis Brøkdel erstattes, maa vel endog uden udtrykkelig Vedtagelse derom Ansvaret anses betinget af, at den sikrede selv bærer den øvrige Del. Analogisk anvendelige er Reglerne i §§ 52 og 53 om Pligt til at træffe de efter Omstændighederne nødvendige Foranstaltninger til Sikring af Selskabets Dækningskrav, om Ret til Godtgørelse for Tab eller Udgift ved saadanne Foranstaltninger og om de Følger, det har, om de ikke træffes[6]). Uanvendelige er derimod de øvrige Bestemmelser i §§ 52 og 53 og Reglerne i § 51, idet § 124 maa anses udtømmende, for saa vidt angaar de paagældende Spørgsmaal. Da § 121 maa anses udtømmende, for saa vidt angaar Fareforøgelse, er ligeledes de Regler herom i §§ 45—50 uanvendelige, som ikke faar tilsvarende Anvendelse ifølge udtrykkelig Bestemmelse i § 121. Endelig er sikkert den i § 5 indeholdte Regel om Opsigelsesret ved Skadesforsikring uanvendelig, da der i saa Henseende ikke kan antages at skulle gælde andet ved Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring end ved anden Syge- eller Ulykkesforsikring.

9. Angaaende den sikredes Pligt til at anmelde en indtraadt Forsikringsbegivenhed og give alle ham tilgængelige Oplysninger af Betydning for Bedømmelsen af Selskabets Ansvar gælder de almindelige Regler i §§ 21—23. Selskabet betaler de Lægeattester, det forlanger. Ved den almindelige Syge- og Ulykkesforsikring betinger Selskabet sig altid Ret til at lade den forsikrede undersøge af en af det valgt Læge. Undertiden kan det kun ved Obduktion af Liget afgøres, om et Dødsfald er foraarsaget af Ulykkestilfælde eller skyldes Hjerne- eller Hjertesygdom. Som efter U. L.s § 50 maa det kunne medføre Fortabelse af Ret til Dødsfaldserstatning, om de efterladte modsætter sig Obduktion. Ikke sjældent bestemmer Forsikringsbetingelserne udtrykkeligt, at Selskabet kan kræve Obduktion foretaget. Ved Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring kræves Bevis for et Erstatningskravs Berettigelse ført ved kvitterede Regninger.

---

[6]) Jfr. angaaende §§ 56 og 57 nedenfor § 3 ved Note 9.

Tvivl om Størrelsen af en Erstatning afgøres ved Voldgift. Ofte enes dog Parterne om at lade Direktoratet for Ulykkesforsikringen fastslaa Invaliditetserstatning efter de for den sociale Ulykkesforsikring gældende Regler. Ifølge U. L.s § 12 fastsætter Socialministeren en Kendelse til Dækning af Direktoratets Udgifter ved Behandlingen af Sagen.

§ 2. Aftaler om Livsforsikring.

1. Livsforsikring tegnes af Statsanstalten for Livsforsikring og en Række private Selskaber.

For Statsanstaltens Virksomhed fastsætter St. L. visse Grænser. Anstalten er bestemt for Personer, der har dansk Indfødsret eller er bosat i den danske Stat, § 2. Dog er Bestyrelsen bemyndiget til at tegne Forsikringer i Island og for Personer i Udlandet, der har Tilknytning til Danmark. Mere end 400.000 Kr. kan Anstalten ikke forpligte sig til at udrede ved Kapitalforsikring paa en Persons Døds- eller Livsfald, formentlig da heller ikke ved simpel Kapitalforsikring, og tegnes der paa samme Persons Liv baade Kapital- og Renteforsikring, maa Forsikringssummen og det tidobbelte af Rentens Aarsbeløb tilsammen højst udgøre 400.000 Kr., § 13. Ved Renteforsikring kan Statsanstalten ikke paa enkelt Risiko forpligte sig til at udrede mere end 40.000 eller, ved Pensionsforsikring, 20.000 Kr. aarlig.

Det maa være overladt Bestyrelsen at afgøre, hvorvidt den vil benytte sin Bemyndigelse til at tegne Forsikringer i Island og for Personer i Udlandet, der har Tilknytning til Danmark. Men Personer, der har dansk Indfødsret eller er bosat i den danske Stat, har formentlig Ret til at tage Forsikring i Statsanstalten. Det bestemmes udtrykkeligt i § 3, at alle Arter af Livsforsikringer, herunder Livrenter, Overlevelsesrenter og Pensionsforsikringer, kan tages i Anstalten. Mod Tillægspræmie kan dennes Forsikringer efter § 24 udvides til at omfatte de efter Bestemmelserne i denne Paragraf relevante Fareforøgelser. Og ifølge § 37 skal der i Anstaltens Afdeling for mindregode Liv være Adgang til at tage Forsikring, som efter den ved Begæringen afgivne Helbredsattest ikke kan antages

efter de almindelige Tarifer eller mod en mindre Forhøjelse af Præmien. Efter Forholdets Natur maa dog Statsanstalten kunne afslaa at tegne en Forsikring, der ikke vilde tjene noget fornuftigt Formaal. Og foreligger der fra først af Fareforøgelse som omhandlet i § 24, kan formentlig en Forsikring nægtes, der ønskes tegnet for saa kort Tid, at alene Faren for Ulykkestilfælde maa antages taget i Betragtning. Anstalten er næppe heller pligtig at overtage Forsikring paa ethvert mindregodt Liv. Angaaende Invaliderente bestemmes det udtrykkeligt i det for Pensionsforsikringer gældende Regulativ af 15. Marts 1937 § 3, at Bestyrelsen kan afslaa en Forsikringsbegæring, naar vedkommendes Helbredstilstand, Erhverv eller øvrige i Betragtning kommende Forhold skønnes at medføre større Risiko end normalt. Opsatte Livrenter tegnes kun med ubestemt Opsættelsestid.

Grundlaget for Statsanstaltens Præmieberegning er fastslaaet i St. L.s §§ 32—35. Dog gælder dette ikke undtagelsesfrit. De for Pensionsforsikringer gældende Tarifer indeholdes i et af Finansministeren godkendt Regulativ, § 36. Efter § 3 i Regulativet af 15. Marts 1937 kan Bestyrelsen, for saa vidt angaar Invaliderenter, fastsætte Tillægspræmie, naar vedkommendes Helbredstilstand, Erhverv eller øvrige i Betragtning kommende Forhold skønnes at medføre større Risiko end normalt. Ved kollektive Forsikringer kan Bestyrelsen fravige de Forudsætninger om Dødelighed og Rentefod og ændre de Drifts- og Sikkerhedstillæg, der ellers lægges til Grund, § 37. Det samme gælder ved Forsikringer af mindregode Liv. Uden Ret til Bonus kan en straks begyndende — livsvarig eller ophørende — Livrente tegnes mod et af Bestyrelsen med Godkendelse af Finansministeren fastsat Indskud, der er mindre end Prisen for en tilsvarende Livrente med Ret til Bonus, § 35. Efter Reglerne i §§ 33—35 har Bestyrelsen en vis Indflydelse paa Størrelsen af det særlige Driftstillæg, der beregnes, naar Præmie betales i korte Perioder. Bestyrelsen kan fastsætte Tillægspræmie paa Grund af en særegen Fare, der foreligger ved Tegningen af en Forsikring, § 24. Ogsaa paa Grund af visse Fareforøgelser i Lø-

bet af Forsikringstiden kan Bestyrelsen fastsætte Tillægspræmie. Indtræder der i Danmark Krigstilstand eller anden Fareforøgelse af tilsvarende Art, kan Bestemmelser angaaende Tillægspræmie og forskellige i Forbindelse dermed staaende Spørgsmaal fastsættes i et af Finansministeren godkendt Regulativ. Med Samtykke af Finansministeren kan Bestyrelsen fastsætte Tillægspræmie for Forsikringer, der tegnes paa en Tid, da en større Epidemi eller andre uforudsete Begivenheder giver Grund til Frygt for, at de sædvanligt beregnede Præmier ikke er tilstrækkelige, § 14. Uden særlig Lovhjemmel maa dog den Tid, i hvilken Forsikringer tegnes mod saadan Forhøjelse af Præmien, ikke overstige to Aar. For Livrenter paa to eller flere Liv fastsætter Bestyrelsen Præmier i Tilslutning til Statsanstaltens øvrige Tarifmateriale, § 35. Ved Overlevelsesrenter og Overlevelsesforsikringer kan det i Loven fastsatte, hidtil benyttede Beregningsgrundlag ombyttes med et andet, ligeledes i Loven fastsat, om Bestyrelsen finder det paakrævet, § 34.

Af Betingelserne for en Forsikring i Statsanstalten bestemmes nogle ved Forsikringsbegæringen, der sammen med andre efter Bestyrelsens Skøn fornødne Attester og Erklæringer er det Grundlag, paa hvilket Forsikringen tegnes, § 16. Det beror saaledes paa den forsikringssøgendes Ønske, af hvad Art Forsikringen bliver, hvilken Størrelse den faar, om den tegnes som straks begyndende og livsvarig, i modsat Fald til hvilket Tidspunkt den opsættes eller ophører, om Præmie skal betales kun en Gang eller periodevis, i sidste Fald hvilken Længde Præmieperioden og Præmiebetalingstiden faar, og om Præmien for en Periode er den samme i hele Præmiebetalingstiden eller, hvis den ikke er det, hvorledes den varierer, endelig om en straks begyndende Livrente tegnes med eller uden Ret til Bonus. Da Forsikringstageren, som vi skal se, ikke har Pligt til at betale Præmie, maa det dog ved Aftaler desangaaende haves for Øje, at de erlagte Præmier til enhver Tid skal dække den baarne Risiko[1]). Og §§ 32—35

[1]) Jfr. nedenfor Nr. 3 (1).

indeholder visse Forudsætninger om, at Længden af en Præmieperiode kan være et Aar, et halvt Aar, et Kvartaar eller en Maaned, men kun indenfor Folkeforsikringen kortere end en Maaned. At den skal være mindst en Uge indenfor Folkeforsikringen, siges ikke i Loven, men kan formentlig antages. Skønt § 35 forudsætter Muligheden af maanedlig Præmiebetaling ved opsatte Livrenter, tegnes disse kun mod Kapitalindskud, hvilket staar i Forbindelse med, at Opsættelsestiden som nævnt er ubestemt, og at Præmien ifølge § 35 beregnes efter en lavere Alder end den virkelige. Om Opkrævning af Præmier bliver der altsaa ikke Spørgsmaal ved opsatte Livrenter. Foretages der flere Indbetalinger, betragtes hver af disse som Indskud for en selvstændig Forsikring.

For saa vidt de ikke bestemmes ved Forsikringsbegæringen, er Statsanstaltens Forsikringsbetingelser med visse Undtagelser fastsat ved Loven, ligesom ogsaa dens Regler om Beregning og Fordeling af Bonus, der for saa vidt ikke kan betegnes som Forsikringsbetingelser, som de ifølge § 38 gælder kun, indtil anderledes ved Lov bestemmes. Undtagelserne er følgende: For Pensionsforsikringer er nærmere Forsikringsbetingelser indeholdt i et af Finansministeren godkendt Regulativ, § 36. Ved kollektive Forsikringer kan Bestyrelsen fravige de fastsatte Betingelser, § 37. Det samme gælder ved Forsikringer af mindregode Liv. Og i al Almindelighed kan særlige Betingelser fastsættes, om en Forsikring skønnes særlig farlig, § 24. Regler om Præmiefritagelse i Tilfælde af Erhvervs- og Arbejdsudygtighed er tildels fastsat i et af Finansministeren godkendt Regulativ, § 23. Det Forsikringstal, der sammen med Bonustiden bestemmer den enkelte Forsikrings Andel i Bonus, fastsættes ved Pensionsforsikringer og Forsikringer af mindregode Liv af Bestyrelsen med Godkendelse af Finansministeren og ved nogle Forsikringsarter af Bestyrelsen i Tilslutning til Lovens Regler derom, § 43. Det efter Lovens Regler bestemte Forsikringstal kan ved straks begyndende Livrenter med Ret til Bonus ændres og ved alle Forsikringer indenfor Folkeforsikringen og udenfor denne ved Livsforsikringer (i snævrere Forstand), simple Kapital-

forsikringer, Arverenter og lignende Forsikringer, der er tegnet uden Lægeundersøgelse, nedsættes af Bestyrelsen med Godkendelse af Finansministeren, §§ 35 og 43. For den Del af en Forsikring, der genforsikres, fastsættes Forsikringstallet altid under Hensyn til de om Genforsikringen trufne Aftaler, § 43.

De Bestemmelser i F. A. L., der omfatter eller alene angaar Livsforsikring, finder ifølge St. L.s § 51 Anvendelse paa Statsanstaltens Forsikringer, for saa vidt de gælder Forhold, om hvilke Regler ikke er givet i sidstnævnte Lov. De særlige Bestemmelser i St. L.s §§ 9 og 10 er herefter noget misvisende eller i hvert Fald overflødige.

De private Selskaber skal efter L. L. have deres Grundlag for Præmieberegning og almindelige Forsikringsbetingelser, herunder Regler om Beregning og Fordeling af Bonus, godkendt af Handelsministeren. I Modsætning til Statsanstalten maa dog et privat Selskab have Ret til at betinge sig højere Præmie, end Beregningsgrundlaget kræver, eller til at skærpe Forsikringsbetingelserne i særlige Tilfælde. Pligt til at tegne Forsikringer har de private Selskaber ikke.

Enhver Livsforsikringskontrakt skal indeholde de for Forsikringen gældende almindelige og særlige Betingelser, L. L.s §§ 35 og 56. Almindeligvis indeholder dog en Livsforsikringspolice ikke fuldstændige Regler om Genikraftsættelse, naar Forsikringen er ophørt paa Grund af manglende Præmiebetaling, om Omskrivning til Fripolice eller Tilbagekøb af Forsikringen eller om Præmiefritagelse paa Grund af Erhvervs- og Arbejdsudygtighed, ej heller de nærmere Regler om Beregning og Fordeling af Bonus.

2. Det for Livsforsikring særegne Faremoment er Usikkerheden af Menneskelivs Varighed. Dette Faremoment foreligger ikke ved simpel Kapitalforsikring mod Præmiebetaling alene ved Tegningen af Forsikringen, ej heller ved en til en straks begyndende Livrente føjet Forsikring, hvorefter Renten skal betales en vis Tid, uanset om den Person er i Live, der iøvrigt er Rentenyder. Men skønt saadanne Forsikringer angaar kun Forrentning og Tilbagebetaling af Indskudet, der-

for kan siges ikke at være Livsforsikringer, maa utvivlsomt de Regler være anvendelige paa dem, der vilde gælde, om Præmien betaltes periodevis, uden for saa vidt de forudsætter saadan Præmiebetaling. Simpel Kapitalforsikring som nævnt tegnes imidlertid ikke af noget Selskab saalidt som af Statsanstalten, hvilket dels skyldes et Hensyn til Banker og Sparekasser, dels staar i Forbindelse med Reglerne om Skattefrihed for Forsikringssummer i Lov Nr. 149 af 10. April 1922 §§ 6 og 12.

Ifølge F. A. L.s §§ 97 og 118 kan Livsforsikring tegnes paa Forsikringstagerens eller Trediemands Liv, saaledes at den forsikrede ikke behøver at være den samme som Forsikringstageren. Denne Bestemmelse er dog næppe undtagelsesfri. Efter L. L.s §§ 35 og 56 maa nemlig Forsikringsgiveren ved Forsikring paa Trediemands Liv ikke uden Samtykke af denne for Tilfælde af hans Død forpligte sig til at udbetale mere end de erlagte Præmier med Renter og ved Forsikring paa et Barns Liv ikke uden Samtykke af Forsikringsraadet forpligte sig som nævnt for Tilfælde af Barnets Død, før det er fyldt otte Aar. Og det synes at burde antages, at en i Strid med nogen af disse Regler indgaaet Aftale er ugyldig.

Livsforsikring kan tegnes paa et eller flere Personers Liv. Af de almindeligt forekommende Former er saaledes Livsforsikring med Udbetaling, livsvarig Livsforsikring, Livrente, personlig Pensionsforsikring og Arverente paa et, Overlevelsesrente paa to og anden Pensionsforsikring end blot personlig undertiden paa tre eller flere Liv.

Kollektiv Pensionsforsikring kan tegnes saaledes, at ikke blot bestemte Personer, men ogsaa Enker, Ægtebørn, Stedbørn og Adoptivbørn, de paagældende maatte efterlade sig, har Ret til Pension. Det er dog en Betingelse, at den Bestand af bestemte Personer, Forsikringen gælder, omfatter enten mindst 10 fra først af eller de fremtidig indenfor et Tidsrum af mindst 5 Aar af Virksomheden antagne, og er det aftalt, at kun nogle af Virksomhedens Funktionærer skal forsikres, maa dette ikke kunne medføre en for Forsikringsgiveren farlig Udvælgelse. Desuden betinges Retten til Pen-

sion for Enker og Børn af, at Manden hverken var fyldt 60 Aar eller oppebar Egenpension ifølge Forsikringen, da Ægteskabet blev indgaaet, eller da Adoptionen fandt Sted, for Enker, Stedbørn og Adoptivbørn endvidere af, at Manden ikke er død inden 3 Maaneder efter Ægteskabet eller Adoptionen. Fra sidstnævnte Betingelse bortses dog, hvis Mandens Død skyldes Ulykkestilfælde eller hurtigt forløbende akut Sygdom.

De fleste Former for Livsforsikring er enten paa Døds- eller Livsfald eller paa baade Døds- og Livsfald. Saaledes er livsvarig Livsforsikring og Arverente paa Dødsfald, Livrente og personlig Pensionsforsikring paa Livsfald, Livsforsikring med Udbetaling og Overlevelsesrente paa Døds- og Livsfald. Den almindelige Pensionsforsikring er paa Livsfald, for saa vidt angaar Egenpensionen, paa Døds- og Livsfald for Enkepensionens og Børnepensioners Vedkommende. Hverken paa Døds- eller Livsfald er simpel Kapitalforsikring, hvor Usikkerheden af Menneskelivs Varighed er Faremoment alene af den Grund, at Præmiebetalingen ophører senest med den forsikredes Død.

Ved Pensionforsikring er i Reglen ikke blot den forsikredes Opnaaelse af en bestemt Alder og, hvis han efterlader sig Enke eller Børn, hans Død, men ogsaa varig Nedsættelse af hans Arbejdsevne med mindst to Trediedele som Følge af Sygdom eller Ulykkestilfælde Forsikringsbegivenhed, idet en Invaliderente indgaar i Forsikringen som Del af denne. I Modsætning til, hvad der altid gælder efter F. L.s § 40, er Invaliderenten aldrig større end Aldersrenten. I det for Statsanstalten gældende Regulativ for Pensionsforsikringer af 15. Marts 1937 § 2 siges det udtrykkeligt, at Invaliderentens Aarsbeløb maa ikke overstige Aldersrentens Aarsbeløb eller, om Invaliderenten er forbundet med en Livsforsikring med Udbetaling eller anden lignende Forsikring, 10 pCt. af Forsikringssummen. Undertiden har Invaliderenten samme Størrelse som Aldersrenten, uanset hvornaar den forsikrede bliver Invalid. Men ofte fastsættes den efter en med den Alder, i hvilken Invaliditeten indtræder, stigende Skala, saaledes at

den er mindre end Aldersrenten, hvis Invaliditeten indtræder, forinden den forsikrede har naaet den Alder, der giver Ret til Aldersrente, i hvilket Tilfælde kun et til den fastsatte Invaliderente svarende Beløb ydes ham som Aldersrente. Som efter F. L.s § 38 er den forsikredes Erhvervs- og Arbejdsevne ifølge nævnte Regulativs § 8 nedsat med mindst to Trediedele, naar han ikke længere er i Stand til at erhverve en Trediedel af det, som legemligt og aandeligt sunde Personer med lignende Uddannelse plejer at fortjene i samme Egn, ved en til hans Kræfter og Færdigheder svarende Beskæftigelse, der under billigt Hensyn til hans Uddannelse og tidligere Virksomhed kan forlanges af ham. Efter §§ 8 og 12 begynder Invaliderenten tidligst 3 Maaneder efter, at Forsikringsbegivenheden er anmeldt, og har den forsikrede fast Stilling, betales ingen Invaliderente for Tid, for hvilken han oppebærer mere end en Trediedel af den for Stillingen gældende Løn. Skønt varig Nedsættelse af Erhvervs- og Arbejdsevnen til en Trediedel er en Betingelse for Retten til Invaliderente, medfører det naturligvis ikke Pligt til at tilbagebetale modtagne Rentebeløb, om det viser sig, at den forsikredes Erhvervs- og Arbejdsevne paany kommer op over nævnte Grænse, men i saa Fald ophører Renten, § 14.

Særskilt Invaliderente tegner hverken Statsanstalten eller de private Selskaber[2]).

Tidligere tegnede de private Selskaber Invalideforsikring som Del af Livsforsikring med Udbetaling eller livsvarig Livsforsikring, idet de forpligtede sig til at udbetale Forsikringssummen eller en Del af denne, dog højst et nærmere fastsat Beløb, i Tilfælde af fuldstændig og varig Invaliditet som Følge af Sygdom eller Ulykke.

Er ikke andet aftalt, begynder Statsanstaltens Ansvar, naar den ved Paategning paa Forsikringsbegæringen uden Forbehold har antaget den ønskede Forsikring, eller, hvis Forbehold er taget, naar den forsikringssøgende har afsendt sin Akcept paa et af Statsanstalten fremsat Tilbud, St. L.s § 18.

---

[2]) Jfr. dog ovenfor § 1 Nr. 2 (3).

Om ikke andet bevises, anses Paategningen sket eller Akcepten afsendt Kl. 12 Middag. For de private Selskaber gælder de almindelige Regler i F. A. L.s § 11, der afviger fra St. L.s § 18 ved, at naar en ønsket Forsikring antages uden Forbehold, begynder Ansvaret ikke ved Selskabets Paategning af Forsikringsbegæringen, men først naar det afsender Meddelelse om, at Forsikringen antages. Om ikke andet bevises, anses saadan Meddelelse afsendt Kl. 12 Middag.

Tidspunktet for Ansvarets Ophør bestemmes altid ved Aftalen.

Ogsaa Størrelsen af Forsikringsydelsen bestemmes ved Aftalen. En Forsikringsform, hvorved Forsikringsgiveren paatog sig at dække Udgifter ved f. Eks. Konfirmation eller Begravelse indtil et vist Beløb, vilde ikke være af Interesse for det forsikringssøgende Publikum, idet Præmien maatte beregnes efter Størstebeløbet. Uafhængig af, hvornaar Forsikringsbegivenheden indtræffer, behøver Forsikringsydelsen naturligvis ikke at være. Som vi har set, stiger saaledes ved Pensionsforsikring Invaliderenten ofte med den Alder, i hvilken den forsikrede bliver Invalid. Ved kollektiv Pensionsforsikring aftales det ofte, at Bonus som efter P. L.s § 13 skal ydes i Form af Tillægsforsikring. Og efter nogle private Selskabers almindelige Forsikringsbetingelser ydes Bonus altid paa denne Maade ved andre Forsikringsformer. Som en Pensionskasse kan Forsikringsgiveren ved kollektiv Pensionsforsikring paatage sig at yde særlig høj Pension, f. Eks. som bestemt for Statstjenestemænd og deres Enker i Tj. L.s §§ 57 og 64, hvis den forsikrede som Følge af Tilskadekomst i Tjenesten bliver Invalid eller dør. Men medens en Pensionskasse mod en bestemt Procentdel af den til enhver Tid oppebaarne Løn som Bidrag paatager sig at yde Pension, hvis Størrelse som efter Tj. L. staar i Forhold til den Løn, vedkommende Medlem har oppebaaret i de sidste Aar af sin Tjenestetid eller ved dennes Slutning, kan ved Pensionsforsikring Forhøjelse af Pensionsbeløb i Tilfælde af ikke forudsat Lønstigning ske alene mod tilsvarende Ændring af Præmiesatsen, paa senere Alderstrin væsentlig Forhøjelse deraf.

Ogsaa Forfaldstiden for Forsikringsydelsen bestemmes ved Aftalen. Den fravigelige Regel om Respittid i F. A. L.s § 24 kan ikke komme til Anvendelse, da enhver Livsforsikringskontrakt skal indeholde de for Forsikringen gældende almindelige og særlige Betingelser. Ved St. L.s § 31 er Statsanstalten formentlig afskaaret fra at betinge sig Respittid. Ifølge Regulativ 15. Marts 1937 § 13 udbetales Pensionsrenter med en Tolvtedel af det aarlige Beløb forud den første Dag i hver Maaned.

3. (1) Er ikke andet vedtaget, forfalder første Præmie, herunder Kapitalindskud, naar Statsanstalten er Forsikringsgiver, saasnart dennes Ansvar er begyndt, og naar et privat Selskab er Forsikringsgiver, saasnart Aftalen er sluttet, St. L.s § 19, F. A. L.s § 12. En senere Præmie forfalder ved Forsikring i Statsanstalten altid Kl. 12 Middag paa vedkommende Periodes første Dag, ved Forsikring i et privat Selskab, om ikke andet er aftalt, paa nævnte Dag.

Det kan ikke antages, at Statsanstalten har Ret til at indtale nogen Præmie, da St. L. intet indeholder derom, og dens Regler om Præmien formentlig er udtømmende. For de private Selskaber gælder som fravigelig Regel, at første Præmie, men ikke senere Præmier kan kræves betalt, F. A. L.s § 98. I Reglen betinger et privat Selskab sig Ret til Præmie for et Aar, selvom Præmieperioden er kortere.

Da ubetalt Præmie, paa hvis Betaling intet Krav haves, ikke kan sikre Forsikringsgiveren Dækning for allerede baaret Risiko, vil i hvert Fald Statsanstalten afslaa at sætte Forfaldstiden for første Præmie senere end fravigeligt bestemt i St. L.s § 19. Og medens Præmiebetalingstiden ofte er kortere end Forsikringstiden, idet Præmiebetalingen senest ophører, ved livsvarig Livsforsikring naar den forsikrede naar en vis Alder, ved opsat Livrente naar Opsættelsestiden er til Ende, og ved Overlevelsesrente naar Forsørgeren dør, medfører det anførte, at udover Forsikringstiden kan Præmiebetalingen ikke strække sig, saaledes at den senest maa ophøre, ved Livsforsikring med Udbetaling ved Udbetalingstidspunktet, ved Overlevelsesrente naar den forsørgede dør.

Ved Forsikringsformer som Arverente, ophørende Overlevelsesrente eller Livsforsikring med dobbelt Udbetaling maa endog livsvarig Præmiebetaling undgaas, for at Forsikringstageren ikke skal kunne faa Interesse i at opgive Forsikringen og i Stedet tegne en ny. At der til enhver Tid skal være Dækning for baaret Risiko i betalt Præmie, maa endelig paases, hvis Aftale om stigende Præmie træffes. I Reglen er Præmien af samme Størrelse i hele Præmiebetalingstiden.

Ved Forsikringer, der tegnes paa Grundlag af Oplysninger om den forsikredes Helbredstilstand, kan det medføre Præmiefritagelse, om han bliver Invalid som Følge af Sygdom eller Ulykkestilfælde, St. L.s § 23, Regulativ angaaende Præmiefritagelse af 29. Juni 1940 og Regulativ for Pensionsforsikringer af 15. Marts 1937. De nærmere Regler desangaaende er indbyrdes forskellige for Pensionsforsikringer, der giver Ret til Invaliderente, og andre Forsikringer, der tegnes paa Grundlag af Helbredsoplysninger. Ved Pensionsforsikringer, der giver Ret til Invaliderente, gælder Fritagelsen Præmier, der forfalder indenfor Tid, for hvilken Invaliderente oppebæres. Ved andre Forsikringer som nævnt medfører fuldstændigt Tab af Erhvervs- og Arbejdsevne af over 3 Maaneders Varighed, der indtræffer, før den forsikrede er fyldt 66 Aar, og ikke skyldes Sygdom eller Ulykke, der er indtruffet, før han fyldte 18 Aar, Fritagelse for alle fremtidig forfaldende Præmier, hvis det er for bestandig, Erhvervs- og Arbejdsevnen er fuldstændig tabt, i modsat Fald Fritagelse for en saadan Del af de fremtidige Præmier, som svarer til den Tid udover 3 Maaneder, i hvilken Tabet af Erhvervs- og Arbejdsevne er fuldstændigt. I Reglen tilstaas dog Præmiefritagelse ikke med tilbagevirkende Kraft. Og baade ved Pensionsforsikringer og andre Forsikringer er Præmiefritagelsen betinget af, at den forsikrede ikke forsætligt eller groft uagtsomt har forvoldt Sygdommen eller Ulykkestilfældet, og at han nøje følger Lægens Forskrifter[3]). Ved

[3]) Nedenfor ved Note 20.

Forsikring af mindregode Liv betinges det ofte, at Præmiefritagelse ikke skal kunne kræves. De private Selskabers Regler om Præmiefritagelse er ved Pensionsforsikringer, der giver Ret til Invaliderente, de samme som Statsanstaltens, ved andre Forsikringer undertiden noget afvigende derfra.

Efter de omtalte Regler er det kun den forsikredes, ikke Forsikringstagerens Invaliditet, der kan give Ret til Præmiefritagelse. Ved Overlevelsesrenter og Pensionsforsikringer maa det være Forsørgerens Invaliditet, der kommer i Betragtning. Ved Forsikring paa dobbelt Dødsfald kan formentlig den ene forsikredes Invaliditet kun for saa vidt medføre Præmiefritagelse, som hans Død vilde have til Følge, at Præmie ikke mere skulde betales.

(2) Efter St. L.s § 20 og F. A. L.s §§ 14—15 kan Undladelse af at betale Præmie i rette Tid medføre Ophør af Forsikringsgiverens Ansvar og Bortfald af Aftalen, efter St. L.s § 21 desuden Krav paa Tillæg for Efterbetaling, hvis den ikke rettidig betalte Præmie senere erlægges. Disse Følger er dog alle betingede af, at Paakrav har fundet Sted, for saa vidt angaar første Præmie tidligst paa Forfaldsdagen, for senere Præmiers Vedkommende tidligst en Uge før Forfaldsdagen. Og saa længe Aftalen ikke er bortfaldet, kan ophørt Ansvar ved Betaling af Præmien, ved Forsikring i Statsanstalten med muligt Tillæg for Efterbetaling, bringes til at løbe paany fra det Tidspunkt, da Betalingen finder Sted.

De nærmere Regler angaaende Undladelse af Præmiebetaling til Statsanstalten er følgende:

Undladelse af at betale første Præmie ved Paakrav tidligst paa Forfaldsdagen medfører, *at* Statsanstaltens Ansvar ophører, *at* Forsikringen kan opsiges med den Virkning, at Aftalen bortfalder, om ikke Præmien betales inden 3 Dage, og *at* Aftalen bortfalder uden Opsigelse, naar 3 Maaneder er forløbet efter Paakravet, uden at Præmien er betalt.

Undladelse af at betale en senere Præmie efter Paakrav tidligst en Uge før Forfaldsdagen medfører, *at* Statsanstaltens Ansvar ophører Forfaldsdagen for næste Præmie eller, hvis det er senere, en Uge efter Paakravet, og *at* Aftalen bortfalder 4 Maaneder efter Forfaldsdagen for den ikke betalte

Præmie, hvis Præmieperioden er et Kvartaar eller en Maaned, og paa Forfaldsdagen for næste Præmie, hvis Præmieperioden har anden Længde, eller, i begge Tilfælde, hvis det er senere, 3 Maaneder efter Paakravet. Saa længe ikke 2 Aar er forløbet fra Aftalens Bortfald, kan Forsikringen paany sættes i Kraft mod Berigtigelse efter nærmere Aftale med Statsanstalten af ubetalte forfaldne Præmier med muligt Tillæg for Efterbetaling, dog under Forudsætning af, at Tilbagekøbsværdi eller forfalden Bonus ikke er hævet, samt at Tilbagekøbsværdi ej heller paa Begæring er godtgjort ved Omskrivning til Fripolice, og efter Omstændighederne kun, hvis den forsikredes Helbredstilstand og øvrige Forhold er tilfredsstillende. Helbredstilstanden vil være af Betydning ved Forsikringer, der tegnes paa Grundlag af Oplysninger derom. Ved saadanne Forsikringer vil endvidere de efter § 24 relevante Fareforøgelser være af Betydning. Og ved Pensionsforsikringer kan den forsikredes Erhverv medføre, at Genikraftsættelse nægtes.

For saa vidt der paa Grund af de nedenfor omtalte Regler om Tilbagekøb er Sikkerhed i en Forsikring for forfaldne Præmier med muligt Tillæg for Efterbetaling, kan Statsanstalten mod Deponering af Policen give Henstand med Præmiebetaling, naar Begæring derom fremsættes, forinden dens Ansvar er ophørt, St. L.s § 22. Ved kollektiv Pensionsforsikring gives der en forsikret, der fratræder sin Stilling, Henstand i indtil et Aar. For Tilfælde, hvor Tillægspræmie opkræves i Anledning af, at der i Danmark er indtraadt Krigstilstand eller anden Fareforøgelse af tilsvarende Art, kan særlige Regler om Henstand med Præmiebetaling gives i et af Finansministeren godkendt Regulativ.

Tillæget for Efterbetaling er 3 Øre af hver Krone, 6 Øre af hver Krone eller 6 pCt. p. a., eftersom Betaling finder Sted mellem 4 og 6 Maaneder, mellem 6 og 12 Maaneder, eller mere end et Aar efter Forfaldsdagen, St. L.s § 21. Selvom mere end 4 Maaneder er forløbet fra Forfaldsdagen, svares dog intet Tillæg, hvis Efterbetalingen finder Sted før 3 Maaneder efter Paakrav som omtalt. Ved kollektiv Pensionsforsikring lempes Bestemmelserne om Tillæg for Efterbetaling.

Efter F. A. L.s §§ 14 og 15 gælder det ved Livsforsikring som ved andre Forsikringsarter, *at* Selskabets Ansvar ophører, hvis ikke første Præmie betales efter Paakrav som omtalt, eller hvis en senere Præmie ikke betales inden en Uge efter saadant Paakrav, og *at* naar der efter Paakravet er forløbet 3 Maaneder, uden at Præmien — den første eller en senere — er betalt, bortfalder Aftalen, medmindre Selskabet kan kræve Præmien betalt og har paabegyndt Retsforfølgning for at indtale den, for hvilket Tilfælde det bestemmes, *at* Ansvaret løber paany fra Begyndelsen af Retsforfølgningen, *at* det atter ophører, om Retsforfølgningen opgives eller ikke fører til Fyldestgørelse, og *at* i saa Fald 3 Maaneders Fristen betragtes som ikke afbrudt. Adgang til at opsige Aftalen paa Grund af manglende Præmiebetaling har et privat Selskab aldrig, idet Bestemmelserne i § 13 ifølge § 17 ikke gælder ved Livsforsikring.

Ifølge § 17 er det som ved andre Forsikringsarter udelukket at aftale, at Undladelse af at betale Præmie i rette Tid skal have strengere Virkning end hjemlet i Loven. Men efter Forsikringsbetingelserne er Følgerne mildere, *idet* Tidspunktet for Ophør af Ansvaret paa Grund af manglende Betaling udskydes, i hvert Fald for saa vidt angaar senere Præmier, undertiden ogsaa for første Præmies Vedkommende, *idet* Adgang til Henstand indrømmes Forsikringstageren navnlig under Aftjening af Værnepligt eller Arbejdsløshed paa Grund af Strejke eller Lockout, mod at han forpligter sig til at betale de paagældende Præmier senere, og *idet* Forsikringen indenfor en undertiden fra Forfaldsdagen for den første ikke betalte Præmie, undertiden fra Ophøret af Selskabets Ansvar regnet Frist af indtil 3 Aar paany kan sættes i Kraft for sit oprindelige Beløb mod Betaling af manglende eller Forhøjelse af fremtidige Præmier eller for et nedsat Beløb mod Betaling af fremtidige Præmier som fastsat i Aftalen, dog som ifølge St. L.s § 20 efter Omstændighederne kun, hvis den forsikredes Helbredstilstand og øvrige Forhold er tilfredsstillende. I Forbindelse med saadan Mildnelse af F. A. L.s Regler betinges Tillæg af Renter, tildels ogsaa for Tid inden Udløbet af den i

§ 15 fastsatte Frist, hvilket maaske ikke er gyldigt. Ugyldigt er det uden Tvivl, om Genikraftsættelse af Forsikringen ogsaa indenfor nævnte Frist gøres betinget af, at den forsikredes Helbredstilstand og øvrige Forhold er tilfredsstillende.

(3) De almindelige Ristornoregler i F. A. L.s § 16 gælder ikke ved Livsforsikring, § 17. Men da netop her Præmier for fremtidig Risiko forudbetales i betydeligt Omfang ikke blot ved Forsikring mod Kapitalindskud, men i Reglen ogsaa naar Præmie skal betales periodevis, idet Præmien oftest uanset Stigning i Risikoen er af samme Størrelse i hele Præmiebetalingstiden, og denne tilmed kan være kortere end Forsikringstiden, er det ret naturligt, at baade St. L. og de private Selskabers Forsikringsbetingelser indeholder Bestemmelser om, at en efter visse nærmere Regler bestemt Kapitalværdi af Forsikringen skal godtgøres af Forsikringsgiveren ved Ophævelse af Forsikringen, hvis den da er positiv. Som vi skal se, kan Kapitalværdien ved alle Former af Livsforsikring godtgøres i Form af Fripolice, hvis ikke Forsikringen i Forvejen er præmiefri, ved nogle Former ogsaa udbetales. En Kapitalværdi, der kan kræves udbetalt, betegnes i F. A. L.s § 117 som Tilbagekøbsværdi. I St. L. betegnes Kapitalværdien som Tilbagekøbsværdi, ogsaa naar Udbetaling ikke kan kræves eller end ikke kan finde Sted.

For Statsanstalten gælder om Tilbagekøb af Livsforsikringer og disses Omskrivning til Fripolicer følgende nærmere Regler:

Ifølge St. L.s § 25 kan Kapitalværdien af en Livsforsikring til enhver Tid forlanges godtgjort. Ved Forsikringer, der ikke tilbagekøbes, og som i Forvejen er præmiefri, er dog denne Bestemmelse uden Betydning. Og opkræves Tillægspræmie i Anledning af, at der i Danmark er indtraadt Krigstilstand eller anden Fareforøgelse af tilsvarende Art, kan særlige Regler om Tilbagekøb og Omskrivning til Fripolice fastsættes i et af Finansministeren godkendt Regulativ, § 24.

Udbetaling af Kapitalværdien kan aldrig finde Sted ved Overlevelsesforsikringer og hvilende Overlevelsesrenter.

Ved andre Forsikringer, hvor det er i Statsanstaltens In-

teresse, at den forsikrede lever saa længe som muligt, saasom Livsforsikringer med Udbetaling, livsvarige Livsforsikringer, simple Kapitalforsikringer og Arverenter, kan Kapitalværdien altid kræves udbetalt.

Livrenter, virksomme Overlevelsesrenter, livsbetingede Kapitalforsikringer og lignende Forsikringer, hvor det ikke er i Statsanstaltens Interesse, at den forsikrede lever saa længe som muligt, kan tilbagekøbes, hvis det ved Helbredsattest godtgøres, at den forsikredes Helbredstilstand er tilfredsstillende. En Livrente eller virksom Overlevelsesrente, der er taget af en anden end den forsikrede, hvorved i denne Forbindelse maa forstaas den til Renten berettigede, tilbagekøbes dog kun, hvis det er betinget ved Tegningen, eller Forsikringstageren samtykker i, at det sker [4]).

Angaaende Enkeltpensionsforsikringer bestemmes det i Regulativet af 15. Marts 1937 § 7, *at* naar den forsikrede er en Kvinde, og hun gifter sig, kan Tilbagekøb finde Sted, hvis Begæring derom fremsættes senest en Maaned efter Indgaaelsen af Ægteskabet, og *at* i andre Tilfælde kan Tilbagekøbsværdien udbetales, saafremt det kan ske uden Tab for Statsanstalten, hvad det vil kunne, hvis der foreligger tilfredsstillende Helbredsattest for den forsikrede og, om Forsikringen indeholder en Overlevelsesrente, for den, i hvis Levetid Overlevelsesrenten skulde betales.

Ved kollektive Pensionsforsikringer finder for Tiden Tilbagekøb Sted (1) som ved Enkeltpensionsforsikringer, naar den forsikrede er en Kvinde, og hun indgaar Ægteskab, (2) naar den forsikrede tager varigt Ophold i Udlandet, (3) naar den forsikrede inden sit 40. Aar [5]) faar fast Ansættelse i Staten eller i en Kommune, der ikke har nogen forsikringsmæssig Pensionsordning [6]), og (4) naar ellers den forsikrede fratræder sin Stilling og efter Forløbet af et Aar [7]) ikke har faaet Ansættelse i en Virksomhed, der er villig til

---

[4]) Jfr. nedenfor § 3 Nr. 1.

[5]) Jfr. nedenfor § 6 ved Note 2 angaaende Tj. L.s § 49.

[6]) Jfr. nedenfor § 6 Nr. 2.

[7]) Er Tilbagekøbsværdien under 24 Kr., bortses fra denne Frist.

at fortsætte Præmiebetalingen, eller hvis Funktionærer pensionsforsikres eller optages som Medlemmer af en Pensionskasse. I Tilfælde som nævnt under (4) er det dog en Betingelse, at der foreligger tilfredsstillende Helbredsattest for den forsikrede. Og i de sidste 5 Aar, før Alderspensionen bliver virksom, er Tilbagekøb altid betinget af Forsikringsraadets Godkendelse.

I et Par Tilfælde udbetales Kapitalværdien delvis ved kollektiv Pensionsforsikring:

Afskediges den forsikrede paa Grund af ved Dom fastslaaet Svig overfor den Virksomhed, hvor han er ansat, udbetales af Kapitalværdi, der hidrører fra Præmiebetaling af Virksomheden, saa meget, som kræves til Dækning af det besvegne Beløb.

Er, f. Eks. fordi Forsikringen er tegnet mod Kapitalindskud, Kapitalværdien større, end den vilde være, om Forsikringen var tegnet mod uforanderlig Præmiebetaling i Tiden fra den forsikredes Ansættelse i vedkommende Virksomhed til Alderspensionens Ikrafttræden, udbetales det overskydende. Det er dog en Betingelse, at der foreligger tilfredsstillende Helbredsattest for den forsikrede.

Selvom Forsikringen indeholder Overlevelsesrente, bliver der efter det anførte ved kollektiv Pensionsforsikring aldrig Spørgsmaal om at gøre Udbetaling af Kapitalværdi afhængig af, om en anden end den forsikrede har tilfredsstillende Helbredstilstand. Dette maa ses i Forbindelse med visse Regler om Afkortning i Kapitalværdien af en Enkepension under Hensyntagen til den forsikredes Alder [8]).

I nogle særlige Tilfælde maa ifølge P. L.s §§ 18 og 19 Udbetaling af en Livrentes eller Pensionsforsikrings Kapitalværdi gøres afhængig af Forsikringsraadets Samtykke [9]).

En Livsforsikrings Kapitalværdi er ifølge St. L.s § 26 Nettopræmiereserven med Fradrag af Kapitalværdien af Driftstillæg til fremtidige Præmier eller Dele deraf. Undtagen ved Pensionsforsikringer, der giver Ret til Invalide-

[8]) Nedenfor ved Note 10.

[9]) Nedenfor § 5.

rente, tages dog ved Beregning af Kapitalværdien ikke Hensyn til, om Invaliditet har medført Præmiefritagelse, hvilket maa ses i Forbindelse med, at ved andre Forsikringer indgaar Invaliditetssandsynligheden ikke som Element i Grundlaget for Præmieberegningen. Ej heller paavirker det Beregningen af Kapitalværdien, om Præmietillæg er betinget paa Grund af den forsikredes Helbredstilstand, uden at dog Forsikringen er henført til Statsanstaltens Afdeling for mindregode Liv, eller om en større Epidemi eller anden særlig Fare ved Forsikringens Tegning eller Fareforøgelse efter dens Tegning har medført Præmietillæg, idet det for en bestemt Periode erlagte Tillæg i de nævnte Tilfælde anses at svare til Forøgelsen af Risikoen i Perioden. For Tilfælde, hvor Tillægspræmie opkræves i Anledning af, at der i Danmark er indtraadt Krigstilstand eller anden Fareforøgelse af tilsvarende Art, kan dog særlige Regler fastsættes i et af Finansministeren godkendt Regulativ, § 24. Er Forsikringen henført til Afdelingen for mindregode Liv, lægges dennes Forudsætninger om Dødeligheden til Grund. Skønt det ikke er udtrykkeligt fastslaaet i Loven, lægges i det hele ved Forsikringer, der tilbagekøbes, uanset hvorledes den forsikredes Helbredstilstand er, Præmieberegningens Forudsætninger til Grund ogsaa ved Beregning af Kapitalværdier. Og det samme gælder ved andre Forsikringer, hvis Kapitalværdien godtgøres ved Omskrivning til præmiefri Forsikring af samme Art som den oprindelige. Skal Kapitalværdien af en Livrente eller livsbetinget Kapitalforsikring udbetales, gøres derimod et vist Fradrag i det Beløb, der fremkommer paa Grundlag af Præmieberegningens Forudsætninger om lavere Dødelighed end efter de ved Livsforsikring i snævrere Forstand anvendte Tavler. Ved kollektiv Pensionsforsikring bestemmes Kapitalværdien, for saa vidt Forsikringen er erhvervet mod Kapitalindskud, som Nettopræmiereserven eller $97^1/_2$ pCt. af denne, eftersom den godtgøres ved Omskrivning til Fripolice eller ved Udbetaling. Hvad enten Forsikringen er erhvervet mod Kapitalindskud eller mod Præmiebetaling i Perioder, fradrages ved Udbetaling, hvis den forsikrede er gift, i Ka-

pitalværdien af Enkepensionen fire Procent for hvert Aar over 35, han maatte være fyldt. For saa vidt Forsikringen er erhvervet mod periodevis Betaling af Præmier, godtgøres dog i alle Tilfælde mindst Halvdelen af de erlagte Præmier med 4 pCt. p.a. i Rente og Rentes Rente [10]).

Det siges ikke udtrykkeligt i St. L., men følger af Forholdets Natur, at ved Omskrivning til Fripolice maa Kapitalværdien betragtes som Nettoindskud for den ny Forsikring. Denne behøver ikke at være af samme Art som den tidligere, omend det er klart, at f. Eks. Omskrivning af en Livrente til Forsikring paa Dødsfald ligesom Tilbagekøb deraf maa være betinget af tilfredsstillende Oplysninger om den forsikredes Helbredstilstand. For Tilfælde, hvor en Pensionsforsikring træder ud af Kraft, bestemmer Regulativ af 15. Marts 1937 § 7, at den ny Forsikring skal være af samme Art som den oprindelige.

Medfører urigtige eller ufuldstændige Risikooplysninger ifølge St. L.s § 17, at Statsanstaltens Ansvar begrænses efter Proratareglen, og at yderligere den derefter formindskede Forsikringssum eller Rente kan nedsættes med indtil en Femtedel, formindskes aabenbart ogsaa Nettopræmiereserven for Forsikringen og dermed dennes Kapitalværdi. Det samme gælder i Tilfælde af, at Statsanstaltens Ansvar begrænses efter Proratareglen paa Grund af Fareforøgelse, hvilket imidlertid forekommer alene ved Pensionsforsikringer.

Bortfalder Statsanstaltens Ansvar helt paa Grund af urigtige eller ufuldstændige Risikooplysninger, kan den i Forsikringens Kapitalværdi søge Dækning for den Ekstrarisiko, den har løbet, inden Urigtigheden eller Ufuldstændigheden kom for Dagen, St. L.s § 17. Og er den ellers berettigede skyldig eller meddelagtig i Svig eller andet Forhold som omhandlet i F. A. L.s § 4, haves intet Krav paa Godtgørelse af Kapitalværdi.

Med de nævnte Undtagelser kommer efter St. L.s § 29 de almindelige Regler om Godtgørelse af Kapitalværdi til An-

---

[10]) Jfr. ovenfor ved Note 8.

vendelse, uanset om Statsanstaltens Ansvar er bortfaldet i Medfør af nogen Bestemmelse i Loven. Med andre Ord, Retten til Godtgørelse af en Forsikrings Kapitalværdi paavirkes ikke af, om Statsanstaltens Ansvar er bortfaldet paa Grund af manglende Præmiebetaling, den sikredes forsætlige Fremkaldelse af Forsikringsbegivenheden eller den forsikredes Selvmord indenfor den herfor fastsatte Karenstid. Sikkert paavirker det ej heller Adgangen til at faa Forsikringens Kapitalværdi godtgjort, om Statsanstaltens Ansvar paa Grund af Fareforøgelse er begrænset efter Kausalitetsreglen. Og ved Pensionsforsikring maa Retten til at faa Kapitalværdien godtgjort være uafhængig af, om den forsikrede, skønt hans Erhvervs- og Arbejdsevne som Følge af Sygdom eller Ulykkestilfælde er nedsat med to Trediedele eller mere, er uberettiget til Invaliderente, fordi Sygdommen eller Ulykkestilfældet er forsætligt eller groft uagtsomt fremkaldt af ham selv, eller fordi han har undladt at søge Læge, at efterkomme dennes Forskrifter eller iøvrigt at iagttage, hvad der fornuftigvis kræves for at bevare eller genvinde sin Erhvervs- og Arbejdsevne. Er Retten til Invaliderente bortfaldet, bør vel endog paa Forlangende Kapitalværdien af den i Pensionsforsikringen indeholdte Invaliditetsforsikring godtgøres særskilt.

Er det paa Grund af manglende Præmiebetaling, Statsanstaltens Ansvar er bortfaldet, skal ifølge St. L.s § 29, jfr. § 25, hvis Forsikringen er en saadan, at der altid kan vælges mellem Udbetaling af Kapitalværdien og Omskrivning til Fripolice, Udbetaling finde Sted, om ikke Omskrivning forlanges inden to Aar efter Aftalens Bortfald. Er mere end tre Maaneder forløbet efter Aftalens Bortfald, betinges Omskrivning af tilfredsstillende Oplysninger om den forsikredes Helbredstilstand.

Ved Bortfald af Statsanstaltens Ansvar paa Grund af den sikredes forsætlige Fremkaldelse af Forsikringsbegivenheden eller den forsikredes Selvmord indenfor Karenstiden, bliver der aabenbart ikke Spørgsmaal om Omskrivning til Fripolice.

Efter de private Selskabers Forsikringsbetingelser er det undertiden Vilkaar for Godtgørelse af en Forsikrings Kapitalværdi, at Præmie er betalt for en vis Tid, 3 eller 5 Aar, eller, for saa vidt angaar Godtgørelse ved Omskrivning til Fripolice, at denne faar en Størrelse af f. Eks. mindst 50 Kr.

I Reglen paatager de private Selskaber sig ikke Pligt til Tilbagekøb ved ophørende Livsforsikringer eller Arverenter, endmindre ved livsbetingede Kapitalforsikringer, Livrenter, Overlevelsesforsikringer, Overlevelsesrenter eller Enkeltpensionsforsikringer. Men selvom Forpligtelse dertil ikke foreligger, kan naturligvis Tilbagekøb finde Sted ved ophørende Livsforsikringer og Arverenter. Og er vedkommendes Helbredstilstand tilfredsstillende, gælder det samme ved livsbetingede Kapitalforsikringer, Livrenter, Overlevelsesforsikringer, Overlevelsesrenter og Enkeltpensionsforsikringer. Det er ikke som for Statsanstalten fastslaaet, at Tilbagekøb er udelukket ved Overlevelsesforsikringer og hvilende Overlevelsesrenter. Ved kollektive Pensionsforsikringer udbetaler de private Selskaber Kapitalværdien i de samme Tilfælde som Statsanstalten. Som for dennes Vedkommende maa i nogle særlige Tilfælde ifølge P. L.s §§ 18 og 19 Udbetaling af en Livrentes eller Pensionsforsikrings Kapitalværdi gøres afhængig af Forsikringsraadets Samtykke.

Ofte bestemmer Forsikringsbetingelserne en Forsikrings Kapitalværdi som Nettopræmiereserven med Fradrag af Kapitalværdien af visse Dele af de fremtidige Præmietillæg, nemlig de til Dækning af Engangs- og Administrationsudgifter bestemte Tillæg, undertiden ogsaa særlige Sikkerhedstillæg, men ikke Inkassotillæg. Men ogsaa andre Beregningsmaader forekommer. Et Par Selskaber bestemmer Kapitalværdien som Nettopræmiereserven med Fradrag af 6 eller 7 pCt. af Risikosummen, hvorved forstaas Forskellen mellem Forsikringssummen og Nettopræmiereserven. Indenfor Folkeforsikringen anvender et Par Selskaber ved Omskrivning til Fripolice den gamle Proportionsregel, hvorefter Beløbet af Fripolicen staar i samme Forhold til den oprindelige Forsikringssum som den Tid, for hvilken der er betalt Præmie, til

hele Præmiebetalingstiden eller som Summen af betalte Præmier til det samlede Beløb af betingede Præmier. Ved kollektiv Pensionsforsikring anvender de private Selskaber de samme særlige Regler som Statsanstalten.

Reglerne om Tilbagekøb af Forsikringer og om Omskrivning til Fripolicer finder ifølge F. A. L.s § 101 Anvendelse, selvom Selskabet er frit for Ansvar efter nogen i nævnte Lov indeholdt Bestemmelse eller efter aftalt Vilkaar[11]). Fra denne fravigelige Regel gør dog Forsikringsbetingelserne ofte lignende Undtagelser for Tilfælde af Ansvarsfrihed paa Grund af urigtige eller ufuldstændige Risikooplysninger som bestemt for Statsanstalten i St. L.s § 17.

Sættes et dansk Livsforsikringsselskab eller et herværende Generalagentur for et udenlandsk Livsforsikringsselskab under Administration i Henhold til L. L., kan det ikke tilbagekøbe Forsikringer, saa længe Administrationen varer, L. L.s §§ 27 og 48. Ogsaa under Administration kan dog Laan paa en Police dækkes af Forsikringens Kapitalværdi.

Det omtales nærmere i VI Del af Dansk Selskabsret, hvorledes Administration kan medføre Forandring af Forsikringers Kapitalværdi, og hvorledes saadan Forandring for danske Selskabers Vedkommende kan følge af, at Forsikringsraadet tillader eller paabyder Ændring af Beregningsgrundlag med Virkning ogsaa for allerede tegnede Forsikringer.

F. A. L.s §§ 26 og 27 finder ikke Anvendelse paa Livsforsikringsaftaler, der omfattes af L. L.s Bestemmelser om Administration.

(4) Ved Forsikringer med kontant Tilbagekøbsværdi, hvilket maa betyde Forsikringer, der tilbagekøbes, uanset hvorledes den forsikredes Helbredstilstand er, yder Statsanstalten mod Haandpant i Policen Laan indenfor det Beløb, for hvilket Tilbagekøbsværdien giver Sikkerhed, St. L.s § 27. I Almindelighed ydes dog ikke Laan under 100 Kr. Og i det første Forsikringsaar ydes Laan aldrig. Afløses Præmiebetaling helt eller delvis af Indskud en Gang for alle, kan derved

[11]) I Modsætning til Statsanstalten kan de private Selskaber betinge sig Ansvarsfrihed f. Eks. i Tilfælde af Fareforøgelse, nedenfor Nr. 6.

fremkommen yderligere Værdi af Policen ikke belaanes før et Aar efter, at Indskudet er betalt.

For Tilfælde, hvor Tillægspræmie opkræves i Anledning af, at der i Danmark er indtraadt Krigstilstand eller anden Fareforøgelse af tilsvarende Art, kan særlige Regler fastsættes i et af Finansministeren godkendt Regulativ, § 24.

Ogsaa de private Selskaber yder Policelaan. I Modsætning til St. L.s § 27 fastslaar de private Selskabers Forsikringsbetingelser i Reglen Renten af saadanne Laan.

Sættes et dansk Livsforsikringsselskab eller et herværende Generalagentur for et udenlandsk Livsforsikringsselskab under Administration i Henhold til L. L., kan det ikke yde Policelaan, saa længe Administrationen varer, L. L.s §§ 27 og 48.

(5) Saavel Aktieselskaber som Statsanstalten og gensidige Selskaber forpligter sig til at udbetale Størstedelen af Overskud ved Livsforsikringsvirksomhed som Bonus, hvilket maa ses i Forbindelse med, at forsigtig Præmieberegning er paakrævet i særlig Grad ved Livsforsikring, fordi Forsikringsaftalerne i typiske Tilfælde gælder lange Tidsrum, og Forsikringsgiverens Indtægter og Udgifter afhænger af Forhold, der kan ændres stærkt i Tidens Løb.

Statsanstaltens Regler om Bonus gælder ifølge St. L.s § 38, indtil anderledes ved Lov bestemmes, kan altsaa ændres af Lovgivningsmagten med Virkning ogsaa for allerede tegnede Forsikringer.

Eftersom Statsanstaltens Reservefond har en vis Størrelse eller er under denne, henlægges hele Overskudet eller 90 pCt. deraf til Bonusfond, § 39. Dog følger det af Reglerne i §§ 6 og 7, at Fortjeneste paa Driftstillæg paa Præmierne virker til Forøgelse af den særlige Driftsfond, men ikke indgaar i det Overskud, der helt eller delvis anvendes til Bonus. Og det samme gælder Renter af Driftsfonden.

Status skal ifølge § 6 opgøres i Henhold til Undersøgelser af Dødeligheden blandt Statsanstaltens Interessenter, foretaget med Mellemrum paa højst 10 Aar, saaledes at ikke uden videre de Dødelighedstavler, der er anvendt ved Præmieberegningen,

formentlig da heller ikke den derved forudsatte Rentefod kan lægges til Grund. Zillmering udelukkes ved Bestemmelserne i § 7. Angaaende Værdiansættelse af Obligationsbeholdninger og andre Aktiver indeholder St. L. ingen Regler.

Bonus ydes kontant, ved kollektive Pensionsforsikringer dog ofte som Tillægsforsikring. Statsanstalten kan ifølge § 50 modregne Tilgodehavender vedrørende Forsikringen, hvilket har Betydning, naar Henstand med Præmiebetaling eller Policelaan gives.

Bonus udbetales for samtlige bonusberettigede Forsikringer efter hver af Statsanstaltens femaarige Statusopgørelser, for den enkelte Forsikring desuden i Reglen [12]), naar den ophører at være bonusberettiget, § 48. Om Udbetalingen for et Femaar udstedes offentlig Bekendtgørelse med 3 Maaneders Varsel. En vis Udligning af de forskellige Femaarsperioders Bonusbeløb finder Sted i Henhold til § 40, hvorefter ikke altid hele Bonusfonden udbetales.

I Reglen giver en Forsikring Ret til Bonus for Tiden fra Begyndelsen af den Maaned, i hvilken den tegnes, til Begyndelsen af den Maaned, i hvilken den paa Grund af Død, Udløb eller Ophævelse ophører at være indbefattet i Statsanstaltens Risiko, §§ 41 og 44. Fra denne Regel gælder dog en Række Undtagelser. Som nævnt kan straks begyndende Livrenter tegnes uden Ret til Bonus, og ingen af de før 9. April 1893, da et nyt Beregningsgrundlag traadte i Kraft, tegnede Livrenter eller dermed i Klasse staaende Forsikringer er bonusberettigede, hvilket staar i Forbindelse med, at det tidligere var alene Fortjeneste paa Dødelighed, der udbetaltes som Bonus. Virksomme Overlevelsesrenter, Arverenter, simple Kapitalforsikringer og lignende Forsikringer giver ikke Ret til Bonus for Tid efter Begyndelsen af den Maaned, da den forsikrede dør, personlige Pensionsforsikringer og dermed forbundne kollektive Forsørgelser ikke for Tid efter Begyndelsen af den Maaned, da enten den personlige Forsikring eller den kollektive Forsørgelse bliver virksom. En Forsikring, der bliver præmiefri paa Grund af fuldstændig Erhvervs- og Arbejdsudygtighed, giver ikke Ret til Bonus

[12]) Nærmere nedenfor ved Note 13.

for Tid efter Begyndelsen af den Maaned, da Præmiefritagelsen begynder, Regulativ 15. Marts 1937 § 5. Er Erhvervs- og Arbejdsudygtigheden forbigaaende, ydes dog Bonus for Tid efter Begyndelsen af den Maaned, i hvilken Præmiefritagelsen ophører. En Forsikring, der ophæves uden Tilbagekøbsværdi inden 3 Maaneder efter Udstedelsen af offentlig Bekendtgørelse om Udbetaling af Bonus for et Femaar, giver ikke Ret til Bonus for dette. — Ændres en Forsikring til en anden, ydes Bonus af den oprindelige Forsikring for Tiden til, af den ny for Tiden fra Begyndelsen af den Maaned, i hvilken Ændringen sker, § 46.

Den enkelte Forsikrings Andel i Bonus for et Femaar staar i Forhold til dens Bonustal, er Produktet af dette og Bonusfaktoren for Femaaret, hvorved forstaas det samlede Bonusbeløb divideret med Summen af Bonustallene, §§ 42, 44 og 48. En Forsikrings Bonustal er Produktet af et Tal, der angiver Bonustiden, og et Forsikringen efter dens Art og Størrelse en Gang for alle tildelt Forsikringstal. Bonustiden er den Tid indenfor Femaaret, for hvilken Forsikringen har Ret til Bonus. Det Tal, der angiver Bonustiden, udtrykkes i Hele og Tolvtedele, svarende til det Antal Aar og Maaneder, Bonustiden udgør.

Naar Bonus udbetales, fordi en Forsikring ophører at være bonusberettiget, anvendes ved Beregningen for Tid indenfor et bestemt Femaar dettes Bonusfaktor, hvis Status for Femaaret er opgjort, i modsat Fald den sidst fastsatte Bonusfaktor, § 48. Er denne højere end Bonusfaktoren for Femaaret skønnes at blive, skal dog Bestyrelsen nedsætte det beregnede Bonusbeløb eller udsætte Udbetalingen, til Status for Femaaret er opgjort[13]). I alle Tilfæide skal Bonus, der udbetales, fordi Forsikringen er ophørt at være bonusberettiget, nedsættes under Hensyn til, at Udbetalingen sker før den normale Udbetalingstermin for Femaaret.

Ved Beregningen af Bonus for ubestemt opsatte Livrenter anses en selvstændig Forsikring erhvervet for hvert Indskud, § 45.

[13]) Jfr. ovenfor ved Note 12.

Forsikringstallet for en Forsikring fastsættes ifølge § 43 paa Grundlag af en Hjælpestørrelse, der i det følgende betegnes H.

H er ved Livsforsikringer i snævrere Forstand, simple Kapitalforsikringer, Arverenter og lignende Forsikringer samt ved livsbetingede Kapitalforsikringer[14]) den helaarlige Præmie, der skal betales under Forudsætning af Præmiebetaling i hele Forsikringstiden, ved livsvarige Livrenter og ved opsatte Livrenter mod Kapitalindskud, der er blevet virksomme, Livrentens Aarsbeløb, ved opsatte Livrenter mod Kapitalindskud[15]), der ikke er blevet virksomme, den helaarlige, livsvarige Præmie, der svarer til Kapitalindskudet, ved livsvarige Overlevelsesrenter og Overlevelsesforsikringer den helaarlige Præmie, der skal betales under Forudsætning af Præmiebetaling, saa længe baade Forsørgeren og den forsørgede er i Live. Det siges udtrykkeligt, at ved Forsikringer, der paa Grund af den forsikredes Helbredstilstand tegnes mod forhøjet Præmie, bestemmer denne Størrelsen H.

Udenfor Folkeforsikringen er Forsikringstallet ved Livsforsikringer og simple Kapitalforsikringer med Udløb ved Død eller efter det fyldte 70. Aar H med Tillæg af $^1/_{20}$ H for hvert Aar, den forsikredes fyldte Alder ved Tegningen af Forsikringen var under 60 Aar, dog højst $2^1/_2$ H, ved Livsforsikringer og simple Kapitalforsikringer med Udløb inden det fyldte 70. Aar H med Tillæg af $^1/_{20}$ H for hvert Aar, hvormed Forsikringstiden overstiger 10 Aar, dog højst $2^1/_2$ H, ved Arverenter 2 H. Ved Forsikringer, der er tegnet uden Lægeundersøgelse, kan dog Forsikringstallet nedsættes med Godkendelse af Finansministeren, hvis det findes paakrævet efter Erfaringerne om Dødeligheden[16]).

[14]) For de sidstnævntes Vedkommende er H ifølge § 43 „Præmien", hvilket forstaas paa den i Teksten angivne Maade.

[15]) Som nævnt ovenfor i Nr. 1 tegnes Livrenter kun mod Kapitalindskud.

[16]) Angaaende Regulering af Forsikringstal for ældre Forsikringer af Kvinder, der indtil 1. Januar 1926 tegnedes mod lavere Præmie end Forsikringer af Mænd, indeholder § 43 særlige Bestemmelser, jfr. Noterne 17 og 18.

Indenfor Folkeforsikringen er Forsikringstallet ved Livsforsikringer med Udløb ved Død eller efter det fyldte 70. Aar $^3/_4$ H med Tillæg af $^1/_{20}$ H for hvert Aar, den forsikredes fyldte Alder ved Tegningen af Forsikringen var under 60 Aar, dog højst $2^1/_4$ H, ved Livsforsikringer med Udløb inden det fyldte 70. Aar $^3/_4$ H med Tillæg af $^1/_{20}$ H for hvert Aar, hvormed Forsikringstiden overstiger 10 Aar, dog højst $2^1/_4$ H, ved simple Kapitalforsikringer og ved opsatte Udbetalinger for Børn med Udløb senest ved det 25.—26. Aar og med Tilbagebetaling af Præmier i Tilfælde af Barnets Død i Forsikringstiden $^{13}/_{20}$ H med Tillæg af $^1/_{25}$ H for hvert Aar, hvormed Forsikringstiden overstiger 10 Aar, dog højst $^{17}/_{20}$ H [17]). Med Godkendelse af Finansministeren kan dog det efter disse Regler bestemte Forsikringstal nedsættes, hvis det findes paakrævet efter Erfaringerne om Dødeligheden.

Ved livsvarige Overlevelsesrenter og Overlevelsesforsikringer er Forsikringstallet 2 H, $2^1/_2$ H eller 3 H, eftersom Forsørgeren er mere end 10 Aar ældre, ikke over 10 Aar ældre og ikke over 10 Aar yngre, eller mere end 10 Aar yngre end den forsørgede, naar der for begges Vedkommende regnes med den ved Tegningen af Forsikringen fyldte Alder [18]). Ændres Præmietarifen for de nævnte Forsikringer i Henhold til § 34, skal dog Forsikringstallet sættes til 2 H.

Ved livsvarige Livrenter er Forsikringstallet H. Det kan dog ændres med Godkendelse af Finansministeriet.

Ved opsatte Livrenter mod Kapitalindskud, der ikke er blevet virksomme, er Forsikringstallet H.

Ved opsatte Livrenter mod Kapitalindskud, der er blevet virksomme, er Forsikringstallet H, $1^1/_2$ H eller 2 H, eftersom Opsættelsestiden har været under 15, mindst 15, men under 30 Aar, eller mindst 30 Aar. Det erindres, at H her er Livrentens Aarsbeløb.

Ved livsbetingede Kapitalforsikringer er Forsikringstallet H.

---

[17]) Jfr. Note 16.

[18]) Angaaende Regulering af Forsikringstal for Forsikringer fra Tiden før 1. Januar 1937, hvor Forsørgeren er en Kvinde, indeholder § 43 særlige Bestemmelser, jfr. Noterne 16 og 17.

Ved Pensionsforsikringer og Forsikringer af mindregode Liv fastsættes Forsikringstallet af Statsanstaltens Bestyrelse med Godkendelse af Finansministeriet.

Ved andre Arter af Forsikringer end de nævnte fastsættes Forsikringstallet af Bestyrelsen i Tilslutning til Lovens Regler.

For den Del af en Forsikring, der genforsikres, fastsættes Forsikringstallet altid under Hensyn til de om Genforsikringen trufne Aftaler, hvilket betyder en væsentlig Formindskelse af Bonus for større Forsikringer.

Ved de omtalte Regler om den enkelte Forsikrings Andel i Bonus har man haft for Øje at tilvejebringe en Ordning, hvorefter hver Gruppe af Forsikringer faar Bonus nogenledes i Forhold til Statsanstaltens Fortjeneste paa den. Der tages dog ikke Hensyn til, om den forsikrede er Mand eller Kvinde. Og Præmiebetalingstiden kommer ikke i Betragtning, skønt Rentefortjenesten afhænger deraf, er størst ved Forsikringer mod Kapitalindskud.

De private Selskaber skal ifølge L. L.s § 17 foretage Henlæggelser til Sikkerhedsfond, og saa længe denne er under en vis Størrelse, kan Bonus for en Forsikring ikke ydes uden i Tilfælde af Død eller Udløb. Er Stiftelses- og Organisationsomkostninger fuldt afskrevet, haves dog indenfor et Beløb af 5 pCt. af den indbetalte Aktie- eller Garantikapital fri Raadighed over Overskud, der ikke medgaar til Dækning af Underskud fra tidligere Aar.

Som nærmere omtalt i VI Del af Dansk Selskabsret er Selskabernes Regler om Beregning og Fordeling af Bonus indbyrdes meget forskellige. Livrenter kan som i Statsanstalten tegnes uden Ret til Bonus mod lavere Præmie, end naar de tegnes med Ret dertil. Bonus ydes ofte ikke for de første Aar efter Tegningen af en Forsikring, undertiden slet ikke for Forsikringer af ringe Størrelse eller kort Varighed. Undertiden gives Bonus i Form af Forsikring, saaledes at Beløbet betragtes som Nettoindskud for en paa det almindelige Beregningsgrundlag tegnet Tillægsforsikring, eller den oprindelige Forsikring *indtil videre* forhøjes under Hensyn til Selskabets egne Erfaringer om Dødelighed og Driftsudgifter, den

Rente, som med Rimelighed kan ventes opnaaet i Fremtiden, og Omfanget af de Midler, der allerede er til Raadighed. Ved kollektive Pensionsforsikringer kan Bonus i alle Selskaber som i Statsanstalten ydes paa denne Maade. Men i Reglen udbetales Bonus ved andre Forsikringer, oftest med fem Aars Mellemrum som i Statsanstalten eller hvert Aar, undertiden dog først ved Forsikringens Ophør. I enkelte af de Selskaber, der først ved Forsikringens Ophør udbetaler Bonus, fortabes Retten dertil i Tilfælde af Tilbagekøb, i et af dem endog ved Omskrivning til Fripolice. I nogle Selskaber er den samlede Forsikringsbestand delt i flere Bonusgrupper, saaledes at Beregning og Fordeling af Bonus foretages særskilt for hver af disse. For hver Forsikring maa naturligvis fastsættes, hvad St. L. kalder et Forsikringstal. Ikke sjældent bestemmes dette paa lignende Maade som efter St. L. Hjælpestørrelsen H. Men medens i Statsanstalten Forløbet af den enkelte Forsikring kun for saa vidt faar Betydning for dens Andel i Bonus, som Retten dertil ophører med Forsikringstiden eller, ved virksomme Overlevelsesrenter, Arverenter og simple Kapitalforsikringer, med den forsikredes Død, er det i private Selskaber undertiden saaledes, at en Forsikrings Andel i Bonus stiger med dens Alder, Beløbet af betalte Præmier eller Præmiereserven.

Bestemmelser i Forsikringsbetingelserne, hvorefter Overskud i et vist Omfang skal anvendes til Bonus, maa formodes at tage Sigte paa det regnskabsmæssige Overskud, saaledes at de ikke begrænser Selskabets Ret til at undlade Zillmering eller ansætte Beholdninger til lavere Værdier end nødvendigt.

5. Som Grundlag for Tegning af en Forsikring i Statsanstalten skal foreligge Oplysninger om visse nærmere angivne Forhold og iøvrigt saadanne Oplysninger, som Bestyrelsen finder fornødne, St. L.s §§ 12, 16 og 24, Regulativ for Pensionsforsikringer af 15. Marts 1937 §§ 3 og 5. Efter disse Bestemmelser kræves Aldersbevis ved alle Forsikringer, Helbredsoplysninger ved Forsikringer, hvor det er Statsanstaltens Interesse, at den forsikrede lever saa længe som

muligt, herunder ogsaa Pensionsforsikringer, der indeholder Overlevelsesrente, Arverente eller lignende Forsikring, samt ved blot personlige Pensionsforsikringer, der indeholder Invaliderente, Oplysning om Erhvervet ved alle Pensionsforsikringer, der indeholder Invaliderente, og Oplysning om, hvorvidt Fareforøgelse som nævnt i § 24 foreligger, ved Forsikringer, hvor saadan Fareforøgelse berettiger til Tillægspræmie. Hvad angaar Helbredsoplysninger, kan Statsanstalten nøjes med personlig Helbredserklæring, hvis ikke Forsikringssummen er over 10.000 Kr., og, uanset deres Størrelse ved blot personlige Pensionsforsikringer, der indeholder Invaliderente, og ved kollektive Pensionsforsikringer. Ved andre af de Forsikringer, hvor Helbredsoplysninger kræves, maa derimod tillige tilvejebringes Lægeattest, udstedt paa en af Anstaltens Blanketter. De sidstnævnte Regler maa formentlig finde tilsvarende Anvendelse, naar Helbredsoplysninger kræves i Anledning af Begæring om, at en Forsikring efter Aftalens Bortfald paa Grund af manglende Præmiebetaling sættes i Kraft paany, mere end 3 Maaneder efter Aftalens Bortfald af nævnte Grund omskrives til Fripolice eller iøvrigt forandres til en Forsikring af anden Art. Efter St. L.s § 25 maa derimod Tilbagekøb af en Livrente, virksom Overlevelsesrente, livsbetinget Kapitalforsikring eller lignende Forsikring, ved hvilken det ikke er i Statsanstaltens Interesse, at den forsikrede lever saa længe som muligt, altid være betinget af tilfredsstillende Lægeattest.

Angaaende Følgerne af, om Forsikringstageren ved Tegningen af en Forsikring har givet urigtige eller ufuldstændige Risikooplysninger, gælder efter St. L.s § 17 de almindelige Regler. Som nævnt[19]) kan dog en efter Proratareglen nedsat Forsikringssum, formentlig da ogsaa en efter denne Regel nedsat Rente yderligere formindskes med indtil en Femtedel. Som ligeledes nævnt fastslaar § 17 desuden visse særlige Regler om Bortfald af Retten til at faa godtgjort Forsikringens Kapitalværdi eller Formindskelse af denne.

---

[19]) Ovenfor efter Note 10.

Om den forsikrede, den begunstigede eller anden i Forsikringen interesseret har givet urigtige eller ufuldstændige Risikooplysninger, har ifølge § 17 samme Virkning, som om Forsikringstageren havde gjort det.

De omtalte Regler maa formentlig finde tilsvarende Anvendelse, naar urigtige eller ufuldstændige Risikooplysninger gives i Anledning af Begæring om, at en Forsikring efter Aftalens Bortfald paa Grund af manglende Præmiebetaling sættes i Kraft paany, mere end 3 Maaneder efter Aftalens Bortfald af nævnte Grund omskrives til Fripolice eller iøvrigt forandres til en Forsikring af anden Art. Hvad Virkning det har, om urigtige eller ufuldstændige Helbredsoplysninger gives i Anledning af Tilbagekøb af en Livrente eller lignende Forsikring, maa derimod afgøres efter almindelige Regler.

Efter de for danske Selskaber godkendte Grundlag er disses Adgang til at tegne Forsikringer uden Lægeundersøgelse afgrænset paa lignende Maade som Statsanstaltens. Formularer til Lægeattester og personlige Helbredserklæringer skal ifølge L. L.s § 11 godkendes af Tilsynsmyndigheden. Aldersbevis behøver ikke at foreligge ved Tegningen af en Forsikring, men Rigtigheden af en Aldersangivelse maa godtgøres senest ved Forsikringsbegivenhedens Indtræden.

For de private Selskaber gælder F. A. L.s almindelige Regler om urigtige og ufuldstændige Risikooplysninger. Tilføjelser som fastslaaet for Statsanstalten i St. L.s § 17 gøres dog ofte i Forsikringsbetingelserne.

6. Nogle Fareforøgelser i Løbet af Forsikringstiden har Betydning for Forsikringsforholdet, dog kun ved Forsikringer, hvor en Persons Død eller Invaliditet er Forsikringsbegivenhed.

Efter St. L.s § 24 medfører visse Tilfælde af Fareforøgelse, at Tillægspræmie som fastsat af Statsanstaltens Bestyrelse kan kræves, saa længe Fareforøgelsen varer, og at Statsanstalten hæfter kun efter Kausalitetsreglen, om ikke Fareforøgelsen anmeldes og Tillægspræmien betales. Medmindre Forsikringen har været uafbrudt i Kraft i 5 Aar, og den forsikrede er fyldt 25 Aar, har det saaledes den angivne Virkning, om han

deltager i Flyvning paa anden Maade end som Passager i offentlig Lufttrafik indenfor Europa, Middelhavet og dettes Kyster, i Polarekspedition, Opdagelsesrejse, Motorvæddeløb eller farlig Sport iøvrigt, eller i andet Foretagende, der i Henseende til Farlighed kan sættes i Klasse med de nævnte, ligeledes om han foretager Rejser til eller tager Ophold i Omraader udenfor Danmark, hvor Faren er forøget paa Grund af Krigstilstand. Og er ikke 2 Aar forløbet efter Tegningen af Forsikringen, har det Virkning som angivet, om den forsikrede tager Ophold udenfor Europa, ligeledes om han foretager Rejser udenfor Europa, medmindre han gør det som søfarende i Erhvervsøjemed. Endelig har det den angivne Virkning, om den forsikrede deltager i aktiv Krigstjeneste, medmindre han gør det indenfor den danske Hær eller Flaade eller — iøvrigt — efter Ordre af den danske Regering, og Forsikringen har været uafbrudt i Kraft de sidste 6 Maaneder før Krigens Udbrud. Ved kollektiv Pensionsforsikring er dog Deltagelse i aktiv Krigstjeneste indenfor den danske Hær eller Flaade eller — iøvrigt — efter Ordre af den danske Regering aldrig relevant Fareforøgelse, Regulativ af 24. Juni 1940 § 9.

Ved Statsanstaltens ældre Forsikringer er Krigsfare ikke relevant Fareforøgelse i andre Tilfælde end nævnt, endmindre undtaget fra Anstaltens Risiko. Men ved Forsikringer, der efter 1. Juli 1940 og ikke i Henhold til en før denne Dag indgaaet Aftale om kollektiv Pensionsforsikring er tegnet paa Grundlag af Helbredsoplysninger, er det ifølge § 24 relevant, om der i Danmark indtræder Krigstilstand eller anden Fareforøgelse af tilsvarende Art. Virkningen heraf er, at for saa vidt ikke Tillægspræmie som omtalt kan fordres i Anledning af, at den forsikrede deltager i Krigstjeneste, opkræves Tillægspræmie som nærmere bestemt i Regulativ af 24. Juni 1940. Saadan Tillægspræmie betales dog ikke, hvis den forsikrede har stadigt Ophold i Grønland eller udenfor den danske Stats Grænser. Endvidere betales ikke Tillægspræmie for en Pensionsforsikring, hvis den iøvrigt er præmiefri, eller den forsikrede er fyldt 50 Aar. Og for andre af de paagæl-

dende Forsikringer erstattes, hvis de iøvrigt er præmiefri, Tillægspræmien med en aarlig Nedsættelse af Forsikringssummen (eller Renten) med en Procent, om ikke vedkommende foretrækker at betale Tillægspræmien. Finansministeren afgør efter Indstilling fra Statsanstalten, hvorvidt Fareforøgelse foreligger, der begrunder Krav paa Tillægspræmie. Senest et Aar efter saadan Fareforøgelses Ophør bestemmes det paa Grundlag af en efter nærmere angivne Regler foretaget Opgørelse og med Godkendelse af Finansministeren, om Tillægspræmie fortsat skal opkræves og da hvor længe, eller om Opkrævningen skal ophøre, og i saa Fald hvorvidt erlagt Tillægspræmie skal tilbagebetales. For en bestemt Forsikring ophører dog Opkrævningen senest med den forsikredes Død eller Forsikringens Udløb.

I Forbindelse med de omtalte Regler er det bestemt, at om en Forsikringstager ved Fareforøgelsen bliver forhindret i at betale sin Præmie, holdes Forsikringen, hvis den har Tilbagekøbsværdi, i Kraft, saa længe der heri er Dækning for ubetalt Præmie, idet denne betragtes som Policelaan. Saa vidt det skønnes nødvendigt for at sikre Betalingen, er der endvidere hjemlet Statsanstalten Ret til at nægte Tilbagekøb eller Belaaning af en Forsikring, for hvilken Tillægspræmie som her omtalt skal betales.

Ved Pensionsforsikringer, der indeholder Invaliderente, kan Ændring af den forsikredes Erhverv være relevant Fareforøgelse, Regulativ 15. Marts 1937 § 4. I Tilfælde af Anmeldelse herom kan Statsanstalten kræve Tillægspræmie eller nægte at fortsætte Forsikringen. Undlades Anmeldelse, eller betales Tillægspræmien ikke, kan Forsikringen nedsættes, formentlig efter Proratareglen. Og efter Omstændighederne maa sikkert Anstaltens Ansvar helt bortfalde. —

For de private Selskaber gælder om Fareforøgelse F.A.L.s § 99. Herefter maa Policen tydeligt angive ikke blot, som ved Syge- og Ulykkesforsikring, de Fareforøgelser, der skal have Betydning for Forsikringsforholdet, men ogsaa Virkningen af dem. Skønt den i en Pensionsforsikring indeholdte Invaliderente maa siges at være en Syge- og Ulykkesforsik-

ring, kommer altsaa de i F.A.L.s § 121 fastslaaede Regler om Virkningen af Fareforøgelse ikke til Anvendelse paa den, medmindre det er bestemt i Policen, hvilket stemmer med, at enhver Livsforsikringskontrakt ifølge L. L.s §§ 35 og 56 skal indeholde de for Forsikringen gældende almindelige og særlige Betingelser. Derimod maa den i F. A. L.s § 121 fastslaaede Begrænsning af Aftalefriheden umiddelbart eller analogisk gælde ogsaa den i en Pensionsforsikring indeholdte Invaliderente.

Virkningen af en relevant Fareforøgelse er efter de private Selskabers Forsikringsbetingelser ofte, at Forsikringsgiveren hæfter kun efter Kausalitetsreglen. Navnlig naar en Forsikring har været i Kraft en vis Tid, er som ved Forsikringer i Statsanstalten kun faa Fareforøgelser af Betydning for Selskabets Ansvar. Angaaende Krigsrisiko har de private Selskaber indført lignende Regler som Statsanstalten, for saa vidt angaar forsikrede, der har dansk Indfødsret eller er bosat i den danske Stat, og som derfor ifølge St. L.s § 2 har Adgang til at tage Forsikring i Statsanstalten.

7. Ved Forsikringer med Død eller Invaliditet som Forsikringsbegivenhed er Forsikringsgiveren efter saavel St. L.s § 30 som F. A. L.s § 18 ansvarsfri, om den sikrede forsætligt fremkalder Forsikringsbegivenheden. Undtagelse fra denne Regel gøres dog, efter St. L.s § 30, naar den sikrede paa Grund af Sindssygdom, Aandssvaghed, forbigaaende Sindsforvirring eller lignende Tilstand har manglet Evnen til at handle fornuftmæssigt, efter F. A. L.s § 19, naar han var sindssyg eller udpræget aandssvag eller iøvrigt paa Grund af mangelfuld Sjælstilstand ikke var ved sin Fornufts fulde Brug, efter begge de nævnte Bestemmelser desuden, naar han var under 14 Aar, og naar hans Handling er foretaget til Afværgelse af Skade paa Person eller Ejendom under saadanne Omstændigheder, at den maa anses forsvarlig.

Om den sikrede uagtsomt forvolder den forsikredes Død eller Invaliditet, paavirker ikke Forsikringsgiverens Ansvar. Efter de almindelige Regler i F. A. L.s §§ 18 og 20 kan dog et privat Selskab betinge sig Ansvarsfrihed, om Uagtsom-

heden er grov, og Nedsættelse af Forsikringsydelsen med indtil 5 pCt., om Uagtsomheden ikke er grov, men Adgangen til at gøre dette benyttes næppe nogensinde.

Angaaende Selvmord bestemmer St. L.s § 28, at Forsikringsgiveren er ansvarsfri, om den forsikrede berøver sig Livet paa et Tidspunkt, da Forsikringen ikke har været i Kraft uafbrudt i de sidste 2 Aar. Efter F. A. L.s § 100 gælder det samme, dog ikke hvis det maa anses for godtgjort, at Forsikringen er tegnet eller paany sat i Kraft uden Tanke paa Selvmordet, og at dette vilde være begaaet, selvom Forsikringen ikke havde foreligget. I Reglen betinger de private Selskaber sig imidlertid en ubetinget Karenstid for Selvmord paa 2 Aar, saaledes at det er uden Betydning, om Selvmordet er begaaet i utilregnelig Tilstand eller har haft haabløs Sygdom til Bevæggrund.

Om den forsikrede uagtsomt forvolder sin Død, er uden Betydning for Forsikringsgiverens Ansvar. Et privat Selskab kan dog efter almindelige Regler betinge sig Ansvarsfrihed, hvis Uagtsomheden er grov, og Nedsættelse af Forsikringsydelsen med indtil 5 pCt., hvis Uagtsomheden ikke er grov, men Adgangen til at gøre dette benyttes næppe nogensinde.

Ved Pensionsforsikringer udelukker det ifølge Regulativ 15. Marts 1937 §§ 1 og 9 Ret til Invaliderente, om den forsikrede forsætligt eller groft uagtsomt har fremkaldt Sygdommen eller Ulykkestilfældet, eller han har undladt at iagttage, hvad fornuftigvis maa kræves for at bevare eller genvinde Erhvervs- og Arbejdsevnen, saaledes ikke hurtigst muligt søgt Læge eller ikke fulgt dennes Forskrifter. Lignende Bestemmelser findes i de private Selskabers Forsikringsbetingelser, der ofte nævner Misbrug af Alkohol eller Bedøvelsesmidler blandt de Aarsager, der kan medføre Fortabelse af Ret til Invaliderente. De i F. A. L.s § 124, 1. Stk. givne Regler er ikke uden videre anvendelige, da enhver Livsforsikringskontrakt skal indeholde de for Forsikringen gældende almindelige og særlige Betingelser. Derimod maa ikke blot den i § 20 for alle Arter af Forsikring, men — umiddelbart eller analogisk — ligeledes den i § 124, 2. Stk. for Syge- og Ulykkes-

forsikring fastslaaede Begrænsning af Aftalefriheden gælde ogsaa den i en Pensionsforsikring indeholdte Invaliderente, saaledes at kun den Skade, der kan antages foranlediget f. Eks. ved, at den forsikrede har undladt at søge Læge eller at følge dennes Forskrifter, kan undtages fra Forsikringsgiverens Risiko.

Ret til Præmiefritagelse paa Grund af fuldstændigt Tab af Erhvervs- og Arbejdsevne er efter St. L.s § 23 og § 1 i Regulativet af 29. Juni 1940 betinget af, at Tabet ikke skyldes Forsæt eller grov Uagtsomhed, og ifølge Regulativets § 4 er den forsikrede, saa længe Præmiefritagelsen varer, forpligtet til nøje at følge Lægens Forskrifter [20]). Lignende Bestemmelser findes i de private Selskabers Forsikringsbetingelser. Formentlig maa den i F.A. L.s § 20 for alle Arter af Forsikring og den i § 124, 2. Stk., for Syge- og Ulykkesforsikring fastslaaede Begrænsning af Aftalefriheden gælde ogsaa den i Tilsagn om Præmiefritagelse liggende Invaliditetsforsikring.

8. Som ved Syge- og Ulykkesforsikring gælder de almindelige Regler om den sikredes Pligt til at anmelde en indtraadt Forsikringsbegivenhed og give alle ham tilgængelige Oplysninger af Betydning for Bedømmelsen af Forsikringsgiverens Ansvar. Nogle særlige Bestemmelser indeholdes dog i Regulativ for Pensionsforsikringer af 15. Marts 1937 §§ 10—12 og 14 samt i Regulativ for Præmiefritagelse i Tilfælde af fuldstændig Erhvervs- og Arbejdsudygtighed af 29. Juni 1940 §§ 2 og 4.

Ved Kapitalforsikringer er Udbetaling af Forsikringssummen betinget af, at Policen tilbageleveres, St. L.s § 31. Eftersom Forsikringen er paa Dødsfald eller paa Livsfald, kræves desuden fyldestgørende Oplysninger om den forsikredes Død og Aarsagen dertil eller Leveattest for den forsikrede.

Ved Renteforsikringer er Udbetaling betinget af Leveattest, ved Invaliderenter desuden af vedkommendes Erklæring om, at hans Erhvervs- og Arbejdsevne stadig er nedsat med mindst to Trediedele, St. L.s § 31, Regulativ 15. Marts 1937 § 14.

---

[20]) Jfr. ovenfor ved Note 3.

Tvist om Ret til Invaliderente eller Præmiefritagelse paa Grund af fuldstændig Erhvervs- og Arbejdsudygtighed afgøres efter St. L.s § 36 og de nævnte Regulativer ved Voldgift.

Er der ved Statsanstaltens Udbetaling af Bonus for et Femaar Strid mellem flere om Ret dertil, træffes endelig Afgørelse af en af Kongen for Femaaret beskikket Kommission, St. L.s § 49.

§ 3. Raaden over Livs-, Syge- og Ulykkesforsikringskrav.

1. For saa vidt der ikke ved Indsættelse af en begunstiget eller paa anden Maade er raadet derover, maa de Rettigheder overfor Forsikringsgiveren, en Aftale om Livs-, Syge- eller Ulykkesforsikring hjemler, tilkomme Forsikringstageren eller, om han er død, hans Dødsbo, F. A. L.s §§ 104, 118 og 122. Krav paa Dækning af Helbredelsesudgifter ifølge Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring maa dog ligesom Skadesforsikringskrav tilkomme den, hvis Interesse er Genstand for Forsikringen.

Er Forsikringstageren gift, eller sidder han i uskiftet Bo, afgøres det efter almindelige Regler, om hans Rettigheder ifølge Forsikringen er Fælles- eller Særeje eller hører til det uskiftede Bo.

Forsikringstagerens Rettigheder kan overdrages, haandpantsættes eller paa anden Maade[1]) gøres til Genstand for Raaden saavel før som efter Forsikringsbegivenhedens Indtræden. Dog kan der kun efter dette Tidspunkt raades over Krav paa Dækning af Helbredelsesudgifter ifølge Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring. Og efter de fleste Selskabers Policer kræves ved alle Former af Syge- og Ulykkesforsikring Samtykke af Forsikringsgiveren til Overførelse af Forsikringskrav.

Livsforsikringspolicen er et negotiabelt Dokument, F.A.L.s §§ 113, 114 og 118. Fortabelse af Indsigelser og Rettigheder finder Sted til Fordel for den, der i god Tro gennem Overdragelse har erhvervet Rettigheder overfor Forsikringsgiveren ifølge Forsikringsaftalen, naar han har faaet Policen i sin

---

[1]) Efter Lov Nr. 144 af 13. April 1938 § 3 kan Underpantsætning af Fordringer ikke finde Sted.

Besiddelse, eller denne er paategnet om hans Ret. Udtrykket Overdragelse maa her tages i videre Forstand end i § 111, omfatter navnlig ogsaa Pantsætning. I Modsætning til, hvad der gælder ved negotiable Gældsbreve, beskyttes Omsætningserhververen ikke blot, naar han har Policen i sin Besiddelse, men ogsaa naar denne er paategnet om hans Ret. God Tro skal foreligge paa det Tidspunkt, da Erhververen faar Besiddelsen af Policen, eller denne paategnes om hans Ret. Og sikkert maa den gode Tro kunne støttes paa Dokumentet. Ifølge §§ 114 og 118 fortabes overfor de nævnte Erhververe Indsigelse om, at Forsikringsydelsen eller Tilbagekøbsværdien er betalt, eller at Aftale om Ændring i Kontraktsforholdet er truffet, hvis ikke Policen enten har faaet Paategning derom eller er tilbageleveret Forsikringsgiveren [2]). Ved Renteforsikring fortabes dog ikke den Indsigelse, at forfalden Renteydelse er betalt. Paa Indsigelse om, at Forsikringsydelsen eller Tilbagekøbsværdien er delvis betalt, eller at der ved Forsikringens Tegning er truffet en ikke i Policen optaget Aftale om Kontraktsforholdet, maa Bestemmelserne i §§ 114 og 118 være analogisk anvendelige. Modsætningsvis følger det af disse Bestemmelser, at Indsigelse om Betaling af Bonus ikke kan fortabes. Angaaende Fortabeligheden af Indsigelser om andet end Betaling eller Aftale om Ændring af Kontraktsforholdet kan næppe nogen Slutning udledes af §§ 114 og 118. Formentlig er saadanne Indsigelser fortabelige, for saa vidt de er det ved negotiable Gældsbreve, men ufortabelige, for saa vidt de er det ved

[2]) Ifølge §§ 114 og 118 fortabes Indsigelsen, hvis ikke *Retshandlen er indgaaet i god Tro med den, der havde Policen i Hænde med formelt lovlig Adkomst,* og Policen er enten tilbageleveret Forsikringsgiveren eller paategnet om det stedfundne. Men formentlig burde de fremhævede Ord være udeladt. Under Forudsætning af Paategning eller Tilbageleverig af Policen maa nemlig Fortabelse af Betalingsindsigelsen være udelukket, ogsaa naar Betaling er sket til en Person, der var berettiget til Betalingen, men ikke legitimeret til at modtage den. Og er Betalingen erlagt til en Person, der var hverken berettiget eller legitimeret, har den ingen frigørende Virkning, saaledes at der ikke kan blive Spørgsmaal om Fortabelse af Betalingsindsigelsen.

negotiable Gældsbreve eller ikke kan forekomme der, fordi de er af forsikringsretlig Karakter, grunder sig f. Eks. paa urigtige Risikooplysninger eller manglende Præmiebetaling. Angaaende Fortabelse af Rettigheder bestemmer §§ 113 og 118, at Retshandler vedrørende de af Forsikringsaftalen følgende Rettigheder overfor Forsikringsgiveren ikke kan gøres gældende overfor de nævnte Erhververe, medmindre Policen er paategnet derom. Som ved negotiable Gældsbreve fortabes utvivlsomt ogsaa upaategnede Rettigheder, der er stiftet paa anden Maade end ved Retshandel. Paategnede Rettigheder kan fortabes som Følge af Fortabelse af Indsigelser mod skriftlig Overdragelse af Policen efter Analogien af de om negotiable Gældsbreve gældende Regler. Men formentlig kan Reglen om Fortabelse af paategnede Rettigheder i G. L.s § 14, 2. Stk. ikke anvendes analogisk paa Livsforsikringspolicer.

Efter Analogien af G. L.s § 14, 1. Stk. maa det antages, at naar en Erhverver, til hvem en Ihændehaverpolice er overdraget, har faaet denne i Hænde, hindrer det ikke hans Ret, om Overdrageren var umyndig eller uden Ret til at raade over Policen, medmindre han vidste det eller ikke har udvist den Agtpaagivenhed, Forholdene krævede.

Ogsaa Reglerne i nævnte Lovs § 18 om Begrænsning i Skyldnerens Ret overfor Erhververen af et Omsætningsgældsbrev til at kræve Modregning med Fordringer paa Overdrageren maa være analogisk anvendelige paa Livsforsikringspolicer.

2. (1) Om Virkningen af, at en Syge- eller Ulykkesforsikringspolice overdrages, gælder intet særligt.

Den, der ved Køb eller paa anden Maade faar en Livsforsikringspolice overdraget, erhverver ifølge Overdragelsen alle de Rettigheder overfor Forsikringsgiveren, Forsikringsaftalen hjemler, F. A. L.s §§ 111 og 118. Selv Bonus, der er forfalden til Udbetaling forinden, men ikke hævet ved Overdragelsen, maa herefter omfattes af denne, medmindre Forbehold er taget. I St. L.s § 47 siges det iøvrigt udtrykkeligt, at Bonus tilkommer Forsikringens Ejer, hvis ikke Retten dertil er forbeholdt eller tillagt en anden. Efter Overdragelsen maa Erhververen kunne raade over de nævnte Rettig-

heder som før Overdragelsen hans Retsforgænger. Og L. L.s §§ 35 og 56 kan ikke være til Hinder for, at Erhververen holder Forsikringen i Kraft ved Betaling af Præmie.

Er Erhververen gift, eller sidder han i uskiftet Bo, afgøres det efter almindelige Regler, om hans Rettigheder ifølge Forsikringen er Fælles- eller Særeje eller hører til det uskiftede Bo. Er Overdragelsen foretaget vederlagsfrit af en Tredjemand, kan det ifølge Lov Nr. 56 af 18. Marts 1925 § 21 være gjort til Vilkaar, at Rettighederne skal være Særeje.

Fra den almindelige Regel om, at Gaver mellem Ægtefæller skal ske ved Ægtepagt, gør nævnte Lovs § 30 Undtagelse, for saa vidt angaar Livsforsikring, Overlevelsesrente eller lignende Forsørgelse. Udtrykket Livsforsikring er her anvendt i snævrere Forstand, antages derfor ikke at omfatte Forsikring paa Giverens Livsfald. Som lignende Forsørgelse maa Dødsfaldserstatning ifølge Ulykkesforsikring anses.

(2) Haandpantsætning af en Syge- eller Ulykkesforsikringspolice har Virkning efter almindelige Regler.

Angaaende de Maader, hvorpaa den, der har Haandpant i en Livsforsikringspolice, kan søge sig fyldestgjort, indeholder F. A. L.s §§ 112 og 118 Bestemmelser, der maa antages at være udtømmende. Herefter kan Panthaveren hverken før eller efter Forsikringsbegivenhedens Indtræden lade Policen sælge ved Tvangsauktion eller paa anden Maade eller overtage den til Ejendom efter Vurdering, medmindre Ret til at gøre det særlig er tillagt ham. Derimod kan han søge sig fyldestgjort i Forsikringens Tilbagekøbsværdi eller, efter Forsikringsbegivenhedens Indtræden, i Forsikringsydelsen og, saavel før som efter Forsikringsbegivenhedens Indtræden, i et vist Omfang i Bonus af Forsikringen. Krav paa Tilbagekøbsværdien kan han gøre gældende efter forud med to Maaneders Varsel at have opfordret Forsikringstageren (eller dennes Retsefterfølger) til at indløse Pantet ved Betaling af nævnte Værdi[3]). Kan han opnaa Fyldestgørelse

[3]) Kendes Forsikringstagerens Bopæl ikke, maa Opfordringen ske gennem Statstidende, jfr. Lov om Konkurs m. m. Nr. 51 af 25. Marts 1872 § 155.

ved, at Forsikringen delvis tilbagekøbes, maa hans Ret være begrænset til Krav herom[4]). Er Tilbagekøb betinget af tilfredsstillende Oplysninger om den forsikredes Helbredstilstand, synes det i Mangel af særlig Aftale tvivlsomt, om Pantsætterens Medvirkning i saa Henseende kan fordres. Naturligvis kan Pantet indløses ved Betaling alene af Panthaverens Fordring, hvis denne er mindre end Forsikringens Tilbagekøbsværdi. At Indløsning kan ske ved Betaling af Tilbagekøbsværdien, selvom Fordringen er større, forklares ved Panthaverens tilkendegivne Beslutning om at søge sig dækket. Er Forsikringstageren ikke opfordret til at indløse Pantet ved at betale Tilbagekøbsværdien, kan kun Indfrielse af hele Fordringen afskære Panthaveren fra at afvente Forsikringsbegivenhedens Indtræden for derefter at søge sig dækket i Forsikringsydelsen. Og utvivlsomt kan Panthaveren holde Forsikringen i Kraft ved Betaling af Præmie. Krav paa Bonus, der forfalder, forinden Fyldestgørelse er søgt, omfattes ikke af Panteretten, medmindre det er særligt bestemt. Uanset Pantsætningen kan altsaa Forsikringstageren fordre saadan Bonus udbetalt til sig. Fyldestgørelse maa formentlig anses søgt, naar Panthaveren har fremsat Krav om Udbetaling af Tilbagekøbsværdi eller Forsikringsydelse, derimod næppe naar han blot har opfordret Forsikringstageren til at indløse Pantet eller foretaget Skridt, der maatte være nødvendige for at legitimere ham som Indehaver af nævnte Krav.

Er Panthaveren gift, eller sidder han i uskiftet Bo, afgøres det efter almindelige Regler, om Panteretten er Fælles- eller Særeje eller hører til det uskiftede Bo.

Til Stiftelse af Haandpanteret i en Livsforsikringspolice kræves ikke som efter G. L.s § 22 nødvendigvis Overlevering af Dokumentet, men Paategning af dette maa være tilstrækkelig.

(3) Forsikringstageren kan ved Tegningen af en Livs-, Syge- eller Ulykkesforsikring eller senere indsætte en anden som begunstiget, F. A. L.s §§ 102, 118 og 122. Naturligvis

[4]) Dette fastslaas udtrykkeligt i den norske Lov om Forsikringsaftaler §§ 112 og 118.

kan dog Forsikringstageren ikke indsætte en begunstiget, hvis han har overdraget sine Rettigheder ifølge Forsikringsaftalen, men i saa Fald maa Erhververen kunne gøre det. Ved Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring kan en anden end den, hvis Interesse er Forsikringens Genstand, ikke indsættes som begunstiget.

Indsættelse af en begunstiget medfører, at Forsikringsydelsen skal udbetales umiddelbart til ham, §§ 102, 118 og 122. Som det udtrykkeligt fastslaas for Livsforsikring i §§ 109 og 118, kan imidlertid den begunstigede ikke overdrage, pantsætte eller paa anden Maade raade over sit Krav før Forsikringsbegivenhedens Indtræden. Og medmindre Forsikringstageren (eller hans Retsefterfølger) har givet Afkald paa sin Ret dertil, kan han tilbagekalde Begunstigelsen, endog efter Forsikringsbegivenhedens Indtræden, om ikke Forsikringsydelsen er udbetalt, og uanset Begunstigelsen, som fastslaaet for Livsforsikring i §§ 108 og 118, kræve Tilbagekøbsværdi og Bonus udbetalt, overdrage, pantsætte eller paa anden Maade raade over sine Rettigheder ifølge Forsikringsaftalen. Men i Tilfælde af hans Død gaar hans Ret til at tilbagekalde Begunstigelsen ikke over paa hans Arvinger eller Dødsbo. Og skal f. Eks. ved Forsikring paa Trediemands Liv Forsikringsydelsen ikke udbetales ved Forsikringstagerens Død, men først paa et senere Tidspunkt, indtræder den begunstigede ved Forsikringstagerens Død i dennes Ret efter Aftalen, medmindre andet fremgaar af Forholdet, §§ 110 og 118. I saa Fald har altsaa den begunstigede bl. a. Ret til ikke udbetalt Bonus, uanset om den var forfalden før eller ved Forsikringstagerens Død. Som det for Forsikringer i Statsanstalten udtrykkeligt fastslaas i St. L.s § 47, maa han da vistnok have Ret til saadan Bonus, ogsaa naar Forsikringsydelsen skal udbetales ved Forsikringstagerens Død. Foruden ved Tilbagekaldelse bortfalder Indsættelse af en begunstiget ved Overdragelse af Policen, §§ 111 og 118. Pantsætning af denne medfører derimod ikke Bortfald af Begunstigelsen, men den begunstigede maa staa tilbage for Panthaverens Ret, §§ 112 og 118. I et Tilfælde fra Tiden før F. A. L., hvor en

Panthaver efter Forsikringstagerens Død havde søgt sig fyldestgjort i Forsikringsydelsen, antog Højesteret[5]), at da Fyldestgørelse var opnaaet af den begunstigedes Midler, indtraadte denne i Panthaverens Fordring med dertil knyttede Sikkerhedsrettigheder, der bestod i Haandpant og Udlæg i Varer og var tilstrækkelige til Dækning af Fordringen. For Rigtigheden af denne Afgørelse taler, at det vilde være lidet naturligt, om den begunstigedes Stilling skulde afhænge af, hvilke af sine Sikkerheder Panthaveren valgte at holde sig til, og at om Forsikringstageren havde været i Live, kunde han formodes at have ønsket Fyldestgørelse søgt i Varerne fremfor i Forsikringsydelsen. Men formentlig fører Dommens Begrundelse for vidt, idet det ikke kan antages, at den begunstigede indtræder i Panthaverens Fordring, naar denne søger Fyldestgørelse i Forsikringsydelsen. Uanset Indsættelsen af en begunstiget har nemlig Forsikringstageren fuld Raadighed over Policen, saa længe han lever. Og ifølge Lov om Konkurs m. m. Nr. 51 af 25. Marts 1872 § 130 (Lov Nr. 66 af 15. April 1887 § 3) maa det være udelukket, at en Fordring efter Forsikringstagerens Død kan anmeldes i hans Konkursbo, naar den er dækket af en for hans Midler erhvervet og af ham med fuld Ret pantsat Police. Ved en nyere Højesteretsdom[6]) er det da ogsaa fastslaaet, at den begunstigede ikke, som udtalt i den ældre Dom, indtræder i Panthaverens Fordring.

Har Forsikringstageren (eller hans Retsefterfølger) overfor en begunstiget forpligtet sig til ikke at tilbagekalde Begunstigelsen, anses han at have givet Afkald ogsaa paa sin Beføjelse til at raade saaledes over Forsikringen, at den begunstigedes Ret bortfalder eller indskrænkes, §§ 108 og 118. Uden Samtykke af den begunstigede kan han derfor ikke begære Udbetaling af Forsikringsydelse eller Tilbagekøbsværdi, overdrage eller pantsætte Retten dertil eller testere derover. Derimod kan Afkaldet ikke formodes at afskære ham fra at hæve Bonus eller forpligte ham til at holde Forsikringen i

[5]) U. f. R. 1904. 266.
[6]) U. f. R. 1937. 91.

Kraft ved Betaling af Præmie. Men utvivlsomt maa den begunstigede have Ret til dette sidste. Selv den uigenkaldeligt begunstigede kan ikke overdrage, pantsætte eller paa anden Maade raade over sit Krav, §§ 109 og 118. Naturligvis kan han dog overfor Forsikringstageren give Afkald paa sin Ret.

Da Indsættelse af en begunstiget er en ensidig Retshandel, maa i Tilfælde af Tvivl om dens Indhold Fortolkningen som ved Testamenter tage Sigte paa at fastslaa, hvad Meningen har været. Ved livsvarig Livsforsikring med Udbetaling i levende Live, hvor Forsikringssummen skal udbetales, naar Forsikringstageren enten dør eller naar en bestemt Alder, anses Indsættelse af en begunstiget at gælde alene for Dødsfaldet, § 107. Skal ved Renteforsikring Renten betales i en fra Forsikringstageren forskellig Persons Levetid, anses denne indsat som begunstiget, § 118. Er Forsikringstagerens Ægtefælle, Børn, Arvinger eller nærmeste paarørende indsat, kommer ifølge §§ 105, 118 og 122, naar Forsikringsydelsen skal udbetales ved Forsikringstagerens Død, følgende Regler til Anvendelse, om ikke andet fremgaar af Omstændighederne: *Ægtefælle* betyder den, med hvem Forsikringstageren ved sin Død levede i Ægteskab. Udtrykket *Børn* omfatter alle Livsarvinger, herunder Adoptivbørn og saadannes Livsarvinger, og hvert Barn anses begunstiget i Forhold til sin lovbestemte Arvepart. Er *Arvinger* indsat, anses ligeledes enhver begunstiget i Forhold til sin lovbestemte Arvepart. *Nærmeste paarørende* betyder det samme som *Ægtefælle,* hvis en saadan efterlades, ellers det samme som *Børn* eller, om ej heller saadanne efterlades, *Arvinger*. Er flere bestemte Personer indsat, kan den enes Død medføre, at de øvrige maa anses begunstigede ogsaa for hans Andel. Men Arvinger efter en begunstiget kan ikke formodes omfattet af Begunstigelsen for Tilfælde af hans Død. Er en bestemt Person indsat, og Forsikringsydelsen skal udbetales ved eller efter Forsikringstagerens Død, bortfalder derfor Begunstigelsen, om den begunstigede ikke overlever Forsikringstageren, §§ 106, 118 og 122. Derimod kan det ikke formodes at medføre Bortfald af Begunstigelsen, om en under Navn indsat

Ægtefælle bliver separeret eller skilt fra Forsikringstageren. Og selvom Ægtefællen er indsat uden Angivelse af Navn, maa sikkert ofte Begunstigelsen antages at staa ved Magt efter Separation og, hvis Forsikringstageren ikke har giftet sig paany, efter Skilsmisse.

De særlige Regler om Testationshabilitet er ikke anvendelige paa Indsættelse af en begunstiget. Da Begunstigelsen har væsentlig Betydning for Forsikringens Formaal, er det uantageligt, at en Person mellem 18 og 21 Aar, paa hvis Vegne Værgen med Samtykke af Overøvrigheden har taget Forsikring til Gunst for Trediemand, paa egen Haand kan tilbagekalde Begunstigelsen og indsætte en ny begunstiget. Det vilde være lidet rimeligt, om det var udelukket at tage Forsikring til Gunst for Trediemand paa en afsindigs Vegne. Og sikkert kan Justitsministeriet ikke stadfæste en af en ikke 18-aarig eller umyndiggjort foretaget Begunstigelse, der kan have videregaaende Virkning end et Testamente og i Formen er forskellig derfra.

Indsættelse af en begunstiget maa *enten* optages i eller paategnes Policen af Forsikringsgiveren *eller* skriftligt meddeles denne, §§ 103, 118 og 122. Meddeles Indsættelsen Forsikringsgiveren af en Fuldmægtig fra Forsikringstageren, maa sikkert ikke blot Meddelelsen, men ogsaa Fuldmagten være skriftlig. Det fyldestgør ikke Formkravet, om Forsikringstageren paategner Policen. Og selv om Forsikringsgiveren gør det, kan det blive nødvendigt at føre Bevis for, at han har handlet efter Forsikringstagerens Ønske. Det sikreste er derfor, at skriftlig Meddelelse fra sidstnævnte gives ogsaa i saa Fald. Ved Bestemmelse i en Livsforsikringspolice om, at Forsikringsydelsen skal udbetales til Ihændehaveren, kan Indsættelse af en begunstiget ikke ske, § 115. En Indsættelse, der ikke fyldestgør Formkravet, er ugyldig som Begunstigelse, men kan have Betydning som Testation, Dødsgave eller tosidig Retshandel inter vivos.

Ogsaa Tilbagekaldelse af en Begunstigelse maa *enten* optages i eller paategnes Policen af Forsikringsgiveren *eller* skriftligt meddeles denne, §§ 103, 118 og 122. Herved erin-

dres dog, at om ikke Afkald paa Retten til Tilbagekaldelse er givet, bortfalder Begunstigelsen ved Overdragelse af Policen, saaledes at Erhververen maa foretage ny Indsættelse af den begunstigede, hvis han ønsker dennes Retsstilling opretholdt, §§ 111 og 118. Sikkert maa ogsaa Testation over de Rettigheder, der omfattes af en Begunstigelse, have Bortfald af denne til Følge.

For Afkald paa Retten til at tilbagekalde en Begunstigelse er særlig Form ikke foreskrevet. Mellem Ægtefæller er, for saa vidt angaar Forsikringer som nævnt i Lov Nr. 56 af 18. Marts 1925 § 30, Oprettelse af Ægtepagt ufornøden, selvom Afkaldet er en Gave.

Selvom Forsikringstageren (eller hans Retsefterfølger) ikke har givet Afkald paa sin Ret til at tilbagekalde Indsættelsen af en begunstiget, er hans Kreditorer i Almindelighed saavel efter som før hans Død afskaaret fra at søge sig fyldestgjort i Forsikringen[7]). Er det en Tvangsarving, der er indsat som begunstiget, staar endvidere Begunstigelsen ved Magt, selvom den gør Indgreb i Ægtefælles Boslod eller andre Tvangsarvingers Tvangsarv, §§ 104, 118 og 122. Men er den genkaldeligt begunstigede ikke Tvangsarving efter Forsikringstageren, skal Forsikringsydelsen[8]) behandles som tilhørende Forsikringstagerens Dødsbo og tillagt den begunstigede ved Testamente, for saa vidt angaar Ægtefælles Ret til Boslod og Tvangsarvingers Ret til Tvangsarv. Herefter maa Begunstigelsen staa ved Magt, for saa vidt Forsikringsydelsen ikke overstiger, hvad Forsikringstageren kunde have raadet over ved Testamente, sikkert ogsaa for saa vidt Forsikringsydelsen, om den hørte til Boet, vilde tilfalde dettes Kreditorer, idet det vilde være lidet rimeligt, om Indsættelse af en Ikke-Tvangsarving som begunstiget kunde medføre, at

---

[7]) Nærmere nedenfor § 4.

[8]) At man, som det er hævdet, skulde regne med Forsikringens Kapitalværdi i Stedet for med Forsikringsydelsen, naar denne forfalder ikke ved Forsikringstagerens Død, men først paa et senere Tidspunkt, synes uantageligt. Formentlig maa ikke udbetalt Bonus medregnes til Forsikringsydelsen.

Ægtefælle eller Livsarvinger fik et Beløb, som Kreditorerne vilde have Ret til, hvis ingen begunstiget var indsat. Men bliver Ægtefælles Boslod eller Tvangsarvingers Arv ved Opgørelse af Boet uden Hensyn til Forsikringsydelsen mindre end den Boslod eller Tvangsarv, der fremkommer, naar Forsikringsydelsen medregnes, tilfalder af denne en til Forskellen svarende Del Ægtefællen eller Tvangsarvingerne. I Overensstemmelse med, hvad der i Indsættelse af den begunstigede er udtrykt som Forsikringstagerens Vilje, maa det dog vistnok antages, at Forøgelsen af Boslod og Tvangsarv om muligt skal ske paa Bekostning af Udarvinger, efter Omstændighederne ogsaa af testamentariske Arvinger fremfor af den begunstigede. Legale Arvelodder for Ægtefællen og Livs- eller Udarvinger maa formentlig beregnes paa Grundlag af det Beløb, hvormed det ikke med Forsikringsydelsen forøgede Bo overstiger den efter de omtalte Regler bestemte Boslod for Ægtefællen.

Har Forsikringstageren givet Afkald paa sin Ret til at tilbagekalde Indsættelsen af en begunstiget, staar denne ved Magt, hvis ikke Afkaldet afkræftes efter Lov om Ægtefællers Arveret og uskiftet Bo Nr. 120 af 20. April 1926 § 6 eller som Dødslejegave. Ved Forsikringstagerens Død bliver der derfor i ingen Henseende Spørgsmaal om at behandle Forsikringen som hørende til hans Dødsbo, og ved Skifte med Ægtefælle eller tidligere Ægtefælles Arvinger kan Forsikringen ikke indgaa i Forsikringstagerens Bodel eller det uskiftede Bo.

Er den begunstigede gift, eller sidder han i uskiftet Bo, afgøres det efter almindelige Regler, om hans Ret ifølge Forsikringen er Fælles- eller Særeje eller hører til det uskiftede Bo. Er Indsættelsen af den begunstigede foretaget vederlagsfrit af en Trediemand, kan det ifølge Lov Nr. 56 af 18. Marts 1925 § 21 være gjort til Vilkaar, at Retten skal være Særeje. Saa længe Forsikringsbegivenheden ikke er indtraadt, kommer nævnte Lovs § 15, 2. Stk. til Anvendelse paa Krav ifølge Forsikringen, der tilkommer en begunstiget og hører til hans Bodel i et ægteskabeligt Fælleseje.

3. Den blotte Mulighed af, at Forsikringstageren (eller

hans Retsefterfølger) har Ægtefælle eller Livsarvinger, der kan kræve Indsættelsen af en begunstiget helt eller delvis tilsidesat, medfører ikke, at den begunstigede er uden Legitimation til at oppebære Forsikringsydelsen. Men mod Indsigelse af nogen, der ved Forevisning af Vielsesattest, Skifteudskrift eller lignende godtgør at være Forsikringstagerens Ægtefælle eller høre til hans Livsarvinger, maa Udbetaling ikke finde Sted, forinden det ved Forlig eller retlig Afgørelse er bragt paa det rene, hvem der er berettiget, F. A. L.s §§ 104, 118 og 122. Dog har Forsikringsgiveren Ret til at udbetale den begunstigede indtil en Trediedel af Forsikringsydelsen eller, hvis den begunstigede besørger Forsikringstagerens Begravelse, et passende Beløb til Bestridelse af Udgifterne derved. At indtil en Trediedel kan udbetales den begunstigede, medfører ikke, at han, ogsaa naar Forsikringstageren efterlader Ægtefælle, altid har Ret til mindst en Trediedel af Forsikringsydelsen eller indenfor denne Grænse kan beholde, hvad han modtager, men er Udtryk alene for, hvad Forsikringsgiveren kan udbetale ham med frigørende Virkning. Og som Legitimationsregel maa Bestemmelsen formentlig forudsætte, at det ikke er oplyst at være i Strid med Ægtefællens Ret, om den begunstigede faar en Trediedel. Adgangen til at udbetale den begunstigede et passende Beløb til Dækning af Udgifter ved Forsikringstagerens Begravelse, uanset om en Trediedel af Forsikringsydelsen overskrides derved, maa ses i Forbindelse med, at Dødsboet maatte udrede et saadant Beløb, om ikke den begunstigede havde afholdt Udgifterne.

Andre særlige Legitimationsregler end de nævnte gælder ikke ved Syge- og Ulykkesforsikring. Ved Læge-, Medicin- og Hospitalsforsikring maa dog F. A. L.s §§ 56 og 57 være analogisk anvendelige[9]).

Ved Livsforsikring medfører Policens Negotiabilitet, at der maa gælde særlige Legitimationsregler:

Lyder Policen paa Navn, har, som det forudsættes i § 114, den Legitimation til at oppebære Forsikringsydelsen eller paa

[9]) Jfr. ovenfor § 1 ved Note 6.

anden Maade raade over Forsikringen, der har Policen i Hænde med formelt lovlig Adkomst. Er Policen udstedt eller overdraget til Ihændehaveren, maa derimod Besidderen deraf oplyse sin Adkomst, §§ 115 og 118. Efter St. L.s § 47 udbetales dog Bonus til Ihændehaveren, hvis ingen anden godtgør Ret dertil.

Som ved Omsætningsgældsbreve maa den legitimerede formodes berettiget til at gøre Fordringen gældende, og Forsikringsgiveren frigøres ved i god Tro at betale til ham. Dette sidste kan dog næppe gælde, hvis vedkommende er umyndig.

Det maa være Hovedreglen, at Forsikringsgiveren frigøres ikke ved Betaling til en uberettiget, medmindre denne har Legitimation som omtalt. I Lighed med, hvad der ved Omsætningsgældsbreve gælder Renter og Afdrag, maa imidlertid Undtagelse gøres for Bonus og for Renteydelser ifølge Renteforsikring. Forfalden Bonus maa Forsikringsgiveren kunne betale til Forsikringstageren, medmindre han ved, at en anden er den berettigede, eller han har Grund til Mistanke derom. Som nævnt gælder dog efter St. L.s § 47 noget andet, hvis Policen er udstedt eller overdraget til Ihændehaveren. Forfalden Renteydelse kan ifølge § 118 med frigørende Virkning betales til den opgivne Rentenyder, hvis ikke Forsikringsgiveren har faaet Kundskab om, at Retten er overdraget en anden. Dette gælder, siges det udtrykkeligt, selvom Policen ikke faar Paategning om Betalingen.

Af det anførte følger, at Forsikringsgiveren maa nøjes med løs Kvittering for Betaling af Bonus eller forfalden Renteydelse, men iøvrigt kan kræve Kvittering baade paa Policen og særskilt eller, om Forsikringsforholdet endeligt afvikles ved hans Betaling, Tilbagelevering af Policen og, hvis denne lyder paa Navn, Kvittering derpaa. Aftale om Ændring af Forsikringsforholdet maa kunne kræves paategnet Policen.

Angaaende Mortifikation af en Livsforsikringspolice gælder de almindelige Regler i Lov Nr. 145 af 13. April 1938. Adgang til Mortifikation uden Dom er hjemlet ved St. L.s § 11, der gælder, ogsaa naar Policen er udstedt af et Livsforsikringsselskab, § 51.

§ 4. Udelukkelse af Retsforfølgning i Livs-, Syge- og Ulykkesforsikringskrav.

Under Hensyn til, at Livsforsikring oftest, Syge- og Ulykkesforsikring saa at sige altid har Forsørgelse til Formaal, er Retsforfølgning i Rettigheder overfor Forsikringsgiveren i vidt Omfang udelukket ved disse Forsikringsarter.

Ved Livsforsikring gælder i saa Henseende følgende Regler:

(1) Forsikringstagerens Kreditorer kan ikke søge sig fyldestgjort i hans Rettigheder overfor Forsikringsgiveren, F. A. L.s §§ 116 og 118. Denne Regel omfatter alle Forsikringstagerens Rettigheder, altsaa endog forfaldet, men ikke indfriet Krav paa Forsikringsydelsen, og den gælder, selvom Forsikringen ikke har Forsørgelse til Formaal. Ved Forsikringstagerens Død tilfalder dog Rettigheder, hvorover han ikke har raadet, hans Dødsbo, §§ 104 og 118. Og til Værn mod Misbrug af den Adgang til at bringe Formue i Ly for Retsforfølgning, Reglen giver, er der i visse Undtagelsestilfælde hjemlet Kreditorerne Ret til at søge sig fyldestgjort i Forsikringen:

Ifølge §§ 117 og 118 har Forsikringstagerens Konkursbo Adgang dertil, hvis han i Løbet af de sidste 3 Aar inden sin Konkurs til Betaling af Præmier har anvendt et efter hans Formuetilstand paa det Tidspunkt, da Betalingen fandt Sted, uforholdsmæssigt stort Beløb. Boet kan nemlig da kræve *det formeget erlagte* betalt af Forsikringsgiveren, for saa vidt det kan udredes af *Forsikringens Tilbagekøbsværdi eller, saafremt en saadan ikke findes, af Kapitalværdien af den Fripolice, hvortil Forsikringstageren vilde have Ret paa Grundlag af de stedfundne Betalinger,* altsaa — med et fælles Ud-

tryk, der bedre end Lovens passer i Tilfælde, hvor Policen er præmiefri — af Forsikringens Kapitalværdi. Er Forsikringsydelsen forfalden, men ikke udbetalt inden Konkursen, eller forfalder den under Bobehandlingen, kan Boet kræve Dækning for *det for meget erlagte* af den.

Er Policen overdraget eller pantsat, kan Forsikringstagerens Konkursbo ikke gøre Indgreb i Erhververens eller Panthaverens Ret, medmindre Overdragelsen eller Pantsætningen er afkræftelig efter almindelige Regler. Men Boet har de nævnte Rettigheder, uanset om en begunstiget er indsat, og selvom Forsikringstageren har givet Afkald paa sin Beføjelse til at tilbagekalde Indsættelsen. Og har den begunstigede oppebaaret Forsikringsydelsen, kan Boet gøre sit Krav paa Dækning heraf gældende mod ham, uanset om han var i god Tro. Har den begunstigede betalt Vederlag for Indsættelsen, kan han dog fordre det erlagte tilbage af Boet. Og utvivlsomt kan han bringe sin Tilbagebetalingsfordring i Modregning mod Boets Krav. Har den begunstigede betalt Præmie, maa formentlig Boet være afskaaret fra at søge sig fyldestgjort i herved fremkommen Kapitalværdi af Forsikringen[1]).

Hvad de omtalte Regler hjemler Kreditorerne, er ikke Adgang til at afkræfte retstridige Præmiebetalinger, men Ret til at søge sig fyldestgjort for et Krav mod Forsikringstageren paa bestemte Maader i Formue, der efter Hovedreglen er unddraget Retsforfølgning, eller som end ikke tilhører Forsikringstageren. Den Kapitalværdi af Forsikringen, hvoraf Kreditorerne har Ret til Dækning, kan nemlig delvis skyldes tidligere, fuldtud lovlige Præmiebetalinger. Og i Tilfælde af Tvist maa det sikkert afgøres ved Søgsmaal mod Forsikringstageren eller, naar en begunstiget er indsat uigenkaldeligt, mod ham og Forsikringstageren, om for meget er betalt i Præmie.

I Lighed med, hvad der ifølge § 112 gælder Panthavere i Policen, er Boet afskaaret fra at søge sig fyldestgjort gennem Salg af denne. Men i Modsætning til Panthavere kan

[1]) Det samme maa gælde, naar Præmie er betalt af en Erhverver eller Panthaver, hvis Ret afkræftes.

Boet kræve Dækning af Policens Kapitalværdi, ogsaa naar Forsikringsgiveren ikke overfor Forsikringstageren har Pligt til at tilbagekøbe Forsikringen. Dette maa ses i Forbindelse med, at en til Konkurstilfælde begrænset Tilbagekøbsforpligtelse ikke ved nogen Art af Livsforsikring kan medføre en for Forsikringsgiveren farlig Udvælgelse.

Efter Omstændighederne vil det formentlig kunne antages, at Forsikringstageren har anvendt et efter sin Formuetilstand uforholdsmæssig stort Beløb til Betaling af Præmier, selvom han ikke var eller blev insolvent ved Betalingen. Og selvom han var eller blev dette, kan vistnok Tilfældet falde udenfor den omtalte Regel, i hvert Fald naar det drejer sig om en ældre Forsikring, som det er af Vigtighed at holde i Kraft. Da Kreditorerne er afskaaret fra at søge sig fyldestgjort i ikke udbetalt Bonus, Forsikringsydelse eller Tilbagekøbsværdi, maa vistnok Anvendelse heraf til Betaling af Præmier altid falde udenfor Reglen.

Det synes klart, at de i §§ 117 og 118 omhandlede Undtagelsestilfælde ikke kan være de eneste, hvor Forsikringstagerens Kreditorer har Adgang til at søge sig fyldestgjort i Forsikringen. Har Forsikringstageren anvendt Penge, der tilhører en anden, til Præmiebetalingen, eller har denne været et Misbrug af Raadighed over ægteskabeligt Fælleseje eller uskiftet Bo, maa den forurettede kunne søge sig fyldestgjort i Forsikringen for sit Krav paa Skadesløsholdelse. Selv Kreditorerne i Almindelighed kan sikkert holde sig til Forsikringen ogsaa i andre Tilfælde end bestemt i §§ 117 og 118, saaledes naar Forsikringstageren i Løbet af de sidste 3 Aar inden sin Konkurs har anvendt et efter sin Formuetilstand uforholdsmæssig stort Beløb til Afdrag paa Policelaan, og naar han paa et tidligere Tidspunkt har begaaet Skyldnersvig ved Betaling af Præmier eller Afdrag paa Policelaan, derimod ikke, som det modsætningsvis følger af §§ 117 og 118, blot fordi han paa et tidligere Tidspunkt har anvendt et efter sin Formuetilstand uforholdsmæssig stort Beløb til Betaling af Præmier.

I de ikke lovhjemlede Undtagelsestilfælde bør formentlig

den forurettedes Retsstilling bestemmes efter Analogien af Reglerne i §§ 117 og 118. De Grunde, der har ført til at gøre Kreditorernes Beføjelser efter disse Bestemmelser uafhængige af, om en begunstiget er indsat, og om Forsikringstageren har givet Afkald paa sin Ret til at tilbagekalde Indsættelsen, har samme Styrke i samtlige Undtagelsestilfælde. Saalidt som i dem, der omhandles i §§ 117 og 118, kan det i de ikke lovhjemlede Tilfælde medføre en for Forsikringsgiveren farlig Udvælgelse, om Fyldestgørelse kan søges i Forsikringens Kapitalværdi, ogsaa hvis Forsikringstageren ikke har Ret til at faa denne udbetalt. Og da det følger af §§ 117 og 118, at Kreditorerne selv i visse grove Tilfælde af Skyldnersvig er afskaaret fra at søge Oprejsning gennem Salg af Policen, vilde det være lidet naturligt, om f. Eks. en ved Misbrug af Raadighed over ægteskabeligt Fælleseje forurettet Ægtefælle havde Adgang dertil.

(2) Har Forsikringstageren (eller hans Retsefterfølger) overdraget Policen til sin Ægtefælle, eller har han uden Vederlag overdraget den til en anden, kan Erhververens Ret ikke gøres til Genstand for Retsforfølgning fra hans Kreditorers Side, §§ 116 og 118. Dog siges det udtrykkeligt, at Reglerne i §§ 117 og 118 finder tilsvarende Anvendelse med Hensyn til Præmier, som Erhververen betaler, og Vederlag, som i Tilfælde af Overdragelse til Ægtefællen erlægges af denne. Ogsaa iøvrigt maa den, som Erhververen har forurettet ved retstridig Betaling af Præmie, Afdrag paa Policelaan eller Vederlag for Overdragelse, kunne søge Oprejsning i Forsikringen efter Regler som de under (1) omtalte.

Har Forsikringstageren mod Vederlag overdraget Policen til en anden end sin Ægtefælle, kan Erhververens Kreditorer gøre hans Ret til Genstand for Retsforfølgning, hvilket maa ses i Forbindelse med, at i saa Fald har Forsikringen almindeligvis ikke Forsørgelse til Formaal. Da ifølge § 112 end ikke en Panthaver i Policen kan søge sig fyldestgjort gennem Salg af denne, er formentlig ogsaa en Kreditor uden Panteret afskaaret derfra. Men paa Grundlag af Udlægs- eller Kon-

kursdekret kan Forsikringens Tilbagekøbsværdi kræves udbetalt uden forudgaaende Varsel til Erhververen af Policen.

Er Policen pantsat, maa Panthaverens Kreditorer kunne søge sig fyldestgjort i hans Panteret efter almindelige Regler. Maaske gælder dog dette ikke, hvis Panthaveren er Pantsætterens Ægtefælle.

(3) En begunstigets Kreditorer kan ikke gøre hans Ret overfor Forsikringsgiveren til Genstand for Retsforfølgning, §§ 116 og 118. Er Begunstigelsen uigenkaldelig, maa dog den, som den begunstigede maatte have forurettet ved retstridig Betaling af Præmier, Afdrag paa Policelaan eller Vederlag for Begunstigelsen, kunne søge Oprejsning i Forsikringen efter Regler som de under (1) omtalte. —

Ved Syge- eller Ulykkesforsikring kan Forsikringstagerens eller den sikredes Ret overfor Forsikringsgiveren ikke gøres til Genstand for Retsforfølgning, § 123. At denne Regel omfatter ikke blot den sikredes, men ogsaa Forsikringstagerens Ret, har almindeligvis Betydning alene, for saa vidt angaar muligt Krav paa Bonus, idet Forsikringstageren er den sikrede, hvis han har Ret til Forsikringsydelsen, og Tilbagekøb af Forsikringen normalt ikke finder Sted. Den sikredes Ret er undtaget fra Retsforfølgning, selv om den grundes paa Overdragelse af Policen mod Vederlag. Udtrykket den sikredes Ret maa formentlig omfatte ikke blot det Krav paa Forsikringsydelsen, han har som sikret, men ogsaa Ret til Bonus. Antages dette, bør vistnok ogsaa Krav herpaa, der tilkommer hverken Forsikringstageren eller den sikrede, anses unddraget Retsforfølgning[2]).

---

[2]) Jfr. § 123 i den svenske og den finske Lov om Forsikringsaftaler.

§ 5. Pensionskassers Forsikring af deres Medlemmer.

Paa en Pensionskasses Forsikring af sine Medlemmer er F. A. L.s Bestemmelser ikke anvendelige, idet Loven ifølge § 1 angaar alene Forsikringsaftaler med Selskaber eller Institutioner, der driver Forsikringsvirksomhed, hvorved som efter L. L.s § 1 maa forstaas forretningsmæssig Overtagelse af Livsforsikring. Overhovedet gælder der ikke særlige Lovregler angaaende Retsforholdet mellem en Pensionskasse for Personer, der ikke er ansat i private Virksomheder, f. Eks. selvstændig erhvervsdrivende, og dens Medlemmer. Derimod indeholder P. L. Regler om Pensionskassers Forsikring af Personer, der er ansat i private Virksomheder. I det følgende haves kun Pensionskasser for saadanne Personer for Øje.

Retsforholdet mellem en Pensionskasse og dens Medlemmer fastslaas i Hovedpunkter i dens Vedtægter. Ifølge P. L.s § 8 skal Vedtægterne indeholde Bestemmelser om Medlemmernes Rettigheder og Forpligtelser, om Adgangen til at forhøje eller nedsætte Pensionsydelserne eller de Bidrag til Kassen, som Medlemmerne eller Virksomheden skal svare, om hvorledes der skal forholdes, naar en Virksomhed, der omfattes af Kassen, nedlægges eller af anden Grund ønsker at udtræde af Pensionsordningen, om Kassens Organisation og Bestyrelse, om Anbringelse af dens Midler, om Aflæggelse af Aarsregnskab, om dettes Revision, om hvorledes Medlemmerne skal gøres bekendt med Regnskabet og om Kassens Opløsning. Vedtægterne skal ligesom Kassens økonomiske og tekniske Grundlag godkendes af Handelsministeren efter Indstilling af Forsikringsraadet.

Almindeligvis yder en Pensionskasse sine Medlemmer Al-

ders-, Invalide-, Enke- og Børnepension. Uden Samtykke af Forsikringsraadet maa ifølge P. L.s § 4, jfr. § 1 en Pensionskasse ikke drive anden Virksomhed, saa den er afskaaret fra f. Eks. at virke som Understøttelseskasse eller give Tilsagn om Pension for ethvert Tilfælde, hvor et Medlem afskediges af en ham utilregnelig Aarsag, i Lighed med, hvad Tj. L. hjemler Statstjenestemænd. Ret til Invaliderente har et Medlem normalt, naar han afskediges paa Grund af Arbejdsudygtighed, der skyldes Sygdom eller Ulykkestilfælde. Det er altsaa ikke som ved Pensionsforsikring i Statsanstalten eller et Livsforsikringsselskab en Betingelse, at Arbejdsevnen er varigt nedsat med mindst to Trediedele. Med den nævnte Undtagelse tages i det hele Tj. L.s Bestemmelser om Betingelserne for Ret til Pension og dennes Størrelse til Forbillede i større eller mindre Omfang. Som Tj. L. indeholder Vedtægterne i Reglen ogsaa Bestemmelser om Bortfald af Pension, navnlig naar Pensionisten gør sig skyldig i et Forhold, der medfører Straf af Fængsel, eller modarbejder Virksomhedens Interesser.

Det Bidrag til en Pensionskasse, der betales for et Medlem, ofte af Virksomheden og ham selv med Halvdelen hver, udgør almindeligvis en bestemt Procent af hans pensionsgivende Løn, det vil sige den Del af hans Løn, der tages i Betragtning ved Pensionsberegning. Naar da som efter Tj. L. Pensionens Størrelse afhænger af hans pensionsgivende Løn i den sidste Del af hans Tjenestetid, kan Lønforhøjelser medføre, at Kassen bliver ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser, medmindre det bestemmes, at Forhøjelserne ikke skal komme i Betragtning ved Pensionsberegning. Med Henblik bl. a. paa Muligheden heraf indeholder Vedtægterne undertiden Bestemmelser om overordentlige Bidrag fra Virksomheden til Kassen. For saa vidt der ikke skaffes Dækning for Kassens Forpligtelser paa anden Maade, maa Pensionerne nedsættes. Efter P. L.s § 21 maa overhovedet, naar det viser sig ved Opgørelse af Status, der skal foretages mindst hvert tredie Aar, at en Pensionskasse ikke er i Stand til at opfylde sine Forpligtelser, dens Pensionsydelser nedsættes eller dens

Indtægter forhøjes. Paa Muligheden af at nedsætte Pensionerne beror det, at disse i Modsætning til, hvad der gælder ved Pensionsforsikring i Statsanstalten eller et Livsforsikringsselskab, kan gøres afhængige af fremtidige Lønninger. Hvorledes Pensionerne skal nedsættes, afgøres af Handelsministeren, hvis ikke Kassen træffer Beslutning derom inden en af Forsikringsraadet fastsat Frist.

Tarifering finder ikke Sted. Dog er i Reglen Optagelse i en Pensionskasse betinget af, at vedkommendes Helbredstilstand er tilfredsstillende, og undertiden optages Personer over en vis Alder[1]) enten slet ikke eller kun mod særligt Indskud eller Bidrag.

Det anførte viser, at det Bidrag, der skal betales for et Medlem, ikke er en individuelt bestemt Præmie. Desuagtet kan naturligvis ethvert Medlem faa fuldt Vederlag for, hvad han selv betaler, naar Bidragene delvis udredes af Virksomheden.

Saa længe et Medlem er ansat i Virksomheden, har han normalt ingen Ret til at udtræde af Pensionskassen, og kan denne kræve Bidraget for ham betalt. Men naar et Medlem tager Afsked fra Virksomheden eller afskediges af den, udtræder han af Kassen, og han kan da kræve en Udtrædelsesgodtgørelse.

Fuld Udtrædelsesgodtgørelse skal ifølge § 9 mindst udgøre Forskellen mellem de for vedkommende betalte Bidrag med Renter og den Forsikringsrisiko, Kassen har baaret for ham, alt beregnet efter et af Forsikringsraadet fastsat Beregningsgrundlag[2]). Dog maa Beløbet ikke overstige Kapitalværdien af Kassens Forpligtelse til at yde Pension til ham selv og hans Enke eller Børn med Fradrag af Kapitalværdien af de fremtidige Bidrag, han skulde have erlagt, hvis han var forblevet i Kassen. Der maa altsaa foretages baade en retrospektiv og en prospektiv Beregning, naar en Udtrædelsesgodtgørelse skal bestemmes. At de to Beregningsmaader kan give

[1]) F. Eks. 40 Aar, jfr. Tj. L.s § 49.

[2]) Undertiden bestemmer Vedtægterne, at Grundlaget skal være det, som er anvendt ved den seneste Statusopgørelse.

forskellige Resultater, beror paa, at de Bidrag, der svares til Kassen for et Medlem, som nævnt ikke er en individuelt bestemt Præmie. Angaaende den prospektive Beregning bestemmer Vedtægterne ofte, at med Hensyn til Løn (eller Lønklasse), ægteskabelig Stilling, Antallet af Børn og disses Alder skal de Forhold lægges til Grund, der foreligger ved Udtrædelsen.

For Tilfælde, hvor et Medlem udtræder, inden han har været Medlem af Pensionskassen i 10 Aar, eller hvor — senere — Udtræden finder Sted, fordi han selv har opsagt sin Stilling eller er opsagt paa Grund af en overfor Kassen eller Virksomheden begaaet Handling, der har medført Straf af Fængsel, kan det i Vedtægterne bestemmes, at den efter de omtalte Regler bestemte Udtrædelsesgodtgørelse skal nedsættes efter Forholdet mellem det Bidrag, han selv har betalt til Kassen, og det samlede faste Bidrag, han og Virksomheden har betalt. Skyldes hans Udtræden Invaliditet som omhandlet i F. L.s § 38, 1. Stk., kan dog Nedsættelse kun finde Sted, hvis han overfor Kassen eller Virksomheden har begaaet en Handling, der har medført Straf af Fængsel.

Medmindre Forsikringsraadet tillader andet, skal Udtrædelsesgodtgørelse, hvis Medlemmet overgaar til en anden under Statstilsyn staaende Pensionskasse eller til en forsikringsmæssig Pensionsordning, indbetales dertil, og ellers anvendes til Indkøb af Pensionsforsikring eller Livrente i et anerkendt Livsforsikringsselskab, idet dog i Stedet herfor Udbetaling kan kræves, hvis Godtgørelsen ikke overstiger 50 pCt. af vedkommendes pensionsgivende Løn for det sidste Aar. Indkøbt Pensionsforsikring eller Livrente som her omtalt kan ikke tilbagekøbes uden Samtykke af Forsikringsraadet, § 18.

I Reglen har Enke eller Børn efter et Medlem Ret til Pension, selvom Mandens Tjenestetid i Virksomheden har været kort. Er det ikke Tilfældet, skal Vedtægterne indeholde Bestemmelser om Ret til Godtgørelse for Enke eller Børn, naar de ikke opnaar Pension ved Mandens Død, § 11. Medmindre Forsikringsraadet tillader andet, skal saadan Godtgørelse anvendes til Indkøb af Livrente i et anerkendt Livsforsikrings-

selskab, idet dog i Stedet herfor Udbetaling kan kræves, hvis Godtgørelsen ikke overstiger 50 pCt. af Mandens pensionsgivende Løn for det sidste Aar. Indkøbt Livrente som her omtalt kan ikke tilbagekøbes uden Samtykke af Forsikringsraadet, § 18.

I Lighed med, hvad der gælder efter St. L.s § 29 og F. A. L.s § 101, vil det være naturligt at yde Godtgørelse, ogsaa naar Ret til Pension bortfalder, f. Eks. fordi Pensionisten gør sig skyldig i et Forhold, der medfører Straf af Fængsel, eller modarbejder Virksomhedens Interesser. Bestemmelse herom findes dog i Reglen ikke i Pensionskassers Vedtægter.

Bonus kan ydes som Tillæg til Pensionerne, men ikke i anden Form, § 13. Den Del af et Aars regnskabsmæssige Overskud, der ikke medgaar til Afskrivning eller Dækning af muligt Underskud fra tidligere Aar, skal henlægges.

Om Anvendelsen af Overskud, der fremkommer ved Opløsning af en Pensionskasse, indeholder P. L. ingen Bestemmelser. Kassens Formue deles i Tilfælde af Opløsning som bestemt i Vedtægterne, § 19. Dog skal Delingsplan altid forelægges Forsikringsraadet til Godkendelse. Medmindre Forsikringsraadet tillader andet, skal Beløb, der tilkommer et Medlem som Udtrædelsesgodtgørelse, hvis han overgaar til en anden under Statstilsyn staaende Pensionskasse eller en forsikringsmæssig Pensionsordning, indbetales dertil, og ellers anvendes til Indkøb af Pensionsforsikring eller Livrente i et anerkendt Livsforsikringsselskab, idet dog i Stedet herfor Udbetaling kan kræves, hvis Godtgørelsen ikke overstiger 50 pCt. af vedkommendes pensionsgivende Løn for det sidste Aar. Beløb, der tilkommer en Pensionist, skal anvendes til Indkøb af Pensionsforsikring eller Livrente i et anerkendt Livsforsikringsselskab, hvis ikke Forsikringsraadet tillader andet. Indkøbt Pensionsforsikring eller Livrente som her omtalt kan ikke tilbagekøbes uden Samtykke af Forsikringsraadet.

F. A. L.s Regler om urigtige eller ufuldstændige Risikooplysninger er formentlig analogisk anvendelige i Forholdet mellem en Pensionskasse og dens Medlemmer. For Prorata-

reglen bliver der Anvendelse, naar Alderen er opgivet for lav, og rigtig Angivelse vilde have medført Forhøjelse af vedkommendes Bidrag.

Det er ikke almindeligt, at Vedtægterne indeholder Bestemmelser om Relevans af Fareforøgelse i Løbet af Forsikringstiden.

Reglerne i F. A. L.s §§ 18 og 19 angaaende Ansvarsfrihed for Forsikringsgiveren, om den sikrede forsætligt fremkalder Forsikringsbegivenheden, maa være analogisk anvendelige. For saa vidt angaar Invaliditetsforsikringen, gælder maaske det samme Reglerne i § 124. Derimod er utvivlsomt § 100 uanvendelig, og det er ikke almindeligt, at Vedtægterne indeholder Bestemmelser om Selvmordskarens.

Det Spørgsmaal, om et udtrædende Medlem lider af en Invaliditet som omhandlet i F. L.s § 38, 1. Stk., kan af begge Parter forelægges Invalideforsikringsretten til endelig Afgørelse, P. L.s § 10[3]). For andre Tilfælde af Tvist er ofte Voldgift vedtaget. Bestemmelse om, at et Medlems eller hans Enkes eller Børns Krav mod Pensionskassen skal være unddraget Domstolenes Paakendelse, er ugyldig, om Afgørelsen ikke er henlagt til en Voldgiftsret, hvis Sammensætning m. v. er godkendt af Handelsministeren, § 8.

Et Medlem eller en Pensionist kan ikke overdrage, pantsætte eller paa anden Maade raade over Krav mod Pensionskassen, og vedkommendes Kreditorer kan ikke gøre saadant Krav til Genstand for Retsforfølgning, § 18.

---

[3]) Forsikringsraadet kan godtgøre Invalideforsikringsretten Udgifter ved dens Behandling af Sagen.

§ 6. Pensionering af offentlige Tjenestemænd.

1. Ret til Egen-, Enke og Børnepension, Ventepenge og Efterindtægt for efterladte som bestemt i Tj. L.s Kap. 2 og 3 er ved Lov hjemlet Statens, Rigsdagens, Folkekirkens og, udenfor København, Folkeskolens Tjenestemænd, Tj. L.s §§ 49 og 82, L. Nr. 143 af 28. April 1931 §§ 22, 24 og 25, Nr. 144 af s. D. §§ 36—38, Nr. 167 af 28. April 1931 §§ 39 og 40[1]). Uden særlig Lovhjemmel[2]) har dog en Tjenestemand ikke saadan Ret, hvis han var fyldt 40 Aar ved sin første Ansættelse eller ved Genansættelse efter Udtræden af Tjenesten ifølge eget Ønske eller af anden ham tilregnelig Aarsag, Tj. L.s §§ 49, 75 og 76. Det samme gælder, hvis han er ansat paa Tid[3]), hvilket kan sættes i Forbindelse med, at varig Ansættelse efter § 1 er Led i Begrebet Tjenestemand. Til de efter Reglerne i Tj. L.s Kap. 2 og 3 fastsatte Beløb ydes et med visse Detailpriser varierende Reguleringstillæg som bestemt i § 92, men ikke Stedtillæg.

I vidt Omfang har andre offentlige Tjenestemænd end de nævnte lignende Ret til Pension m. v. som disse. Bestemmel-

---

[1]) Pensioner til Hoftjenestemænd i Anledning af Tronskifte fordeles mellem Staten og den ny Civilliste efter Reglerne i L. Nr. 98 af 29. April 1913. Iøvrigt bæres Pensioner til Tjenestemænd ved Hoffet eller hos apanagerede Medlemmer af det kongelige Hus af Statens Ydelse til Kongen eller vedkommendes Aarpenge, Tj. L.s § 50.

[2]) Ifølge Normeringslov Nr. 91 af 23. Marts 1932 § 3 har en Dommer, Statsadvokat eller Politimester Ret til Pension m. v., selvom han er ansat efter at være fyldt 40 Aar.

[3]) Ifølge Tj. L.s §§ 338, 616 og 627 har Generaldirektøren for Statsbanerne, Professorer ved Akademiet for de skønne Kunster og Overaccouchøren ved Rigshospitalets Fødeafdeling B Ret til Pension m. v., skønt de ansættes paa Tid.

ser i saa Henseende kan træffes, for Folkeskolen i København af Kommunalbestyrelsen, for en Sognekommune af Sogneraadet med Godkendelse af Amtsraadet, for en Amtskommune af Amtsraadet med Godkendelse af Indenrigsministeren, for en Skolefond af Skoleraadet med Godkendelse af Undervisningsministeren, for en Købstadkommune, for Københavns Kommune og for Tjenestemænd under Københavns Overpræsidium[4]) af Kommunalbestyrelsen med Godkendelse af Indenrigsministeren, for Københavns Handelshavn af Havnebestyrelsen med Godkendelse af Ministeren for offentlige Arbejder, L. Nr. 109 af 29. April 1913 § 3, Nr. 87 af 25. Marts 1933 § 31, Nr. 88 af s. D. § 29, Nr. 211 af 20. Maj 1933 §§ 24 og 34, Nr. 75 af 18. Marts 1938 § 8. Lovbestemt Ret til Pension har dog Havnedirektøren i København, L. Nr. 109 af 29. April 1913 § 4.

Angaaende Det kongelige Teaters Tjenestemænd henvises til Bekg. Nr. 319 af 24. November 1925 § 31, Nr. 320 af s. D. og L. Nr. 40 af 14. Februar 1935 § 5.

Offentlig Pensionering af Ikke-Tjenestemænd er kun i faa Tilfælde hjemlet. For Ministre er særlige Regler givet i L. Nr. 198 af 16. Juli 1927. Efter L. Nr. 90 af 14. Juni 1881 og Nr. 119 af 22. November 1901 kan der paa Finansloven bevilges Statsrevisorer med 20 Aars Virketid en Livrente. I L. Nr. 75 af 18. Marts 1938 § 3 forudsættes det, at Pensionsbestemmelser for Overborgmesteren og Borgmestrene i København skal optages i Stadens Vedtægt. Som forudsat i Normeringslov Nr. 81 af 23. Marts 1937 § 3 kan der i Købstadvedtægter træffes Bestemmelser om Pensionering af Borgmestre[5]). For fast ansatte Haandværkere og Arbejdere ved Statsbanerne gælder Tj. L.s Regler, §§ 74, 82 og 357. For civile Funktionærer, Haandværkere og Arbejdere ved Hæren og Søværnet, for Reserveofficerer, der paa Grund af, at der ikke er et tilstrækkeligt Antal Søofficerer af Linien, antages til vedvarende Tjeneste bl. a. ved Flyvevæsenet og Kystdefensionen, og for visse

[4]) Overpræsidenten selv er som bekendt Statstjenestemand.

[5]) For Københavns Vedkommende er det derimod udtrykkeligt bestemt, at Raadmænd ikke kan pensioneres, L. Nr. 75 af 18. Marts 1938 § 3.

ved Straffeanstalterne, ved Statens Sindssygehospitaler og under Grønlands Styrelse ansatte Ikke-Tjenestemænd gælder Tj. L.s Regler med Afvigelser som fastsat ved L. Nr. 83 af 23. Marts 1932 og Nr. 146 af 30. Marts 1940 § 3. Efterindtægt efter Tj. L.s Regler tilkommer efterladte efter en Vinterlærer i Folkeskolen udenfor København, der ved sin Død var fyldt 24 Aar, Lov Nr. 167 af 28. April 1931 § 42.

Naar Ret til Pension ikke haves, kan der blive Spørgsmaal om at yde en — aarlig — Understøttelse. Almindeligvis maa Bestemmelse herom træffes paa samme Maade som om Pensionering, altsaa for Statens, Rigsdagens, Folkekirkens og, udenfor København, for Folkeskolens Vedkommende ved Lov. Efterindtægt som fastsat i Tj. L. tilkommer dog efter denne Lov Børn af en Enke, der oppebar Understøttelse, og kan administrativt tillægges efterladte efter i Statens Tjeneste ansatte Ikke-Tjenestemænd, der ifølge Bevillingspraksis har Adgang til fast Understøttelse for Tjenestetid, §§ 76, 80 og 82. Endvidere kan der administrativt tillægges Folkekirkens honorarlønnede Kirkebetjente og Funktionærer i København og paa Frederiksberg, dens Kirkebetjente i det øvrige Land, de nævntes Enker og Børn og — under visse Betingelser — Folkeskolens Vinterlærere udenfor København en Understøttelse ved Afgang eller, for Enkernes og Børnenes Vedkommende, ved Død, L. Nr. 143 af 28. April 1931 § 26, Nr. 144 af s. D. § 22, Nr. 167 af s. D. § 42. Og for et Aar ad Gangen kan et Amtsraad bevilge personlige Understøttelser af Amtsfonden uden Samtykke af Indenrigsministeren, L. Nr. 88 af 25. Marts 1933 § 24 [6]).

En Forstander eller Lærer ved et anerkendt privat Seminarium, der fratræder eller afskediges paa Grund af Alder eller Svagelighed efter mindst 15 Aars Tjenestetid, og som ikke er pensionsberettiget i anden Egenskab, faar almindeligvis ved Bevilling paa Finansloven tillagt som Understøttelse $^2/_3$ af den Pension, han vilde have opnaaet, om han havde været i Statens Tjeneste, L. Nr. 122 af 4. April 1928 § 4. Ved

[6]) Kun for saa vidt angaar Understøttelse af trængende er denne Bestemmelse ophævet ved L. O. F. § 334.

hans Død faar hans Enke som Understøttelse Halvdelen af, hvad han oppebar eller kunde have oppebaaret.

Staten yder Tilskud til Pensionskassen for Lærerpersonalet ved private højere Almenskoler, herunder statsanerkendte Kursus, L. Nr. 74 af 29. Marts 1904, Nr. 140 af 18. April 1925, Bekg. Nr. 110 af 30. April 1909, for saa vidt angaar Skoler udenfor København og Frederiksberg ligeledes til Pensionskassen af 1925 for de private Eksamensskoler, L. Nr. 68 af 2. Maj 1902, Nr. 140 af 18. April 1925 [7]), endvidere til Pensionskassen for Lærere ved statsunderstøttede Handelsskoler, L. Nr. 67 af 1. April 1913, til Efterlønskassen for Lærere i Friskolen og Fortsættelsesskolen, L. Nr. 212 af 20. Maj 1933, og til den af Foreningen for Folkehøjskoler og Landbrugsskoler oprettede Understøttelseskasse, L. Nr. 137 af 29. April 1913 § 3, Nr. 248 af 11. April 1919.

Ogsaa til Pensioneringen af Lodser bidrager Staten.

Apotekere har Ret til Egen-, Enke- og Børnepension af Apotekerfonden, der tilvejebringes ved Afgifter af Apotekerne, bestyres under Indenrigsministeriet, og over hvis Midler der kan raades alene ifølge Lov, L. Nr. 107 af 31. Marts 1932 Kap. V og VI. Under særlige Omstændigheder kan der paa Finansloven bevilges ikke pensionsberettigede Apotekere og disses Enker Understøttelse af Fonden. Til en af Indenrigsministeren godkendt Institution for Pensionering af Apoteksmedhjælpere m. v. yder Fonden Bidrag.

2. Som Bidrag til Dækning af Pensionsudgifterne afkortes ifølge Tj. L.s § 50 ved hver Lønningsudbetaling 5 pCt. i den Tjenestemanden tillagte Lønningsindtægt. Til denne regnes efter § 51 Grundløn og Alderstillæg, men ikke Bestillingstillæg eller Honorarer, Naturalydelser eller Erstatning derfor, tilfældige eller uvisse Indtægter, Repræsentationstillæg, Kontorholdsgodtgørelse eller anden Ydelse, der er bestemt til at dække Udgifter, ej heller Sted- eller Reguleringstillæg. Personlige Tillæg medregnes, for saa vidt de er traadt i Stedet for saadan Indtægt, som tages i Betragtning ved Pensions-

[7]) Jfr. ogsaa angaaende Skoler udenfor København, Frederiksberg og Gentofte L. Nr. 143 af 4. April 1928 § 7.

beregning, men ellers kun ifølge særlig Hjemmel. Er Lønningsindtægten ifølge § 11, § 14 eller § 16[8]) midlertidigt nedsat paa Grund af Suspension fra Stillingen, Aftjening af Værnepligt eller Barsel, afkortes kun 5 pCt. af, hvad der udbetales. Derimod paavirker det ikke Fradraget, om Lønningen i Henhold til § 13[9]) nedsættes under langvarig eller gentagen Sygdom.

Tjenestemændenes 5 pCt.s Bidrag antages for Statens Vedkommende at dække $^5/_{12}$ af Risikoen. Som i Pensionskasser er det Bidrag, den enkelte svarer, en Gennemsnitspræmie, ikke individuelt fastsat under Hensyn til Alder, Køn, Helbredstilstand, Stilling og Forfremmelsesudsigter. Der er ikke Adgang til at forandre Bidraget, fordi Risikoen skønnes mindre eller større end normalt. Men som nævnt giver Ansættelse efter det fyldte 40. Aar ikke Ret til Pension, medmindre særlig Lovhjemmel derfor foreligger, § 49. Og Ansættelse, herunder Genansættelse i Tjenestemandsstilling er efter Tj. L.s § 6 og L. Nr. 167 af 28. April 1931 § 4 betinget af tilfredsstillende Helbredsattest. Efter Tj. L.s § 6 kan dog vedkommende Minister i Enkelttilfælde gøre Undtagelse fra denne Regel, naar særlige Grunde taler derfor.

En Statstjenestemands Pensionsbidrag indgaar i den Kasse, hvoraf hans Løn udredes, og af hvilken derfor ogsaa Pensionsudgifter maa afholdes. I nogle Tilfælde er det ikke Statskassen, der udreder Lønninger og Pensioner. Saaledes er det for Tjenestemænd i Statsanstalten for Livsforsikring Anstalten selv, for den administrerende Direktør i Kongeriget Danmarks Hypotekbank denne Bank, for Tjenestemænd i Overformynderiet dettes Kontorfond, for Tjenestemænd ved Sorø Akademi dettes særlige Fonds, for Sysselmænd paa Færøerne Lønningsfondet for disse og for Tjenestemænd i Grønlands Styrelse dennes Kasse. Men for saa vidt ikke andet er bestemt, udredes Løninger og Pensioner til Statstjenestemænd af Statskassen, Tj. L.s § 50. I Folkekirken tilfalder ingen Del

[8]) Jfr. L. Nr. 143 af 28. April 1931 § 34, Nr. 144 af s. D. §§ 57 og 59, Nr. 167 af s. D. §§ 8, 10 og 12.

[9]) Jfr. L. Nr. 167 af 28. April 1931 § 49.

af Tjenestemændenes Pensionsbidrag Staten, skønt denne bidrager til Dækning af Udgifterne, L. Nr. 143 af 28. April 1931 § 27, Nr. 144 af s. D. § 40. I Folkeskolen, der ligesom Folkekirken støttes af Staten, deles Bidragene udenfor København lige mellem Skolefonden og Statskassen, L. Nr. 167 af 28. April 1931 §§ 43 og 48. I København tilfalder Bidragene Kommunen. Kommunale Tjenestemænds Pensionsbidrag tilfalder vedkommende Kommune. Bidrag fra Tjenestemænd ved en kommunal Købstadhavn indgaar dog i dennes særlige Kasse.

Skønt Pension i hvert Fald finansielt maa opfattes som Del af Vederlaget for Tjenestemandens Arbejde, altsaa som Driftsudgift i hans Tjenestetid, tages der ved Opstilling af Budget og Aflæggelse af Regnskab oftest ikke Hensyn til fremtidige Pensionsforpligtelser. Nogle Kommuner har dog til — delvis — Dækning deraf opsparet særlige Pensionsfonds, hvis Midler ikke er udskilt, men sammen med vedkommende Kommunes øvrige Midler indgaar i dens Anlægsvirksomhed og Driftsøkonomi. Og nogle har taget Forsikring i Kommunernes Pensionskasse til fuld Dækning af deres Forpligtelser. Men i Statens Budget og Regnskab føres intet Pensionsbidrag fra Staten til Udgift, og Tjenestemændenes eget Bidrag fradrages ved Opgørelsen af, hvad der ved Finanslovens § 25 bevilges til Udbetaling af forfaldende Pensionsbeløb. Under Hensyn til, at Kendskab til Omfanget af samtlige Driftsudgifter er af Betydning navnlig for de Statsvirksomheder, der har Indtægter i Form af Vederlag for Ydelser, føres vel paa hver enkelt Forvaltningsgrens Budget og Regnskab et saadant Pensionsbidrag til Udgift, som sammen med Tjenestemændenes Bidrag antages at dække Pensionsrisikoen, men ogsaa de saaledes reserverede Beløb fradrages ved den samlede Opgørelse, der lægges til Grund for Finanslovens § 25. Nogen Fare for Tjenestemændene er denne Ordning ikke. Vel er det ikke usandsynligt, at Belastning af Driftsregnskabet med Pensionsbidrag vilde føre i Retning af større Opsparing fra Statens Side. Men Statens Evne til at opfylde sine Forpligtelser beror hovedsagelig ikke paa Størrelsen af

dens Nettoformue, men paa dens Adgang til at paalægge Skatter og Afgifter. Iøvrigt behøvede det ikke at medføre forøget Opsparing, om Hensyn toges til fremtidige Pensionsforpligtelser ved Aflæggelse af Regnskab. Uafhængigt af sin Formues Størrelse kunde Staten endog naarsomhelst overføre sine Forpligtelser til en selvstændig Pensionskasse, der fyldestgjorde P. L.s Fordringer til Midlernes Omfang og Anbringelse, blot ved at udstede Gældsforskrivning til Kassen, thi efter nævnte Lov kan en Pensionskasses Midler anbringes i Statsobligationer.

3. Undtagen i visse særlige Tilfælde[10]) er efter Tj. L. en Tjenestemands Ret til Egenpension betinget af, at han har Pensionsalder, Egenpensionens Størrelse afhængig af, hvilken Pensionsalder han har, og Størrelsen af Enkepensionen afhængig af, om han havde Pensionsalder.

I Reglen bestemmes en Tjenestemands Pensionsalder som hans Tjenestetid efter det Tidspunkt, da han har været fast ansat som Tjenestemand i 5 Aar efter sit fyldte 30. Aar, Tj. L.s § 54. Der tages ikke Hensyn til, om Statstjeneste er udført under en eller flere Styrelsesgrene, men almindeligvis kommer for en Statstjenestemand kun Tjenestetid i Staten, for en Tjenestemand i Folkekirken, Folkeskolen eller en Kommune kun Tjenestetid i vedkommende Institution i Betragtning. Ved Genansættelse medregnes tidligere Tjenestetid, hvis Tjenestemandens Afskedigelse skyldtes Sygdom eller anden ham utilregnelig Aarsag, ved Genansættelse senest ved det fyldte 40. Aar ogsaa, hvis Afskedigelsen skyldtes hans eget Ønske, § 9[11]). Tid, i hvilken Tjenestemanden har staaet udenfor Nummer, fragaar ved Beregningen af Pensionsalder, Tj. L.s § 10, L. Nr. 167 af 28. April 1931 § 7[12]). Og Tid, i hvilken en kvindelig Tjenestemand med Hjemmel i Tj. L.s

---

[10]) Jfr. nedenfor ved Noterne 30, 32 og 41.

[11]) Jfr. nedenfor Note 15.

[12]) I Folkekirken er der ikke Hjemmel for at lade en Tjenestemand træde udenfor Nummer. — Den Tid, i hvilken en Lærer med Hjemmel i L. Nr. 167 af 28. April 1931 § 7 har faaet Tilladelse til at lade sin Tjeneste besørge ved Vikar, fragaar ikke.

§ 16 eller L. Nr. 167 af 28. April 1931 § 11 har haft nedsat Tjenesteydelse, medregnes kun delvis.

En Tjenestemand, der ved sin første Ansættelse som saadan er fyldt 35 Aar, kan i særlige Tilfælde, navnlig naar han med Ansættelse for Øje har gennemgaaet en langvarig Uddannelse af videnskabelig eller teknisk Art eller er antaget paa Grund af ganske særlige Kvalifikationer, forvente, at der vil blive søgt Hjemmel for, at et under Hensyn til hans Alder ved Ansættelsen fastsat Antal Tjenesteaar, dog højst 10, godskrives ham ved Beregningen af Pensionsalder, uden at det paalægges ham at bidrage til Dækning af den deraf følgende Forøgelse af Pensionsrisikoen, Tj. L.s § 55[13]).

I visse Tilfælde tages ved Beregningen af Pensionsalder Hensyn til Tjenestemandens tidligere Virksomhed, uden at særligt Bidrag paalægges ham i den Anledning. Ved Overgang fra pensionsberettiget Tjenestemandsstilling i Folkekirken eller Folkeskolen til Præste-[14]) eller Lærerstilling i Staten medregnes saaledes den tidligere Tjeneste, som om den var udført i Staten, Tj. L.s § 54[15]). Denne Regel maa finde tilsvarende Anvendelse ved Overgang fra pensionsberettiget Tjenestemandsstilling i Staten til Præstestilling i Folkekirken eller Lærerstilling i Folkeskolen udenfor København[16]). En lignende Regel gælder for Tilfælde, hvor en Skoleleder eller Lærer, der er Medlem af Pensionskassen af 1925 for de private Eksamensskoler eller er Lærer ved Herlufsholm Skole, overgaar til Statens Tjeneste, § 726 (L. Nr. 96 af 15. Marts 1939 § 1). Og ved Overgang fra en af de Stillinger, der omhandles i L. Nr. 83 af 23. Marts 1932, til

---

[13]) Lov Nr. 81 af 23. Marts 1937 § 3.

[14]) Statstjenestemænd er grønlandske Præster samt visse Fængsels- og Hospitalspræster.

[15]) Foreligger der Genansættelse som Statstjenestemand, maa derfor sikkert Hensyn tages ogsaa til den tidligere Statstjeneste, jfr. L. Nr. 143 af 28. April 1931 § 34 og Nr. 144 af s. D. § 56.

[16]) Jfr. ovenfor ved Note 1. — I Lov Nr. 167 af 28. April 1931 § 40 siges det udtrykkeligt, at Ansættelse i Statstjenesten betragtes som lig med Ansættelse i Folkeskolen i samme Omfang, hvori efter Tj. L. Ansættelse i Folkeskolen betragtes som lig med Ansættelse i Statstjeneste.

Statstjenestemandsstilling medregnes Pensionsalder, der er opnaaet i den første Stilling, dog kun for Tid efter det 35. Aar, Tj. L.s § 56[17]).

Mod at vedkommende for den Tid, hvormed hans Pensionsanciennitet forøges derved, betaler et Pensionsbidrag paa 5 pCt. aarligt af det Beløb, der fremkommer ved i hans Lønning ved Ansættelsen som Tjenestemand at fradrage 25 pCt., medregnes (1) for en Dommer eller Politimester Tid udover 7 Aar, i hvilken han efter sit fyldte 35. Aar har haft fast Ansættelse med fuld Beskæftigelse i kommunalt Politi (før Nyordningen af Politiet ifølge L. Nr. 166 af 18. Maj 1937), i Københavns Overpræsidium eller som privat Fuldmægtig hos Amtmand, Dommer, Politimester, Tj. L.s § 53, L. Nr. 84 af 27. Marts 1934, § 3; (2) for Tjenestemænd i Statens Optagelses-, Skole og Ungdomshjem Tjenestetid som fast ansat ved anerkendt privat Opdragelseshjem og, om ikke den ovenfor omtalte Regel i Tj. L.s § 54 er anvendelig, Tjenestetid som fast ansat i pensionsgivende Stilling i Folkeskolen, § 753, og (3) for Handelschefen i Grønlands Styrelse hans Prøvetid, der er 4 Aar, § 542. Men Tjenestemanden kan i disse Tilfælde give Afkald paa Forøgelsen af sin Pensionsanciennitet, § 50. Det nævnte Bidrag kan betales afdragsvis i Løbet af indtil 10 Aar efter nærmere Bestemmelse af Finansministeren. Pensioneres Tjenestemanden, forinden alle Afdrag er erlagt, nedsættes hans Pensionsalder med det Antal Aar, for hvilket han ikke har betalt.

Naar Pensionsanciennitet medtages ved Overgang fra pensionsgivende Stilling i Folkekirken, Folkeskolen eller en Kommune til Statstjenestemandsstilling eller omvendt, overføres til den Kasse, i hvilken Tjenestemandens Pensionsbidrag efter Overgangen indgaar, de Pensionsbidrag fra ham, som en anden Kasse før Overgangen har oppebaaret, uanset om Tjenestemanden efter det anførte ikke selv er pligtig at bidrage til Dækning af den af hans Medtagelse af Pensions-

[17]) Ogsaa ved Overgang fra Statstjenestemandsstilling til Stilling som omhandlet i L. Nr. 83 af 23. Marts 1932 medregnes Pensionsalder, der er opnaaet i den første Stilling.

anciennitet følgende Forøgelse af Pensionsrisikoen, § 50. Er han pligtig dertil, fragaar det overførte Beløb i, hvad han skulde betale, om ingen Overførsel var hjemlet. Er det Beløb, der overføres, større end det, han skulde betale, om Overførsel ikke fandt Sted, har han Krav paa at faa Forskellen udbetalt. Renter af betalte Bidrag indgaar ikke i Overførslen. Paa den anden Side gøres der ikke Fradrag for baaret Risiko[18]).

Overførsel som nævnt finder Sted, ogsaa naar visse ifølge L. Nr. 83 af 23. Marts 1932 § 12 under Grønlands Styrelse ansatte pensionsberettigede Haandværkere, Arbejdere og Søfarende overgaar i Statstjenestemandsstilling under Medtagelse af opnaaet Pensionsalder, hvilket maa ses i Forbindelse med, at medens Staten dækker Underskud ved den grønlandske Forvaltning, skal af muligt Overskud udover, hvad der meugaar til Dækning af tidligere Underskud, Halvdelen tilfalde den grønlandske Befolkning, L. Nr. 134 af 18. April 1925 § 3.

Overgaar en Skoleleder eller Lærer, der er Medlem af Pensionskassen af 1925 for de private Eksamensskoler, eller

---

[18]) I denne Forbindelse har en ved Lov Nr. 166 af 18. Maj 1937 truffet Særordning Interesse. I Anledning af en Nyordning af Politiet fastslog denne Lov, at de tidligere kommunale Tjenestemænd i Politi- eller Arrestvæsen kunde overgaa i tilsvarende Statsstillinger under Medtagelse af Pensionsanciennitet og uden Pligt til selv at bidrage til Dækning af den af Medtagelsen følgende Forøgelse af Statens Pensionsrisiko. For dem, der benyttede sig heraf, skal vedkommende Kommune, der ifølge Rpl.s § 117 i dens tidligere Affattelse havde Pligt til at sikre Polititjenestemænd Pension, afdragsvis i Løbet af 25 Aar betale til Staten et Beløb, svarende til dens bortfaldne Pensionsforpligtelser, opgjort paa det af Statsanstalten for Livsforsikring anvendte Beregningsgrundlag, og forrente med 4 pCt. p. a., hvad der ikke er indbetalt. Havde en Kommune taget Pensionsforsikring, kunde dog Staten overtage denne, hvis det skønnedes hensigtsmæssigt, og Kommunen samtykkede deri. Værdien af en Forsikring, Staten har overtaget, fragaar i det Beløb, Kommunen skulde betale, om Staten ikke havde overtaget Forsikringen. Tilbagekøbsværdien af en Forsikring, som Staten ikke overtog, skulde tilfalde Kommunen. Den enkelte Tjenestemands Ret til Pension fra Staten er betinget af, at hans Andel i Tilbagekøbsværdien er overført til Kommunen.

en Lærer ved Herlufsholm Skole til Statstjeneste under Medtagelse af Pensionsanciennitet, overføres 12 pCt. af hans pensionsgivende Indtægt for den paagældende Tid, hvis han ved Overgangen er under 50 Aar, og ellers en forsikringsmæssigt beregnet Reserve til Statskassen, Tj. L.s § 726 (L. Nr. 96 af 15. Marts 1939 § 1). Og under Forudsætning af, at der tillægges vedkommende Pensionsalder i Overensstemmelse med opnaaet Pensionsanciennitet i Statens Tjeneste, finder tilsvarende Overførsel Sted ved en Skoleleders eller Lærers Overgang fra Statstjeneste til en Skole, der omfattes af nævnte Pensionskasse, og ved en Lærers Overgang fra Statstjeneste til Herlufsholm Skole.

For Tjenestemænd i Hæren og Søværnet, der regelmæssigt afskediges i yngre Alder, regnes hvert Aar, hvori vedkommende har gjort Felttog eller været udkommanderet i Anledning af Krig og paa Krigsfod, for 2 Aar ved Beregning af Tjenestetiden, Tj. L.s § 56[19]).

For udsendte Tjenestemænd i Grønland regnes hvert af de første 10 Aar efter Udløbet af Karenstiden for $1^1/_2$, hvert følgende Aar for 2 Aar ved Beregning af Pensionsalderen, Tj. L.s § 560.

Tjenestetid efter Udgangen af den Maaned, hvori en Tjenestemand fylder 70 eller, om han er udsendt til Grønland, 60 Aar, kommer ikke i Betragtning ved Beregning af Pensionsalder[20]).

En Bi- eller Pogeskolelærer opnaar efter L. Nr. 167 af 28. April 1931 § 41 først Ret til Egenpension, naar han efter sit fyldte 30. Aar har undervist ved Bi- eller Pogeskoler eller ved Vinterskoler[21]) i 15 paa hinanden følgende Aar, men er Karenstiden udløbet, beregnes hans Pensionsalder paa samme Maade som andre Tjenestemænds, idet dog et Aar, i hvilket han har undervist under 24 Timer ugentlig i Gennemsnit, regnes for kun $^2/_3$ Aar, og idet Tjeneste som Vinterlærer

[19]) Jfr. nedenfor ved Note 29. De paagældende kan i visse Tilfælde vælge at faa deres Pension beregnet efter ældre Regler.

[20]) Jfr. nedenfor ved Note 28.

[21]) Skønt en Vinterskolelærer ikke er Tjenestemand.

medregnes som $^1/_2$ Aar for hver fulde Vinter, § 42. Skønt en Bi- eller Pogeskolelærer ifølge § 1 først ansættes fast fra Udløbet af den nævnte Karenstid, svarer han Pensionsbidrag, og betragtes han i det hele som ansat i pensionsgivende Stillig, hvis ikke han ved sin Ansættelse giver Afkald paa Retten til Pension for sig og sine efterladte, hvad § 41 hjemler ham Adgang til at gøre.

4. (1) Egenpension tilkommer efter Tj. L.s § 53 en Tjenestemand, naar han efter Udløbet af Karenstiden afskediges paa Grund af Alder, Svagelighed eller anden ham utilregnelig Aarsag. For Tjenestemænd i en Kommune, der helt vil afgive sin Pensionsrisiko til et Livsforsikringsselskab, maa Retten til Pension begrænses til Tilfælde af Afskedigelse paa Grund af Alder eller Nedsættelse af Arbejdsevnen med mindst to Trediedele som Følge af Sygdom eller Ulykkestilfælde. Men naturligvis kan en Kommune tage Pensionsforsikring og desuden give Tilsagn om Pension for Tilfælde af Afskedigelse paa Grund af en Tjenestemanden utilregnelig Aarsag, der ikke omfattes af Forsikringen. En privat Virksomhed vil i Reglen vanskeligt kunne give sine Funktionærer Tilsagn om Pension for Tilfælde af Ophør eller Indskrænkning af Virksomheden.

Modsætningsvis følger det af § 53, at en Tjenestemand faar ingen Pension, om han afskediges paa Grund af en ham tilregnelig Aarsag. Men heri ligger ikke, at en Tjenestemand kan afskediges uden Pension i Anledning af et hvilketsomhelst ham tilregneligt Forhold. Kun hvis det har gjort Afskedigelse nødvendig eller dog naturlig, kan et saadant Forhold anses som Aarsag dertil. I modsat Fald er vedkommende Myndigheds Beslutning Aarsag til Afskedigelsen. Det Spørgsmaal rejser sig da, hvilke Forhold der gør Afskedigelse nødvendig eller dog naturlig.

Efter Rpl.s §§ 48 og 49 kan en Dommer afsættes ved Dom, (1) naar han — f. Eks: ved strafbare Handlinger i eller udenfor Tjenesten — har gjort sig skyldig i et Forhold, der maa svække eller gøre ham uværdig til den Agtelse og

Tillid, som Dommerkaldet forudsætter, (2) naar han har gjort sig skyldig i ikke strafbar Forsømmelse eller Skødesløshed i Embedsførelse eller utilbørligt eller usømmeligt Forhold iøvrigt, og — efter Omstændighederne gentagen — Advarsel, Misbilligelse eller Bøde har vist sig frugtesløs, og (3) paa Grund af vedvarende Aands- eller Legemssvaghed. Medens Dommeren i sidstnævnte Tilfælde altid har Ret til Pension, kan han i de to førstnævnte afsættes uden eller med Pension eller saaledes, at dennes Størrelse bliver at bestemme ved særlig Lov. Heri maa forudsætningsvis ligge, at Bestemmelserne angaar ikke alene Tilfælde, hvor det Forhold, der medfører Afskedigelse, kan lægges Dommeren til Last eller iøvrigt er ham tilregneligt, thi kun hvad der er ham utilregneligt, kan begrunde Afsættelse med Pension. Der kan altsaa ikke lægges Vægt paa, at efter Ordlyden alene Forhold, Dommeren har gjort sig *skyldig* i, kan føre til Afsættelse. Som Indfødsret, Myndighed og Vederhæftighed er Betingelser for Ansættelse, maa sikkert Tab af dansk Statsborgerret, Umyndiggørelse eller Konkurs altid være Afsættelsesgrund.

Angaaende andre end Dommere gælder Tj. L.s §§ 60 og 61. Krav paa Pension haves ifølge § 60 ikke, naar en Tjenestemand mister sin Stilling ved Dom, det vil sige i Henhold til § 11 eller § 79 i Borgerlig Straffelov (Lov Nr. 88 af 15. Marts 1939 § 1), ifølge § 61 ej heller naar han afskediges paa Grund af Tjenesteforseelser eller Misligheder, der — uden at medføre Tab af Pensionsretten i Henhold til § 60 — svækker den for Stillingen nødvendige Agtelse og Tillid. I sidste Fald bestemmes det dog ved Finanslov eller Tillægsbevillingslov, om Tjenestemanden skal have Pension, og i bekræftende Fald af hvilken Størrelse. Relativsætningen i § 61 maa gaa paa saavel Tjenesteforseelser som Misligheder, idet ikke enhver Tjenesteforseelse kan begrunde Afsked uden Pension. Omend Agtelsen og Tilliden er svækket alene hos foresatte, kan formentlig § 61 anvendes, bl. a. fordi Agtelse og Tillid hos Offentligheden vanskeligt kan siges at være af særlig Betydning for enhver Tjenestemand. Selv med denne Forstaaelse omfatter § 61 efter sin Ordlyd kun en Del af de

udenfor § 60 faldende Tilfælde, hvor en Tjenestemand maa kunne afskediges uden Pension. Maaske kan det betegnes som Mislighed, der svækker Agtelsen og Tilliden, at en Tjenestemand paadrager sig Sygdom ved længere Tids Misbrug af Alkohol eller narkotiske Midler, nægter at søge Kur mod Sygdom eller forsætlig lemlæster sig for at opnaa Afsked med Pension, hvilket i Modsætning til uagtsom Paadragelse af Sygdom iøvrigt eller Lemlæstelse ved mislykket Selvmordsforsøg sikkert kan have Afskedigelse uden Pension til Følge, som efter F. L.s §§ 38 og 60 ogsaa Tab af Ret til Invaliderente. Men som Tjenesteforseelse eller Mislighed kan man ikke betegne en kvindelig Tjenestemands Tab af dansk Statsborgerret ved Indgaaelse af Ægteskab med en Udlænding, hvilket dog i nogle Tilfælde maa have nævnte Følge. Det samme gælder en Tjenestemands Overgang til Adventismen, der har Helligdag om Lørdagen, hvilket ligesom en Præsts eller Religionslærers Overgang til anden Religion end den evangelisk-lutherske, skønt vedkommende kunde siges ikke at være Herre over sin Overbevisning, er betragtet som et ham tilregneligt Forhold, der begrunder Afskedigelse uden Ret til Pension. Betegnes som Tjenesteforseelse eller Mislighed kan heller ikke altid Forhold i en Præsts Privatliv, der gør ham uegnet til Stillingen, en Tjenestemands Afsoning af Underholdsbidrag, der efter Omstændighederne maa føre til Afsked uden Ret til Pension, hans Konkurs eller Umyndiggørelse, der kan have samme Følge, hvis ikke Forholdet er ham utilregneligt. I Domme begrundes ogsaa ofte Berettigelsen af en Afskedigelse uden Pension ved Henvisning ikke til § 60 eller § 61, men til § 53. Det synes dog rigtigere at antage, at Ordene *Tjenesteforseelser* og *Misligheder* i § 61 er valgt alene for at udtrykke Tilregnelighedsbetingelsen, at § 61 tager Sigte paa ethvert udenfor § 60 faldende, vedkommende tilregneligt Forhold, der svækker den for hans Stilling nødvendige Agtelse og Tillid, og at §§ 60 og 61 angiver udtømmende, i hvilke Tilfælde en Tjenestemand paa Grund af et saadant Forhold kan afskediges uden Ret til Pension, hvad § 53 intet siger om. Da en Tjenestemand efter § 1 har An-

sættelse varigt og som Livsgerning, efter §§ 8 og 53[22]) end ikke kan forlange sig afskediget af anden Grund end Alder, hvis han har kongelig Udnævnelse, synes det naturligt at begrænse Adgangen til Afskedigelse uden Pension, der ikke giver Ret til at faa nogen Tilbagekøbsværdi af Pensionsforpligtelsen udbetalt, til Tilfælde, hvor den for Stillingen nødvendige Agtelse og Tillid er svækket ved et Tjenestemanden tilregneligt Forhold, saaledes at Afskedigelsen kan anses som begrundet i et Hensyn til Fremtiden, ikke faar Karakter blot af en af Forhold i Fortiden fremkaldt Sanktion. Det kan ikke vække Betænkelighed ved en udvidende Fortolkning af § 61, at Tjenestemanden efter denne Bestemmelse kan forlange Pensionsspørgsmaalet afgjort af Lovgivningsmagten. Tværtimod synes dette i nogle af de Tilfælde, der falder udenfor Ordlyden, mindst lige saa naturligt som i dem, der med Sikkerhed omfattes af Bestemmelsen. Og antager man ikke, at §§ 60 og 61 er udtømmende, kan ifølge § 8 en Tjenestemand have Krav paa 3 Maaneders Varsel, selvom det er berettiget at afskedige ham uden Pension, og ifølge § 67 en Enke efter sin Mands Død i Tjenesten have Ret til Enkepension, selvom der forelaa et Forhold, der gav Adgang til at afskedige Manden uden Ret til Pension — hvilket næppe stemmer med, hvad Loven har tilsigtet.

Ret til Afsked med Pension har en Tjenestemand efter Tj. L.s § 53, naar han er fyldt 65 Aar. Visse Tjenestemænd i Hæren og Søværnet faar Afsked med Pension eller har Ret dertil i yngre Alder, L. Nr. 112 af 7. Maj 1937 §§ 76, 77, 79—84, L. Nr. 113 af s. D. § 57. Ogsaa udsendte Tjenestemænd i Grønland har Ret til Afsked med Pension i yngre Alder (55 Aar), Tj. L.s § 560. — Det medfører ikke Ret til Afsked med Pension, at en Tjenestemand, der er beskæftiget i Sygepleje eller udsendt til Grønland, skal søge Afsked, naar han har naaet en vis Alder, men tages pligtig Ansøgning til Følge, faar naturligvis vedkommende Pension.

---

[22]) Jfr. L. Nr. 167 af 28. April 1931 § 6. — I Hæren og Søværnet har ingen Tjenestemand Ret til at forlange sig afskediget af anden Grund end Alder, Tj. L.s §§ 782 og 805.

Tj. L. hjemler ikke i noget Tilfælde en Tjenestemand Ret til Afsked med Pension paa Grund af Svagelighed. Med Hjemmel i § 13 har Finansministeren givet Regler om, hvornaar en Statstjenestemand[23]) bør afskediges paa Grund af Sygdom, og om Fradrag af $^{1}/_{1000}$ af den aarlige Lønning for hver af de overskydende Sygedage, naar Antallet af disse i et vist Tidsrum kommer op over en bestemt Størrelse.

Størrelsen af Egenpension bestemmes ifølge Tj. L.s § 54 i Reglen som en med Pensionsalderen stigende Del af Pensionsindtægten[24]) efter følgende Skala:

Pensionsalder		Pension		
0— 1 Aar	.....	$^{1}/_{10}$	af	Pensionsindtægten
1— 3	„	$^{2}/_{10}$	„	„
3— 5	„	$^{3}/_{10}$	„	„
5— 7	„	$^{4}/_{10}$	„	„
7—10	„	$^{5}/_{10}$	„	„
10—12	„	$^{31}/_{60}$	„	„
12—14	„	$^{32}/_{60}$	„	„
14—16	„	$^{33}/_{60}$	„	„
16—18	„	$^{34}/_{60}$	„	„
18—20	„	$^{35}/_{60}$	„	„
20—22	„	$^{36}/_{60}$	„	„
22—23	„	$^{37}/_{60}$	„	„
23—24	„	$^{38}/_{60}$	„	„
24—25	„	$^{39}/_{60}$	„	„
25—27	„	$^{40}/_{60}$	„	„
27—28	„	$^{41}/_{60}$	„	„
28 Aar og derover	..	$^{42}/_{60}$	„	„

Egenpension kan ikke overstige 9000 Kr. aarlig.

Pensionsindtægten[25]) er i Reglen den gennemsnitlige Lønningsindtægt[26]) i de efter Karenstidens Udløb sidst forløbne 3 Aar eller, hvis Pensionsalderen er under 3 Aar, i hele den efter Karenstidens Udløb forløbne Tjenestetid. Der tages ikke Hensyn til Nedsættelse af Lønning ifølge Suspension fra Tjenesten, Aftjening af Værnepligt, Sygdom eller Barsel. For Tilfælde, hvor en kvindelig Tjenestemand har faaet sin Tje-

[23]) Jfr. angaaende Tjenestemænd i Folkeskolen udenfor København L. Nr. 167 af 28. April 1931 § 49, Reglement Nr. 186 af 16. Juni s. A.

[24]) Angaaende dette Begreb nedenfor ved Note 25.

[25]) Jfr. ovenfor ved Note 24.

[26]) Angaaende dette Begreb ovenfor ved Note 8.

nesteydelse nedsat, indeholder Tj.L.s § 16 og L. Nr. 167 af 28. April 1931 § 11 en særlig Bestemmelse.

Fra de nævnte Regler om Beregningen af Egenpension gælder en Række Undtagelser:

Er en Tjenestemand paa Grund af Svagelighed, Tilskadekomst eller anden ham utilregnelig Aarsag overgaaet fra højere til lavere lønnet Stilling, er Pensionsindtægten ifølge Tj.L.s § 53 den gennemsnitlige Lønningsindtægt i de 3 efter hinanden følgende Aar, i hvilke Lønningsindtægten har været størst.

Hvis ikke sidstævnte Regel fører til højere Pensionsindtægt, er denne for Tjenestemænd, der afskediges i Henhold til Lovforskrift om, at de skal afskediges, naar de har naaet en bestemt Alder, Lønningsindtægten ved Opnaaelsen af den paagældende Alder. Dette kommer til Anvendelse paa Dommere, der ifølge § 53 skal afskediges fra Udgangen af den Maaned, i hvilken de fylder 70 Aar, og paa visse Tjenestemænd i Hæren, Søværnet og Grænsegendarmeriet[27]). Kollegiale Retters Præsidenter, Dommere i Højesteret og Landsretterne og Vicepræsidenten i Sø- og Handelsretten har, naar Afskedigelse finder Sted i Henhold til den nævnte Bestemmelse i § 53, Ret til hele den ved Afskedigelsen oppebaarne Embedsindtægt i Pension, selvom denne derved kommer op over 9000 Kr.

Med samme Forbehold som nævnt for Tilfælde af Afskedigelse ved en bestemt Alder ifølge Lovforskrift, gælder det, at Pensionsindtægten er den sidste Lønningsindtægt, ogsaa naar en Tjenestemand efter Ansøgning afskediges til det Tidspunkt, fra hvilket han er pligtig at søge Afsked paa Grund af Alder, det vil sige fra Udgangen af den Maaned, hvori han fylder 70 eller, om han er beskæftiget ved Sygepleje eller udsendt til Grønland, 60 Aar, Tj. L.s §§ 53, 54 og 560. Og det paavirker ikke Størrelsen af Pensionen, om Tjenestemanden afskediges først fra et senere Tidspunkt. En ved Sygepleje beskæftiget Tjenestemand har dog i saa Fald Ret til at faa sin senere

[27]) L. Nr. 112 af 7. Maj 1937 §§ 76, 77, 79—84, L. Nr. 113 af s. D. § 57, Tj. L.s § 337.

Tjeneste medregnet ved Bestemmelsen af Pensionsalder[28]) og til at faa sin Pensionsindtægt fastsat efter de almindelige Regler under Hensyntagen til Lønningstillæg, han maatte have opnaaet under sin senere Tjeneste.

For Tjenestemænd i Hæren og Søværnet, der regelmæssigt afskediges i yngre Alder, regnes ved Bestemmelsen af Pensionsindtægt hvert Aar, hvori vedkommende har gjort Felttog eller været udkommanderet i Anledning af Krig og paa Krigsfod, for 2 Aar, § 56[29]).

Naar en Præst ved en folkekirkelig Menighed, en Lærer ved en offentlig Skole, en Distriktsjordemoder eller en Sygeplejer paa et offentligt Sindssygehospital afskediges, fordi han lider af smittefarlig Tuberkulose i Lunge eller Strubehoved, har han, uanset Pensionsalder, og selvom den for Ret til Egenpension i Almindelighed gældende Karenstid ikke er udløbet[30]), efter Omstændighederne endog om han var kun konstitueret i Stillingen[31]), Krav paa $^2/_3$ af den sidst oppebaarne Lønningsindtægt i Pension, L. Nr. 145 af 12. Marts 1918 § 10. Denne Regel omfatter, som man ser, bl. a. visse offentlige Tjenestemænd. Den kan administrativt udvides til at gælde ogsaa andre offentlige Tjenestemænd end de nævnte, hvis Gerning medfører saadan Berøring med Befolkningen, at denne udsættes for Smitte. Er Tjenestemanden af en ham utilregnelig Aarsag overgaaet fra højere til lavere lønnet Stilling, maa han formentlig kunne kræve $^2/_3$ af sin gennemsnitlige Lønningsindtægt i de tre efter hinanden følgende Aar, i hvilke den har været størst. Og til Nedsættelse af Lønning ifølge Suspension fra Tjenesten, Aftjening af Værnepligt, Sygdom eller Barsel kan sikkert Hensyn ikke tages. Den for kvindelige Tjenestemænd angaaende Tilfælde af nedsat Tjenesteydelse i Tj. L.s § 16 og L. Nr. 167 af 28. April 1931 § 11 givne Regel maa være umiddelbart eller analogisk anvendelig.

---

[28]) Jfr. ovenfor ved Note 20.
[29]) Jfr. ovenfor ved Note 19.
[30]) Jfr. ovenfor ved Note 10.
[31]) U. f. R. 1926. 944 (H. R. D.).

Uanset om han iøvrigt er pensionsberettiget[32]), har ifølge Tj.L.s § 57 ogsaa en Tjenestemand, der — straks eller senere — maa afskediges paa Grund af Tilskadekomst ved Udførelsen af sin Tjeneste, som Pension Krav paa $^2/_3$ af sin sidst oppebaarne Lønningsindtægt eller, hvis han af en ham utilregnelig Aarsag er overgaaet fra højere til lavere lønnet Stilling, af sin gennemsnitlige Lønningsindtægt i de 3 efter hinanden følgende Aar, i hvilke den har været størst. Medmindre det vil medføre en stedlig Forsættelse, som han efter sit Ansættelsesbrev ikke er pligtig at taale, skal han dog paa Forlangende overtage en anden efter hans Uddannelse og Helbredstilstand passende Stilling i den Styrelsesgren, i hvilken han er ansat, saaledes at han, om han nægter dette, mister Retten til den særlige Tilskadekomstpension, men vel, om Karenstiden er udløbet, kan kræve Pension efter almindelige Regler, hvis ikke han efter sit Ansættelsesbrev er forpligtet til at overtage Stillingen. Endvidere er Pension udover, hvad Tjenestemanden maatte kunne kræve efter almindelige Regler, udelukket, hvis han har forvoldt sin Tilskadekomst med Forsæt. Og har han hidført den eller væsentlig bidraget til den ved grov Uagtsomhed eller synlig Beruselse, kan vedkommende Minister træffe Bestemmelse om Bortfald eller Nedsættelse af Tilskadekomst-Tillæg. Det er endelig en Forudsætning, at Tjenestemanden snarest muligt anmelder det passerede for sin foresatte. Herefter er Betingelserne for Retten til Tilskadekomst-Tillæg i væsentlige Henseender de samme som efter U.L.s §§ 1, 3, 45 og 46 for de i denne Lov omhandlede Forsikringskrav[33]). Saa lidt som disse antages Tilskadekomst-Tillæg udelukket, naar Sygdom hos Tjenestemanden har medvirket til hans Tilskadekomst[34]).

Lige med Tilskadekomst ved Tjenestemandens Udførelse af sin Tjeneste regnes som efter U.L.s § 1 skadelige Paavirkninger af højst nogle faa Dages Varighed, der skyldes Tjenesten eller de Forhold, hvorunder denne foregaar. I Modsæt-

[32]) Jfr. ovenfor ved Note 10.

[33]) Nærmere nedenfor § 12 Nr. 2.

[34]) U. f. R. 1921. 543 (H. R. D.), 1922. 43.

ning til U. L.s Regler omfatter derimod Tj.L.s § 57 ikke Erhvervssygdomme. —

Egenpension løber fra det Tidspunkt, til hvilket Lønning betales[35]), eller, hvis Tjenestemanden ikke oppebar Lønning, f. Eks. fordi han stod udenfor Nummer, fra Afskedigelsen, Tj.L.s § 32. Udbetaling sker maanedsvis og forud ved hver Maaneds Begyndelse, § 31. Er den første Dag i en Maaned Helligdag, eller er Udbetalingskontoret af anden Grund lukket ifølge Lov, Anordning eller ministeriel Bekendtgørelse, finder Udbetaling Sted den sidste Dag i den foregaaende Maaned, paa hvilken Kontoret er aabent[36]).

Almindeligvis er Egenpension livsvarig. At Pensionisten dør inden Udløbet af en Maaned, for hvilken Pension er betalt, medfører ikke noget Krav paa Tilbagebetaling, § 31.

Ifølge §§ 58 og 62 gælder der en Række Undtagelser fra Reglen om, at Egenpension er livsvarig:

Egenpension bortfalder, *naar* Pensionisten overbevises om inden sin Afsked at have gjort sig skyldig i et Forhold, paa Grund af hvilket han kunde være afskediget uden Pension efter § 60, *naar* han ved Dom kendes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, *naar* han uden Tilladelse af vedkommende Minister tager Tjeneste for fremmed Stat, *naar* han uden Tilladelse[37]) af Ministeren tager Ophold i Udlandet, og *naar* han i et sammenhængende Tidsrum af 3 Aar uden lovlig Forhindring har undladt at hæve Pensionen[38]).

Egenpension bortfalder endvidere, naar Pensionisten an-

---

[35]) At Afskedigelse finder Sted inden Udløbet af en Maaned, for hvilken Lønning er forudbetalt, medfører ikke Krav paa delvis Tilbagebetaling af Lønningen, § 31.

[36]) Jfr. L. Nr. 143 af 28. April 1931 § 34, Nr. 144 af s. D. §§ 66 og 67, Nr. 167 af s. D. §§ 21 og 23.

[37]) Saadan Tilladelse gives kun for 3 Aar ad Gangen. Naar fast Bopæl her i Landet maa anses bevaret, medfører midlertidigt Ophold i Udlandet ikke Bortfald af Pension.

[38]) Har han i et Aar uden lovlig Forhindring undladt at hæve Pensionen, bortfalder denne for det paagældende Aar, § 52. Denne Regel gælder ogsaa Enke- og Børnepension samt Ventepenge.

sættes eller konstitueres i pensionsgivende offentlig Stilling[39]). Er ifølge U. L.s § 42 Erstatningskrav efter denne Lov helt eller delvis bortfaldet paa Grund af Pensioneringen, kan han dog vedblivende oppebære en til den bortfaldne Erstatnings Livrenteværdi ved Afskedigelsen svarende Del af Pensionen. Ved Afskedigelse fra den ny Stilling kan han atter kræve sin tidligere Pension, hvis Afskedigelsen ikke medfører, at han har Ret til Pension fra den ny Stilling. Og i modsat Fald kan han vælge mellem Pension fra den ny Stilling og Pension fra den gamle, hvis begge Stillinger var enten i Staten eller i Folkekirken eller i Folkeskolen udenfor København. Var derimod f. Eks. den gamle Stilling i Staten, den ny i Folkekirken, Folkeskolen eller en Kommune, kan han oppebære Pension fra begge Stillinger. Men i hans tidligere Pension afkortes Halvdelen af det Beløb, hvormed, om Afkortning ikke fandt Sted, de to Pensioner tilsammen maatte overstige, hvad han vilde have Ret til som Pension fra sin gamle Stilling, om hans Pensionsalder bestemtes efter hans samlede Tjenestetid i de to Stillinger, og iøvrigt Tj. L.s almindelige Regler lagdes til Grund ved Beregningen. Ved Afgørelse af, om Afkortning skal finde Sted, bortses dog fra Pensionsbeløb, der svarer til ifølge U. L.s § 42 bortfaldet Erstatning efter denne Lov.

De sidst omtalte Regler gælder ogsaa, naar Pensionisten ansættes i pensionsgivende Stilling i et koncessioneret Selskab[40]). Efter kommunale Vedtægter medfører undertiden selv Ansættelse med Pensionsret i rent privat Stilling Bortfald af Pension.

En paa Grund af Sygdom eller Tilskadekomst afskediget

---

[39]) Angaaende Ansættelse som Minister eller folkevalgt Borgmester gælder særlige Regler, L. Nr. 198 af 16. Juli 1927 § 5, Nr. 81 af 23. Marts 1937 § 3.

[40]) Som saadant maa sikkert en Kredit- eller Hypotekforening anses, idet der kræves Lovhjemmel til Oprettelse heraf, L. Nr. 108 af 7. April 1936 § 2, Nr. 109 af s. D. § 4. Finansministeriet har antaget, at ogsaa et Livsforsikringsselskab maa anses som koncessioneret, hvilket næppe er rigtigt, idet Tilladelse til at drive Livsforsikring efter L. L.s § 12 ikke kan nægtes af den Grund, at der ingen Trang antages at være til Selskabet.

Tjenestemands Egenpension bortfalder, hvis han, skønt atter tjenstdygtig, nægter at indtræde i sin tidligere Tjeneste eller overtage en anden Stilling, til hvilken han efter sit Ansættelsesbrev var pligtig at lade sig forflytte. I de første 10 Aar efter Afskedigelsen kan det forlanges, at Pensionisten, saa ofte det findes formaalstjenligt, indsender Lægeattest eller, om fornødent, underkaster sig Undersøgelse, dog uden Udgift for ham selv, §§ 62 og 63. Om det kræves, maa han indsende Attest af Embedslæge. Undlader han at skaffe forlangt Attest, kan Udbetaling af Pension standses, indtil det bevises, at han vedblivende er utjenstdygtig.

Tilskadekomst-Tillæg bortfalder, hvis Tjenestemanden, skønt det ikke vil medføre en stedlig Forsættelse, som han efter sit Ansættelsesbrev kan modsætte sig, nægter at overtage en efter hans Uddannelse og Helbredstilstand passende Stilling i den Styrelsesgren, i hvilken han var ansat.

(2) Uanset hvilken Tjenestealder han har[41]), er en Tjenestemand, hvis Stilling inddrages, efter at han er fyldt 30 Aar, berettiget til Ventepenge, medmindre der tilbydes ham en efter hans Uddannelse og Helbredstilstand passende Stilling i hans hidtidige eller anden Styrelsesgren[42]) med mindst samme pensionsgivende Lønningsindtægt[43]) som den inddragne Stilling, Tj. L.s § 59[44]). Nægter Tjenestemanden at overtage en ham tilbudt Stilling som nævnt, har han Ret til Pension efter almindelige Regler, hvis det vilde være Forflyttelse som omhandlet i Grundlovens § 17, om han ansattes i Stillingen, saaledes at han efter sit Ansættelsesbrev ikke er pligtig at overtage den[45]).

---

[41]) Jfr. ovenfor ved Note 10.

[42]) Skønt ikke udtrykkeligt hjemlet, kan det maaske f. Eks. antages, at en Statstjenestemand kan afskæres fra Ret til Ventepenge saavel ved Tilbud om passende Stilling i Folkekirken eller Folkeskolen som ved Tilbud om saadan Stilling i Staten.

[43]) Jfr. ovenfor ved Note 8.

[44]) Jfr. nedenfor ved Note 49.

[45]) Formentlig har Administrationen ikke Adgang til at sætte ham paa Ventepenge med Henblik paa Muligheden af, at der senere kan tilbydes ham en Stilling, som han er villig til at overtage.

Ventepenge udgør $^2/_3$ af den sidst oppebaarne pensionsgivende Lønningsindtægt, er dog i de første 3 Maaneder lig hele denne, § 59.

Ventepenge løber fra det Tidspunkt, til hvilket Lønning betales, eller, hvis Tjenestemanden ikke oppebar Lønning, f. Eks. fordi han stod udenfor Nummer, fra Afskedigelsen, § 32[46]). Angaaende Udbetaling gælder de samme Regler som for Egenpension, § 31[47]).

Ventepenge kan aldrig[48]) oppebæres for mere end 5 Aar, § 59. Har Tjenestemanden ikke inden Udløbet af dette Tidsrum faaet Ansættelse i anden Stilling, sættes han paa Pension.

De omtalte Regler kan ikke antages at begrænse Administrationens Beføjelse til at afskedige en Tjenestemand med Ret til Pension efter almindelige Regler paa Grund af anden ham utilregnelig Aarsag end Stillingens Inddragning, navnlig Alder eller Svagelighed. Og en Tjenestemand, der afskediges i Henhold til § 60 eller § 61, kan ikke have Ret til Ventepenge, selvom hans Stilling inddrages[49]).

Ventepenge bortfalder, hvis Tjenestemanden nægter at overtage en ham tilbudt Stilling som nævnt[50]), § 62, jfr. § 59. Men Tjenestemanden har Ret til Pension efter almindelige Regler, hvis han efter sit Ansættelsesbrev ikke er pligtig at overtage Stillingen[51]).

Alle de for Egenpension fastsatte Bortfaldsgrunde gælder ogsaa for Ventepenge, § 62. Naar Ventepenge bortfalder som

---

[46]) Som i andre Tilfælde har Tjenestemanden Krav paa et Afskedigelsesvarsel paa 3 Maaneder, Tj. L.s § 8.

[47]) Jfr. ovenfor ved Note 36.

[48]) Jfr. dog nedenfor ved Note 52.

[49]) For saa vidt angaar Afskedigelse i Henhold til § 60, indeholdes en Forudsætning herom i § 62, 2. Stk., litra d. Ved Dom i U. f. R. 1929. 393 blev Ventepenge nægtet en Tjenestemand, hvis Stilling inddroges i Anledning af hans Afskedigelse paa Grund af Uegnethed.

[50]) Ved Noterne 42—44.

[51]) Administrationen har formentlig ikke Adgang til at holde ham paa Ventepenge med Henblik paa Mulighed som nævnt i Note 45.

Følge af Ansættelse eller Konstitution i pensionsgivende Stilling i det offentliges eller et koncessioneret Selskabs Tjeneste med mindre Lønningsindtægt[52]) end den inddragne Stilling, beholder dog Tjenestemanden det til Udligning af Forskellen til enhver Tid nødvendige Beløb af Ventepengene[53]). Dette betragtes ved Beregning af Pension fra den ny Stilling som et personligt Tillæg, der ifølge § 51 er pensionsgivende Indtægt, for saa vidt det har erstattet saadan Indtægt. Efter Regler som dem, der gælder om Ret til Egenpension fra tidligere Stilling, har Tjenestemanden, naar han afskediges fra den ny Stilling, Ret til Pension, hvorpaa han vilde haft Krav paa det Tidspunkt, til hvilket Ventepenge er betalt, om han da var sat paa Pension.

Naar en paa Ventepenge staaende Tjenestemand pensioneres, betragtes den Tid, for hvilken han har oppebaaret Ventepenge, ved Fastsættelsen af Pensionsalder som Tjenestetid, og den Lønningsindtægt, der er lagt til Grund for Beregningen af Ventepenge, som Pensionsindtægt, §§ 59 og 62. Var Tjenestemanden paa Grund af en ham utilregnelig Aarsag overgaaet fra højere til lavere lønnet Stilling, maa dog vistnok Pensionsindtægten være den gennemsnitlige Lønningsindtægt i de 3 efter hinanden følgende Aar, i hvilke den har været størst[54]).

Utvivlsomt kan en Tjenestemand, hvis Stilling inddrages, kræve Pension efter almindelige Regler i Stedet for Ventepenge. Og det kan han have Interesse i at gøre, selvom Ventepengene udgør et større Beløb end Pensionen, hvilket almindeligvis er Tilfældet. I Modsætning til en pensioneret Tjenestemand mister nemlig den, der staar paa Ventepenge, sin Ret til Pension, hvis han nægter at overtage en Stilling, som han før sin Afskedigelse maatte lade sig ansætte i, om han ikke

[52]) I denne Forbindelse maa ogsaa ikke pensionsgivende Lønningsindtægt komme i Betragtning.

[53]) Hans Krav herpaa er altsaa ikke som hans Ret til Ventepenge iøvrigt tidsbegrænset, jfr. ovenfor ved Note 48.

[54]) Jfr. ovenfor mellem Noterne 26 og 27.

vilde udsætte sig for at blive afskediget uden Pension[55]). En Tjenestemand, der efter sit Ansættelsesbrev ikke er pligtig at overtage nogen anden Stilling, eller som er berettiget til Afsked med Pension paa Grund af Alder, kan dog ingen Interesse have i at kræve Pension efter almindelige Regler i Stedet for Ventepenge, naar Beløbet af disse overstiger Pensionen. Om det er naturligt, at ogsaa en saadan Tjenestemand har Ret til Ventepenge, naar hans Stilling inddrages, synes tvivlsomt.

En Tjenestemand, der har truffet sit Valg mellem Ventepenge og Pension efter almindelige Regler, maa være afskaaret fra at ombestemme sig senere.

En udsendt Førstepræst i Grønland har efter 8 Aars Tjenestetid Ret til at udtræde af Tjenesten med $^2/_3$ af sin gennemsnitlige Embedsindtægt i de 3 sidste Aar som Ventepenge og med Pligt til at overtage Præsteembede i Danmark, § 560. Paa Forlangende skal han gøre det.

De fleste Kommuner hjemler ikke deres Tjenestemænd Ret til Ventepenge.

(3) Retten til Enkepension er afhængig af visse Betingelser, der kan opfattes som Følger af, at Pension ydes Enken væsentlig af Hensyn til Tjenestemanden, der i Tj. L.s § 49 siges at være berettiget til Pension for sin efterladte Enke i Henhold til denne Lov. Ifølge § 64 bliver der ikke Spørgsmaal om Enkepension, naar Manden var afskediget uden Pension eller Ventepenge, eller hans Ret dertil var bortfaldet efter hans Afskedigelse, men kun hvis Manden ved sin Død enten endnu var i Tjenesten eller var pensioneret eller oppebar Ventepenge. Har Manden gjort sig skyldig i et Forhold, der efter § 60 vilde have medført Fortabelse af Ret til Egenpension, er Enken ifølge § 67 uberettiget til Pension, selvom Manden ved sin Død endnu var i Tjenesten, og har han gjort

---

[55]) Efter Lov Nr. 126 af 27. Juni 1927 §§ 59 og 62 mistede en Tjenestemand, der stod paa Ventepenge, sin Ret til Pension, om han nægtede at overtage en passende Stilling med samme Indtægt som den inddragne. Herefter var det særlig klart, at han maatte kunne kræve Pension efter almindelige Regler i Stedet for Ventepenge.

sig skyldig i et Forhold, der omfattes af § 61, bestemmes det saavel for Enken som for Manden ved Finanslov eller Tillægsbevillingslov, om Pension skal ydes og, i bekræftende Fald, med hvilket Beløb. Uberettiget til Pension er en Enke endvidere, hvis Ægteskabet er indgaaet efter Mandens 60. Aar, paa hans Dødsleje, eller efter at han er afskediget med Pension eller Ventepenge — i sidstnævnte Tilfælde dog kun, hvis ikke Genindtræden i Tjenesten har fundet Sted.

Almindeligvis udgør Enkepension $^1/_5$ af Mandens sidst oppebaarne pensionsgivende Lønningsindtægt, hvis han ikke havde opnaaet Pensionsalder, og $^1/_3$ af hans Pensionsindtægt, hvis han ved sin Død var pensionsberettiget, § 64. Ved Fastsættelsen af Mandens Pensionsalder maa Tid, for hvilken han har oppebaaret Ventepenge, regnes som Tjenestetid, §§ 59 og 62.

Er Manden omkommet ved Udførelsen af sin Tjeneste, afgaaet ved Døden som Følge af Tilskadekomst i Tjenesten eller hvad dermed regnes lige[56]) eller afskediget med Pension af saadan Aarsag, udgør Enkepensionen $^1/_3$ af Mandens sidst oppebaarne pensionsgivende Lønningsindtægt eller, hvis han af en ham utilregnelig Aarsag var overgaaet fra højere til lavere lønnet Stilling, af hans gennemsnitlige pensionsgivende Lønningsindtægt i de tre efter hinanden følgende Aar, i hvilke den har været størst[57]).

Er Enken mere end 20 Aar yngre end Manden, nedsættes hendes Pension med $^1/_{30}$ af, hvad den ellers vilde være, for hvert Aar udover 20, Aldersforskellen udgør, og ved Beregning af denne regnes en Del af et Aar for et helt Aar, § 65. Har Ægteskabet bestaaet i mere end 5 Aar, forøges dog det nedsatte Pensionsbeløb for hvert paabegyndt yderligere Aar med $^1/_{20}$ af den Pension, Enken vilde faa, om hun ikke var mere end 20 Aar yngre end Manden, idet dog denne Pension er Overgrænse for, hvad der kan tillægges hende.

---

[56]) Jfr. ovenfor efter Note 34.

[57]) Jfr. ovenfor ved Note 32. — For Tilfælde af Afskedigelse med Pension efter Lov om Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse Nr. 145 af 12. Marts 1918 § 10 gælder intet særligt.

Det aarlige Beløb af Enkepension kan ikke overstige 4500 Kr. og skal udgøre mindst 400 Kr. eller, hvis Mandens sidst oppebaarne pensionsgivende Lønningsindtægt var mindre end 800 Kr., Halvdelen af denne.

Dør en Tjenestemand i en ny Stilling, hvis Indehavelse afskærer ham fra at faa Pension fra tidligere Stilling, maa formentlig hans Enke have Ret til Pension fra denne, om han selv vilde have haft det i Tilfælde af Afsked fra den ny Stilling.

I 3 Maaneder efter en Tjenestemands Død har hans Enke Ret til som Efterindtægt at oppebære $^1/_{12}$ maanedlig af hans sidste Tjenesteindtægt som nærmere bestemt i § 79, Ventepenge, Pension eller Understøttelse, § 75. Dog bliver der ikke Spørgsmaal om Efterindtægt, hvis Tjenestemanden stod udenfor Nummer. Og det er en Betingelse, at han havde lovbestemt Adgang til Pension eller nød Ventepenge, Pension eller fast Understøttelse for Tjenestetid. Saalidt som Pension kan derfor Efterindtægt kræves, naar Manden var afskediget uden Pension eller Ventepenge, naar hans Ret dertil var bortfaldet efter hans Afskedigelse, eller naar han havde gjort sig skyldig i et Forhold, der efter § 60 vilde have medført Fortabelse af hans Ret til Enkepension. Derimod udelukkes Ret til Efterindtægt ikke ved, at Ægteskabet er indgaaet efter Mandens 60. Aar, paa hans Dødsleje, eller efter at han er afskediget med Pension eller Ventepenge. I Efterindtægten udlignes Beløb, der for Tid efter Mandens Død er udbetalt ham forinden, § 31. Pension til forældreløse Børn af tidligere Ægteskab skulde efter § 75 fragaa i Efterindtægten, men denne Regel maa formentlig være bortfaldet med L. O. F. § 4, hvorefter Enken ikke mere har Forsørgelsespligt overfor saadanne Børn [58]).

Efterindtægt løber fra Dagen efter den sidste Dag, for hvilken Lønning, Ventepenge, Pension eller Understøttelse betales, eller, hvis Manden var i Tjenesten, men ikke oppebar Lønning, fra Dagen efter hans Død, § 81. Udbetaling sker maanedvis forud.

[58]) Jfr. nedenfor angaaende § 69, 2. Stk.

Enkepension løber fra det Tidspunkt, til hvilket Efterindtægt betales, eller, hvis Enken ikke har Krav paa Efterindtægt, fra Dagen efter den sidste Dag, for hvilken Lønning, Ventepenge eller Pension er betalt Tjenestemanden, § 32. Det antages, at Enken kan kræve Pension i Stedet for Efterindtægt[59]).

Gifter Enken sig, bortfalder hendes Pension, § 68. Bliver hun atter Enke, kan hun kræve samme Pension som tidligere. Var ogsaa hendes ny Mand Tjenestemand, faar hun kun den af Pensionerne efter sine to Mænd, der er størst.

Gifter Enken sig ikke paany, er hendes Pension i Reglen livsvarig[60]). Og i 3 Maaneder efter hendes Død har Børn under 18 Aar, herunder Stif- og Adoptivbørn, overfor hvilke hun havde Forsørgelsespligten, Ret til at faa udbetalt som Efterindtægt, hvad der vilde tilkomme hende som Efterindtægt eller Pension, om hun var i Live, §§ 76 og 80. Dette gælder, selvom Manden ikke havde Forsørgelsespligt overfor de paagældende, saaledes at Tj. L.s Ordning paa dette Punkt gaar videre, end Hensynet til Manden kan føre[61]).

Enkepension[62]) kan ikke oppebæres samtidig med Lønning som Statstjenestemand eller Egenpension fra Stilling som saadan, ej heller samtidig med Lønning eller Egenpension fra Stilling i Folkekirken eller Folkeskolen, § 58[63]). Men indtræder eller forbliver en Tjenestemands Hustru efter Mandens Død i Stilling som nævnt, kan hun til enhver Tid vælge at

---

[59]) Jfr. nedenfor ved Note 68.

[60]) Jfr. ovenfor ved Note 36.

[61]) Jfr. nedenfor ved Noterne 67 og 71. Om Udligning i Børnenes Efterindtægt af Beløb, der for Tid efter Enkens Død er udbetalt hende forinden, om det Tidspunkt, fra hvilket Børnenes Efterindtægt løber, og om Udbetaling af denne gælder tilsvarende Regler som for Enkens Efterindtægt, jfr. ovenfor ved Note 60. Hvis et Barn fylder 18 Aar eller afgaar ved Døden inden Udløbet af Efterindtægtstiden, tilfalder dets Part de øvrige Børn, § 77.

[62]) Tilsvarende Regler gælder ikke Efterindtægt.

[63]) Derimod er der efter Tj. L. intet til Hinder for at oppebære Enkepension samtidig med Lønning eller Egenpension fra Stilling i en Kommune eller et koncessioneret Selskab.

oppebære Enkepension mod at opgive Stillingen uden Egenpension. Og oppebærer hun allerede ved Mandens Død Egenpension fra Stilling som nævnt, maa hun sikkert kunne kræve Enkepension mod at opgive Egenpensionen.

I Lighed med, hvad der gælder Egenpension og Ventepenge, bortfalder Enkepension, naar Enken ved Dom kendes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, naar hun uden Tilladelse af vedkommende Minister modtager Tjeneste for fremmed Stat, naar hun uden Tilladelse af Ministeren tager Ophold i Udlandet, og naar hun i et sammenhængende Tidsrum af 3 Aar uden lovlig Forhindring har undladt at hæve Pensionen, § 68[64]).

(4) Børnepension ydes som Enkepension væsentlig af Hensyn til Tjenestemanden, der i Tj. L.s § 49 siges at være berettiget til Børnepension i Henhold til denne Lov. Kun for Børn under 18 Aar, herunder Stif- og Adoptivbørn, overfor hvilke Tjenestemanden havde Forsørgelsespligt, bliver der Spørgsmaal om Børnepension. Ved Børn forstaas derfor i det følgende alene saadanne.

Under Betingelser, svarende til de ved § 64 for Enker bestemte, ydes der ifølge § 69, 1. Stk. forældreløse[65]) Børn af en mandlig eller kvindelig Tjenestemand, overfor hvilke denne havde Forsørgelsespligt, en aarlig Pension af 270 Kr. hver. Efter L. Nr. 134 af 7. Maj 1937 § 3 maa denne Regel nu omfatte ogsaa Børn udenfor Ægteskab af en mandlig Tjenestemand, med Hensyn til hvilke hans Faderskab er fastslaaet. Paa den anden Side er Omraadet for Reglen indskrænket ved L. O. F. § 4, hvorefter Forsørgelsespligten overfor Stifbørn altid ophører ved Opløsning af Ægteskabet og ved Separation. Ifølge § 64 er Børnepension betinget af, at Tjenestemanden ved sin Død enten endnu var i Tjenesten eller var pensioneret eller oppebar Ventepenge, altsaa ude-

[64]) Ifølge § 68 bortfalder Enkepension ogsaa, naar det godtgøres, at Manden inden sin Afsked havde gjort sig skyldig i et Forhold, der vilde have medført, at Pensionsretten for hans Vedkommende var fortabt, men dette synes kun Gentagelse af en allerede omtalt Regel.

[65]) Det er antaget, at et Adoptivbarn, hvis virkelige Forældre er døde, maa anses som forældreløst, selvom Adoptivforældrene lever.

lukket, naar han var afskediget uden Pension eller Ventepenge, eller hans Ret dertil var bortfaldet efter hans Afskedigelse — idet dog formentlig, naar Tjenestemanden dør i en ny Stilling, hvis Indehavelse afskærer ham fra at faa Pension fra tidligere Stilling, Børnene maa have Ret til Pension fra denne, om han selv vilde have haft det i Tilfælde af Afsked fra den ny Stilling. Da der i § 64 henvises til § 67, maa endvidere Børnepension være udelukket, naar Tjenestemanden har gjort sig skyldig i et Forhold, der efter § 60 vilde have medført Fortabelse af hans Ret til Egenpension, og naar Ægteskabet er indgaaet, Barnet avlet udenfor Ægteskab eller Adoptionsforholdet stiftet efter Tjenestemandens 60. Aar, paa hans Dødsleje, eller efter at han var afskediget med Pension eller Ventepenge — i sidstnævnte Tilfælde dog kun, hvis ikke Genindtræden i Tjenesten har fundet Sted. Har Tjenestemanden gjort sig skyldig i et Forhold, der omfattes af § 61, maa det formentlig bestemmes ved Finanslov eller Tillægsbevillingslov, om Børnene skal have Pension.

Til den omtalte Regel i § 69, 1. Stk. føjer § 69, 2. Stk. en Bestemmelse, der formentlig maa anses bortfaldet. Samme Adgang til Børnepension som de i 1. Stk. omhandlede Børn, hedder det i 2. Stk., har en afdød Tjenestemands Børn af et tidligere Ægteskab, hvis Stiffader eller Stifmoder er i Live og ikke er statsansat eller statspensioneret. At denne Bestemmelse har Form af Tilføjelse, forklares ved, at den til 1. Stk. svarende Regel i L. Nr. 126 af 27. Juni 1927 § 69 gjaldt alene *uforsørgede* forældreløse Børn af en Tjenestemand, altsaa ikke hans eller hendes Børn af et tidligere Ægteskab, hvis Stifmoder eller Stiffader var i Live, idet Stifmoderen eller Stiffaderen før L. O. F. havde Forsørgelsespligt overfor saadanne Børn ogsaa efter Tjenestemandens Død, L. Nr. 67 af 9. April 1891 § 5. Nu gælder § 69, 1. Stk. saavel forsørgede som uforsørgede forældreløse Børn, saaledes at 2. Stk. er ikke en Tilføjelse til Reglen i 1. Stk., men en Begrænsning deraf, idet Pension efter 2. Stk. ikke ydes til forældreløse Børn af et tidligere Ægteskab, der har statsansat eller statspensioneret Stifmoder eller Stiffader i Live. Men som begrun-

det i Stifmoderens eller Stiffaderens tidligere Forsørgelsespligt maa formentlig denne Bestemmelse anses bortfaldet med Indførelsen af Reglen i L. O. F. § 4.

Efterlader en Tjenestemand sig Enke, har hans Børn aldrig Ret til Efterindtægt efter ham. Derimod har uforsørgede Børn af en mandlig Tjenestemand, der ikke efterlader sig Enke, og uforsørgede *forældreløse* Børn af en kvindelig Tjenestemand i 3 Maaneder efter Tjenestemandens Død Ret til at oppebære som Efterindtægt $^1/_{12}$ maanedlig af hans eller hendes sidste Tjenesteindtægt, Ventepenge, Pension eller Understøttelse, § 75 [66]). For Børn som for Enker er dog Ret til Efterindtægt udelukket, hvis Tjenestemanden stod udenfor Nummer, endvidere betinget af, at han (hun) havde lovbestemt Adgang til Pension eller nød Ventepenge, Pension eller fast Understøttelse. Uforsørgede anses Børn at være, overfor hvilke Tjenestemanden havde Forsørgelsespligten, § 80. Det er antaget, at en mandlig Tjenestemands Børn ikke kan kræve Efterindtægt, naar de var undergivet en fraskilt Hustrus Myndighed og Forsorg [67]).

Børnepension løber fra det Tidspunkt, til hvilket Efterindtægt betales, eller, hvis Børnene ikke har Krav paa Efterindtægt, fra Dagen efter den sidste Dag, for hvilken Lønning, Ventepenge eller Pension er betalt Tjenestemanden, § 32. Børnene kan dog kræve Pension i Stedet for Efterindtægt, § 78 [68]). Om Udbetaling gælder de samme Regler som for Egenpension, § 31 [69]). Bestemmelser om Bortfald af Børnepension indeholder Tj.L. ikke.

Foruden i de hidtil omtalte Tilfælde, hvor Børnene er forældreløse, er Pension til Børn af en Tjenestemand hjemlet, naar han efterlader sig Enke. Ifølge § 66 ydes i saa Fald som Tillæg til Enkepensionen for et Barn 180 Kr., for to Børn 330 Kr., for tre Børn 450 Kr. og for hvert yderligere Barn 100 Kr., idet dog Pensionen med Tillæg ikke kan overstige

[66]) Jfr. ovenfor ved Note 58 og Note 61.
[67]) Jfr. ovenfor ved Note 61.
[68]) Jfr. ovenfor ved Note 59.
[69]) Jfr. ovenfor ved Note 36.

$^3/_4$ af Tjenestemandens sidste Lønningsindtægt. Formentlig angaar denne Regel alene Børn, til hvilke Enken er Moder, altsaa f. Eks. ikke forældreløse Børn, der maa have Ret til selvstændig Pension efter § 69, uanset om Tjenestemanden efterlader sig Enke[70]). Børnetillæg maa være afhængig af de samme Betingelser som Enkepensionen iøvrigt. Bortfalder denne, fordi Enken ved Dom findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, skal dog det Beløb, hun ellers vilde have haft Krav paa som Børnetillæg, udbetales til en for Børnene beskikket Værge, § 68. Gifter Enken sig, kan den Del af Pensionen, som Børnetillæget udgør, bevares eller atter tillægges hende ved Bestemmelse af vedkommende Minister, om det paa Grund af de økonomiske Forhold i det ny Ægteskab er fornødent eller i høj Grad ønskeligt af Hensyn til Børnenes forsvarlige Opdragelse. Og taler Omstændighederne derfor, kan Finansministeren tillægge Enken nævnte Del af Pensionen, hvis hun ikke har Ret til Enkepension, fordi hun oppebærer Lønning eller Egenpension fra Stilling som Tjenestemand i Staten, Folkekirken eller Folkeskolen, § 58[71]). Dør Enken, har Børnene Ret til Pension[72]) efter de for forældreløse Børn gældende Regler i § 69.

Ikke forældreløse Børn af en kvindelig Tjenestemand har aldrig Ret til Pension. Men et til det omtalte Børnetillæg svarende Beløb kan under visse Betingelser administrativt tillægges saadanne Børn, naar deres Fader var gift med Moderen ved hendes Død, og naar alene Moderen havde Forsør-

---

[70]) Jfr. ovenfor Note 65. I Strid med det i Teksten antagne har Finansministeriet i Skr. af 9. December 1925 udtalt, at en Enke havde Krav paa Børnetillæg for to før Tjenestemandens Død ved hans Foranstaltning udenfor Hjemmet forsørgede Børn af tidligere Ægteskab, hvis Moder var sindssyg, men at det paagældende Beløb skulde udbetales en beskikket Værge for Børnene, hvis ikke Forældremyndigheden over disse tillagdes Enken.

[71]) Efter Ordlyden af den paagældende Bestemmelse er det maaske en Betingelse, at Enken allerede ved Mandens Død oppebærer Lønning eller Egenpension som nævnt, men herpaa bør der næppe lægges Vægt.

[72]) Angaaende deres Ret til Efterindtægt efter Enken ovenfor ved Note 61.

gelsespligt overfor dem. I førstnævnte Tilfælde er det af Betydning, om Faderen oppebærer Lønning eller Pension fra Stilling i Staten, Folkekirken eller Folkeskolen. Gør han det, kan Finansministeren tilstaa Børnene Pension som nævnt, hvis Omstændighederne taler derfor, § 58. Gør han det ikke, kan Pension tilstaas alene, naar Faderen er ude af Stand til at forsørge de fælles Børn, men da formentlig af vedkommende Minister, § 66. I sidstnævnte Tilfælde er det en Betingelse, at Faderen ikke er statsansat. Efter L. Nr. 134 af 7. Maj 1937 § 3 er det nu kun, naar Faderskabet ikke er fastslaaet, at alene Moderen er forsørgelsespligtig overfor Børn, hvis Fader er i Live. Men er i saa Fald blot en af flere mulige Fædre statsansat, synes det udelukket at tilstaa Børnene Pension.

5. Efter L. Nr. 126 af 27. Juni 1927 § 50 kunde en Tjenestemand, der afskediges uden Pension, kræve udbetalt de i hans Lønning indeholdte Pensionsbidrag, uden Tillæg af Renter og uden Fradrag for baaret Risiko, hvis ikke han havde gjort sig skyldig i saadant Forhold, som omhandles i Tj. L.s §§ 60 og 61. Nu er det kun i særlige Tilfælde, navnlig ved Overgang under Medtagelse af Pensionsanciennitet fra Stilling i Folkekirken, Folkeskolen eller en Kommune til Statstjenestemandsstilling eller omvendt, at egne Pensionsbidrag ved Overførsel eller paa anden Maade godtgøres en Tjenestemand, hvis han afskediges uden Pension[73]). Det er ogsaa klart, at Tilbagebetaling af Pensionsbidrag uden Tillæg af Rente og uden Fradrag for baaret Risiko ikke kan begrundes forsikringsmæssigt. Men meget taler for, at en paa passende Grundlag beregnet Værdi af Pensionsforpligtelsen burde godtgøres, naar en Tjenestemand afskediges uden Pension, naar et af ham udvist Forhold medfører, at hans Enke eller Børn ikke har Ret til Pension efter hans Død, og naar

[73]) Nærmere ovenfor ved Note 18. — Er Pensionsbidrag tilbagebetalt i Henhold til L. Nr. 126 af 27. Juni 1927 § 50, skal Beløbet indbetales, om vedkommende paany ansættes som Tjenestemand med Ret til at faa den tidligere Tjenestetid taget i Betragtning ved Pensionsberegning, Tj. L.s § 73.

Egen- eller Enkepension bortfalder. At Tj. L. ikke hjemler noget saadant, har nok sin egentlige Forklaring i, at der i Statens Budgetter og Regnskaber intet Hensyn tages til fremtidige Pensionsforpligtelser. Thi indgik disse i Budgetter og Regnskaber, vilde en Pensionsforpligtelses Bortfald som Følge af en Omstændighed, der ikke var Element i Beregningsgrundlaget, give sig regnskabsmæssigt Udtryk i, at det offentlige berigedes med den beregnede Værdi af Forpligtelsen paa Tjenestemandens, hans Enkes eller hans Børns Bekostning. Ret naturligt har da ogsaa de kommunale Tjenestemænd, hvis Pensionering ordnes gennem Kommunernes Pensionskasse [74]) en bedre Stilling i den her omtalte Henseende end Statens Tjenestemænd. Iøvrigt findes i kommunale Pensionsvedtægter endnu ofte en Bestemmelse som Lov Nr. 126 af 27. Juni 1927 § 50.

6. Den Pension for sig selv, sin Enke eller sine Børn, en Tjenestemand har Krav paa efter Tj. L., kan retligt vel betragtes som en paa særlig Maade betinget Efterløn, men ikke helt ligestilles med fortjent Løn, idet flere af Betingelserne for Retten til Pension ligesom det Forhold, at der aldrig bliver Spørgsmaal om Godtgørelse af Pensionsforpligtelsens Værdi, er Afvigelser fra, hvad man maatte komme til, om alene et Lønningssynspunkt lagdes til Grund for Pensionsreglerne. Herefter er det tvivlsomt, hvorvidt Pensionsretten beskyttes ved Grundlovens § 80. Tj. L.s § 27 [75]) fastslaar, at naar en ny Lønningslov træder i Kraft, bortfalder ethvert Krav, der støttes paa ældre om de paagældende Tjenestemænds Vederlag af Statskassen givne Love og lignende Bestemmelser. Deraf følger med Sikkerhed, at Tjenestemænd ikke er beskyttede mod enhver Forringelse af deres Pensionsvilkaar, idet Nedsættelse af Lønning vil medføre Nedgang i Pensionsindtægt og dermed i Pension. Ogsaa umiddelbar Nedsættelse af Pension ved ny Lønningslov synes § 27 at hjemle Adgang til. Men som denne Bestemmelse ikke kan antages

[74]) Denne omfattes ikke af P. L., ovenfor § 5.

[75]) Jfr. L. Nr. 143 af 28. April 1931 § 34, Nr. 144 af s. D. § 65 og Nr. 167 af s. D. § 18.

at angaa Krav paa Lønning for Tiden før en ny Løningslovs Ikrafttræden, der utvivlsomt skal bestemmes efter de ældre Regler og er beskyttet ved Grundlovens § 80, saaledes falder et Pensionskrav udenfor § 27, for saa vidt Pensionen maa opfattes som Vederlag for allerede udført Tjeneste, hvad Bestemmelsen ikke giver noget Bidrag til Afgørelse af, om den maa.

Efter en Tjenestemands Afskedigelse eller Død bør formentlig Retten til Egen-, Enke- eller Børnepension antages beskyttet ved Grundlovens § 80, saaledes at der end ikke ved Lov kan træffes Bestemmelse om Nedsættelse af Pensionen eller om ny Bortfaldsgrunde for Retten dertil. Tjenestemanden har nemlig da fuldtud ydet den Tjeneste, for hvilken Pensionen finansielt maa og retligt i hvert Fald kan betragtes som en paa særlig Maade betinget Del af Vederlaget.

Antages det anførte, maa sikkert ogsaa en Tjenestemand, der paa Grund af Alder er berettiget til Afsked med Pension, have grundlovsmæssig Beskyttelse for sit Krav herpaa. Tvivlsomt er det herefter kun, om saadan Beskyttelse ellers haves, mens Tjenesteforholdet bestaar. Da dette ifølge Tj.L.s § 1 er varigt og har Karakter af Livsgerning, og da Værdien af Pensionsforpligtelsen aldrig godtgøres, lader det sig hævde, at forinden det Tidspunkt, da Tjenestemanden afskediges, dør eller har Ret til Afsked med Pension, er ingen Del af denne fortjent. En saadan formel Betragtning kan dog ikke være afgørende. Og reelt synes det klart, at naar en Tjenestemand nærmer sig Aldersgrænsen, behøver han Beskyttelse i næsten samme Grad, som naar han er afskediget. Som fortjent ved et bestemt Tidspunkt og dermed grundlovsmæssigt beskyttet bør derfor formentlig den Pension anses, som Tjenestemanden, hans Enke eller hans Børn vilde have Krav paa, om han da blev afskediget af en ham utilregnelig Aarsag eller afgik ved Døden. Særlig klart synes det, at den Del heraf, som svarer til Tjenestemandens egne Pensionsbidrag, maa være grundlovsmæssigt beskyttet[76]).

---

[76]) Jfr. U. f. R. 1931. 746 ff. (Bemærkning i Landsretsdommen).

Ligesom Krav paa lovhjemlet Lønning kan ifølge Tj. L.s § 19[77]) Ret til Pension eller Ventepenge, der støttes paa Lovbestemmelse, gøres gældende for Domstolene. Vedkommende maa dog have gjort skriftlig Indsigelse inden 6 Maaneder og have udtaget Stævning inden 9 Maaneder efter Modtagelse af Centralstyrelsens Svar paa hans Indsigelse.

Krav paa Tilbagebetaling af med Urette udbetalt Pension, Ventepenge eller Efterindtægt kan, ligesom tilsvarende Krav vedrørende Lønning, hvis 15 Maaneder er forløbet, ikke rejses, medmindre Udbetalingen skyldes fejlagtige eller manglende Oplysninger fra vedkommendes Side. Gør den det, forældes Kravet efter Reglerne i L. Nr. 274 af 22. December 1908, hvis ikke Tjenestemanden har gjort sig skyldig i Svig, § 1.

7. Efter de nærmere Regler i Tj. L.s § 34[78]) er visse Laaneforeninger og Pengeinstituter anerkendt som berettigede til at modtage Forskrivninger paa Pension, Ventepenge eller Efterindtægt som ogsaa paa Lønning, men iøvrigt kan Krav paa uudbetalte Beløb ikke sælges, pantsættes eller bortgives, § 35.

Arrest eller Udlæg i Krav paa Pension, Ventepenge eller Efterindtægt som ogsaa i Krav paa Lønning udelukkes ved Rpl.s §§ 513 og 614, hvortil Tj.L.s § 36[79]) henviser. Forskud paa Lønning i Henhold til Tj. L.s § 33[80]) kan dog modregnes i Egen- eller Enkepension.

---

[77]) Jfr. L. Nr. 143 af 28. April 1931 § 34, Nr. 144 af s. D. § 62 og Nr. 167 af s. D. § 15.

[78]) Jfr. L. Nr. 143 af 28. April 1931 § 34, Nr. 144 af s. D. § 69 og Nr. 167 af s. D. § 24.

[79]) Jfr. de i Note 78 nævnte Lovbestemmelser.

[80]) Jfr. L. Nr. 143 af 28. April 1931 § 34 og Nr. 144 af s. D. § 68.

§ 7. Folkeforsikringens Alders- og Invaliderente.

1. En omfattende Pensionering finder Sted ifølge F. L.s Regler om Ret til Alders- eller Invaliderente. Denne Lov gælder ikke paa Færøerne, men kan ved kongelig Anordning sættes i Kraft der med de Lempelser, som maatte findes hensigtsmæssige paa Grund af Færøernes særlige Forhold, § 86. Indtil det sker, gælder Lov for Færøerne om Aldersrente Nr. 104 af 31. Marts 1933 med Ændringer som fastslaaet ved F. L.s § 86, midlertidig Lov for Færøerne om Invalideforsikring Nr. 120 af 15. Marts 1939, Reglement for de færøske Sygekasser m. m. angaaende Invalideforsikringen Nr. 199 af 27. April 1939, Regler angaaende Bestyrelsen af den færøske Invalideforsikrings Midler Nr. 147 af 19. Marts 1940 og, angaaende Overgang fra den færøske Invalideforsikring til Invalideforsikringen efter F. L. eller omvendt, Regler Nr. 161 af 19. Marts 1940.

Kun Personer, der har Indfødsret og er bosat her i Riget eller forhyret med dansk Skib, kan have Ret til Alders- eller Invaliderente, F. L.s § 1. Ifølge Dansk-Islandsk Forbundslov Nr. 619 af 30. November 1918 § 6 har dog islandske Statsborgere samme Ret dertil som danske. Lige med en indfødt anses endvidere en Kvinde af anden Nationalitet, der er separeret fra en dansk Mand, eller som er skilt fra eller Enke efter en saadan og ikke har giftet sig paany. Og efter gensidig Overenskomst med fremmed Stat kan det for Statsborgere i denne bestemmes, at for saa vidt de iøvrigt opfylder Betingelserne derfor, skal de have Ret til Alders- eller Invaliderente, skønt de ikke er danske, og uanset om de bor i Udlandet[1]).

---

[1]) Ifølge Overenskomst med Island er det bestemt, at derboende islandske eller danske Statsborgere kan oppebære Invaliderente, Bekg. Nr. 260 af 19. Oktober 1927.

Som Aldersbetingelse for Ret til at oppebære Alders- eller Invaliderente gælder, at vedkommende er henholdsvis over 60 Aar eller under 65 Aar, § 1. Personer mellem 60 og 65 Aar kan have Ret til at vælge mellem Alders- og Invaliderente. Selv den, der oppebærer den ene Art af Rente, kan begære den anden i Stedet, om han opfylder de Betingelser, der gælder ogsaa for andre.

Retten til at oppebære Aldersrente er uafhængig af, hvor meget Erhvervsevnen er nedsat, § 1. Derimod ydes Invaliderente kun, naar Erhvervsevnen er nedsat til en Trediedel eller derunder, hvilket nærmere bestemt vil sige, at vedkommende ikke længere er i Stand til at erhverve en Trediedel af det, som legemligt og aandeligt sunde Personer plejer at fortjene i samme Egn, ved en til hans Kræfter og Færdigheder svarende Beskæftigelse, der under billigt Hensyn til hans Uddannelse og tidligere Virksomhed kan forlanges af ham, § 38. Og udelukket fra at faa Invaliderente er den, der med Forsæt har fremkaldt eller væsentlig forøget sin Invaliditet, eller som har paadraget sig denne ved længere Tids Misbrug af Alkohol eller narkotiske Midler.

Udelukket fra at kunne oppebære Alders- eller Invaliderente er (1) den, der i Løbet af de sidste 10 Aar er idømt Straf af Fængsel i 2 Aar eller derover eller dømt til at indsættes i Arbejdshus eller tages i Sikkerhedsforvaring. (2) den, der indenfor de sidste 5 Aar er idømt Straf af Fængsel i 3 Maaneder eller derover, (3) den, der i Løbet af de sidste 5 Aar vitterlig har ført et Levned, der i det almindelige Omdømme vækker Forargelse, saaledes ernæret sig ved Utugt, Alfonseri eller Rufferi, været drikfældig, udøvet professionelt Betleri, gjort sig skyldig i Mishandling eller grov Vanrøgt af Familie[2]), (4) den, der indenfor de sidste 3 Aar har oppe-

[2]) Forholdet maa have haft en vis Varighed. Er vedkommende strafferetligt utilregnelig, bortses fra Forargelsen, hvis de Handlinger, der vækker den, skyldes pludselige, voldsomme Affektudbrud af sygelig Karakter, men ikke hvis de skyldes manglende Evne til at beherske sygelige Tendenser.

baaret Fattighjælp[3]), og (5) den, der indenfor det sidste Aar har oppebaaret Kommunehjælp af saadan Art og Størrelse, at den har medført Tab af Valgret og Valgbarhed til offentlige Forsamlinger eller Raad[4]), § 38. Er 5 Aar forløbet, efter at Straf som nævnt under (1) er udstaaet, eftergivet eller forældet, eller efter at endelig Løsladelse fra Arbejdshus eller Sikkerhedsforvaring har fundet Sted, kan dog Socialministeren bestemme, at der skal bortses fra den paagældende Betingelse for Ret til at oppebære Rente.

Ifølge § 38 kan Alders- eller Invaliderente ikke oppebæres af den, der ved uordentligt eller ødselt Liv eller paa anden lignende Maade har forringet sin økonomiske Stilling, ej heller af den, hvis økonomiske Stilling i Løbet af de sidste 10 Aar er forringet ved Handlinger, foretaget af ham selv eller hans Ægtefælle, hvorved Midlerne til hans Underhold er betaget ham til Fordel for Børn eller andre, f. Eks. Ydelse af Gave, Indgaaelse af Kautionsforpligtelse, Afkald paa Rettigheder, Undladelse af at benytte Adgang til at hensidde i uskiftet Bo. Der skal dog bortses fra, hvad der er medgaaet til Opdragelse og Undervisning af Børn. Og Bestemmelsen er fundet uanvendelig paa Forældres Afkald paa Arv efter en Søn, der havde tilkendegivet Ønske om, at hans Formue skulde tilfalde hans Søskende, og paa en Broders Ydelse af Beløb til Fordel for en syg Søster. Taler Omstændighederne derfor, kan Rente ydes, som vedkommende vilde have haft Krav paa, om hans økonomiske Stilling ikke var forringet som nævnt.

2. Retten til Aldersrente er betinget af, at vedkommende er Medlem af en anerkendt Sygekasse, en statskontroleret Syge-

[3]) Paa Grund af de lidet vidtgaaende Retsvirkninger, Ydelse af Fattighjælp til Ophold paa Afvænningshjem for Alkoholister har ifølge L. O. F. § 315, antages dog saadan Hjælp ikke at udelukke Oppebærelse af Rente uden for Tiden, indtil vedkommende udskrives efter endt Kur, eller, hvis Kuren afbrydes i Utide, indtil et Aar er forløbet efter Afbrydelsen.

[4]) Jfr. L. O. F. §§ 305—307. Rente kan ikke oppebæres, selvom Kommunalbestyrelsen senere bestemmer, at Hjælpen ikke skal have Retsvirkninger som nævnt i Teksten.

forening eller Statsbanepersonalets Sygekasse, F. L.s § 1, L. Nr. 95 af 27. Marts 1934 § 4. Har en efter det 27. Aar foretaget Undersøgelse givet til Resultat, at han ikke opfylder Helbredsbetingelserne for Optagelse i en Sygekasse[5]), gælder dog dette kun, hvis han efter F. L.s § 11 har haft Pligt til at søge Optagelse tidligere og overskredet den herfor fastsatte Frist med mere end 3 Aar. Men selv den, der ikke har kunnet blive Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening, fordi han har haft fast Ophold i Udlandet i Tiden før sit 60. Aar, der er Aldersgrænse for Adgang til Optagelse i den sociale Sygeforsikring, er udelukket fra at faa Aldersrente. — For den, der efter sit fyldte 60. Aar flytter fra Færøerne til det øvrige Danmark, er Retten til Aldersrente ifølge § 86 uafhængig af, om han er sygeforsikret, hvilket maa ses i Forbindelse med, at efter den særlige Lov for Færøerne om Aldersrente Nr. 104 af 31. Marts 1933 er Retten hertil aldrig betinget af Sygeforsikring.

Retten til Invaliderente er undtagelsesfrit betinget af, at vedkommende er Medlem af en anerkendt Sygekasse, en statskontroleret Sygeforening eller Statsbanepersonalets Sygekasse.

Om en Person er nydende eller blot bidragydende Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening, er uden Betydning for hans Adgang til at faa Alders- eller Invaliderente. Men for at kunne oppebære denne maa han, om han er bidragydende Medlem, søge Optagelse som nydende Medlem og forblive som saadant, saa længe han kan det, § 38. Dette gælder dog ikke, hvis han er anbragt paa Alderdomshjem som omhandlet i L. O. F. § 34 og her har Adgang til almindelig Sygehjælp i et Omfang, der efter Kommunalbestyrelsens Skøn gør det unødvendigt for ham at være nydende Medlem af en Sygekasse. Tværtimod skal han i saa Fald, om han er nydende Medlem deraf, overgaa til at være blot bidragydende, saa længe Opholdet paa Hjemmet varer. Udgift ved fornøden Sygehusbehandling af ham afholdes af det offentlige efter Reglerne om Aldersrente.

[5]) Ifølge § 33 er Helbredsbetingelserne for Optagelse strengere i Sygeforeninger end i Sygekasser.

3. Medens Retten til Aldersrente hverken helt eller delvis grundes paa nogen Aldersforsikring, er Retten til Invaliderente betinget af, at vedkommende er invalideforsikret gennem den Sygekasse eller Sygeforening, hvoraf han er Medlem, § 1.

Ikke ethvert Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening kan blive invalideforsikret gennem denne. Det kræves nemlig, at vedkommende er dansk — eller islandsk — Statsborger, har Bopæl her i Riget eller er forhyret med dansk Skib, er mellem 14 og 60 Aar og ikke lider af en hyppig tilbagevendende eller uhelbredelig Sygdom eller betydeligere Legemssvaghed, som Følge af hvilken hans Erhvervsevne er eller indenfor en nærmere Fremtid maa antages at ville blive saaledes forringet, at han maa anses ude af Stand til at paatage sig lønnet Arbejde af Betydning eller bidrage ikke uvæsentligt til sit Underhold ved selvstændig Erhvervsvirksomhed — hvorimod Sygekasser og Sygeforeninger som Medlemmer optager ogsaa Personer, der ikke har dansk — eller islandsk — Statsborgerret, Sygekasser desuden visse Børn under 14 Aar uanset deres Helbredstilstand og iøvrigt Personer, der opfylder de i § 7 fastsatte, mildere Helbredsbetingelser, §§ 1, 6 og 36. Men ethvert Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening, der opfylder de nævnte Betingelser, optages i Invalideforsikringen. Indtræden i denne finder i Reglen Sted uden videre og samtidig med Optagelsen som Medlem af Sygekassen eller Sygeforeningen, §§ 36 og 37, Bekg. Nr. 291 af 28. September 1931. Er vedkommende optaget i en Sygekasse[6]) med Vedtegning om, at han lider af en hyppig tilbagevendende eller uhelbredelig Sygdom eller en betydeligere Legemsbeskadigelse, maa dog Afgørelse af, om han opfylder Helbredsbetingelserne for Invalideforsikringen, træffes af Direktøren for Sygekassevæsenet, medmindre Sygekasselægen skønner, at Nedsættelsen af hans Arbejdsevne ikke er særlig betydelig. Direktørens Afgørelse træffes paa Grundlag af en af Erklæringer af Sygekasselægen, Syge-

[6]) Et Medlem af en statskontroleret Sygeforening vil ifølge § 33 altid opfylde Helbredsbetingelserne for at blive invalideforsikret.

kassens Bestyrelse og Det sociale Udvalg (i København Magistraten) ledsaget Ansøgning om at blive invalideforsikret. Saadan Ansøgning skal indgives samtidig med, at Optagelse i Sygekassen begæres. Bevilges den, indtræder vedkommende i Invalideforsikringen samtidig med, at han bliver Medlem af Sygekassen. I modsat Fald rejses Spørgsmaalet paany, naar den nævnte Vedtegning maatte blive ophævet, eller der dog maatte være Grund til at antage, at Helbredsbetingelserne for Invalideforsikringen er opfyldt. Indenfor en Frist af en Maaned kan den Afgørelse, Direktøren træffer, indankes for Socialministeren, §§ 10 og 29. Dennes Afgørelse er endelig.

Er nogen med Urette optaget i Invalideforsikringen, fordi han svigagtigt har enten givet urigtige Oplysninger eller fortiet en Omstændighed vedrørende sin Helbredstilstand eller Erhvervsevne, mister han Retten til at være invalideforsikret, uanset om han paa et senere Tidspunkt har opfyldt Betingelserne for at blive det, § 26. Endvidere maa han tilbagebetale modtagne Forsikringsydelser og godtgøre Udgifter, der er afholdt for ham. Kræve erlagte Præmier tilbage kan han ikke.

Er ellers nogen med Urette optaget i Invalideforsikringen, kan denne ikke ophæves, hvis Spørgsmaalet om hans Optagelse har været forelagt Direktøren for Sygekassevæsenet. I modsat Fald kan Direktøren, efter Forløbet af 5 Aar dog kun undtagelsesvis, bestemme, at Forsikringsforholdet skal ophæves, hvis vedkommende hverken ved sin Optagelse i Forsikringen eller paa noget senere Tidspunkt har opfyldt Helbredsbetingelserne. Ophævelse af Forsikringsforholdet medfører imidlertid ikke Pligt til at tilbagebetale modtagne Forsikringsydelser eller godtgøre afholdte Udgifter. Erlagte Præmier tilbagebetales i Tilfælde af Ophævelse, hvis ikke vedkommende har modtaget Ydelser i Henhold til Forsikringen.

For et Tidsrum af indtil 2 Aar kan Direktøren for Sygekassevæsenet — uden at ophæve Forsikringsforholdet — udelukke en Person fra Adgang til at faa Invaliderente, om

han overfor Forsikringen har udvist Svig, der ikke omfattes af den ovenfor omtalte Regel.

4. De invalideforsikrede bidrager til Dækning af Udgifterne ved Forsikringen. Invalidepræmie betales dog ikke for Tid før den forsikredes 18. eller efter hans 60. Aar, ej heller for Tid, for hvilken Invaliderente oppebæres, §§ 42 og 43. Og Medlemmer af en Sygekasse, der er ubemidlede, det vil sige opfylder de økonomiske Betingelser for at være nydende Medlemmer, er fritaget for at betale Invalidepræmie under Aftjening af Værnepligt. Iøvrigt er Præmien 8 Kr. 40 Øre eller 9 Kr. 60 Øre aarlig, eftersom Indtræden i Forsikringen har fundet Sted inden eller efter det 21. Aar[7]). For samlevende Ægtefæller, der begge er optaget i Forsikringen, nedsættes dog de nævnte Beløb til 7 Kr. 20 Øre og 8 Kr. 40 Øre. Og for den, der optages i Forsikringen, ikke samtidig med, at han bliver Medlem af en Sygekasse, men ifølge senere Ansøgning, er Alderen ved hans Optagelse i Sygekassen afgørende for Præmiens Størrelse, § 36.

For en Lærling betaler Læremesteren, for Deltagere i en Ungdomslejr denne Invalidepræmie, L. Nr. 120 af 7. Maj 1937 § 9 og Nr. 591 af 11. November 1940 § 6.

Invalidepræmien opkræves af Sygekassen eller Sygeforeningen samtidig med Medlemsbidraget til denne, § 43. Har Betaling ikke fundet Sted inden en i Vedtægterne fastsat Frist[8]), anmeldes det ved Afslutningen af Regnskabsaaret for Kommunalbestyrelsen, §§ 12 og 32, L. Nr. 95 af 27. Marts 1934 § 3. Denne opkræver og inddriver Beløbet efter de for Skat til Kommunen gældende Regler. Har den forsikrede forsømt at anmelde Flytning til Folkeregisteret, skal dog Eftersøgning af ham ikke finde Sted. Og selvom han har været nydende Medlem af Sygekassen eller Sygeforeningen, opkræver Kommunalbestyrelsen som Medlemsbidrag kun det for bidragydende Medlemmer fastsatte Beløb af 2 Kr. 40 Øre aarlig. Er ikke Præmien og det nævnte Medlemsbidrag betalt

[7]) Er den sikrede netop 21 Aar, naar han optages i Forsikringen, kan formentlig kun den lavere Præmie kræves.

[8]) Normalt 3 Maaneder.

inden $^1/_2$ Aar efter Afslutningen af Regnskabsaaret, tabes Retten til saavel Alders- som Invaliderente og til — paany — at blive nydende Medlem af Sygekassen eller Sygeforeningen. Har Kommunalbestyrelsen iværksat Foranstaltning til Inddrivning af Beløbene, tabes dog nævnte Ret tidligst fra det Tidspunkt, da Inddrivning er forsøgt forgæves. Og mod Efterbetaling kan Retten generhverves, hvis ikke vedkommende er over 40 Aar og skylder for mere end 5 Aar. Men Alders- eller Invaliderente kan ikke oppebæres før 2 Aar efter Generhvervelsen, § 38. Efterbetaling af skyldige Invalidepræmier og Medlemsbidrag kan fordeles over indtil 3 Aar. Kan Generhvervelse af Retten ikke mere finde Sted, slettes vedkommende som Medlem af Sygekassen eller Sygeforeningen. Dermed ophører hans Pligt til at betale Invalidepræmie og Medlemsbidrag.

Et Medlem af en Sygekasse, der er ubemidlet, kan faa offentlig Hjælp til Udredning af Invalidepræmie og Medlemsbidrag[9]) for Tid, i hvilken han ikke selv er i Stand til at betale paa Grund af Sygdom, betydelig nedsat Arbejdsevne, længere Tids Arbejdsløshed, Aftjening af Værnepligt[10]) eller store Forsørgerbyrder, § 15[11]). Saadan Hjælp er dog udelukket, hvis han i Løbet af de sidste 5 Aar vitterlig har ført et Levned, der i det almindelige Omdømme vækker Forargelse.

Invalidepræmier indbetales af Sygekassen eller Sygeforeningen til Invalideforsikringsfonden[12]), der bestyres af Di-

[9]) Ikke blot det for bidragydende Medlemmer fastsatte Bidrag. Har vedkommende for Sygdomstilfælde sikret sig mere end 2 Kr. i Dagpenge fra Sygekassen, kan Hjælpen betinges af, at han for et Tidsrum af indtil 2 Aar overgaar til en Dagpengesats, der ikke overstiger nævnte Beløb.

[10]) Herefter kan en gift Kvinde faa Hjælp paa Grund af, at Manden er indkaldt til Militærtjeneste. Manden selv er under Aftjening af Værnepligt fritaget for Præmie, efter Sygekassens Vedtægter normalt ogsaa for Medlemsbidrag.

[11]) Oppebærer vedkommende Syge- eller Underholdshjælp i Henhold til nogen af Bestemmelserne i Kap. XVII—XIX i L. O. F., kan Hjælpen ydes som Tillæg dertil, d. v. s. som Særhjælp. I andre Tilfælde ydes den som Kommunehjælp.

[12]) Nærmere Regler fastsættes af Socialministeren, § 43.

rektøren for Sygekassevæsenet, §§ 43 og 44. Fonden betaler Sygekassen eller Sygeforeningen 5 pCt. af de indbetalte Beløb til Dækning af Forvaltningsudgifter vedrørende Invalideforsikringen.

Af Invalidepræmierne kan Udgifterne ved Forsikringen kun delvis dækkes. Tildels bæres disse af Staten, Kommunerne og de private Arbejdsgivere, hvem Forsikringspligt efter U. L. paahviler.

En privat Arbejdsgiver svarer Bidrag for enhver, overfor hvem han efter U. L. har Forsikringspligt, uanset om vedkommende er syge- eller invalideforsikret, ja selvom han ikke kan blive det. Dog svares Bidrag ikke for fremmede Statsborgere ombord i danske Skibe, der er fast stationeret i udenlandsk Havn eller til Stadighed gaar i Fart mellem udenlandske Havne og ikke indenfor Forsikringsaaret har anløbet dansk Havn for andet end Reparation eller lignende, §§ 42 og 43, Bekg. Nr. 295 af 2. Oktober 1933. Størrelsen af Bidraget for den enkelte afhænger af den Tid, i hvilken han har været beskæftiget i Arbejdsgiverens Tjeneste, og er 6 Kr. aarlig, 50 Øre maanedlig eller (og) 2 Øre daglig, idet et Aar regnes at indeholde 300, en Maaned 25 Arbejdsdage. For Landbrugsejendomme bestemmes dog Bidraget efter Ejendomsskyldværdien, hvis denne er under 100.000 Kr.

Ligesom de forsikredes Invalidepræmier indbetales de private Arbejdsgiveres Bidrag til Invalideforsikringsfonden. Hvis ikke en Arbejdsgiver er fritaget for at afgive sin Risiko efter U. L., opkræves og inddrives hans Bidrag sammen med Præmien for den lovpligtige Ulykkesforsikring og Bidraget til Arbejdsløshedsfonden af vedkommende Forsikringsselskab. Dette faar af Invalideforsikringsfonden 2 pCt. af de opkrævede Beløb for Opkrævningen. Bidraget kan inddrives ved Udpantning ligesom Ulykkesforsikringspræmien og Bidraget til Arbejdsløshedsfonden. Kravet derpaa er som Kravet paa Ulykkesforsikringspræmien og Bidraget til Arbejdsløshedsfonden i Konkurstilfælde ligestillet med de i Konkursloven af 25. Marts 1872 § 33, Nr. 2 omhandlede Fordringer.

Kommunerne bærer $^1/_7$ af Udgifterne til Invaliderente, § 65.

Af Blindetillæg som omhandlet i § 62 bæres dog ingen Del af Kommunerne.

Staten udreder, hvad Invalideforsikringsfonden ikke kan bære af den Del af Udgifterne, som ikke paahviler Kommunerne, § 65. Hvad Fonden kan bære, maa afgøres under Hensyn til dens Udgifter iøvrigt. Herved bemærkes, at der i Fondens Regnskab ikke afsættes Præmie- eller Erstatningsreserve, men at ifølge § 44 Midler reserveres til Driftskapital for Fonden i saadant Omfang, som Socialministeren bestemmer [13]). Denne fastsætter Regler for Anbringelse af Fondens Midler, der garanteres af Staten.

Af Udgifterne til Aldersrente bærer Kommunerne $^3/_7$, Staten $^4/_7$, § 65.

Hverken Staten eller Kommunerne tager ved Opstilling af Budget eller Aflæggelse af Regnskab Hensyn til fremtidige Udgifter til Alders- og Invaliderente. Af disse kan navnlig Udgifterne til Aldersrente tænkes at komme til at tynge haardt paa Fremtidens Budgetter, idet aftagende Fødselshyppighed maaske vil medføre, at Antallet af gamle bliver forholdsvis langt større, end det er nu. Med den gældende Aldersrenteordning vilde paa den anden Side Opsparing til Dækning af Fremtidens Forpligtelser betyde, at Nutidens Borgere maatte bære Udgifterne ved Aldersrente til to Generationer af gamle. Paa Grund af den med Indkomst og Formue stigende Beskatning vilde iøvrigt Opsparingen umiddelbart være til Fordel for de bedrestillede i Samfundet, for saa vidt Midlerne tilvejebragtes gennem Alderspræmier. Skønt Opsparing paa længere Sigt maa virke i Retning af Fald i Renten, hvad ikke mindst er i de ubemidledes Interesse, er det derfor ret naturligt, at Forslag om at lade en Aldersforsikring afløse Aldersrenteordningen ikke har kunnet gennemføres.

Dokumenter vedrørende Forsikringen, der oprettes mellem en Sygekasse eller Sygeforening og dens Medlemmer eller andre, er stempelfri, § 81.

---

[13]) Udgifter ved den Direktøren for Sygekassevæsenet paahvilende Bestyrelse af Fonden udredes af Staten. — Socialministeren ansætter 2 Revisorer, af hvilke den ene skal være statsautoriseret.

5. Hvis ikke Indkomst- og, for saa vidt angaar Aldersrente, Formueforhold begrunder Fradrag, gælder følgende Regler om Størrelsen af Alders- eller Invaliderente:

Et vist Grundbeløb udredes til enhver Rentenyder, § 39.

En Rentenyder, der har et eller flere Børn under 15 Aar, overfor hvilke han har Forsørgelsespligt, faar for det første Barn et vist Tillæg og for et andet, tredie eller fjerde Barn et yderligere, mindre Tillæg for hvert, § 40. Dog gives ikke Tillæg for et Barn, der er fjernet fra Hjemmet i Henhold til Reglerne om Børneværn, eller for hvilket Underholdsbidrag udbetales af det offentlige. Ej heller gives der en frasepareret eller fraskilt Ægtefælle Tillæg for et Barn, til hvis Underhold Bidrag ikke ydes af ham og ikke er paalagt ham. Men iøvrigt er Tillæg ikke betinget af, at Rentenyderen bidrager til Barnets Underhold. Naturligvis kan kun en enkelt Rentenyder faa Tillæg for et bestemt Barn. Har flere Rentenydere Forsørgelsespligt overfor samme Barn, faar den Tillæg, som helt eller overvejende underholder Barnet.

Enhver Invaliderentenyder faar et Tillæg for Invaliditet, § 40. Medfører denne en Tilstand af Hjælpeløshed, som Følge af hvilken vedkommende stadig maa have Bistand af andre og er afskaaret fra at paatage sig erhvervsmæssigt Arbejde af Betydning, gives et yderligere Tillæg. Dette bortfalder dog under Anbringelse for længere Tid paa en efter Lovgivningen om offentlig Forsorg anerkendt Anstalt eller af en saadan Anstalt under dennes vedvarende Tilsyn hos private[14]). Er en Invaliderentenyder blind, faar han et særligt Tillæg som Hjælp til Afholdelse af Udgifter ved Bistand af seende, § 62. Og saadant Tillæg kan ydes, ogsaa naar han ikke er blind, men stærkt svagsynet. Invaliditets-, Hjælpeløsheds- og Blindetillæg bevares, naar Invaliderentenyderen overgaar til at oppebære Aldersrente, §§ 40 og 62. Det antages med Rette, at de to førstnævnte Tillæg kan ydes ogsaa den, der fra som kronisk syg at nyde Underholdshjælp efter L. O. F. § 247 eller 248[15]) er overgaaet til at oppebære Aldersrente. Blinde-

[14]) Jfr. nedenfor ved Note 30.

[15]) Jfr. nedenfor § 8.

tillæg kan kræves af enhver blind Aldersrentenyder og tillægges enhver stærkt svagsynet saadan.

En Alders- eller Invaliderentenyder, hvis Forhold er ganske særlig vanskelige, kan Kommunalbestyrelsen tilstaa et personligt Tillæg, § 40. Men det samlede Beløb, en Kommune i et bestemt Regnskabsaar anvender til personlige Tillæg, maa ikke overstige $7^1/_2$ pCt. af Grundbeløbene af de i det foregaaende Regnskabsaar udredede Alders- og Invaliderenter, medmindre Antallet af Rentenydere har været under 10, i hvilket Tilfælde nævnte Grænse kan overskrides med Samtykke af Amtet. For Finansaaret 1940—41 er dog Grænsen forhøjet til 12 pCt., Lov Nr. 397 af 25. Juli 1940. Ved Tilstaaelsen af personlige Tillæg skal særligt Hensyn tages til meget gamle og svagelige Aldersrentenydere.

Ved en gift og med sin Ægtefælle samlevende Aldersrentenyders Død kan Det sociale Udvalg, om den efterlevende Ægtefælle paa nævnte Tidspunkt er berettiget til Aldersrente, tilstaa denne et Tillæg paa indtil Halvdelen af det omtalte Hjælpeløshedstillæg, hvis Forholdene taler derfor, § 39.

Alders- eller Invaliderentens Grundbeløb er større for Mænd end for Kvinder. Et særligt Gundbeløb, mindre end Summen af de for Mænd og Kvinder fastsatte, gælder for Ægtepar, hvilket vil sige samlevende Ægtefæller, der begge har Ret til Rente.

I Modsætning til Grundbeløbet er Børne-, Invaliditets-, Hjælpeløsheds- og Blindetillæg ens for Mænd og Kvinder. Om en særlig Sats for Ægtepar kan der ikke være Spørgsmaal, for saa vidt angaar Børnetillæg, idet som nævnt kun en enkelt Rentenyder kan oppebære Tillæg for et bestemt Barn. Og for saa vidt angaar Invaliditets- og Blindetillæg, hjemler F. L. ikke nogen særlig Beregning for Ægtepar. Er samlevende Ægtefæller begge berettigede til Hjælpeløshedstillæg, nedsættes derimod dette med $^1/_4$ for hver.

For Aldersrente fastslaar § 39 en vis Forhøjelse af Grundbeløbet, naar Indgivelse af Begæring om Renten opsættes til det fyldte 65. Aar, en større Forhøjelse, naar Begæringen opsættes til det fyldte 67. Aar, og en endnu større, naar den

opsættes til det fyldte 70. Aar. Forhøjelsen af det særlige Grundbeløb for samlevende Ægtefæller, der begge har Ret til Aldersrente, bestemmes efter den ældstes Alder paa det Tidspunkt, da Renten begæres. Denne Alder lægges endvidere til Grund for Renteberegningen, naar den ene af de samlevende Ægtefæller dør, og naar deres Samliv ophæves af en Grund, de ikke er Herre over, f. Eks. fordi den ene indlægges paa Sindssygehospital. Opsættelse af Begæring om Aldersrente foreligger kun, naar Ret dertil havdes fra et tidligere Tidspunkt, og vedkommende ikke oppebærer Invaliderente. Men for samlevende Ægtefæller maa den ældstes Alder paa det Tidspunkt, da Begæring indgives, være afgørende, selvom den yngste indtil da har oppebaaret Invaliderente. Foreligger der Opsættelse i kun 5 Aar, naar Rente begæres af f. Eks. en 67aarig, maa Grundbeløbet bestemmes efter Reglen om Opsættelse til det fyldte 65. Aar.

Forhøjelse af Grundbeløbet for Invaliderente eller af Børne-, Invaliditets-, Hjælpeløsheds- eller Blindetillæg kan Opsættelse af Begæring om Rente ikke medføre.

Baade Grundbeløbet og de nævnte Tillæg afhænger af Stedet, idet der er tre Grupper af Omraader med hver sine Satser, nemlig (1) København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner, (2) Købstæder, Marstal samt Flækker og bymæssige Bebyggelser paa Landet med over 1500 Indbyggere[16]), og (3) andre Omraader, §§ 39, 40 og 62. Satserne er højest for Gruppe (1), lavest for Gruppe (3). Med Samtykke af Socialministeren kan en Kommune af Kommunalbestyrelsen henføres fra en Gruppe med lavere til en Gruppe med højere Grundbeløb og Tillæg, hvis en Nabokommune hører til denne, og Levevilkaarene er lige saa dyre som i Nabokommunen. Og hører kun en Del af en Kommune til Gruppe (2), kan den øvrige Del henføres dertil, hvis Levevilkaarene er lige saa dyre i denne som i den bymæssigt bebyggede Del.

Indenfor et Aar efter Flytning fra et Omraade med lavere Satser til et med højere gælder de førstnævnte, hvis ikke

---

[16]) Tallet fra den sidste almindelige Folketælling er afgørende.

Det sociale Udvalg finder, at vedkommende har haft rimelig Grund til at flytte, § 55.

Baade Grundbeløbet og de nævnte Tillæg afhænger af Prisniveauet, § 85. Forandringer i gældende Satser bekendtgøres af Socialministeren inden 10. Marts og træder i Kraft 1. April.

Fra 1. April 1940 gælder i de tre Grupper af stedlige Omraader følgende Satser:

Grundbeløb af Invaliderente eller ikke opsat Aldersrente		
for Mænd	864, 714, 552	Kr. aarlig
for Kvinder	801, 666, 510	„ „
for Ægtepar	1281, 1077, 828	„ „
Grundbeløb af til det 65. Aar opsat Aldersrente		
for Mænd	906, 750, 582	Kr. aarlig
for Kvinder	843, 702, 537	„ „
for Ægtepar	1344, 1134, 870	„ „
Grundbeløb af til det 67. Aar opsat Aldersrente		
for Mænd	948, 786, 609	Kr. aarlig
for Kvinder	885, 729, 567	„ „
for Ægtepar	1410, 1182, 912	„ „
Grundbeløb af til det 70. Aar opsat Aldersrente		
for Mænd	990, 822, 636	„ „
for Kvinder	927, 765, 594	„ „
for Ægtepar	1473, 1239, 957	„ „
Børnetillæg for 1 Barn	$14^1/_4$, $11^3/_4$, $9^1/_2$	Kr. maanedlig
„ „ 2 Børn	$21^1/_4$, $17^3/_4$, $14^1/_4$	„ „
„ „ 3 „	$28^1/_4$, $23^1/_2$, 19	„ „
„ „ 4 „	$35^1/_2$, $29^1/_2$, $23^1/_2$	„ „
Invaliditetstillæg	$8^3/_4$, $8^1/_4$, $7^3/_4$	„ „
Hjælpeløshedstillæg for		
Mænd og for Kvinder	$17^3/_4$, $16^1/_2$, $15^1/_4$[17]	„ „
for Ægtepar	$26^3/_4$, $24^3/_4$, 23	„ „
Blindetillæg	$11^3/_4$, 11, $10^1/_4$	„ „

For Tiden fra 1. Oktober 1940 til 31. Marts 1941 er Bestemmelser om Dyrtidstillæg truffet ved Lov Nr. 538 af 25. Oktober 1940.

Om Fradrag i den efter de hidtil omtalte Regler bestemte Alders- eller Invaliderente skal gøres, beror ifølge § 41 paa

---

[17]) Det i § 39 omhandlede Tillæg for efterlevende Ægtefælle kan ydes med indtil 9, $8^1/_4$ eller $7^3/_4$ Kr. maanedlig.

Størrelsen af et som den berettigedes aarlige Indtægt betegnet Beløb. Dette er dog ikke altid Indtægten i sædvanlig Forstand, idet visse Arter af Indkomst lades ude af Betragtning, og idet der ved Beregning af Aldersrente gøres Tillæg for Formue.

Af Indkomst bortses fra Alders- eller Invaliderente og ikke vedvarende offentlig eller privat Understøttelse[18]), indtil et Beløb af 200 Kr. ogsaa fra Pension, Legat, Livrente ifølge en af Rentenyderen selv inden sit 60. Aar eller af en anden taget frivillig Forsikring og Rente af en ifølge saadan Forsikring erhvervet Kapital, der dog skal beregnes at give mindst normal Sparekasserente paa Opsigelse, endvidere fra Halvdelen af Bidrag til Børn af Rentenyderen, der oppebæres i Henhold til Bestemmelse af Overøvrigheden, en af denne godkendt Overenskomst, Bevilling eller Dom til Separation eller Skilsmisse eller i Henhold til Reglerne om Børnebidrag fra det offentlige, for Invaliderentenyderes Vedkommende endelig indtil et til Grundbeløbet af Renten svarende Beløb fra Løn eller anden Indkomst ved personligt Arbejde[19]). Iøvrigt maa Reglerne om Beregning af skattepligtig Indkomst finde tilsvarende Anvendelse, saaledes at f. Eks. Arv ikke medregnes til Indkomsten, og Driftsomkostninger, Renter af Gæld, Skatter fradrages. Det antages dog, at Beløb ikke kommer i Betragtning, der vel medregnes til den skattepligtige Indkomst, men ikke er til Raadighed for vedkommendes Livsførelse, saaledes Bidrag til frasepareret eller fraskilt Ægtefælle, Indtægt for

---

[18]) Jfr. Note 19. — Selvom en Understøttelse tilstaas f. Eks. for kun et Aar ad Gangen, anses den for vedvarende, hvis den under Forudsætning af uforandrede Forhold kan paaregnes at blive fortsat. Arbejdsløshedsunderstøttelse maa medregnes, hvis den kan oppebæres fortsat, eller forventes afløst af Arbejdsfortjeneste. Pengehjælp fra Sygekassen medregnes i Reglen ikke. Ved den første Renteberegning medregnes dog saadan Pengehjælp, hvis den kan forventes afløst af Arbejdsfortjeneste. Hjælp efter F. L.s §§ 60—62 medregnes ikke.

[19]) Ventepenge og fast Understøttelse for Tjenestetid maa ligestilles med Pension. Som Legat har man betragtet en af en Forening, hvis Formue væsentlig bestod af Legatmidler, ydet Understøttelse, hvorfor særlige Betingelser var fastsat.

Børn mellem 15 og 18 Aar[20]) og Beløb, saadanne Børn betaler for Ophold hos Rentenyderen, uden at denne opnaar Fortjeneste derved. Men Udgifter til Løn, Kost og Logi for hjemmeværende Børn under 18 Aar antages ikke at kunne fradrages[21]). Almindeligvis er det Indkomsten i det nærmest foregaaende Kalenderaar, der kommer i Betragtning. Har vedkommende pludselig mistet Muligheden for at oppebære sin hidtidige Arbejdsindkomst, lægges dog den mindre Arbejdsfortjeneste, han skønnes i Stand til at opnaa paa Egnen, til Grund ved den første Renteberegning.

Det Tillæg til Indkomsten for Formue, der gøres ved Beregning af Aldersrente, er 5 pCt. af hele Formuen, 1 pCt. af Beløb, hvormed denne overstiger 4000 Kr., og yderligere 1 pCt. af Beløb, hvormed den overstiger 8000 Kr. For fast Ejendom, der benyttes alene af vedkommende selv, kan Det sociale Udvalg nedsætte Tillægget til 2 pCt.[22]). Et baandlagt Beløb, som Rentenyderen i intet Tilfælde kan faa udbetalt, er antaget ikke at kunne medregnes til hans Formue.

For samlevende Ægtefæller regnes med Halvdelen af den samlede Indkomst, hvis kun den ene er berettiget til Alders- eller Invaliderente, og, uanset om den anden har Ret til Invaliderente, med Halvdelen af den samlede Formue, hvis kun den ene er berettiget til Aldersrente. Vedkommende kan dog højst faa, hvad der vilde tilkomme Ægtefællerne, om de begge havde Ret til Rente. Ved Beregningen heraf antages det at skulle forudsættes, at den anden Ægtefælle har Ret til samme Art af Rente som den berettigede, herunder ogsaa Aldersrente med Invaliditetstillæg. Dog regnes der i intet Tilfælde med Hjælpeløshedstillæg for den anden Ægtefælle, og dennes Indkomst ved personligt Arbejde medregnes altid

---

[20]) Noget andet maa formentlig gælde Indtægt for Børn under 15 Aar, for hvilke jo Børnetillæg ydes.

[21]) Ved Fastsættelsen af Invaliderente for et Barn under 18 Aar kommer kun dettes økonomiske Forhold i Betragtning.

[22]) Det samme antages at gælde for fast Ejendom, der foruden af Ejeren bebos af en nær Slægtning eller en Logerende, men dog væsentlig benyttes alene af vedkommende selv.

fuldtud, hvorimod der, om det er Invaliderente, den berettigede Ægtefælle har Krav paa, bortses fra dens Indkomst af nævnte Art indtil et til Grundbeløbet af Renten for Ægtepar svarende Beløb.

Den efter de omtalte Regler beregnede Størrelse afrundes til Delelighed med 10 Kr., idet et Beløb under 5 Kr. fragaar, et Beløb paa 5 Kr. eller derover, men under 10 Kr. forhøjes til 10 Kr. Herved fremkommer, hvad Loven betegner som Aarsindtægten.

Fradrag i Alders- eller Invaliderente med mulige Børne-, Invaliditets- og Hjælpeløshedstillæg finder Sted for det Beløb, hvormed Aarsindtægten maatte overstige 40 pCt. af Rentens Grundbeløb. Af indtil 500 Kr. af saadant Beløb fradrages 60 pCt. Hvad Beløbet maatte udgøre udover 500 Kr., fradrages fuldtud. Yderligere Fradrag af 20 pCt. af Beløb udover 40 pCt. af Rentens Grundbeløb finder Sted for Pension fra Staten eller en Kommune[23]), ved Beregning af Invaliderente desuden for Rente, der i Henhold til U. L. eller anden — dansk eller fremmed — Lov[24]) er tilkendt[25]) Invaliderentenyderen for Nedsættelse af hans Erhvervsevne[26]) med mere end 20 pCt., eller, hvis ikke Rente, men Kapitalerstatning er tilkendt ham, for den Livrente, der i Statsanstalten for Livsforsikring er eller kunde være erhvervet for Kapitalerstatningen paa det Tidspunkt, da denne blev udredet. I en Invaliderente med mulige Børne-, Invaliditets- og Hjælpeløs-

---

[23]) Lige hermed maa regnes Pension fra Folkekirken eller Folkeskolen udenfor København.

[24]) F. Eks. Lov Nr. 94 af 27. Marts 1934 om Invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige, Lov Nr. 131 af 14. April 1932 om Motorkøretøjer, Nr. 169 af 11. Maj 1935 om elektriske Stærkstrømsanlæg, Nr. 117 af 11. Marts 1921 om Erstatningsansvar for Skade ved Jernbanedrift, Nr. 175 af 1. Maj 1923 om Luftfart. — For Erstatning ifølge Culpareglen sker der ikke Fradrag som nævnt i Teksten.

[25]) Ifølge § 41 kan Det sociale Udvalg gøre Krav paa Erstatning for Invaliditet gældende, hvis vedkommende trods Opfordring undlader at gøre det.

[26]) Nedsættelsen antages med Rette at maatte skyldes den Invaliditet, for hvilken Invaliderente fastsættes.

hedstillæg kan dog højst fradrages saa meget, at den bliver $^1/_3$ af sit Grundbeløb. En Aldersrente med mulige Tillæg som nævnt, der ifølge Fradragsreglerne bliver mindre end $^1/_3$ af Grundbeløbet, bortfalder helt.

Fradrag i Blindetillæg er ikke hjemlet i noget Tilfælde. Selvom en blind paa Grund af Fradragsreglerne ikke har Ret til Aldersrente, maa han derfor kunne kræve Blindeydelsen. Og en blind Invaliderentenyder faar i det mindste $^1/_3$ af Rentens Grundbeløb med Tillæg af Blindeydelse.

Ifølge § 55 kan rent midlertidige Ændringer i en Rentenyders økonomiske Forhold ikke medføre Forandring af Hans Rente. Men Omregning skal finde Sted, hvis hans økonomiske Forhold mere end rent midlertidig ændres saaledes, at Fradragsreglerne begrunder Forandring af Renten. Det antages, at saadan Forandring kan blive nødvendig ikke blot fra Slutningen af, men ogsaa indenfor et Kalenderaar, skønt Hensyntagen til den Arbejdsfortjeneste, vedkommende efter pludselig at have mistet Muligheden for at bevare sin hidtige Arbejdsindtægt skønnes at kunne opnaa i det løbende Kalenderaar, i § 41 er hjemlet alene ved den første Renteberegning.

Mod fuld Betaling af Udgifterne derved kan en alene paa Grund af Fradragsreglerne til Aldersrente uberettiget Person, der som Følge af Alderdomssvækkelse eller anden varig Svaghedstilstand stadig behøver Tilsyn og Pleje og ikke selv kan sørge derfor, om Pladsforholdene tillader det, af Kommunalbestyrelsen optages i kommunalt Alderdomshjem eller i privat Alderdoms- eller Sygehjem, med hvilket Kommunen — med Godkendelse af den nærmere Ordning for Landkommuner af Amtsraadet, for andre Kommuner af Socialministeren — har indgaaet Overenskomst, § 54 [27]).

Alders- eller Invaliderente udbetales af Opholdskommunen, § 52. Om Omstændighederne taler derfor, og Rentenyderen samtykker deri, kan dog Optagelse i Alderdoms- eller Syge-

[27]) Paa Grund af denne Regel kan en Person mellem 60 og 65 Aar, der oppebærer Invaliderente, have Interesse i at begære Aldersrente i Stedet, jfr. ovenfor efter Note 1.

hjem som nævnt træde i Stedet for Udbetaling af Aldersrente, § 54. Men vedkommende skal da indbetale til Opholdskommunen, hvad han i aarlig Indtægt — her taget i sædvanlig Forstand — maatte have udover et Beløb, der for de omtalte tre Grupper af stedlige Omraader er fastsat til 120, 90 og 60 Kr. for en enlig Person, 50 pCt. mere for samlevende Ægtefæller[28]). Hjemmet skal give Aldersrentenyderen mindst lige saa gode Kaar, som han vilde faa, om Renten udbetaltes ham. Reglementariske Bestemmelser angaaende bl. a. Beboernes Forplejning og Rettigheder iøvrigt skal godkendes af Socialministeren, L. O. F. § 43. Under Hensyn til, at Hjemmet ikke dækker ethvert Behov for sine Beboere, antages Kommunen som Aldersrenteudgift, altsaa med Ret til Refusion efter de for Aldersrente gældende Regler, at kunne yde Uge- eller Maanedspenge, dog kun indenfor det Beløb, vedkommende kan beholde af egen Indtægt, og med Fradrag herfor. Til Grund for Beregningen af Refusion for Udgifter ved Ophold paa Hjemmet lægges en af Socialministeren godkendt Takst, der med Undtagelse af Uge- eller Maanedspenge, Bandager, kunstige Lemmer og Ekstravagt antages at dække samtlige Ydelser under Opholdet, men ikke Sygehjælp udenfor Hjemmet[29]).

Udbetaling af Alders- eller Invaliderente sker i Reglen til Rentenyderen. Dog kan Det sociale Udvalg bestemme, paa hvilken Maade Renten skal komme Rentenyderen tilgode, hvis han findes ikke selv at burde have Raadighed derover, § 52. Er Underholdsbidrag til Børn paalagt ham, bør der saaledes drages Omsorg for, at Børnetillæg til Renten kommer Børnene tilgode, selvom Betingelserne for Udbetaling af Børnebidrag fra det offentlige ikke er tilstede. Og er der i Henhold til L. O. F. § 9 paalagt Rentenyderen Bidrag til Dækning af Udgifter ved hans Ophold paa Hospital eller lignende for offentlig Regning, kan Bidragskravet fyldestgøres. Efter Omstændighederne skal Det sociale Udvalg opfordre Politimesteren til at søge Rentenyderen umyndiggjort. Finder

[28]) Prisregulering er ikke hjemlet.

[29]) Jfr. nedenfor ved Note 45.

personlig Umyndiggørelse Sted, kan Værgen samtykke i, at Anbringelse paa Aldersdomshjem træder i Stedet for Udbetaling af Renten. Visse Krav skal ifølge § 53 fyldestgøres af Renten, saavidt denne strækker til:

(1) Ved Anbringelse af Rentenyderen paa en i Henhold til Lovgivningen om offentlig Forsorg anerkendt Anstalt eller af en saadan Anstalt under dens vedvarende Tilsyn hos private, der strækker sig udover Indlæggelsesmaaneden og den følgende Maaned, skal Det sociale Udvalg sørge for, at i første Række den takstmæssige Betaling, i anden Række Statstilskud til Anbringelsen som Følge af, at Taksten ikke fuldtud dækker Udgifterne derved, saavidt muligt fyldestgøres af Renten, hvilket maa betyde Renten for Anbringelsestiden, idet dog denne i Trangstilfælde fortrinsvis skal anvendes til Fyldestgørelse af Forsørgelsespligt, der maatte paahvile Rentenyderen[30]). Denne Regel fastslaas vel i § 53 alene for Tilfælde af Anbringelse for det offentliges, en anerkendt Sygekasses eller Invalideforsikringsfondens Regning, men den antages at gælde ogsaa ellers. Efter § 53 gælder jo Reglen, uanset om Renten overstiger den takstmæssige Betaling, i hvilket Tilfælde Rentenyderen — paa Grund af Reglen — kan siges at være anbragt for egen Regning, selvom den takstmæssige Betaling erlægges af f. Eks. en Sygekasse. Det synes ogsaa særlig naturligt, om Renten anvendes til Dækning af, hvad Rentenyderen selv skal betale, og lidet rimeligt, om Statstilskud som nævnt skulde godtgøres af Renten, fordi f. Eks. en Sygekasse udreder den takstmæssige Betaling, men ikke hvis Rentenyderen selv erlægger denne. Ved Udtrykket anerkendt Anstalt er navnlig tænkt paa statsanerkendte Helbredelsesanstalter for tuberkuløse og Statsanstalter eller statsanerkendte Anstalter for sindssyge, aandssvage, Epileptikere, vanføre, lemlæstede, talelidende, blinde og døvstumme, men Reglen maa sikkert gælde ogsaa Anbringelse af Rentenyderen paa statsanerkendt Opdragelseshjem som omhandlet i L. O. F. § 157[31]). Forinden det sociale Udvalg træf-

[30]) Jfr. angaaende Bortfald af Hjælpeløshedstillæg ovenfor ved Note 14.
[31]) Jfr. nedenfor § 12 ved Note 21.

fer sin Afgørelse, skal Erklæring fra Direktøren for Sygekassevæsenet indhentes.

(2) Ved Afsoning af Straf eller Internering ifølge Dom finder de under (1) omtalte Regler efter Forhandling med Justitsministeriet tilsvarende Anvendelse.

(3) Pengehjælp udover den i § 18 for Alders- eller Invaliderentenydere fastsatte Grænse af 1 Kr. daglig i 13 Uger i Løbet af 12 paa hinanden følgende Maaneder, der som Dagpenge fra Sygekassen eller fortsat Sygekassehjælp fra Opholdskommunen er ydet Rentenyderen for Tiden mellem Indgivelse af Begæring om Renten og Udbetaling deraf, skal saavidt muligt godtgøres af Renten, hvilket maa betyde af Renten for nævnte Tid. Godtgørelseskrav som omtalt under (1) og (2) skal dog dækkes forud.

Udbetaling af Alders- eller Invaliderente sker maanedsvis forud, § 52[32]). Aldersrente under 120 Kr. aarlig kan dog udbetales kvartalsvis forud.

Som forudsat i § 58 og, for saa vidt angaar Aldersrente, bestemt i § 50, løber Alders- eller Invaliderente tidligst fra Indgivelsen af Begæring derom. For Tiden mellem Indgivelse af Begæring og Afgørelsen af Sagen kan Det sociale Udvalg bevilge Forskud, hvis det skønnes overvejende sandsynligt, at vedkommende har Ret til Rente. Paa saadant Forskud maa de omtalte Udbetalingsregler være anvendelige. Viser det sig, at et Beløb, vedkommende har modtaget som Forskud, ikke tilkommer ham som Alders- eller Invaliderente, betragtes Beløbet som en ham ydet Særhjælp eller, hvis han har givet vitterlig urigtige Oplysninger om sine Forhold, som Kommunehjælp.

Begæring om Alders- eller Invaliderente indgives til Det sociale Udvalg i Opholdskommunen eller, om vedkommende som Sømand ikke har fast Ophold her i Landet, i den Kommune, hvor hans Skib er hjemmehørende, § 46. En Særforsorgsanstalt antages at kunne indgive Begæring for en derpaa

---

[32]) Det antages, at en bestemt Ugedag i Maanedens første Uge kan fastsættes for Udbetaling.

anbragt Person[33]). Foruden af vedkommende selv kan Spørgsmaal om Ret til Invaliderente rejses af Opholdskommunen, af Sygekassen eller Sygeforeningen eller af Direktøren for Sygekassevæsenet.

Angaar Begæringen Aldersrente, træffes Afgørelsen af Det sociale Udvalg, § 51. Begæring om Invaliderente videresendes til Direktøren for Sygekassevæsenet, medmindre den forsikrede ikke fyldestgør de i § 38, 2. Stk., Nr. 2—4 fastsatte Værdighedsbetingelser, § 47. Skønner Direktøren for Sygekassevæsenet, at de øvrige Vilkaar for Ret til Rente er opfyldt, afgiver han Sagen til Invalideforsikringsretten. Denne afgør ved Kendelse, om Erhvervsevnen er nedsat til en Trediedel eller derunder, i bekræftende Fald fra hvilket Tidspunkt Nedsættelsen er indtraadt, og om den forsikrede er i en Tilstand, der betinger Hjælpeløshedstillæg, § 48. Det tilkommer endvidere Retten at afgøre, om den forsikrede som blind eller stærkt svagsynet skal have Blindetillæg, om han er udelukket fra at faa Rente, fordi han har fremkaldt eller væsentlig forøget sin Invaliditet med Forsæt eller paadraget sig den ved længere Tids Misbrug af narkotiske Midler, og om Undladelse af at underkaste sig Foranstaltninger som omhandlet i § 60[34]) skal medføre hel eller delvis Forbrydelse af hans Ret til Rente, §§ 50, 60 og 62. Skyldes Invaliditeten et Ulykkestilfælde, maa Sagen ikke tages under Paakendelse[35]), forinden Afgørelse er truffet i Henhold til Ulykkesforsikringslovgivningen[36]), § 48. Men det maa tilkomme Retten at afgøre, hvorvidt foreliggende Invaliditet skyldes Ulykkestilfældet[37]). Rettens Afgørelse i Sagen og Udskrift af, hvad der maatte være oplyst om den forsikredes økonomiske Forhold, meddeles Opholdskommunen gennem Direktøren for

[33]) Formentlig maa det samme gælde en Straffeanstalt.

[34]) Nærmere nedenfor Nr. 7.

[35]) Men efter Forhandling med Direktoratet for Ulykkesforsikringen kan Invalideforsikringsretten straks iværksætte Helbredelsesforanstaltninger som omtalt nedenfor i Nr. 7.

[36]) Herunder L. Nr. 94 af 27. Marts 1934.

[37]) Dette kan have Betydning paa Grund af den ovenfor ved Noterne 24—26 omtalte Fradragsregel.

Sygekassevæsenet, § 50. Det sociale Udvalg fastsætter, hvis den forsikrede er fundet berettiget til Invaliderente, dennes Størrelse.

Fornødne Oplysninger, derunder Erklæring fra Sygekassen eller Sygeforeningen, skal være indeholdt i Rentebegæringen, der indgives paa en efter Formular af Socialministeren affattet Blanket[38]), ledsaget af Bevisligheder som nærmere angivet i Blanketten og forsynet med Erklæring om Indholdets Overensstemmelse med Sandheden, afgivet af vedkommende paa Tro og Love eller, om han er f. Eks. sindssyg, af to med hans Forhold nøje kendte Personer, hvis Troværdighed om fornødent bevidnes af Øvrigheden, § 46. Ved Videresendelse af Begæring om Invaliderente skal medfølge Erklæring fra Det sociale Udvalg om den forsikredes Erhvervsforhold, Skatteansættelse og økonomiske Forhold i det hele, § 47. Og samtidig med Begæring om Invaliderente skal Lægeerklæring fremskaffes, § 46. Saadan Erklæring indsendes af Lægen til Invalideforsikringsretten, og den betales af Invalideforsikringsfonden, hvis enten Rente opnaas eller Helbredelsesforanstaltninger træffes i Henhold til §§ 60—62[39]), ellers af vedkommende selv. Efter Omstændighederne maa der kræves yderligere Oplysninger end de nævnte, saaledes Udskrifter af Personregistre, Rets- og Øvrighedsprotokoller, Kirkebøger og deslige, der til Brug i de her omhandlede Sager udstedes uden Betaling, Erklæringer af kommunale Myndigheder, Udskrifter af Hospitalsjournaler, Vidnesbyrd af behandlende Læger, Arbejdsgivere, Arbejdere, Forklaring af den forsikrede selv. Som naar offentlig Understøttelse søges[40]), kan om fornødent Bistand af Øvrigheden ved Tilvejebringelse af Oplysninger eller Optagelse af Forhør ved Undersøgelsesret begæres, §§ 49 og 51. Mod at betale Rejseudgifter kan Invalideforsikringsretten forlange, at den forsikrede møder i Retten efter Tilsigelse for at afgive Forklaring. Og mod at Retten betaler

[38]) En saadan faas hos Kommunen eller i Direktoratet for Sygekassevæsenet.

[39]) Jfr. nedenfor Nr. 7.

[40]) Jfr. L. O. F. § 44.

Undersøgelses- og Rejseudgifter, maa den forsikrede efter Bestemmelse af Retten underkaste sig Undersøgelse af dennes egne eller andre Læger, om fornødent lade sig indlægge til Observation. — Retten er ikke pligtig at give den forsikrede Adgang til at blive bekendt med Sagens Akter, men kan gøre det, dog kun forinden dens Afgørelse træffes, § 49.

Takster for de under Sagernes Behandling almindeligt forekommende Lægeerklæringer fastsættes af Socialministeren, § 82.

Om truffen Afgørelse i Sag om Alders- eller Invaliderente giver Det sociale Udvalg vedkommende Meddelelse, §§ 50 og 51.

Flytter en Alders- eller Invaliderentenyder til anden Kommune, maa han henvende sig til Det sociale Udvalg i denne angaaende Udbetaling af Rente, § 55.

I rimelig Tid forinden en Invaliderentenyder fylder 65 Aar, skal Det sociale Udvalg afgøre, om han er berettiget til Aldersrente fra nævnte Alder og, i bekræftende Fald, hvilket Beløb han kan kræve. I det hele skal Det sociale Udvalg drage Omsorg for Ændring eller Inddragning af Alders- eller Invaliderente, hvis dette begrundes ved Forandring i Rentenyderens Forhold, § 55. Maa det antages, at en Invaliderentenyder ikke mere er berettiget til Invaliderente eller Hjælpeløshedstillæg, eller, om saadant Tillæg ikke er tilkendt ham tidligere, at han nu er berettiget dertil[41]), skal Udvalget sørge for, at Spørgsmaalet forelægges Invalideforsikringsretten[42]). Særlig er det paalagt Udvalget at være opmærksom paa, om Forandring i en Rentenyders Forhold indtræder, der kan formodes at medføre Nedsættelse eller Bortfald af Renten, § 56. Om enhver saadan Forandring skal Rentenyderen give Udvalget Underretning.

Mindst hvert femte Aar skal Det sociale Udvalg indgive Beretning om samtlige Invaliderentenyderes Forhold til Invalideforsikringsretten, § 50. Og denne kontrolerer paa Invalideforsikringsfondens Bekostning Invaliderentenyderes Er-

[41]) Formentlig maa det samme gælde Blindetillæg.

[42]) Naturligvis kan, som det udtrykkeligt siges, ogsaa Rentenyderen selv rejse Spørgsmaal om Tilkendelse af Hjælpeløsheds- eller Blindetillæg.

hvervsevne ved Udsendelse af sagkyndige eller Indkaldelse til Kontrol. Viser Indberetning fra Det sociale Udvalg eller Rettens egne Undersøgelser, at en Rentenyders Erhvervsevne ikke mere er nedsat til en Trediedel eller derunder, eller at hans Tilstand ikke mere er en saadan, som berettiger til Hjælpeløshedstillæg, afsiges Kendelse derom. Vanskeliggør en Rentenyder Rettens Undersøgelse, kan dennes Formand, om han anser det for sandsynligt, at Renten vil blive frakendt vedkommende, midlertidig standse Udbetalingen deraf. Benytter han denne Beføjelse, skal Sagen snarest muligt forelægges Retten.

Kommer Amtet ved Gennemsyn af en Kommunes Regnskaber eller paa anden Maade til Kundskab om, at Alders- eller Invaliderente er ydet til uberettigede, eller at F. L.s Bestemmelser iøvrigt er tilsidesat, skal det træffe Afgørelse i Sagen eller, om Afgørelsen tilkommer Direktøren for Sygekassevæsenet eller Invalideforsikringsretten, foranledige Sagen forelagt denne, § 69. Afgørelse af Amtet eller af Direktøren for Sygekassevæsenet kan indankes for Socialministeren, §§ 29 og 69.

Medens uretmæssig oppebaaret offentlig Hjælp efter L. O. F. § 48 skal tilbagebetales, hvis ikke der foreligger undskyldelig Vildfarelse paa vedkommendes Side, kan Tilbagebetaling af Alders- eller Invaliderente, der er ydet med Urette, kræves alene, naar Rentenyderen har modtaget Beløbet mod bedre Vidende, og kun efter nærmere Bestemmelse af Socialministeren, § 56. For saa vidt angaar Invaliderente, kan dog Tilbagebetaling altid kræves, naar Rentenyderen med Urette er optaget i Invalideforsikringen paa Grund af, at han svigagtigt har enten givet urigtige Oplysninger eller fortiet en Omstændighed vedrørende sin Helbredstilstand eller Erhvervsevne[43]).

I intet Tilfælde kan Spørgsmaalet om Ret til Alders- eller Invaliderente indbringes for de almindelige Domstole. Alle Afgørelser af Invalideforsikringsretten er endelige, § 45. Afgørelser af Direktøren for Sygekassevæsenet kan indankes for

[43]) Jfr. ovenfor Nr. 3.

Socialministeren, § 29. Det samme gælder i nogle Kommuner de af kommunale Myndigheder trufne Bestemmelser, § 69. I de øvrige Kommuner kan Bestemmelser af kommunale Myndigheder indankes for Amtmanden og dennes Afgørelse for Socialministeren.

Grundlovens § 80 beskytter ikke Krav paa Aldersrente, ej heller den Del af Krav paa Invaliderente, der svarer til det offentliges Bidrag til Invalideforsikringen[44]). Derimod maa en Invaliderentenyders Krav være grundlovsmæssigt beskyttet, for saa vidt det er erhvervet for hans egne Bidrag. Og formentlig gælder det samme den Del af Kravet, der svarer til Arbejdsgivernes Bidrag. I nævnte Omfang maa vistnok ogsaa en forsikret, der ikke er Invaliderentenyder, være beskyttet for Tilfælde af Invaliditet inden Udløbet af den Tid, for hvilken han har betalt Bidrag. Men iøvrigt kan der ikke være nogen grundlovsmæssig Hindring for helt at ophæve Invalideforsikringen med Virkning for fremtidige Tilfælde af Invaliditet.

Rentenyderen kan ikke gyldigt indgaa Retshandler angaaende Krav paa Alders- eller Invaliderente eller andre Ydelser i Medfør af F. L., og saadanne Krav kan ikke gøres til Genstand for Retsforfølgning fra hans Kreditorers Side, F. L.s § 81. Socialministeriet har dog antaget, at ikke blot Forskud paa Alders- eller Invaliderente, men ogsaa Krav paa Erstatning af ydet offentlig Hjælp saavel som Krav paa forfalden Skat kan afregnes i Renten, naar blot Rentenyderen beholder, hvad der er fornødent til Livets Ophold, og at under Hensyn til A. L.s § 17 ligeledes Arbejdsløshedsunderstøttelse for Tiden imellem Indgivelse af Begæring om Alders- eller Invaliderente og dennes Udbetaling kan kræves dækket af Renten for den Tid, for hvilken Understøttelsen er ydet. Nogen Domsafgørelse af, om dette er foreneligt med Bestemmelsen i F. L.s § 81, foreligger ikke.

6. Den, der oppebærer Alders- eller Invaliderente eller har Ret dertil, kan ikke faa Kommune- eller Fattighjælp, L. O. F. §§ 293 og 309. I ganske særlige Tilfælde kan dog Det sociale

[44]) U. f. R. 1929. 239 (H. R. D.).

Udvalg, hvis foreliggende Trang ikke kan afhjælpes paa anden Maade, f. Eks. ved personligt Tillæg til Renten, med Tilslutning af mindst $^2/_3$ af Kommunalbestyrelsens Medlemmer bestemme, at der skal ydes Rentenyderen en begrænset Kommunehjælp, eller at han skal overgaa til fuld Forsørgelse efter Reglerne herom.

En Alders- eller Invaliderentenyder har samme Adgang til at faa Særhjælp som andre. Af det begrænsede Beløb, der ifølge L. O. F. § 289 kan anvendes som Særhjælp i forbigaaende og uforudseelige Trangstilfælde, i hvilke andre Bestemmelser ikke hjemler saadan Hjælp, er dog en Alders- eller Invaliderentenyder udelukket fra at faa Understøttelse.

Arbejdsløshedsunderstøttelse kan kun med Samtykke af Arbejdsdirektøren udbetales en Alders- eller Invaliderentenyder, A. L.s § 17.

Sygekasser yder Medlemmer, der er Alders- eller Invaliderentenydere, Dækning for Udgifter i samme Omfang som andre, men Pengehjælp højst med 1 Kr. daglig og ikke udover et Tidsrum af 13 Uger i Løbet af 12 paa hinanden følgende Maaneder, F. L.s § 18. Som nævnt har enhver Alders- eller Invaliderentenyder, om ikke han er anbragt paa Alderdomshjem og kan faa Sygehjælp der, Pligt til at være nydende Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening, hvis han opfylder Betingelserne derfor, § 38.

En Alders- eller Invaliderentenyder, der ikke opfylder Betingelserne for at være nydende Medlem af en Sygekasse, har i Sygdomstilfælde Krav paa, at Kommunen yder ham Kur og Pleje, § 79. Kommunen har Ret til Refusion af Udgifter derved efter de for Alders- eller Invaliderente gældende Regler. For en paa Alderdomshjem anbragt Person anses dog den fastsatte Refusionstakst at dække al Udgift ved Kur og Pleje, der ydes ham paa Hjemmet, med Undtagelse af Ekstravagt, Bandager og kunstige Lemmer. Sygehjælp efter § 79 er ikke betinget af Trang[45]).

[45]) End ikke for Invaliderentenydere, skønt en Invaliderente aldrig ved Fradrag for Indkomst kan komme ned under en Trediedel af sit Grundbeløb.

Til en Alders- eller Invaliderentenyder, der er nydende Medlem af en Sygekasse, kan Hjælp til Supplering af dennes Ydelser ikke ydes som Alders- eller Invaliderenteudgift, men kun efter L. O. F.s almindelige Regler om Særhjælp.

Læge-, Sygehus- eller Jordemoderkørsel, der ikke omfattes af de for Medlemmer af Sygekasser gældende Regler om Fribefordring, ydes i Trangstilfælde en Alders- eller Invaliderentenyder af Kommunen med Ret for denne til Refusion efter de for Alders- eller Invaliderente gældende Regler, F. L.s § 79, Lov Nr. 229 af 20. December 1929 § 15.

Anden Barselhjælp end Jordemoderkørsel ydes kun efter L. O. F.s almindelige Regler om Særhjælp i Barseltilfælde.

Naar det er af invalidemæssig Betydning[46]), det vil sige kan tjene til at afværge Fare for, at en væsentlig og ikke blot forbigaaende Nedsættelse af Erhvervsevnen vil indtræde indenfor en overskuelig Fremtid, eller til at hidføre væsentlig Bedring af saaledes nedsat Erhvervsevne, kan Invalideforsikringsretten bestemme, at der skal ydes en Alders- eller Invaliderentenyder Hjælp til Oplæring eller Kur og Pleje, herunder Opøvelse i Brugen af Bandager, kunstige Lemmer, Sygevogne og andre Hjælpemidler, F. L.s §§ 60 og 63. Om Oplæring er af invalidemæssig Betydning, vil afhænge navnlig af vedkommendes Egnethed til at være ufaglært Arbejder. Ikke blot haandværksmæssig Uddannelse, men ogsaa Undervisning antages omfattet af Udtrykket Oplæring. Alt fornødent i Anledning heraf kan ydes, altsaa ogsaa Beklædnings- og Rejseudgifter, § 61. Betinget af Trang er den omtalte Hjælp efter § 60 ikke, men under gode økonomiske Forhold vil det sjældent være af invalidemæssig Betydning, at Hjælp ydes. For saa vidt ikke Hjælpen skal bekostes af en Sygekasse eller Sygeforening eller i Henhold til den sociale Ulykkesforsikringslovgivnings Regler, skal Invalideforsikringsfonden afholde Udgifterne, uanset om disse, hvis Invalideforsikringsretten ikke havde truffet Bestemmelse om Ydelse af Hjælp, havde maattet dækkes efter L. O. F.s almindelige Regler om Særhjælp. Er vedkommende nydende

[46]) Dette Udtryk anvendes i § 59.

Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening, skal dog denne dække samtlige Udgifter, men den har Ret til at faa godtgjort, hvad den ikke endeligt skal bære.

Naar en af Invalideforsikringsfonden i Henhold til § 60 bekostet Oplæring enten finder Sted udenfor Hjemmet eller, skønt den foregaar i Hjemmet, forhindrer Rentenyderen i at passe sit Erhverv, ydes der ham i Trangstilfælde Hjælp til Familiens Underhold af Kommunen med Ret for denne til Refusion efter de for Alders- eller Invaliderente gældende Regler, § 79.

Er det af invalidemæssig Betydning, kan Invalideforsikringsretten bestemme, at der af Invalideforsikringsfonden skal ydes en Alders- eller Invaliderentenyder Hjælp til Anskaffelse af Arbejdsmaskiner eller Værktøj eller — i særlige Tilfælde — til Iværksættelse af selvstændig Virksomhed eller iøvrigt til Opnaaelse af Beskæftigelse, § 60. Arbejdsmaskiner og Værktøj udlaanes til Rentenyderen, men forbliver Fondens Ejendom. Om Hjælp til Iværksættelse af selvstændig Virksomhed kan ventes givet, vil afhænge navnlig af Rentenyderens Egnethed til at være ufaglært eller faglært Arbejder eller blive oplært til dette sidste. Som i de ovenfor omtalte Tilfælde efter § 60 er Invalideforsikringsrettens Beføjelse ikke begrænset til Trangstilfælde, men under gode økonomiske Forhold vil det sjældent være af invalidemæssig Betydning, at Hjælp ydes.

Er der Sandsynlighed for, at Forbedring af invalidemæssig Betydning af en Invaliderentenyders Erhvervsforhold kan naas derved, kan i ganske særlige Tilfælde som rentefrit Laan af Invalideforsikringsfondens Midler indtil et Beløb, der svarer til ca. 2 Aars Rente, bevilges ham af Direktøren for Sygekassevæsenet efter Indstilling af Det sociale Udvalg og Forhandling med Invalideforsikringsretten, § 59.

Ogsaa i Tilfælde, hvor det ikke har invalidemæssig Betydning, kan der efter Bestemmelse af Invalideforsikringsretten af Invalideforsikringsfondens Midler ydes Alders- og Invaliderentenydere Hjælp til Oplæring, Anskaffelse af Arbejdsmaskiner eller Værktøj, Sygebehandling, Anskaffelse af Ban-

dager, kunstige Lemmer, Briller, Sygevogn og andre Hjælpemidler, dog kun i saadant Omfang, som Socialministeren bestemmer og efter nærmere Regler, der fastsættes af ham, § 62. Herved er tænkt navnlig paa Hjælp til Afværgelse eller Ophævelse af Hjælpeløshedstilstand eller iøvrigt til stærkt invaliderede Rentenydere. Det kræves, at Hjælpen kan medføre en Fordel af økonomisk og erhvervsmæssig Art, der staar i rimeligt Forhold til Bekostningen, og at den ikke kan opnaas paa anden Maade, f. Eks. ifølge Syge- eller Ulykkesforsikring eller L. O. F.s Regler om Særhjælp.

Kørsel af Brændsel til trængende Alders- og Invaliderentenydere besørges visse Steder som Pligtarbejde, iøvrigt af Kommunen, L. Nr. 229 af 20. December 1929 §§ 1 og 2. Denne kan kræve Udgifter derved refunderet efter Reglerne om Alders- eller Invaliderente, F. L.s § 79.

I et vist Omfang kan en Kommune med Ret til Refusion af Udgifter derved efter Reglerne om Aldersrente erhverve eller lade opføre Bygninger til Indretning af billige Boliger for Aldersrentenydere, der i økonomisk eller anden Henseende er vanskeligt stillede, § 40. Lejen skal fastsættes til et mindre Beløb end sædvanligt for tilsvarende Boliger paa Egnen eller i Byen. Boligerne skal være gode og hygiejniske. Planer, Beregninger og Reglementer skal godkendes af Socialministeren, Lejekontrakter er stempelfri.

I et vist Omfang kan en Kommune som Aldersrenteudgift yde Tilskud til Aldersrentenyderes Husleje, L. Nr. 122 af 7. Maj 1937.

Ifølge § 60 er Invalideforsikringsretten bemyndiget til at virke for at skaffe Invaliderentenydere Arbejde i passende Stillinger i Staten, Kommunerne og det private Erhvervsliv.

Ogsaa invaliderede invalideforsikrede, der ikke er Rentenydere, kan Invalideforsikringsretten ifølge § 60 virke for at skaffe Arbejde som nævnt.

Efter de samme Regler, som gælder for Rentenydere, kan Invalideforsikringsretten træffe Bestemmelse om Ydelse af Hjælp af invalidemæssig Betydning til invalideforsikrede, der ikke er Rentenydere, for saa vidt angaar Hjælp til Oplæring

eller Kur og Pleje, endvidere til Personer i Alderen 15—18 Aar, der paa Grund af Helbredsbetingelserne ikke har kunnet optages i Invalideforsikringen, og til ikke invalideforsikrede Børn under 15 Aar[47]), §§ 60 og 63.

7. Naar det er af invalidemæssig Betydning, kan Invalideforsikringsretten forlange, at en Rentenyder, en invalideforsikret, der ikke er Rentenyder, en Person i Alderen 15—18 Aar, der paa Grund af Helbredsbetingelserne ikke har kunnet optages i Invalideforsikringen, eller et ikke invalideforsikret Barn under 15 Aar[48]) underkaster sig Oplæring eller Kur og Pleje, idet da Hjælp ydes efter de omtalte Regler, §§ 60 og 61. Vedkommende er dog ikke pligtig at underkaste sig en Operation, der kan medføre Fare for hans Liv eller Førlighed. Skønnes det, at han ikke kan skaffe sig Kur og Pleje i Hjemmet, skal han paa Forlangende lade sig indlægge paa Sygehus eller Kuranstalt. Skønnes han ikke at kunne oplæres under saadanne Forhold, at han kan bo hjemme, skal han paa Forlangende tage Ophold udenfor Hjemmet, saa længe Oplæringen varer.

Efterkommes Invalideforsikringsrettens Forlangende ikke, kan Hjælp efter §§ 60 og 61 nægtes. Og undlader en Rentenyder eller en invalideforsikret, der ikke er Rentenyder, at underkaste sig forlangte Foranstaltninger, kan Retten bestemme, at hans Ret til Invaliderente helt eller delvis skal være forbrudt, dog kun hvis han forud er advaret om den retlige Følge af sin Undladelse ved anbefalet Brev. Undladelse af at efterkomme Rettens Forlangende foreligger ikke, hvis vedkommende er forhindret i selv at tage Bestemmelse, fordi han er undergivet Forældremyndighed. Men modsætter Forældremyndighedens Indehaver sig at lade ham faa Oplæring eller Kur og Pleje som forlangt af Retten, kan denne, som det udtrykkeligt siges i § 60, henlede Det sociale Udvalgs Opmærksomhed paa Sagen. Der bliver da Spørgsmaal om at

---

[47]) Til alle Børn under 15 Aar kan altsaa Hjælp ydes til Oplæring eller Kur og Pleje af invalidemæssig Betydning. — Et Barn under 14 Aar kan ikke være invalideforsikret, ovenfor Nr. 3.

[48]) Jfr. Note 47.

iværksætte Foranstaltninger efter de almindelige Regler om Børneværn.

Adgang til at faa Opfyldelse af et Forlangende fremtvunget ved Paalæg af Tvangsbøder eller Bistand af Politiet er ikke hjemlet Invalideforsikringsretten. Derimod kan et Børneværnsudvalg kræve Bistand af Politiet til Fuldbyrdelse af sine Beslutninger, L. O. F. § 96. Og enhver, der modtager personlig Understøttelse[49]) i Henhold til denne Lov[50]), kan i Sygdomstilfælde[51]) med Lægens Samtykke af Det sociale Udvalg, om fornødent med Bistand af Politiet, indlægges paa Sygehus, Aldersdomshjem, Plejestiftelse eller Sygeafdeling af anden Forsørgelsesanstalt, §§ 30 og 45. Mod sin Vilje kan dog ingen indlægges paa privat Alderdomshjem i anden Kommune, § 34. Og tvungen Anbringelse paa anerkendt Anstalt for tuberkuløse, sindssyge, aandssvage, Epileptikere, vanføre, lemlæstede, talelidende, blinde eller døvstumme kan ikke anses hjemlet ved de nævnte Bestemmelser. Andre Grunde end Helbredelseshensyn skyldes det, *at* en sigtet under en Straffesag eller en sagsøgt under en Interneringssag kan indlægges til Observation, *at* en tiltalt, der frifindes for Straf som utilregnelig, eller overfor hvem Straf findes uanvendelig paa Grund af mangelfuld Udvikling eller Svækkelse af Sjælsevner eller Forstyrrelse deraf, kan dømmes til Internering, *at* det samme gælder en sagsøgt under en Interneringssag, *at* en sindssyg, aandssvag eller sjæleligt abnorm Epileptiker, der er farlig for Retssikkerheden, kan interneres ifølge Dekret af Overøvrigheden, *at* en sindssyg eller sjæleligt abnorm Epileptiker, der er farlig for sig selv eller andre, kan tvangsindlægges, og *at* en aandssvag uden egen Begæring kan inddrages under Aandssvageforsorg og mod sin Vilje tilbageholdes paa Anstalt, naar han maa ventes at blive til væsentlig Ulempe for Samfundet, hvis han udskrives, naar der i saa

[49]) Modsat Understøttelse af Familie.

[50]) Uanset om Understøttelsen er Kommune- eller Fattighjælp eller, som f. Eks. fortsat Sygekassehjælp, har Karakter af Særhjælp. Modtagelse af Ydelse efter F. L. berettiger ikke til tvungen Indlæggelse.

[51]) Derimod ikke i Barseltilfælde.

Fald er nærliggende Fare for, at han vil sætte Børn i Verden, og naar han er ude af Stand til at forsørge sig og sine — alt efter de nærmere Regler i Rpl.s § 744, L. Nr. 133 af 11. April 1925, Borgerlig Straffelov § 170, L. O. F.s § 251, L. Nr. 171 af 16. Maj 1934 og L. Nr. 118 af 13. April 1938. Efter sidstnævnte Lov kan dog en sindssyg eller sjæleligt abnorm Epileptiker tvangsindlægges, ogsaa naar Udsigterne for hans Helbredelse vil forringes væsentlig, om Indlæggelse ikke finder Sted. Et blindt, stærkt svagsynet, døvt eller stærkt tunghørt Barn skal undervises paa Statens Blindeinstitut eller Blindeforskole eller paa en af dens Døvstummeanstalter, undtagen naar det skønnes, at Barnet faar tilfredsstillende Undervisning paa anden Maade, L. Nr. 56 og 57 af 31. Marts 1926. Opfyldes Skolepligten ikke, kan Barnet fjernes fra Hjemmet af Børneværnsudvalget, L. O. F. § 130. Til dettes Opgaver hører i det hele at sørge for, at Børn, der paa Grund af legemlige eller sjælelige Mangler trænger dertil, undergives Særforsorg. En voksens Nægtelse af at opfylde et Forlangende af Invalideforsikringsretten kan være Grund til at søge ham personlig umyndiggjort.

Iværksættes Oplæring eller Kur og Pleje af en Rentenyder eller en invalideforsikret, der ikke er Rentenyder, paa anden Maade end forlangt af Invalideforsikringsretten, maa det bero paa Omstændighederne, om denne kan anses beføjet til at bestemme, at vedkommendes Ret til Invaliderente helt eller delvis skal være forbrudt, idet det langtfra altid vil være af invalidemæssig Betydning, at Oplæring eller Kur og Pleje finder Sted paa en bestemt Maade. Og skønt Invalideforsikringsrettens Afgørelser ifølge F. L.s § 45 er endelige, kan formentlig Spørgsmaal om Kompetenceoverskridelse fra dens Side paakendes af de almindelige Domstole. Det tilkommer imidlertid Invalideforsikringsretten at afgøre, om det f. Eks. er af invalidemæssig Betydning, at Oplæring finder Sted i andet Fag end det, vedkommende selv har valgt. Og Nægtelse af Hjælp efter § 60 kan ikke være en Overskridelse af Rettens Kompetence. Men sikkert bør saadan Hjælp ikke nægtes i alle Tilfælde, hvor Oplæring eller Kur og Pleje finder Sted

paa anden Maade end forlangt. Som anden offentlig Tvang synes i det hele den vidtgaaende Myndighed, der er tillagt Invalideforsikringsretten, at burde udøves alene i Tilfælde, hvor en forsvarlig Ordning ikke frivilligt tilvejebringes.

I denne Sammenhæng rejser det Spørgsmaal sig, om Invalideforsikringsrettens Myndighed og dens Beføjelse til at tilstaa Hjælp begrænser Adgangen til at yde Hjælp efter Forsorgslovgivningens almindelige Regler. Kun for et enkelt Tilfælde indeholder Lovgivningen en udtrykkelig Besvarelse heraf. Ifølge L. O. F. § 256 kan Det sociale Udvalg under særlige Forhold indenfor rimelige Grænser og med Samtykke af Invalideforsikringsretten yde en vanfør eller lemlæstet Hjælp til Anskaffelse af Arbejdsmaskiner, Iværksættelse af selvstændig Virksomhed eller Opnaaelse af Beskæftigelse paa anden Maade. For saa vidt angaar vanføre og lemlæstede, indskrænkes og udvides herved den almindelige Regel i § 30, hvorefter Samtykke af Invalideforsikringsretten i intet Tilfælde kræves, men ikke al Hjælp som nævnt kan ydes. Modsætningsvis kunde det synes at ligge i § 256, at anden Hjælp end der nævnt kan tilstaas efter L. O. F.s almindelige Regler, uanset om den kan opnaas af Invalideforsikringens Midler. Omend ikke begrænset dertil tager dog maaske Bestemmelsen i § 256 Sigte navnlig paa Hjælp, der ikke kan ydes i Henhold til F. L.s §§ 60—62, saaledes at en Modsætningsslutning er usikker, for saa vidt angaar anden Hjælp. Og efter Forholdets Natur maa kommunale Myndigheder have Pligt til ikke at paaføre Kommunerne Udgifter, som kan afholdes af Invalideforsikringsfonden. Men det kan ikke anses for uberettiget, om et Børneværnsudvalg træffer eller et socialt Udvalg understøtter Foranstaltninger, til hvilke Hjælp af Invalideforsikringsfondens Midler maatte blive nægtet alene af den Grund, at de noget afviger fra, hvad Invalideforsikringsretten har forlangt iværksat. Og for saa vidt Udgifter efter L. O. F. bæres fuldtud af Staten, er det uden økonomisk Betydning, om de søges dækket af Invalideforsikringsfonden, idet de ogsaa i saa Fald falder Staten til Byrde, fordi de forsikredes og Arbejdsgivernes Bi-

drag til Invalideforsikringen udgør mindre end det Beløb af Invaliderenter, Fonden skal udbetale. Imidlertid foreskriver L. O. F. §§ 256 og 257, at Det sociale Udvalg skal indhente Udtalelse fra Invalideforsikringsretten om Muligheden af Hjælp efter F. L., forinden det sørger for, at en vanfør eller lemlæstet eller en talelidende undergives Anstaltsforsorg. Denne Regel synes ubegrundet, for saa vidt angaar talelidende, for hvilke der ikke vil være mere Tvivl om Nødvendigheden af Anstaltsforsorg end for sindssyge, aandssvage, Epileptikere, døve eller blinde. For vanføre eller lemlæstede er derimod Reglen naturlig, idet det ofte vil være tvivlsomt, navnlig om ikke privat Oplæring, der er billigere end Anstaltsforsorg, bør foretrækkes derfor. Reglen afskærer næppe Det sociale Udvalg fra at sørge for Anstaltsbehandling, som Invalideforsikringsretten finder unødvendig, og til hvilken den maaske derfor ikke vil tilstaa Hjælp. Det fastslaas kun, at Invalideforsikringsretten skal høres. Dette bør sikkert anses at gælde, ogsaa naar Anstaltsforsorg søges uden Mellemkomst af Det sociale Udvalg. Ledelsen for Samfundet og Hjemmet for Vanføre forhandler da ogsaa altid Spørgsmaal om Optagelse til Oplæring med Invalideforsikringsretten.

En Særforsorgsanstalt som Samfundet og Hjemmet for Vanføre vejleder i vidt Omfang Invalider med Hensyn til, hvilket Erhverv de bør vælge. Om ydet Vejledning gives Meddelelse til Invalideforsikringsretten, og hvis denne finder Anledning til at stille Krav i Strid dermed, forhandles Spørgsmaalet forud med Samfundet og Hjemmet for Vanføre.

Pligt til at gøre Indberetning til Invalideforsikringsretten om Lidelse hos en Person under 30 Aar[52]), der skønnes at have medført eller indenfor en overskuelig Fremtid at ville medføre en væsentlig og ikke blot forbigaaende Nedsættelse

---

[52]) Efter Indstilling af Invalideforsikringsretten kan Socialministeren ved offentlig Bekendtgørelse udvide Indberetningspligten til at gælde ogsaa Personer over 30 Aar, § 63. Undtagelse fra Indberetningspligten kan Socialministeren gøre i Tilfælde, der kan komme til Rettens Kundskab paa anden Maade, eller som skønnes uegnede til Foranstaltninger af Retten, § 64.

af hans Erhvervsevne, hvis Oplæring eller Kur og Pleje undlades, paahviler enhver Læge (for saa vidt angaar Hospitaler Overlægen), der iagttager Lidelsen under Udøvelsen af sit Kald, og, om vedkommende er Skoleelev i den undervisningspligtige Alder, tillige Skolens Leder, F. L.s § 63. Hvad angaar Aandssvaghed, Blindhed, stærk Svagsynethed, Døvhed og stærk Tunghørhed, er dog Lægens eller Skolelederens Indberetningspligt begrænset til Børn under 16 Aar, og om saadanne Lidelser skal han gøre Indberetning til Det sociale Udvalg, L. O. F. §§ 254, 258 og 260. Dette har Pligt til at indberette Tilfælde af de nævnte Lidelser hos Børn til vedkommende Aandssvageanstalt, Statens Blindeinstitutters Hovedregister over blinde eller Statens Døvstummeinstitutters Hovedregister over døvstumme. Ogsaa om Blindhed, stærk Svagsynethed, Døvhed eller stærk Tunghørhed, der indtræder eller først iagttages efter det 16. Aar, skal Det sociale Udvalg gøre Indberetning.

§ 8. Offentlig Hjælp til ikke invalideforsikrede kronisk syge.

Efter Reglerne om Hjælp til kronisk syge i L. O. F. §§ 247 og 248 har en Person, der ikke er invalideforsikret og paa Grund af Helbredsbetingelserne ikke kan blive det, men iøvrigt opfylder Vilkaarene for Ret til Invaliderente, Krav paa Særhjælp til Underhold for sig og sin Familie svarende til, hvad der vilde kunne være ydet ham gennem Invalideforsikringen, om han havde været optaget i denne. Dog gælder dette ikke, hvis han har forskertset Adgangen til at blive invalideforsikret ved uden tilstrækkelig Grund at nægte at underkaste sig Helbredelsesforanstaltninger, der er paabudt eller foreslaaet ham af Invalideforsikringsretten. Og han maa være sygeforsikret i en anerkendt Sygekasse, medmindre han i de sidste tre Aar ikke har opfyldt og stadig ikke opfylder Helbredsbetingelserne for Optagelse deri [1]). Det er endvidere en Betingelse, at ikke hans og, om han er under 18 Aar, ej heller hans legale Forsørgers [2]) Formue eller Indtægt ligger over de for Adgang til nydende Medlemskab i en anerkendt Sygekasse fastsatte Grænser, og at han ikke er berettiget til Aldersrente, hvad han, om han iøvrigt opfylder Vilkaarene for Hjælpen, altid vil være, naar han er fyldt 60 Aar. Endelig er Ydelse af Hjælpen udelukket, hvis han er undergivet

---

[1]) Jfr. ovenfor § 7 Nr. 2 angaaende Invalide- og Aldersrentenyderes Pligt til at sygeforsikre sig. Den, der er sygeforsikret i en statskontrolleret Sygeforening, kan altid begære sig overflyttet til en anerkendt Sygekasse, om han opfylder de straks nedenfor i Teksten omtalte Betingelser for Hjælp efter §§ 247 eller 248.

[2]) Dette sidste maa, skønt udtrykkeligt udtalt alene i § 247, gælde ogsaa i Tilfælde, der omfattes af § 248.

Særforsorg i Henhold til §§ 252 ff. Som forudsat i §§ 252, 258 og 263 kan dog i saa Fald hans Familie faa Hjælp efter § 247 eller § 248, men Familiens Adgang hertil maa være betinget af Trang ligesom efter F. L.s § 53 dens Ret til at faa Invaliderente udbetalt, naar Rentenyderen er anbragt paa en i Henhold til Lovgivningen om offentlig Forsorg anerkendt Anstalt eller af en saadan Anstalt under dennes vedvarende Tilsyn hos private. Ogsaa iøvrigt maa, om Ydelse af Hjælp som her omtalt ikke er udelukket, Reglerne i F. L.s § 53 finde tilsvarende Anvendelse, saaledes navnlig naar den syge afsoner Straf eller er interneret i Henhold til Dom. Det samme gælder Reglerne i § 52, saaledes at Det sociale Udvalg kan bestemme, paa hvilken Maade Hjælpen skal komme den syge tilgode[3]). Og som Optagelse i Alderdomshjem efter F. L.s § 54 kan træde i Stedet for Udbetaling af Aldersrente, maa Hjælpen efter L. O. F. § 247 eller § 248 kunne ydes i Form af Anbringelse paa Plejestiftelse, uden den syges Samtykke dog kun, hvis det ved Lægeundersøgelse er godtgjort, at hans Tilstand vel gør Ophold i Hjemmet umuligt, men ikke nødvendiggør Indlæggelse paa Hospital eller Særforsorgsanstalt, § 249. — Paa Færøerne gælder de omtalte Regler ikke, men de kan som L. O. F.s øvrige Bestemmelser ved kongelig Anordning sættes i Kraft der med de Lempelser, som maatte findes hensigtsmæssige paa Grund af Færøernes særlige Forhold, § 335.

Det Spørgsmaal, om en kronisk Sygs Erhvervsevne er saaledes nedsat, at han kan forlange Hjælp som her omtalt, kan altid forelægges Invalideforsikringsretten, og denne skal afgøre Spørgsmaalet, hvis Hjælp af længere Varighed søges. Invalideforsikringsretten maa endvidere afgøre, om Hjælp kan nægtes, fordi den syge har forskertset Adgangen til at blive invalideforsikret ved at nægte at underkaste sig Helbredelsesforanstaltninger. Finder Retten den syge berettiget

---

[3]) Er den syge et Barn, udbetales Hjælpen normalt Forsørgeren, hvis denne og Barnet har Ophold i samme Kommune, § 247. Er det ikke Tilfældet, bestemmer Barnets Opholdskommune, om Hjælpen skal udbetales Forsørgeren eller den, hos hvem Barnet har fast Ophold.

til Hjælp, afgør den tillige, om et til Hjælpeløshedstillæget efter F. L.s § 40 eller Blindetillæget efter s. L.s § 62 skal ydes.

Er den syges Forhold ganske særlig vanskelige, kan formentlig Kommunalbestyrelsen som efter F. L.s § 40 tilstaa ham et personligt Tillæg.

Med Undtagelse af Blindetillæg kan Hjælp som efter F. L.s §§ 60—62 næppe ydes med Hjemmel i de omtalte Bestemmelser i L. O. F. §§ 247 og 248.

For saa vidt Trang foreligger, kan en kronisk syg, der er berettiget til Underholdshjælp efter § 247 eller § 248, i Sygdomstilfælde kræve, at Hjælp til Kur og Pleje ydes ham som Særhjælp. Angaaende hans Ret til anden Særhjælp end her omtalt, Kommunehjælp, Fattighjælp, Hjælp fra Sygekasse eller Arbejdsløshedsunderstøttelse gælder det samme som om Alders- og Invaliderentenydere.

§ 9. Hvilke Personer den sociale Sygeforsikring omfatter.

1. Foruden om Alders- og Invaliderente giver F. L. udførlige Regler om den sociale Sygeforsikring. Indtil denne Lov med mulige Lempelser ved kongelig Anordning maatte blive udvidet til at omfatte ogsaa Færøerne, gælder ifølge § 86 de ældre Regler der, saaledes som de er sat i Kraft ved Anordning Nr. 59 af 21. Februar 1930.

F. L. skelner mellem Forsikringen for ubemidlede, som det offentlige støtter, og Forsikringen for bemidlede. Forsikringsgivere er de anerkendte Sygekasser og statskontrolerede Sygeforeninger, med hvilke Statstilsyn føres ved Direktøren for Sygekassevæsenet. I en anerkendt Sygekasse kan baade ubemidlede og bemidlede sikre sig Begravelseshjælp, men i Reglen kun ubemidlede forsikres for Tilfælde af Sygdom eller Barsel. Nogle Sygekasser har dog en særskilt Afdeling for bemidlede. For disse er iøvrigt de statskontrolerede Sygeforeninger bestemt.

I Statsbanepersonalets Sygekasse, der ligesom anerkendte Sygekasser og statskontrolerede Sygeforeninger er undergivet Statstilsyn ved Direktøren for Sygekassevæsenet og ligesom anerkendte Sygekasser støttes af det offentlige, kan ifølge L. Nr. 95 af 27. Marts 1934 Personer, der er ansat under De danske Statsbaner, og saadannes Hustruer forsikres, uanset om de er bemidlede eller ubemidlede, men Omfanget af det offentliges Støtte er afhængigt af, hvor mange af de i Kassen forsikrede der er ubemidlede.

Efter F. L. er en Persons Indkomst- og Formueforhold afgørende for, om han er bemidlet eller ubemidlet. Den almindelige Indkomst- eller Formuegrænse kan fraviges i særlige

Tilfælde, førstnævnte saaledes hvis store Forsørgerbyrder, Gæld, Sygdom eller høj Alder i væsentlig Grad forringer vedkommendes økonomiske Stilling, sidstnævnte f. Eks. naar hans Formue er anbragt i vanskeligt salgbare Værdier eller paa lidet rentabel Maade, endvidere naar hans væsentligste Indkomst bestaar i Renten af en Kapital, og Nedsættelse af hans Arbejdsevne eller Erhvervsmuligheder medfører, at hans Arbejdsindkomst maa blive af kun ringe Betydning, og naar ved Ægtefælles Død tidligere Forsørger er tabt, § 6, Bekg. Nr. 432 af 5. December 1939. For en Person under 18 Aar er Forældrenes Indkomst- og Formueforhold afgørende, medmindre vedkommende er i Lære eller ved personligt Arbejde for fremmede bidrager ikke uvæsentligt til sit Underhold, i hvilke Tilfælde det antages, at — kun — hans egen Indtægt og Formue kommer i Betragtning. Indkomst og Formue opgøres i det hele efter Reglerne i L. Nr. 149 af 10. April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten uden Fradrag i Indkomsten som hjemlet i denne Lovs § 8 og uden Nedsættelse deraf som muligt indrømmet i Henhold til § 23. Indenfor et Beløb af 200 Kr. bortses dog fra Indkomst ved Arbejde af midlertidig Karakter, som af samlevende Ægtefæller den oppebærer, der ikke kan anses for den egentlige Familieforsørger, og fra hjemmeværende, ikke selvstændigt skattepligtige Børns Indkomst ved Arbejde for fremmede. For enhver af samlevende Ægtefæller medregnes, med nævnte Undtagelse, den anden Ægtefælles Indkomst og Formue.

Indkomstgrænsen skal ifølge F. L.s § 6 svare til faglærte Arbejderes Aarsindkomst ved fuld Beskæftigelse og bestemmes særskilt for hver af de tre Grupper af stedlige Omraader, der har hver sine Alders- og Invaliderentesatser. Om Formuegrænsen indeholder Loven ingen materielle Bestemmelser. Nærmere Vejledning angaaende Indkomst- og Formuegrænserne og andre i Betragtning kommende Forhold bekendtgøres hvert tredie Aar af Socialministeren efter Indstilling af Sygekassenævnet, der har Direktøren for Sygekassevæsenet til Formand og iøvrigt bestaar af 12 af Bestyrelserne for samtlige Sygekasser valgte Medlemmer, og efter Forhandling med

et af Rigsdagens Ting med Halvdelen hvert efter Forholdstal valgt Udvalg paa 16 Medlemmer. Indkomstgrænsen reguleres hvert Aar paa Grundlag af Det statistiske Departements Oplysninger om faglærte Arbejderes gennemsnitlige Timefortjeneste.

For Tiden er ifølge Bekg. Nr. 533 af 19. Oktober 1940 Indkomstgrænsen i de tre Grupper af stedlige Omraader henholdsvis 4800, 4400 og 3300 Kr. med Tillæg af 300 Kr. for hvert Barn under 15 Aar, vedkommende forsørger, Formuegrænsen i hele Landet 11.000 og 15.500 Kr. for henholdsvis enligtstillede og Familieforsørgere.

Om hvilke Medlemmer af Statsbanepersonalets Sygekasse der betragtes som ubemidlede, fastsætter Socialministeren nærmere Regler, der i det væsentlige skal svare til de for anerkendte Sygekasser gældende, L. Nr. 95 af 27. Marts 1934 § 2, Bekg. Nr. 269 af 17. September 1934.

2. En anerkendt Sygekasses Syge-, Barsel- og Begravelsesforsikring af en ubemidlet Person omfatter ifølge F. L.s § 6 hans (eller hendes) Børn under 15 Aar, herunder Plejebørn, der er anbragt i Familiepleje hos ham. Dette maa gælde, selvom Børnene ikke er hjemme. Det antages, at et Barn udenfor Ægteskab omfattes ikke af Faderens Forsikring, medmindre Forældremyndigheden efter Moderens Død er tillagt ham, samt at ingen af Forældrenes Forsikring gælder et Barn, der er fjernet fra Hjemmet efter Reglerne om Børneværn. Og er Forældremyndigheden paa Grund af Ophævelse af Forældrenes Samliv eller deres Separation eller Skilsmisse tillagt en af dem, omfatter den andens Forsikring næppe Barnet. Men under Samlivets Bestaaen maa baade Faderens og Moderens Forsikring gælde Barnet, selvom kun en af Forældrene har Del i Forældremyndigheden. Er Forældrene ikke forsikrede i samme Sygekasse, yder hver Kasse halv Begravelseshjælp i Tilfælde af Barnets Død, § 20. Af hvilken Kasse Barnet skal have Hjælp i Tilfælde af Sygdom, antages Forældrene at kunne træffe Bestemmelse om, dog kun en Gang for alle. Adoptivbørn maa anses som Børn af Adoptanten, og under et ægteskabeligt Samlivs Bestaaen maa hjemmeværende Børn af en af Ægtefællerne omfattes ogsaa

af den andens Forsikring. I Tilfælde af Familiepleje omfattes jo endog Plejebørn af Plejefaderens og Plejemoderens Forsikring. Derimod gælder en Sygekasses Forsikring af en ubemidlet Person ikke Børn, han har i Dagpleje, eller som er blot midlertidig anbragt hos ham. Og Børn i Optagelses-, Børne-, Skole-, Lærlinge- eller Ungdomshjem omfattes ikke af Forstanderens Forsikring.

Regler som de omtalte gælder i Statsbanepersonalets Sygekasse ifølge L. Nr. 95 af 27. Marts 1934 § 2 Forsikring af saavel bemidlede som ubemidlede, men ikke statskontrolerede Sygeforeningers eller anerkendte Sygekassers Forsikring af bemidlede.

3. (1) En Person forsikres i en anerkendt Sygekasse, naar han optages som nydende Medlem deraf. For Hjælp i Tilfælde af Sygdom, der ikke skyldes Ulykke, eller Barsel er fastsat en Ventetid paa henholdsvis 6 Uger eller 10 Maaneder, regnet fra Optagelsen, F. L.s § 18. Dog gælder denne Ventetid ikke for et indtil Optagelsen af et Medlems Forsikring omfattet Barn, der optages, før det er fyldt 15 Aar.

Optagelse som nydende Medlem kan ikke nægtes nogen, der er ubemidlet og opfylder visse andre Optagelsesbetingelser. Disse angaar Alder, Helbredstilstand og Opholdssted.

Uden Hensyn til Alder optages forældreløse Børn, som Lovgivningen ikke paa anden Maade har sikret Adgang til Sygehjælp, hvilket formentlig vil sige saadanne, som ikke kan omfattes af nogen andens Forsikring, § 6. Endvidere optages alle Børn, der er anbragt i anerkendt Opdragelseshjem som omhandlet i L. O. F. § 157 eller i ikke anerkendt Opdragelseshjem eller lignende Institution som omhandlet i samme Lovs § 164, uden Hensyn til Alder. Iøvrigt kan Optagelse ikke ske før det 14. eller efter det 60. Aar. Og den, der, skønt pligtig dertil efter de nedenfor omtalte Regler, har undladt at indmelde sig som bidragydende eller nydende Medlem i en Sygekasse eller Sygeforening inden sit 40. Aar, kan ikke optages efter denne Alder, § 83.

Forældreløse Børn under 15 Aar og alle Børn under denne Alder, der er anbragt i Opdragelseshjem eller lignende som

omhandlet i L. O. F. §§ 157 og 164, optages som nydende Medlemmer uanset ogsaa Helbredstilstand. Iøvrigt gælder ifølge § 7 og Bekg. Nr. 291 af 28. September 1933, at ingen kan optages under Forløbet af en midlertidig Sygdom eller under midlertidig Opblussen af en hyppig tilbagevendende eller uhelbredelig Sygdom, og at den er udelukket fra Optagelse, der paa Grund af hyppig tilbagevendende eller uhelbredelig Sygdom eller betydeligere Legemssvaghed ikke kan anses som arbejdsfør. Som saadan anses enhver, der maa antages nu og i en nærmere Fremtid ved lønnet Arbejde for andre eller selvstændig Erhvervsvirksomhed at kunne yde et Bidrag til sit Underhold af nogen økonomisk Værdi. Dog kan aldrig den anses som arbejdsfør, hvis Tilstand nødvendiggør varig Kur og Pleje paa Anstalt. Som nærmere bestemt i Bekg. Nr. 291 af 28. September 1933 optages en Person, der er arbejdsfør, men hvis Arbejdsevne paa Grund af Sygdom eller Legemssvaghed som nævnt er væsentlig indskrænket, med Vedtegning, hvilket medfører, at han i Tilfælde af Sygdom faar mindre Pengehjælp end den normale, og i Reglen at han ikke uden videre indtræder i Invalideforsikringen. Vedtegningen kan uanset Alder ophæves, hvis det senere viser sig, at de Omstændigheder, der har medført den, ikke mere foreligger, og at ny Omstændigheder af saadan Art, som begrunder Vedtegning, ikke er kommet til.

Indfødsret er ikke nogen Betingelse for Optagelse som nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse. Derimod betinger Vedtægterne altid Optagelse af fast Ophold indenfor Kassens Omraade[1]). Personer uden fast Opholdssted eller med Bopæl i Udlandet har derfor ingen Adgang til at forsikre sig i en anerkendt Sygekasse.

I visse Sygekasser er Adgangen til Optagelse betinget af Tilknytning til et bestemt Fag eller en bestemt Virksomhed eller paa anden særlig Maade.

---

[1]) Fra Bestemmelser i F. L., der gør Indfødsret og Bopæl her i Riget til Betingelse for Rettigheder, kan Regeringen ifølge § 1 gøre Undtagelse for Statsborgere i en fremmed Stat eller Dele af en saadan, hvis gensidig Overenskomst er afsluttet med vedkommende Stat.

Angaaende Ret for et Medlem af en statskontroleret Sygeforening, der bliver ubemidlet, til uanset Alder og Helbredstilstand at fordre sig overført til en anerkendt Sygekasse henvises til det nedenfor under (2) anførte.

Et nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse kan opretholde sin Forsikring uanset Alder. Er Kassen begrænset til et bestemt Fag eller en bestemt Virksomhed, medfører det ikke Ophør af hans Forsikring, om han forlader Faget eller Virksomheden, § 4. Uden særlig Hjemmel i Vedtægterne kan derimod et Medlem af en Sygekasse ikke bevare sit Medlemskab, hvis han flytter fra det stedlige Omraade for Kassen. Men er i saa Fald hans ny Opholdssted her i Landet, kan han normalt uanset Alder og Helbredstilstand forlange sig overflyttet til en anden Kasse efter Regler om Overflytning mellem Sygekasser, der udarbejdes af Sygekassenævnet og godkendes af Socialministeren, § 30[2]). Ophører en Sygekasse, eller bortfalder dens Anerkendelse, fordi Antallet af Medlemmer er blevet for ringe[3]), kan ethvert af disse ligeledes uanset Alder og Helbredstilstand begære sig optaget i en anden Sygekasse, hvis øvrige Optagelsesbetingelser han maatte opfylde, dog kun indenfor en Frist af 3 Maaneder, § 9. Og forbedres et nydende Sygekassemedlems økonomiske Forhold paa en saadan Maade, at han ikke mere er ubemidlet, kan han uanset Alder og Helbredstilstand kræve sig optaget som nydende Medlem af en statskontroleret Sygeforening efter Regler om Overførelse af Medlemmer mellem Sygekasser og Sygeforeninger, der fastsættes af Sygekassenævnet i Forbindelse med Repræsentanter for Sygeforeningerne og skal god-

---

[2]) Efter Indstilling fra Sygekassenævnet kan Regeringen ifølge § 30 træffe Overenskomst med fremmed Stat om gensidig Overflytning af Medlemmer mellem anerkendte Sygekasser i de to Stater og om nærmere Vilkaar for Sygehjælp til Sygekassemedlemmer, der er tilflyttet fra den anden Stat. Saadan Overenskomst er indgaaet med Island og Norge, Bekg. Nr. 20 af 31. Januar 1927 og Nr. 11 af 30. Marts 1939.

[3]) Efter § 3 maa en Sygekasse som Regel have mindst 200 Medlemmer for at faa og beholde offentlig Anerkendelse. — Den i Teksten angivne Regel omfatter ikke Tilfælde, hvor en Sygekasses Anerkendelse bortfalder af Grund som nævnt i § 27.

kendes af Socialministeren, §§ 32 og 34. Dette gælder dog ikke, hvis vedkommende Sygekasse har en Afdeling for bemidlede, men han kan i saa Fald kræve sig optaget i den, og flytter han senere fra Omraadet for Kassen, eller ophæves dennes Afdeling for bemidlede, har han uanset Alder og Helbredstilstand Ret til at blive optaget i en Sygeforening, § 35. Er Ventetiden for Syge- eller Barselhjælp fra en Sygekasse ikke endt, naar efter de omtalte Regler Overflytning til eller Optagelse i en anden Kasse, Optagelse i Kassens Afdeling for bemidlede eller Overførelse til en Sygeforening finder Sted, maa den løbe videre, men der bliver ikke Spørgsmaal om ny Ventetid, regnet fra Overflytningen eller Overførelsen. Et Medlem med Vedtegning overflyttes til en anden Kasse dermed og maa, om han overføres til en Sygeforening, betale forhøjet Medlemsbidrag til denne. Ved Overgang til en Sygekasses Afdeling for bemidlede eller Overførelse til en Sygeforening kan den tidligere Forsikring mod et i Sygekassens Vedtægter fastsat Bidrag uanset Alder og Helbredstilstand opretholdes, for saa vidt angaar Begravelseshjælpen, § 20. Det samme gælder, hvis et nydende Medlem af en Sygekasse ifølge egen Begæring eller paa Grund af forbedrede økonomiske Forhold overgaar til at være bidragydende Medlem af Kassen. Afbrydes Begravelsesforsikringen, kan Genindtræden deri finde Sted, men kun hvis vedkommende er under 30 Aar og opfylder visse af Direktøren for Sygekassevæsenet fastsatte Helbredsbetingelser.

Har et nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse opbrugt sin Sygehjælp fra Kassen, der er begrænset i Tid, kan han overgaa til at være bidragydende Medlem med hvilende Medlemsret, § 20, Bekg. Nr. 291 af 28. September 1933 §§ 1 og 3. Som saadant er han — uden særligt Bidrag — begravelsesforsikret i samme Omfang som et nydende Medlem, men Begravelsesforsikringen omfatter ikke Børn af ham, og han har ikke Ret til Syge- eller Barselhjælp. Efter en vis Tids Forløb kan han uanset Alder og selv under Forløbet af en midlertidig Sygdom eller midlertidig Opblussen af en hyppig tilbagevendende eller uhelbredelig Sygdom blive nydende Medlem

igen, hvis han er arbejdsfør, og han straks fremsætter Begæring derom. Det afgøres efter de samme Regler som ved Optagelse, om han kan genindtræde uden Vedtegning. Ventetid for Syge- eller Barselhjælp bliver der ikke Spørgsmaal om.

Adgangen til senere uanset Alder og Helbredstilstand at blive nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse kan ved at indtræde som bidragydende Medlem enhver Person sikre sig, der er i Alderen mellem 21 og 60 Aar, opfylder Helbredsbetingelserne for Optagelse som nydende Medlem, har dansk Indfødsret og er bosat her i Riget [1]) eller forhyret med dansk Skib — medmindre han, skønt pligtig dertil efter de nedenfor omtalte Regler, har undladt at indmelde sig som bidragydende eller nydende Medlem i en Sygekasse eller Sygeforening inden sit 40. Aar, i hvilket Tilfælde han efter den Alder lige saa lidt kan blive bidragydende som nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse, §§ 11, 22 og 83. Angaaende Vedtegning gælder det samme som for nydende Medlemmer, Bekg. Nr. 291 af 28. September 1933. Omfatter ingen Sygekasse det Sted her i Riget, hvor en Person bor, der har Adgang til at blive bidragydende Medlem, kan han fordre sig optaget som saadant i den nærmeste Sygekasse, § 80. For Sømænd uden Bopæl her i Riget anses Skibets Hjemsted afgørende for, i hvilken Sygekasse Optagelse kan fordres. I Strid med Ordlyden af den omtalte Bestemmelse i § 11 er det antaget, at en omrejsende eller omstrejfende Person kan kræve sig optaget som bidragydende Medlem af den Sygekasse, indenfor hvis Omraade han opholder sig. Adgangen til senere at overgaa til at være nydende Medlem er betinget af fast Ophold indenfor Kassens Omraade saavel som naturligvis af Ubemidlethed. Mulig Vedtegning gælder ogsaa efter Overgangen. Ifølge § 11 kan Syge- eller Barselhjælp fra Kassen ikke oppebæres de første 6 Maaneder. Denne Regel opfattes dog alene som en Skærpelse af den tilsvarende Bestemmelse i § 18, saaledes at der ingen Ventetid gælder for Hjælp i Anledning af Sygdom, der skyldes Ulykke, og Ventetiden for Barselhjælp er 10 Maaneder. Mod

[1]) Jfr. Note 1.

at betale et i Vedtægterne bestemt særligt Bidrag kan et bidragydende Medlem som saadant sikre sig Begravelseshjælp, hvis han er under 30 Aar og opfylder de af Direktøren for Sygekassevæsenet fastsatte Helbredsbetingelser, § 20. Har han ikke benyttet sig heraf, gælder ved hans Overgang til at være nydende Medlem for Begravelseshjælp en Ventetid paa 2 Aar, og i det 3. og 4. Aar efter Overgangen nedsættes Begravelseshjælpen med Halvdelen eller, om han ved Overgangen er fyldt 60 Aar, tre Fjerdedele. Begravelsesforsikringen af et bidragydende Medlem omfatter ikke Børn.

Et bidragydende Medlem af en anerkendt Sygekasse kan forblive som saadant uanset Alder og Helbredstilstand. Tab af Indfødsret medfører næppe Ophør af hans Medlemskab. Er Kassen begrænset til et bestemt Fag eller en bestemt Virksomhed, ophører han ikke at være Medlem, fordi han forlader Faget eller Virksomheden, § 4. Uden særlig Hjemmel i Vedtægterne kan derimod et bidragydende Medlem af en Sygekasse ikke bevare sit Medlemskab, naar han flytter fra det stedlige Omraade for Kassen. Men efter Overflytningsreglerne har han i saa Fald normalt Ret til at blive overflyttet til en anden Kasse. Og uanset deres Plads i Loven maa utvivlsomt Bestemmelserne i § 9 om Ret til at blive optaget i en anden Kasse, naar en Sygekasse ophører, eller den mister sin Anerkendelse paa Grund af for ringe Medlemsantal, gælde saavel bidragydende som nydende Medlemmer. Overflytningen til eller Optagelsen i den ny Kasse sker med mulig Vedtegning.

Afset fra det særlige Bidrag for Begravelseshjælp er Medlemsbidraget for bidragydende Medlemmer 2 Kr. 40 Øre aarlig, § 12. Vedtægterne kan tillægge bidragydende Medlemmer Stemmeret mod højere Bidrag, § 22.

Med særlig Hjemmel i Vedtægterne kan Personer, der ikke opfylder de omtalte Betingelser, optages som bidragydende Medlemmer uden Ret til senere at blive nydende Medlemmer uanset Alder og Helbredstilstand.

Ingen kan være nydende Medlem af mere end en anerkendt Sygekasse, § 10.

Ifølge L. Nr. 95 af 27. Marts 1934 gælder de omtalte Betingelser for Medlemskab ogsaa i Statsbanepersonalets Sygekasse, idet dog som nævnt ogsaa bemidlede Personer kan være nydende Medlemmer, og der ikke bliver Spørgsmaal om Optagelse af forældreløse Børn uanset Alder og Helbredstilstand. Socialministeren godkender Regler om Overflytning mellem Statsbanepersonalets Sygekasse og de anerkendte Sygekasser, § 10. Ophører Statsbanepersonalets Sygekasse, skal der indenfor en Frist af 3 Maaneder uanset Alder og Helbredstilstand være Adgang for dens ubemidlede nydende Medlemmer til at blive optaget som nydende Medlemmer af en anerkendt Sygekasse, uden at der bliver Spørgsmaal om en fra Overgangen hertil regnet Ventetid, for dens bidragydende Medlemmer til at blive bidragydende Medlemmer af en anerkendt Sygekasse, og for dens bemidlede nydende Medlemmer til at blive optaget i en statskontroleret Sygeforening, uden at der bliver Spørgsmaal om en fra Overgangen hertil regnet Ventetid, § 11.

(2) Foruden Personer, der uanset Alder og Helbredstilstand kan fordre sig overført fra en Sygekasse, skal en statskontroleret Sygeforening ifølge § 32 som nydende Medlemmer optage bemidlede, der er mellem 14 og 40 Aar og opfylder de i Vedtægterne nærmere angivne Helbredsbetingelser. Herved maa dog være forudsat, at vedkommende har fast Ophold indenfor Foreningens Omraade, hvilket efter Vedtægterne altid er Optagelsesbetingelse. Efter Vedtægterne er det ogsaa Betingelser for Optagelse, at vedkommende er bemidlet og mellem 14 og 40 Aar. Sammen med et Medlem optages dog, om han begærer det, hans i Hjemmet værende Børn under 14 Aar, men Begæringen maa angaa alle disse. At en Person over 40 Aar ikke kan optages, om han, skønt pligtig dertil efter de nedenfor omtalte Regler, har undladt at indmelde sig som nydende eller bidragydende Medlem i en Sygekasse eller Sygeforening inden nævnte Alder, fastslaas som for Sygekasser i § 83. Helbredsbetingelserne skal ifølge § 33 mindst svare til Betingelserne for, at Indtræden i Invalideforsikringen ved Optagelse i en Sygekasse sker uden

videre. Efter Vedtægterne kræves det, at Vedkommende er fuldstændig rask og ikke lider eller har lidt af en hyppig tilbagevendende eller uhelbredelig Sygdom eller Legemssvaghed, der medfører eller skønnes at kunne medføre Indskrænkning i hans Arbejdsevne. Om Vedtegning bliver der ikke Spørgsmaal. Men havde et Medlem, der overføres fra en Sygekasse, Vedtegning i denne, maa han som nævnt betale forhøjet Medlemsbidrag til Sygeforeningen. For andre Medlemmer end dem, der overføres fra en Sygekasse, fastsætter Vedtægterne en Ventetid for Hjælp i Tilfælde af Sygdom, der ikke skyldes Ulykke, eller Barsel paa henholdsvis 3 og 10 Maaneder.

Et nydende Medlem af en Sygeforening kan opretholde sin Forsikring uanset Alder. Derimod kan han ikke bevare sit Medlemskab, naar han flytter fra det stedlige Omraade for Foreningen. Men er hans ny Opholdssted her i Riget, kan han normalt uanset Alder og Helbredstilstand forlange sig overflyttet til en anden Forening efter Regler om Overflytning mellem Sygeforeninger, der udarbejdes af Repræsentanter for Foreningerne og godkendes af Socialministeren, § 34. Ophører Statskontrollen med en Sygeforening, skal Direktøren for Sygekassevæsenet ifølge § 33 foranledige, at dens Medlemmer faar Adgang til at blive overført til en anden Forening, sikkert ogsaa i dette Tilfælde uanset Alder og Helbredstilstand. Og bliver et Medlem af en Sygeforening ubemidlet, kan han, som fastslaaet i § 12, normalt uanset Alder og Helbredstilstand kræve sig overført til en Sygekasse efter Reglerne om Overførelse af Medlemmer mellem Sygekasser og Sygeforeninger. Er Ventetiden for Syge- eller Barselhjælp ikke endt, naar efter de omtalte Regler Overflytning eller Overførelse finder Sted, maa den løbe videre, men der bliver ikke Spørgsmaal om ny Ventetid, regnet fra Overflytningen eller Overførelsen.

Har et nydende Medlem af en Sygeforening opbrugt sin Sygehjælp, der efter Vedtægterne er begrænset i Tid, skal han ifølge § 32, om han ikke er over 40 Aar, kunne overgaa til at være bidragydende Medlem med hvilende Medlemsret.

Adgang til senere at genindtræde som nydende Medlem har han efter Vedtægterne kun, hvis han da opfylder Optagelsesbetingelserne. Ogsaa angaaende Ventetid gælder ved Genindtræden det samme som ved Optagelse.

Efter § 32 skal der i en Sygeforening være Adgang til at blive bidragydende Medlemmer for Personer, der opfylder de for Optagelse af nydende Medlemmer gældende Alders- og Helbredsbetingelser. Herved antages dog ikke fastslaaet, at Personer, der er ubemidlede eller bor indenfor en anden Forenings Omraade, skal optages. Men omfatter ingen Sygeforening det Sted, hvor en Person bor, der er bemidlet og opfylder Alders- og Helbredsbetingelserne, kan han kræve sig optaget som bidragydende Medlem af den nærmeste Forening, § 80. Ifølge § 83 kan en Person over 40 Aar lige saa lidt blive bidragydende Medlem som nydende Medlem, om han, skønt pligtig dertil efter de nedenfor omtalte Regler, har undladt at indmelde sig som nydende eller bidragydende Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening inden nævnte Alder.

Et bidragydende Medlem kan uanset Helbredstilstand forblive som saadant, indtil han naar den Alder, efter hvilken han ikke mere kan overgaa til at være nydende Medlem. Fraflytter han Foreningens Omraade, kan han normalt kræve sig overflyttet til en anden Forening efter Reglerne om Overflytning mellem Sygeforeninger. Og bliver han ubemidlet, kan han, som fastslaaet i § 12, normalt kræve sig overført til en Sygekasse efter Reglerne om Overførelse af Medlemmer mellem Sygekasser og Sygeforeninger.

Ved den Alder, efter hvilken et bidragydende Medlem af en Sygeforening ikke kan overgaa til at være nydende Medlem, overføres han til en Sygekasse som bidragydende Medlem af denne, § 32.

Medlemsbidraget for bidragydende Medlemmer er som i Sygekasser 2 Kr. 40 Øre aarligt, § 32.

4. Efter L. Nr. 120 af 7. Maj 1937 § 9 skal en Læremester paase, at hans Lærling er Medlem, hvilket maa betyde nydende Medlem, af en anerkendt Sygekasse, og nydende Medlemmer af en saadan skal efter L. Nr. 591 af 11. November

1940 § 6 ligeledes Deltagere i en Ungdomslejr være. Naturligvis er herved forudsat, at Betingelserne for at være det er opfyldt.

Andre end Lærlinge og Deltagere i en Ungdomslejr har ikke Pligt til at være nydende Medlemmer af en anerkendt Sygekasse[5]), og ingen har Pligt til at sygeforsikre sig i en statskontroleret Sygeforening.

Enhver Person i Alderen mellem 21 og 60 Aar, der opfylder Helbredsbetingelserne for Optagelse som Medlem af en Sygekasse, har dansk Indfødsret og er bosat her i Riget eller forhyret med dansk Skib, skal være enten nydende eller bidragydende Medlem af en anerkendt Sygekasse, Statsbanepersonalets Sygekasse eller en statskontroleret Sygeforening, F. L.s §§ 11 og 83, L. Nr. 95 af 27. Marts 1934 § 3. Som omtalt er dog en Person over 40 Aar end ikke berettiget til at blive Medlem, om han, skønt pligtig dertil, har undladt at indmelde sig som nydende eller bidragydende Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening inden nævnte Alder. Og viser det sig ved en efter det 27. Aar foretaget Undersøgelse, at en Person ikke opfylder Helbredsbetingelserne, udsteder vedkommende Sygekasse Bevis derfor. Selvom hans Helbredstilstand bedrer sig i Fremtiden, er han da ikke pligtig at søge Optagelse i en Sygekasse eller Sygeforening. Genpart af Beviset og de Oplysninger, paa Grundlag af hvilke det er udstedt, indsendes til Direktøren for Sygekassevæsenet[6]). Finder denne Grundlaget for Udstedelsen af Beviset utilstrækkeligt, skal vedkommende optages i Sygekassen.

Uanset, om han opfylder Helbredsbetingelserne, skal enhver, der iøvrigt opfylder de nævnte Betingelser, senest 3 Maaneder efter, at han er fyldt 21 Aar, eller, om han da er bosat i Udlandet, inden 2 Aar efter, at han har bosat sig her i Landet[7]), søge Optagelse som bidragydende Medlem af en

[5]) Den ovenfor § 7 Nr. 2 omtalte Pligt for Alders- og Invaliderentenydere til at være nydende Medlemmer af en Sygekasse eller Sygeforening er kun en Betingelse for deres Ret til Rente.

[6]) Denne fører Kartotek over Beviser af den i Teksten nævnte Art.

[7]) Her kan formentlig anses underforstaaet: Eller er forhyret med dansk Skib.

Sygekasse, om han ikke allerede er nydende Medlem af en saadan eller nydende eller bidragydende Medlem af en Sygeforening. At han skal søge sig optaget i en Sygekasse, beror paa, at det maa afgøres, om han fyldestgør Helbredsbetingelserne for Optagelse deri, kan desuden sættes i Forbindelse med, at om han opfylder de omtalte Betingelser, kan han altid blive optaget i en Sygekasse, men i en Sygeforening kun, hvis han er bemidlet og under 40 Aar samt fyldestgør de for Optagelse i Foreningen gældende Helbredsbetingelser.

Et bidragydende Medlem af en Sygekasse, der fyldestgør Betingelserne for Optagelse i en Sygeforening, har efter Reglerne om Overførelse af Medlemmer mellem Sygekasser og Sygeforeninger altid Ret til at blive overført til Sygeforeningen[6]). Og et bidragydende Medlem af en Sygeforening har Ret til at blive overført til en Sygekasse, hvis han ikke mere er bemidlet, og som nævnt, uanset om han stadig er bemidlet, ved den Alder, efter hvilken han er udelukket fra at blive nydende Medlem af Foreningen. Uden at blive overflyttet eller overført efter Reglerne om Overflytning eller Overførelse af Medlemmer mellem Sygekasser, mellem Sygeforeninger eller mellem Sygekasser og Sygeforeninger har naturligvis intet Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening, der omfattes af de her omtalte Regler, Ret til at bringe sit Medlemskab til Ophør. Derfor hedder det i § 20, at et nydende Medlem af en Sygekasse, der har opbrugt sin Sygehjælp, *overgaar* til at være bidragydende Medlem med hvilende Medlemsret, og i § 32, at et bidragydende Medlem af en Sygeforening ved den Alder, efter hvilken han ikke kan blive nydende Medlem, *skal* overflyttes til en Sygekasse — hvilket efter Affattelsen af de nævnte Bestemmelser gælder, ogsaa naar vedkommende ikke har Pligt til at være Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening, i hvilket Tilfælde det dog maa være en Forudsætning, at han ikke begærer sig slettet som Medlem.

Udmeldelse efter det 60. Aar af en Person, der indtil da

[6]) I selve Loven fastslaas hans Ret hertil kun for Tilfælde, hvor han ved sin Optagelse i Sygekassen ikke opfyldte Helbredsbetingelserne for Optagelse i Sygeforeningen, § 32.

har haft Pligt til at være nydende eller bidragydende Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening, skal foretages paa særlig Blanket efter en af Socialministeren fastsat Formular, hvori vedkommende udtrykkeligt angiver at være bekendt med, at Udmeldelse vil udelukke ham fra senere at genindtræde som Medlem saavel som fra at faa Alders- eller Invaliderente, § 12.

I Kontrollen med, at Pligt til at indmelde sig i en Sygekasse eller Sygeforening opfyldes, medvirker Folkeregistrene, § 83. For hvert Aar, i hvilket en Person tilsidesætter saadan Pligt, paalægger Kommunalbestyrelsen ham en Ydelse til Kommunekassen af 13 Kr., der kan fordeles over indtil 3 Aar, og som opkræves og inddrives efter de for Kommuneskat gældende Regler. Er Pligten indtraadt forinden, paalægges Ydelsen dog ikke for Tid efter det 40. Aar, idet jo med denne Alder endog Retten til at blive Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening ophører. Klage over Kommunalbestyrelsens Beslutning kan indbringes for Amtmanden eller, i København, Overpræsidenten, til endelig Afgørelse.

Angaaende Opkrævning og Inddrivning sammen med Invalidepræmien af det for bidragydende Medlemmer fastsatte Bidrag af 2 Kr. 40 Øre og angaaende Tab af Medlemskab, af Adgang til at blive nydende Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening og af Ret til Alders- eller Invaliderente i Tilfælde af Ikke-Betaling henvises til § 7 Nr. 3.

5. Om hvilke Bevisligheder for, at Optagelsesbetingelserne er opfyldt, en Person maa tilvejebringe, naar han vil indmelde sig i en anerkendt Sygekasse, indeholder F. L.s § 10 visse Bestemmelser, der dog angaar alene Tilfælde, hvor Optagelse som nydende Medlem søges. Ifølge § 5 skal Vedtægterne indeholde Regler om Optagelse af Medlemmer.

Efter § 10 skal den, der søger Optagelse i en anerkendt Sygekasse som nydende Medlem, paa en af Socialministeren godkendt Blanket afgive Erklæring paa Tro og Love om sin Alder, Helbredstilstand, Indtægt og Formue. I nogle Sygekasser kræves altid Attest af Sygekasselægen angaaende vedkommendes Helbredstilstand paaført Blanketten. Er der Formodning om eller Vished for, at den optagelsessøgende enten

ikke er arbejdsfør eller lider af en Sygdom eller Legemssvaghed, der udelukker Optagelse uden Vedtegning, skal Lægeerklæring kræves, Bekg. N. 291 af 28. September 1933 § 5. I Tilfælde af midlertidig Sygdom eller midlertidig Opblussen af hyppig tilbagevendende eller uhelbredelig Sygdom udsættes Afgørelsen, men Bestyrelsen for Sygekassen bør, efter Omstændighederne efter Forhandling med Sygekasselægen, notere Sagen til Genoptagelse paa det Tidspunkt, til hvilket Sygdommen eller dens Opblussen kan formodes ophørt. Er det tvivlsomt, om den optagelsessøgendes Indkomst- og Formueforhold muliggør Optagelse som nydende Medlem, saaledes altid, naar der er Spørgsmaal om at fravige den normale Indkomst- eller Formuegrænse, skal Sagen ifølge F. L.s §§ 8 og 10 forelægges et Udvalg, bestaaende af 3 Medlemmer, af hvilke Sygekassens Bestyrelse vælger et og Kommunalbestyrelsen to, nemlig et, der ikke maa være nydende Medlem af Sygekassen, og et, der normalt skal være en med Sygekassepraksis kendt Læge. Det førstnævnte af de af Kommunalbestyrelsen valgte Medlemmer er Formand for Udvalget. Dettes Beslutning indsendes til Direktøren for Sygekassevæsenet til Afgørelse af, om han kan tiltræde den.

Inden en Maaned efter Modtagelsen af den optagelsessøgendes Erklæring som nævnt, skal Sygekassens Bestyrelse afgøre, om Optagelse kan finde Sted, § 10. I bekræftende Fald regnes Optagelsen fra Begyndelsen af den nærmest følgende Maaned efter den, i hvilken Erklæringen er modtaget, i Købstadsygekasser dog i Reglen fra Begyndelsen af sidstnævnte Maaned, hvis Erklæringen er modtaget inden den 15. i denne.

Naar ét bidragydende Medlem med hvilende Medlemsret begærer Genindtræden som nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse, kræves altid Lægeattest, Bekg. Nr. 291 af 28. September 1933 §§ 1 og 3.

Søges Optagelse som bidragydende Medlem, bliver der ikke Spørgsmaal om Erklæring angaaende Indkomst- og Formueforhold. Lægeattest skal ogsaa da kræves, naar der er Formodning om eller Vished for, at den optagelsessøgende enten ikke er arbejdsfør eller lider af en Sygdom eller Legemssvag-

hed, der udelukker Optagelse uden Vedtegning, Bekg. Nr. 291 af 28. September 1933. Ønsker den optagelsessøgende at blive begravelsesforsikret, skal Lægeerklæring kræves, ogsaa naar det er tvivlsomt, om han opfylder de af Direktøren for Sygekassevæsenet fastsatte Helbredsbetingelser, F. L.s § 20.

Takster for de omtalte Lægeattester fastsættes af Socialministeren, F. L.s § 82. En Attest, der skal kræves, betales af den optagelsessøgende. En Attest, der ikke skal kræves, men desuagtet fordres af Sygekassen, betales af denne, hvis Optagelse som nydende Medlem søges, og delvis af hver af Parterne, hvis Optagelse søges som bidragydende Medlem.

Ifølge § 29 kan en af Direktøren for Sygekassevæsenet truffet Afgørelse af, om en Person er ubemidlet, ligesom Direktørens øvrige Afgørelser i Henhold til F. L. indankes for Socialministeren, hvis Afgørelse er endelig. Iøvrigt kan det ikke være udelukket at indbringe Spørgsmaal om Ret til at blive Medlem af en Sygekasse for Domstolene.

Er en ikke arbejdsfør Person optaget som nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse, fordi han svigagtigt har enten givet urigtige Oplysninger eller fortiet en Omstændighed vedrørende sin Helbredstilstand, ophæves hans Medlemskab, og han maa uden Fradrag af erlagte Medlemsydelser erstatte Sygekassen den Hjælp, han maatte have modtaget, og Staten det Tilskud, Sygekassen har oppebaaret for ham, § 10. Hvad han saaledes skal erstatte, kan inddrives ved Udpantning.

Har en arbejdsfør Person ved sin Optagelse som nydende Medlem begaaet Svig som nævnt, kan Direktøren for Sygekassevæsenet bestemme[9]), at han for et Tidsrum af indtil 2 Aar skal overgaa til at være bidragydende Medlem.

Har en optagelsessøgende svigagtigt enten givet urigtige Oplysninger eller fortiet en Omstændighed vedrørende andet end sin Helbredstilstand, mister han for stedse eller i et af Direktøren for Sygekassevæsenet fastsat Tidsrum Adgangen til nydende Medlemskab i Sygekassen, og Direktøren kan tilpligte ham uden Fradrag af erlagte Medlemsydelser at er-

[9]) For Indankning af Direktørens Afgørelse for Socialministeren fastsætter § 10 en Frist paa en Maaned.

statte Sygekassen Hjælp, han maatte have modtaget, og Staten det Tilskud, Sygekassen har oppebaaret for ham [10]). Hvad det saaledes paalægges ham at erstatte, kan inddrives ved Udpantning.

Til Generhvervelse af en ifølge de omtalte Bestemmelser mistet Adgang til at være Medlem af en Sygekasse kræves Samtykke af Direktøren for Sygekassevæsenet.

Er en Person, uden at det skyldes Svig fra hans Side, optaget som nydende Medlem af en Sygekasse, skønt han ikke opfyldte Helbredsbetingelserne, og han ikke har opfyldt disse paa noget Tidspunkt efter sin Optagelse, kan Direktøren for Sygekassevæsenet, om han ikke tidligere har godkendt Optagelsen, ophæve Medlemsforholdet fra Udgangen af den løbende Bidragsperiode [11]). Saadan Ophævelse kan dog kun undtagelsesvis finde Sted, hvis 5 Aar er forløbet efter Optagelsen.

Kontrol med, at nydende Medlemmer af en Sygekasse stadig er ubemidlede, føres af det omtalte 3-Mands Udvalg efter de nærmere Regler i § 8 og Bekg. Nr. 288 af 27. September 1933. Udvalgets Beslutninger indsendes til Direktøren for Sygekassevæsenet til Afgørelse af, om han kan tiltræde dem.

Ændres et nydende Medlems økonomiske Forhold saaledes, at han maa kunne skønne, det er tvivlsomt, om han stadig kan anses for ubemidlet, skal han give Meddelelse til Direktøren for Sygekassevæsenet, § 10. Undlader han det, og finder 3-Mands Udvalget, at hans Indkomst eller Formue i 2 Aar eller mere har ligget væsentlig over Indkomst- eller Formuegrænsen, skal Udvalget indberette Forholdet til Direktøren for Sygekassevæsenet. I grove Overtrædelsestilfælde kan denne paalægge vedkommende at erstatte Sygekassen den Hjælp, han maatte have oppebaaret i Løbet af de sidste to Aar, dog med Fradrag af erlagte Medlemsydelser, og Staten det Tilskud, Sygekassen har oppebaaret for ham i nævnte Tidsrum [12]). Hvad det saaledes paalægges ham at erstatte, kan inddrives ved Udpantning. —

[10]) Jfr. Note 9.
[11]) Jfr. Note 9.
[12]) Jfr. Note 9.

Angaaende Spørgsmaal som de her omtalte fastslaar Lov Nr. 95 af 27. Marts 1934 for Statsbanepersonalets Sygekasse kun, at den, der søger Optagelse som nydende Medlem, paa en af Socialministeren godkendt Blanket skal afgive Erklæring paa Tro og Love om sin Alder, Helbredstilstand, Indtægt og Formue, og at Sygekassens Bestyrelse inden en Maaned efter Modtagelsen af Erklæringen skal afgøre, om han kan optages, § 2.

For Sygeforeninger giver Loven ingen Regler om Spørgsmaal som de her omtalte.

§ 10. Sygekassers Forsikring af ubemidlede.

1. En Sygekasses Forsikring af ubemidlede giver Ret til Syge-, Barsel- og Begravelseshjælp.

(1) For Sygdomstilfælde indeholder F. L. Regler om Pligt for anerkendte Sygekasser til at yde fri Hjælp af almindelige Læger, fri Behandling paa Sygehus, herunder offentligt Sindssygehospital og anerkendt Helbredelsesanstalt for tuberkuløse, delvis Betaling for visse livsvigtige Præparater og daglig Pengehjælp. Disse Ydelser betegnes derfor som lovpligtige. Vedtægterne, der skal godkendes af Direktøren for Sygekassevæsenet, kan hjemle Ydelse ogsaa af Speciallægehjælp, Tandpleje, Badekur og Massage, Behandling med Lys eller Elektricitet, Hjemmesygepleje, Behandling paa anden Specialklinik end Sindssygehospital eller Helbredelsesanstalt for tuberkuløse, delvis Betaling for anden Medicin end de paagældende livsvigtige Præparater, Bind, Bandager, Gummistrømper, Platfodsindlæg, orthopædisk Fodtøj, kunstige Lemmer, Sygevogn, Krykker, Briller, Høreapparat. Saadanne Ydelser betegnes som frivillige.

Enhver Art af Sygdom omfattes af Forsikringen. Hjælp ydes uanset Sygdommens Aarsag, altsaa ogsaa naar den er en Følge af Krig, ja selvom den er selvforskyldt. For saa vidt angaar Dagpenge, kan dog Vedtægterne gøre Undtagelse for Sygdom, der skyldes Slagsmaal, vedkommende Medlem selv har foranlediget, og for Drankersygdomme, § 22. Men til disse kan sikkert ikke regnes f. Eks. Hjerte- eller Nyresygdom som Følge af Misbrug af Alkohol. Legemssvaghed paa Grund af høj eller lav Alder falder udenfor Begrebet Sygdom. Men efter § 18 ydes Læge- og Sygehusbehandling af medfødte Legemsfejl, og en Vedtægtsbestemmelse om Ydelse

af Bind og Bandager maa formodes at tage Sigte bl. a. paa saadanne. En Bestemmelse om Pligt til at yde Briller maa antages at omfatte Tilfælde af Alderssyn, skønt dette ikke skyldes en Forstyrrelse af Organismens normale Funktioner.

En anerkendt Sygekasses Forpligtelse til at yde Sygehjælp bortfalder, hvis den syge nægter at lade sig indlægge paa Sygehus eller at underkaste sig den for hans Helbredelse nødvendige Specialbehandling, skønt Kassens Bestyrelse i Henhold til Lægeerklæring har forlangt, at han skal gøre det, § 18. Med Støtte i L. O. F. § 30, F. L.s § 60 og F. A. L.s § 124 maa det imidlertid antages, at det bør overlades den syge selv at bestemme, om han vil underkaste sig en Operation, der kan medføre Fare for hans Liv eller Førlighed. Men mindre betydelige operative Indgreb maa den syge taale, hvis han vil bevare sin Ret til Sygehjælp.

Under Hensyn til, at en Soldat har Krav paa Sygebehandling for Statens Regning selv under Orlov udenfor sin Garnison, bestemmer vistnok alle Sygekassevedtægter, at et Medlem under Aftjening af Værnepligt ikke har Ret til Hjælp i Anledning af egen Sygdom, til Gengæld fritages for Medlemsbidrag. Gyldigheden af en saadan Bestemmelse, ogsaa for saa vidt angaar lovpligtige Ydelser, forudsættes i § 22, hvorefter Vedtægterne kan hjemle Hjælp i Tilfælde af et af Forsikringen omfattet Barns Sygdom, selvom vedkommende Medlem er fritaget for Medlemsbidrag paa Grund af Indkaldelse til Militærtjeneste.

Det paavirker ikke et Sygekassemedlems Ret til Hjælp af Kassen, om han som lidende af smittefarlig Tuberkulose ved sin Hjemsendelse fra Militærtjeneste i Medfør af L. Nr. 145 af 12. Marts 1918 § 11 kunde have ladet sig indlægge til Kur og Pleje for Statens Regning paa anerkendt Helbredelsesanstalt for tuberkuløse, eller om han som Statstjenestemand i en Styrelsesgren, til hvilken Læger er knyttet, efter Tj. L.s § 813 har Ret til fri Lægehjælp af vedkommende Institutions egne Læger, fri Medicin efter Ordination af en af disse og fri Behandling paa Institutionens Hospitaler eller Sygeafdelinger. Ej heller udelukker det et Medlem fra at søge Hjælp

gennem Sygekassen i Anledning af Fnat eller Kønssygdom, at han som lidende af saadan Sygdom ifølge Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 § 35 eller Lov Nr. 81 af 30. Marts 1906 altid har Ret til vederlagsfri Kur for offentlig Regning. Derimod bliver der ikke Spørgsmaal om Læge- eller Sygehusbehandling gennem Sygekassen, naar Behandlingen sker tvungent ifølge Karantæne- eller Epidemilovgivningen. Og i Anledning af en Sygdom, der er taget under vederlagsfri offentlig Behandling i Henhold til Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915, antages et Sygekassemedlem at kunne henvises til Epidemilægen. Skønt Behandling paa offentligt Sindssygehospital hører til de lovpligtige Ydelser, antages det, at en Sygekasse skal ikke betale for et Medlem, der indlægges som farlig for den offentlige Sikkerhed. Rigtigheden heraf kunde betvivles under Hensyn til, at Udgifterne kan paalægges den syge selv efter Bestemmelserne om Sagsomkostninger i Straffesager, Lov Nr. 127 af 15. April 1930 § 11, eller, hvis Interneringen er sket ifølge administrativ Beslutning, efter Reglerne i Kanc. Cirk. 6. November 1830[1]). Men selvom det fastholdes, at Sygekassen ikke skal betale for Opholdet, maa den sikkert under dette som ellers yde Sygehjælp, hvis Nødvendighed ikke skyldes Interneringen. Det samme maa gælde under Ophold paa Aandssvageanstalt, Helbredelsesanstalt for Drankere eller Psykopatanstalt, i hvilke Tilfælde kun særlige Vedtægtsbestemmelser kunde medføre, at Sygekassen skulde betale for Opholdet. Ogsaa under Gældsfængsel, Afsoning af Tvangsbøder eller Underholdsbidrag, Anbringelse i en Politistations Detentionslokale, Anholdelse, Varetægtsfængsel, Afsoning af Straf maa sikkert Sygekassen have Pligt til at yde Sygehjælp. I Almindelighed vil ganske vist Fanger og forvarede være henvist til den Sygebehandling og Pleje, Anstalten giver. Men det kan blive nødvendigt at tilkalde Læge udefra eller indlægge den syge paa Sygehus. Og undertiden vil den syge have Ret til at tilkalde sin egen Læge, saaledes under Afsoning af Hæfte, hvis Arrestinspektøren samtykker, og under Varetægtsfængsel, naar ikke Dommeren paa Grund

[1]) U. f. R. 1937. 202.

af særlige Omstændigheder frygter, det vil skade Undersøgelsen, Anordninger Nr. 347 og 349 af 24. December 1932 § 31. Ophold paa Forsorgsanstalt udelukker ikke Sygekassehjælp, men kun særlige Vedtægtsbestemmelser kunde medføre, at Sygekassen skulde betale for Medlemmers Behandling f. Eks. paa et Alderdomshjems eller en Arbejds- eller Tvangsarbejdsanstalts Sygeafdeling eller paa en Amtsplejestiftelse for kronisk syge. Hvor Kommunen paa Skolevæsenets Budget afholder Tandlægeudgifter, er det naturligt at undtage skolesøgende Børn fra Vedtægtsbestemmelser om Ret til Tandpleje.

Det kan medføre Indskrænkning i en Sygekasses Forpligtelser overfor et Medlem, om han er Alders- eller Invaliderentenyder eller oppebærer Underholdshjælp i Henhold til L. O. F. § 247 eller § 248, idet Pengehjælp fra Sygekassen i saa Fald ikke kan overstige en Krone om Dagen og ikke maa udbetales udover et Tidsrum af 13 Uger i Løbet af 12 paa hinanden følgende Maaneder, og idet Alders- eller Invaliderente efter Omstændighederne kan anvendes til Dækning af Udgifter ved Ophold paa en i Henhold til Lovgivningen om offentlig Forsorg anerkendt Anstalt eller under dennes vedvarende Tilsyn hos private, ogsaa hvis Sygekassen ellers skulde betale[2]). Endvidere kan det indskrænke en Sygekasses Forpligtelser i Anledning af en Sygdom, om denne begrunder Krav efter U. L., L. Nr. 94 af 27. Marts 1934 om Invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige eller Loven om Forsørgelse af militære Invalider og saadannes efterladte i de sønderjydske Landsdele, Lovbekg. Nr. 149 af 15. April 1935. Sidstnævnte Lov, der i §§ 15—19 hjemler en vidtgaaende Sygehjælp, bestemmer i § 20, at Hjælp, som kan faas efter §§ 15—19, skal Sygekassen ikke yde. Efter de to førstnævnte Love kan Dagpenge og Invaliditetserstatning, der har Form af Rente, ligesom Folkeforsikringens Alders- eller Invaliderente anvendes til Dækning af Udgifter ved Ophold paa en i Henhold til Lovgivningen om offentlig Forsorg anerkendt Anstalt eller under dennes vedvarende Tilsyn hos

[2]) Jfr. ovenfor § 7 ved Note 30.

private[3]). Endvidere kan efter de to førstnævnte Love en Sygekasses Pligt til at yde Pengehjælp eller Bandager, kunstige Lemmer, Sygevogne, Briller og andre Hjælpemidler indskrænkes eller bortfalde. Angaaende Pengehjælp er de to Loves Regler noget forskellige indbyrdes. Omfattes Tilfældet af U. L., skal Sygekassen aldrig betale Dagpenge for Tid udover de første 13 Uger, F. L.s § 18, U. L.s § 24. For Tid indenfor de første 13 Uger har Sygekassen samme Pligt til at yde Pengehjælp som ellers, men den kan kræve udbetalte Dagpenge godtgjort af Ulykkesforsikringen, medmindre dennes Hæftelse i Anledning af Sygdommen grundes ikke paa Reglerne om Arbejdsgiveres Forsikringspligt overfor de af dem beskæftigede, men paa en af den syge selv eller hans Ægtefælle i Henhold til U. L. taget Forsikring[4]), eller Sygdommen skyldes et under Forsøg paa Redning af Menneskeliv indtruffet Ulykkestilfælde, for hvilket Staten efter § 75 skal svare Erstatning. Krav paa Godtgørelse kan dog næppe haves udover Ulykkesforsikringens Dagpengesats, der kan være lavere end Sygekassens. Omfattes Tilfældet af Lov Nr. 94 af 27. Marts 1934, er Sygekassen aldrig pligtig at yde Pengehjælp, idet Staten ifølge § 17 betaler Dagpenge fra Dagen for Hjemsendelsen, og idet Sygekassen ved Bestemmelse i sine Vedtægter vil være fritaget for at yde Sygehjælp under Aftjening af Værnepligt. Udbetaler en Sygekasse forskudsvis Pengehjælp, som kan kræves efter U. L. eller Lov Nr. 94 af 27. Marts 1934, har den, som det udtrykkeligt siges i sidstnævnte Lov, Ret til Godtgørelse. Om Bandager, kunstige Lemmer, Sygevogne, Briller og andre Hjælpemidler gælder ifølge begge de nævnte Love, at i den Tid, i hvilken Sagen er under Behandling af Direktoratet for Ulykkesforsikringen, ydes de i Henhold til vedkommende Lov, derfor ikke af Sygekassen, for saa vidt de skønnes fornødne til at sikre Sygebehandlingens Resultater og formindske Ulykkestilfældets — efter den sidstnævnte af de to Love Sygdommens eller Ulykkestilfældets — Følger eller nærmere bestemme Inva-

[3]) Jfr. nedenfor § 12 Nr. 3.
[4]) Jfr. nedenfor § 12 Nr. 1.

liditetsgraden, U. L.s § 21, Lov Nr. 94 af 27. Marts 1934 § 14. Uden Betydning for en Sygekasses Forpligtelser overfor et Medlem er det, om han oppebærer Pension fra det offentlige eller en Pensionskasse eller ifølge privat Pensionsforsikring. Faar han Pengehjælp ifølge Ulykkesforsikring, der ikke er taget i Henhold til U. L., finder Udbetaling af Dagpenge fra Sygekassen ikke Sted, for saa vidt den samlede daglige Pengehjælp derved vilde blive større end hans gennemsnitlige Arbejdsindkomst, F. L.s § 18[5]). Det samme maa gælde, hvis han faar Pengehjælp ifølge privat Sygeforsikring, idet § 10 bestemmer, at den samlede Pengehjælp heller ikke i saa Fald maa overstige hans gennemsnitlige Arbejdsindkomst[6]). Har han taget saadan Forsikring, er han pligtig at anmelde det for Sygekassen. Gør han ikke det, mister han Retten til at være nydende Medlem for stedse eller i et af Direktøren for Sygekassevæsenet nærmere fastsat Tidsrum, og han kan af denne tilpligtes at tilbagebetale, hvad han med Urette har modtaget af Sygekassen. Hvad han skal tilbagebetale, kan inddrives ved Udpantning.

Efter F. L.s § 61 skal en Sygekasse forskudsvis afholde Udgifter ved Kur, Pleje og Oplæring, som iværksættes efter Forlangende af Invalideforsikringsretten, men hvad Kassen ellers ikke skulde betale, kan den kræve godtgjort af Invalideforsikringsfondens Midler. Og efter Lov Nr. 94 af 27. Marts 1934 § 14 er en Sygekasse pligtig at sørge for Sygebehandling, som ikke ydes af de militære Myndigheder, men af Direktoratet for Ulykkesforsikringen skønnes fornøden for at opnaa den bedst mulige Helbredelse, med Ret til Godtgørelse af Staten, for saa vidt Kassen ellers ikke vilde være pligtig at betale.

---

[5]) Denne Regel fastslaas i § 21, for saa vidt den syge eller hans Arbejdsgiver har taget Forsikringen, men maa utvivlsomt gælde, uanset hvem der er Forsikringstager, jfr. Note 6. I Lighed med, hvad der gælder efter U. L.s § 44, findes den gennemsnitlige daglige Arbejdsfortjeneste ved at dele Aarsfortjenesten med 300.

[6]) Reglen i § 10 angaar umiddelbart kun Tilfælde, hvor den syge selv har taget Forsikringen, men maa utvivlsomt gælde, uanset hvem der er Forsikringstager, jfr. Note 5.

Med de anførte Undtagelser gælder om en anerkendt Sygekasses Ydelser i Sygdomstilfælde følgende:

Lægehjælp ydes, hvis den syge opholder sig indenfor det stedlige Omraade for Sygekassen, F. L.s § 18. Tager den syge fast Ophold indenfor Omraadet for en anden Sygekasse, har han, som tidligere omtalt, normalt Ret til at blive overflyttet til denne. Ogsaa under midlertidigt Ophold indenfor en anden Sygekasses Omraade har denne efter Reglerne om Overflytning mellem Sygekasser normalt Pligt til at yde Lægehjælp med Ret til Godtgørelse af den Sygekasse, i hvilken den syge er forsikret.

Angaaende Lægehjælp indgaas Overenskomster mellem Sygekasser og Læger, i Reglen af disses Organisationer, saaledes at Betalingen efter den enkelte Sygekasses Valg kan beregnes efter en for hver Ydelse eller en for hvert Medlem fastsat Takst. For at være gyldige maa saadanne Overenskomster godkendes af Socialministeren, § 24. Tvistigheder mellem Sygekasser og Læger indbringes for et i § 25 omhandlet Voldgiftsraad, hvis Kendelse er bindende for Parterne, for saa vidt den angaar Forstaaelsen af en indgaaet Overenskomst, men ellers kun, hvis Parterne har været enige om at indbringe Sagen til Afgørelse af Raadet.

Har en Sygekasse godkendt Overenskomst med en eller flere Læger, skal den yde fri Lægehjælp. Overstiger dens gennemsnitlige Udgift til Lægehjælp for et Medlem i et Regnskabsaar med 25 pCt. eller mere det tilsvarende Tal for den Gruppe af samtlige københavnske, Provinsby- eller Land-Sygekasser, til hvilken Kassen hører, henleder dog Direktøren for Sygekassevæsenet Bestyrelsens Opmærksomhed derpaa, og hvis ikke Overskridelsen i det følgende Aar nedbringes til højst 20 pCt., kan han bestemme, at Kassen indtil videre ikke maa yde fri Lægehjælp, men skal betale en af ham nærmere fastsat Brøkdel, mindst tre Fjerdedele, af Udgifterne derved, beregnet efter den ved Betaling for hver Ydelse gældende Takst, § 27. Er Bestemmelse herom truffet, kan Bestyrelsen med Godkendelse af Direktøren for Sygekassevæsenet bevilge et Beløb udover den fastsatte Brøk-

del i Tilfælde, hvor Sygdommen er langvarig og særlig bekostelig, og særlig Trang er tilstede.

Har en Sygekasse vel Lægeoverenskomst, men denne ikke er godkendt af Socialministeren, maa Kassen ikke yde fri Lægehjælp, men den skal efter nærmere Bestemmelse af Ministeren enten forøge andre Ydelser eller godtgøre en vis Andel, højst tre Fjerdedele, af sine Patienters Udgifter til Lægehjælp, § 24. Det samme gælder, hvis en Sygekasse ikke har Lægeoverenskomst. I saa Fald kan det dog paalægges Kassen at yde fri Lægehjælp.

Den i Loven fastslaaede Pligt til at yde Lægehjælp anses at tage Sigte alene paa almindelige Læger. Men efter Vedtægterne yder Sygekasserne i vidt Omfang ogsaa Speciallægehjælp.

Har en Sygekasse godkendt Lægeoverenskomst, maa dens Patienter benytte Læge, der er Part i Overenskomsten, medmindre ingen saadan kan faas i Tide. Ifølge § 22 kan det i en Sygekasses Vedtægter bestemmes, at et Medlem ved Begyndelsen af hvert Regnskabsaar skal vælge, hvilken af de nærmestboende af Kassens Læger han vil benytte. I Sygekasser, der betaler Læger efter Ydelser, har Medlemmerne i Reglen Ret til at konsulere enhver Læge, der omfattes af Lægeoverenskomsten. Da Betalingen for Lægebesøg afhænger af, hvor lang Vej Lægen faar, maa derimod selv saadanne Sygekasser i Reglen begrænse deres Patienters Ret til at vælge, hvilken Læge de vil tilkalde. Som forudsat i § 17, og som naturligt er, fordi det gælder ogsaa Lægernes Ret til at praktisere, fastsættes Begrænsningen i Lægeoverenskomsten, udenfor København normalt saaledes, at Læger, der bor indenfor en Afstand af 10 km, kan tilkaldes.

Befordring af den syge til og fra Lægen eller af denne til og fra den syge yder Sygekassen i Reglen ikke. Dette maa ses i Forbindelse med Opholdskommunens Pligt til at sørge for Befordringen. Ifølge § 17 gælder herom følgende Regler, naar den syge opholder sig indenfor Omraadet for sin Sygekasse: I Købstæder (Handelspladser) skal Kommunen sørge for vederlagsfri Befordring af en Sygekassepatient,

naar Lægen erklærer Befordringen for nødvendig[7]). Paa Landet[8]) skal Kommunen sørge for Befordring af den syge eller Lægen, hvis Afstanden er 1 km eller mere, og ellers som i Købstæder for Befordring af den syge, om Lægen erklærer Befordringen for nødvendig. Er Afstanden mellem den syges Bopæl og Lægens mere end 10 km, skal dog Udgifterne ved Befordringen, for saa vidt angaar den overskydende Vejlængde, ikke endeligt afholdes af vedkommende Landkommune, medmindre den Læge, der benyttes, er den nærmest boende, der kan faas. De Udgifter, der herefter kun forskudsvis udredes af Kommunen, godtgøres denne af Sygekassen, for saa vidt angaar Befordring indenfor den Afstand, der i Lægeoverenskomsten med Hensyn til almindelig Lægehjælp er fastsat som Begrænsning for et Medlems Ret til at vælge, hvilken Læge han vil tilkalde. Reglerne om Fribefordring gælder ikke blot Automobil eller Hestekøretøj, men ogsaa Jernbane, Ruteautomobil, Dampskib, Færge. Benytter Lægen eller den syge eget Befordringsmiddel, maa Kommunen betale Befordringsgodtgørelse. I Reglen træffes med Lægerne Aftale om en vis Betaling for hver Kilometer. Retten til Fribefordring er altid betinget af, at Sygekassen har Overenskomst med den Læge, hvis Hjælp benyttes. Opholder den syge sig midlertidig udenfor Omraadet for sin Sygekasse, gælder de omtalte Regler om Fribefordring fuldtud, hvis han er et i Tjenesteforhold eller lignende udenfor nævnte Omraade anbragt Barn under 14 Aar, men ellers med den Begrænsning, at den syge ikke kan fordre sig hjembragt fra Lægen.

Udenfor Forsikringen falder Vaccination, Konstatering af, at smitsom Sygdom ikke foreligger, Udstedelse af Helbredsattest f. Eks. ved Ansættelse som Tjenestemand eller Optagelse i en Skole, ligeledes Ligsyn og Udstedelse af Døds-

---

[7]) Denne Regel gælder dog kun indenfor en for hver Købstad for 5 Aar ad Gangen nærmere fastsat Grænse, der strækker sig indtil 1 km udenfor den sammenhængende bymæssige Bebyggelse. Udenfor denne Grænse gælder den ved Note 8 nævnte Regel.

[8]) Jfr. Note 7.

attest. Men Pligten til at betale for Lægehjælp maa omfatte enhver Ydelse af Lægen som saadan paa Grund af Sygdom, altsaa ikke blot medicinsk eller kirurgisk Behandling, men ogsaa Tandudtrækning, Massage eller Elektricering i Anledning af sygelig Tilstand, Udstedelse af Attest til Bevis for, at f. Eks. Behandling paa Sygehus eller Pengehjælp kan kræves. Dog antages Behandling med Lys eller højfrekvent Strøm at falde udenfor Begrebet Lægehjælp. Maa Lægen tilkalde kollegial Bistand i Tilfælde af Operation, betaler Sygekassen ogsaa herfor. — Takster for Betaling af de almindeligt forekommende Lægeattester fastsættes af Socialministeren, § 82.

I et vist Omfang paatager mange Sygekasser sig som frivillig Ydelse at betale for Tandpleje, Behandling af en af Den almindelige danske Lægeforening autoriseret Massør eller kurmæssige Bade paa en Badeanstalt, herunder ogsaa Behandling med Lys eller højfrekvent Strøm. Angaaende deres Adgang til at yde Tandpleje fastsætter Socialministeren nærmere Regler, § 22. Efter Bekg. Nr. 285 af 27. September 1933 hører Udtrækning af syge Tænder, efter Omstændighederne under Lokalbedøvelse, og Tandfyldning med Cement, Emaljecement eller Amalgam, derimod ikke Indsætning, Reparation eller Fornyelse af kunstige Tænder, ej heller Udtrækning af raske Tænder af Hensyn til Indsætning af kunstige, til de Ydelser, en Sygekasse kan paatage sig at betale for. Overenskomster om Tandpleje indgaas mellem Sygekasser og Tandlæger. For at være gyldige maa saadanne Overenskomster ligesom Lægeoverenskomster være godkendt af Socialministeren, § 24. Har en Sygekasse Tandlægeoverenskomst, der ikke er godkendt, eller har den ingen Tandlægeoverenskomst, maa den ikke yde Tandlægehjælp, men skal, hedder det i § 24, efter nærmere Bestemmelse af Ministeren enten forøge andre Ydelser eller godtgøre en vis Andel, højst tre Fjerdedele, af Udgifter til Tandlægehjælp. Efter Vedtægterne er imidlertid ofte enhver Betaling for Tandpleje, der jo er en frivillig Ydelse, betinget af, at godkendt Tandlægeoverenskomst foreligger. Paa lignende Maade

er ofte Ydelse af Massage eller Badekur betinget af, at Sygekassen har Overenskomst med Massøren eller Badeanstalten, og at denne Overenskomst er godkendt af Direktøren for Sygekassevæsenet. Nogle Sygekasser har iøvrigt egne Tand- eller Massagekliniker. De sønderjydske Sygekasser kan paatage sig at betale for Behandling af Tandtekniker. Fribefordring i Anledning af Tandlægehjælp, Massagebehandling eller Badekur er ikke hjemlet. Har Sygekassen gyldig Overenskomst derom, maa dens Medlemmer benytte Tandlæge, Massør eller Badeanstalt, der er Part i Overenskomsten.

Socialministeren fastsætter ifølge § 22 nærmere Regler ogsaa om en Sygekasses Adgang til at yde Hjemmesygepleje, der ofte kan gøre ellers nødvendig Sygehusindlæggelse overflødig. Foruden egentlig Sygehjælp kan anden Pleje og Vagttjeneste ydes, Bekg. Nr. 162 af 12. Maj 1934. Egentlig Sygepleje gives fortrinsvis ved Besøg i Hjemmet, og hertil maa almindeligvis kun Sygeplejersker benyttes, der er autoriserede af Sundhedsstyrelsen i Henhold til Lov Nr. 110 af 26. April 1933. I Reglen ydes Hjemmesygepleje i Forbindelse med den i L. O. F. §§ 33 og 274 omhandlede kommunale Sygepleje eller en i Kommunen virkende Sygeplejeforening (Menighedspleje), idet det aftales, at Sygeplejersker, antagne af Kommunen eller Foreningen, skal pleje ogsaa Sygekassens Patienter, eller at omvendt Sygeplejersker, antagne af Kassen, skal udøve Sygepleje ogsaa for Kommunen eller Foreningen. Overenskomst herom skal godkendes af Direktøren for Sygekassevæsenet og ifølge L. O. F. § 33, hvis den indgaas med Kommunen, tillige af Amtmanden eller, for Købstadkommuners Vedkommende, Socialministeren. Ogsaa en Sygekasses Kontrakter med egne Sygeplejersker skal godkendes af Direktøren for Sygekassevæsenet.

Behandling paa Sygehus, herunder offentligt Sindssygehospital eller anerkendt Helbredelsesanstalt for tuberkuløse, skal ligesom Lægehjælp ydes, hvis den syge opholder sig indenfor det stedlige Omraade for Sygekassen, § 18. Tager den syge fast Ophold indenfor Omraadet for en anden Sygekasse, har han normalt Ret til at blive overflyttet til denne.

Ogsaa under midlertidigt Ophold indenfor en anden Sygekasses Omraade har denne efter Reglerne om Overflytning mellem Sygekasser normalt Pligt til at yde Sygehusbehandling med Ret til Godtgørelse af den Sygekasse, i hvilken den syge er forsikret. Følger Pligt hertil ikke af de nævnte Regler, skal sidstnævnte Sygekasse ifølge § 18 yde Hjælp, hvis den syge under Udøvelse af sit Erhverv har været nødt til midlertidig at opholde sig udenfor Kassens Omraade, eller han er et udenfor dette i Tjenesteforhold eller lignende anbragt Barn under 14 Aar.

I de sidstnævnte Tilfælde skal Hjælp ydes i samme Omfang, som hvis den syge opholdt sig indenfor Kassens Omraade. Iøvrigt har den syge i Reglen Krav paa fri Behandling paa Sygehus. Under Hensyn til, at offentlige Sindssygehospitaler med to Forplejningsklasser optager Udlændinge alene paa første Klasse, er det dog bestemt, at for en ikke her hjemmehørende Patients Ophold paa Sindssygehospital skal kun det Beløb betales, som Opholdet vilde koste, hvis Patienten havde dansk Indfødsret. Og Pligten til at yde Behandling paa anerkendt Helbredelsesanstalt for tuberkuløse er betinget af, at Behandlingen foregaar med Støtte af Staten. Efter Lov Nr. 66 af 29. Marts 1924 § 5 har imidlertid Sygekassepatienter altid Krav paa Statsstøtte til Behandling paa anerkendt Helbredelsesanstalt for tuberkuløse, dog kun i begrænset Tid, for saa vidt angaar Ophold paa Rekonvalescent- eller Rekreationshjem for tuberkuløse, § 2.

Det forudsættes i § 18, der taler om *det for Sygekassen bestemte Sygehus,* at den syge ikke har frit Valg heraf. Dette maa ses i Forbindelse med, at et offentligt Sygehus, der ikke som f. Eks. et Militærhospital er bestemt alene for visse Klasser af Personer, maa højst kræve Halvdelen af den ellers gældende Betaling for en for en anerkendt Sygekasses Regning behandlet Patient, der bor i det Distrikt, for hvilket Sygehuset er bestemt, eller som midlertidig opholder sig der af anden Grund end for at opnaa Behandling paa vedkommende Sygehus og ikke taaler at flyttes til det Sygehus, i hvis Distrikt hans Hjemsted er beliggende, § 16. Offentlige er de

amts- eller købstadkommunale Sygehuse samt Rigshospitalet og Statshospitalet i Sønderborg, der begge er bestemt for hele Landet, sidstnævnte dog fortrinsvis for de sønderjydske Landsdele. Og som offentligt maa et Sygehus anses, med hvilket en Kommune, der ikke har eget Sygehus, eller hvis Sygehus er for lille, har Overenskomst om Indlæggelse af Patienter for en nærmere bestemt Takst. Af Reglerne i § 17 følger formentlig, at om der er mere end et Sygehus, hvor Behandling af en Patient for nedsat Betaling kan kræves, har baade Sygekassen og den syge Ret til at vælge det nærmeste, hvis ikke Sygdommens Art medfører, at den bør behandles paa et af de nævnte Statshospitaler eller paa et stedligt Centralsygehus, der er særlig vel udstyret i lægelig og teknisk Henseende. Er der ikke noget Sygehus, hvor Behandling for nedsat Betaling kan kræves, skal Opholdskommunen ifølge § 16 godtgøre Sygekassen Halvdelen af Udgifterne ved Behandlingen paa det nærmeste offentlige Sygehus, som derfor baade Sygekassen og den syge almindeligvis maa have Ret til at vælge. Kravet paa Nedsættelse af Betalingen eller delvis Godtgørelse af Udgifter haves ved baade Indlæggelse og ambulant Behandling og med Hensyn til ikke blot almindelig Behandling, men ogsaa Ydelser mod særligt Vederlag, hvad enten saadant er fastsat i Sygehusets Reglement eller bestemmes for hvert enkelt Tilfælde. Undertiden hjemler Reglementet Sygekasserne en større Nedsættelse af Betalingen, end de efter Loven har Krav paa, eller endog vederlagsfri Behandling udover, hvad andre end Sygekassepatienter har Ret til. Og L. Nr. 138 af 10. Maj 1917 § 28 hjemler for visse Sygdomme Sygekassepatienter Krav paa vederlagsfri Behandling, der ikke som andres Ret dertil er betinget af, at vedkommende har dansk Indfødsret eller i det sidste Aar har haft fast Bopæl her i Landet eller Hyre paa dansk Skib. Denne Regel gælder dog ikke de af et Medlems Forsikring omfattede Plejebørn, for hvilke Plejeløn betales.

For offentlige Sindssygehospitaler og anerkendte Helbredelsesanstalter for tuberkuløse gælder ikke de omtalte Regler om Sygekassers Ret til Nedsættelse af Betalingen for Be-

handling eller delvis Godtgørelse af Udgifter derved. Men ifølge F. L.s § 16 skal offentlige Sindssygehospitaler give samme Nedsættelse i Betalingen for Sygekassepatienter som for uformuende, og har disse ikke Ret til Nedsættelse, fastsættes Betalingen for Sygekassepatienter af Socialministeren. Og medens Støtte af Staten til Behandling paa statsanerkendt Helbredelsesanstalt for tuberkuløse ellers er betinget af, at den syge har dansk Indfødsret eller i det sidste Aar har haft fast Ophold her i Landet, og at hans eller, om han er under 15 Aar, hans Forsørgers økonomiske Forhold vilde forringes i væsentlig Grad, hvis han selv skulde betale, ydes saadan Støtte som nævnt altid til Behandling af Sygekassepatienter, dog kun i begrænset Tid, for saa vidt angaar Ophold paa Rekonvalescent- eller Rekreationshjem for tuberkuløse, Lov Nr. 66 af 29. Marts 1924 §§ 2 og 5. Ligesom de amts- eller købstadkommunale Sygehuse har offentlige Sindssygehospitaler hvert sit Distrikt. Derimod er de anerkendte Helbredelsesanstalter for tuberkuløse pligtige at modtage Patienter fra hele Landet. Men formentlig har baade Sygekassen og den syge Ret til at vælge den nærmeste, efter Sygdommens Art egnede Anstalt.

Behandling paa anden Specialanstalt end nævnt eller paa Privatklinik paalægger Loven ikke Sygekassen at betale for. For saa vidt angaar ambulant Behandling, kan imidlertid Pligt dertil følge allerede af Bestemmelse i Vedtægterne om Speciallægehjælp. Og i Reglen paatager en Sygekasse sig Forpligtelser ogsaa for Tilfælde af Indlæggelse paa f. Eks. Epileptikerhospital, Radiumstation eller Vanføreklinik. For Ophold paa Privatklinik betales i Reglen, hvad tilsvarende Behandling paa offentligt Sygehus vilde have kostet Sygekassen. Ved sygeligt forløbende Fødsel ligestilles Ophold paa kommunalt Fødehjem med Behandling paa Privatklinik.

Befordring af den syge til og fra Sygehus yder Sygekassen i Reglen ikke, hvilket maa ses i Forbindelse med Opholdskommunens Pligt til at sørge for Befordringen. Ifølge § 17 gælder herom følgende Regler: Kommunen skal sørge for

vederlagsfri Befordring af en Sygekassepatient til og fra det nærmeste Sygehus, paa hvilket Sygekassen har Ret til at faa syge behandlet for nedsat Betaling, i Købstæderne[9]) dog kun, hvis Lægen erklærer Befordringen for nødvendig. Er der Pladsmangel paa det nærmeste, antages Fribefordring til og fra et fjernere Sygehus som nævnt at kunne kræves. Og er der ikke noget stedligt Sygehus, hvor Ret til Behandling for nedsat Betaling haves, maa formentlig Befordring til og fra nærmeste offentlige Sygehus kunne fordres. Til og fra et stedligt Centralsygehus, hvor Sygekassen har Ret til Nedsættelse af Betalingen, kan Fribefordring kræves i Tilfælde af Indlæggelse, men ikke naar Behandlingen er ambulant. Af Udgift i Tilfælde af Indlæggelse paa Centralsygehus ved Befordring udover Vejlængde til eller fra det nærmeste Sygehus skal imidlertid Amtskommunen og Sygekassen godtgøre Opholdskommunen en Trediedel hver. Statshospitalet i Sønderborg anses som Centralsygehus for de sønderjydske Landsdele, men for syge fra det øvrige Land kan Indlæggelse paa Statshospitalet i Sønderborg ikke medføre Ret til Fribefordring efter § 17. Og til eller fra Rigshospitalet kan Fribefordring i intet Tilfælde kræves uden efter Forsorgslovgivningens Regler. De omtalte Regler i § 17 antages at hjemle Fribefordring til eller fra offentligt Sindssygehospital eller anerkendt Helbredelsesanstalt for tuberkuløse, der er beliggende i den Amtskommune, hvor den syge bor. Fribefordring til eller fra anden Specialanstalt eller til eller fra Privatklinik kan derimod ikke kræves i Henhold til § 17, medmindre andet følger af Reglerne om Fribefordring i Anledning af Speciallægehjælp. Fribefordringsretten gælder Vejen mellem den syges Bopæl og Sygehuset, men ikke fra et Sygehus til et andet. Dog kan en fra et Sygehus udskrevet Patient have Ret til Fribefordring umiddelbart til et andet Sygehus. Reglerne gælder Befordring med ikke blot Automobil eller Hestekøretøj, men ogsaa Jernbane, Ruteautomobil, Dampskib, Færge.

Fri Sygehusbehandling omfatter enhver Ydelse af Syge-

[9]) Jfr. Note 7.

huset, som Behandlingen paa dette medfører, altsaa ikke blot almindelig medicinsk eller kirurgisk Lægehjælp samt Kost og Pleje, men ogsaa Røntgenundersøgelse, Bade, Massage, Behandling med Røntgenstraaler, Lys eller højfrekvent Strøm, Bind og Bandager, der er nødvendige for Sygebehandlingen, derimod ikke Beklædning under Ophold paa Sygehuset, orthopædisk Fodtøj eller Protese til fremtidig Brug for Patienten, ej heller Begravelsesudgifter i Tilfælde af den syges Død. Nødvendig Bistand af f. Eks. Tandlæge maa betales, men det kan ikke medføre Merudgift for Sygekassen, om fremmed Læge tilkaldes, fordi den syge ønsker det. Et Sindssygehospital kan af Sygekassen kræve godtgjort Inventar, Patienten slaar itu, Udgifter ved at bringe ham tilbage, hvis han bortgaar uden Fejl fra Hospitalets Side, og Portoudgifter. Efter Omstændighederne vil en diegivende Moders eller hendes Barns Sygdom medføre, at Sygekassen maa betale for begges Ophold paa Sygehus. Naturligvis kan kun Behandling paa Fællesstue eller, for Sindssygehospitalers Vedkommende, anden Forplejningsklasse fordres. Anbringelse af en sindssyg i kontroleret Familiepleje anses som Del af Anstaltsbehandlingen. Sygekassen maa stille den Garanti for Betaling, Sygehuset i Henhold til sit Reglement kræver. Omfatter Garantien Ydelser, der ikke er Led i Sygehusbehandlingen, som f. Eks. ved Indlæggelse paa Helbredelsesanstalt for tuberkuløse Spytteflaske, Termometer, Kam, Svamp, maa den syge godtgøre Sygekassen, hvad den som Følge deraf kommer til at udrede.

Som frivillig Ydelse kan Sygekassen paatage sig at betale for Ophold paa et af Socialministeren godkendt Rekonvalescenthjem som afsluttende Led i Lægebehandling eller Sygehuskur, § 22. Ved Godkendelse af et Rekonvalescenthjem bestemmes det, hvilken Betaling der kan kræves for Sygekassepatienter, og det betinges, at Hjemmet skal kontroleres af Direktoratet for Sygekassevæsenet, der paaser bl. a., at der er forsvarligt Lægetilsyn. Fribefordring til eller fra Rekonvalescenthjem hjemler F. L. ikke i noget Tilfælde.

En anerkendt Sygekasse skal yde tre Fjerdedele af Beta-

lingen for Insulin til Sukkersygepatienter og for Leverpræparater til Patienter med farlig Blodsygdom, § 18. Socialministeren kan bestemme, at ogsaa tre Fjerdedele af Betalingen for andre livsvigtige Præparater skal ydes, og Bestemmelse herom er truffet for Mavepræparater, der ved farlig Blodsygdom anvendes i Stedet for Leverpræparater eller i Forbindelse dermed, samt for Binyrebarkhormonpræparater, Prostigmin og Dihydrotachysterin, der anvendes mod henholdsvis Addisons Sygdom, Myastenia gravis og Parathyreogen Tetani, Bekg. Nr. 289 af 28. September 1933, Nr. 64 af 8. Marts 1938 og Nr. 333 af 13. September 1939. Af Betalingen for anden Medicin kan en Sygekasse paatage sig at udrede indtil tre Fjerdedele, for saa vidt angaar Arter af Medicin, der af Socialministeren efter Indstilling af Sundhedsstyrelsen betegnes som særlig betydningsfulde, og iøvrigt indtil to Trediedele af, hvad den paatager sig at udrede for de nævnte Arter, § 22, Bekg. Nr. 668 af 20. December 1940. Efter Indstilling af Sundhedsstyrelsen kan Socialministeren bestemme, at ingen Del af Betalingen for nærmere angivne Frihandelsvarer maa ydes. Udenfor Begrebet Medicin falder styrkende eller diætetiske Næringsmidler som Maltøl, Kakao, Vin, Sanatogen. Med Apoteker indgaas Overenskomst om Rabat paa Betalingen for Medicin. Gøre sit Bidrag hertil betinget af, at Medicinen købes paa et Apotek, med hvilket saadan Overenskomst haves, antages en Sygekasse ikke at kunne. Men naturligvis kan Størrelsen af Bidraget bestemmes efter Rabatprisen.

Sygeplejeartikler som Termometer, Næseudskylningsapparat, Modersprøjter, Kanyler, Iltapparat, Luftpuder yder Sygekasserne ikke. Som omtalt maa dog Bind og Bandager, der er nødvendige for Sygehusbehandling, medregnes hertil. Og det antages, at Kasserne ved deres Lægeoverenskomster kan paatage sig at betale for saadanne Forbindsstoffer til Brug ved en første Forbinding, som Lægen medtager med Hjemmel i Lov Nr. 107 af 31. Marts 1932.

Skønt Loven intet indeholder derom, antages det, at en Sygekasse kan paatage sig at yde Bind og Bandager til varig Brug, Briller af almindeligt Udstyr, efter Omstændighederne

i to Sæt, Krykker, Gummistrømper, orthopædisk Fodtøj, Platfodsindlæg, kunstige Lemmer, herunder Glasøje og Høreapparat, som tidligere omtalt derimod ikke kunstige Tænder. I Reglen er det kun den første Anskaffelse, ikke Vedligeholdelse eller Fornyelse, der betales helt eller delvis. Undertiden ydes dog f. Eks. nyt Platfodsindlæg med visse Mellemrum. Gøre sit Bidrag til Betalingen betinget af Indkøb hos en Leverandør, med hvem Overenskomst om Betalingen er indgaaet, antages en Sygekasse ikke at kunne, men naturligvis kan Størrelsen af Bidraget bestemmes efter den med en saadan Leverandør aftalte Pris.

En vis Pengehjælp er lovpligtig Ydelse. Dog ydes Pengehjælp ikke til et Medlems af Forsikringen omfattede Børn, ej heller til de uanset Helbredstilstand i Forsikringen selvstændigt optagne forældreløse eller i Opdragelseshjem eller lignende som omhandlet i L. O. F.s §§ 157 og 164 anbragte Børn under 15 Aar, §§ 6 og 18. Under de almindelige Betingelser kan dog enhver fra sit 14. Aar optages som nydende Medlem med Ret ogsaa til Pengehjælp. Det kan bestemmes i Vedtægterne, at kvindelige Medlemmer og mandlige Medlemmer under 18 Aar faar enten mindre Pengehjælp end andre eller slet ingen, til Gengæld skal betale lavere Medlemsbidrag end det ellers gældende, § 22.

Pengehjælp ydes kun, hvis Sygdommen varer mere end tre Dage, og denne Grænse kan ved Bestemmelse i Vedtægterne forhøjes til 7 Dage, §§ 18 og 22. Som tidligere nævnt kan det endvidere bestemmes, at Pengehjælp ikke ydes for Drankersygdomme eller som Følge af Slagsmaal, vedkommende Medlem selv har foranlediget. Endelig kan det bestemmes, at Pengehjælp nedsættes eller bortfalder under Ophold paa Sygehus. Bestemmelser herom maa dog formodes at tage Sigte alene paa Ophold, hvorfor Sygekassen betaler. Om fuldstændigt Bortfald af Pengehjælp vil der næppe blive truffet Bestemmelse, for saa vidt angaar Medlemmer, der er gift eller har Børn. Og i Reglen nedsættes Pengehjælpen ikke med større Beløb end det, Sygekassen betaler for Opholdet paa Sygehus.

Skønt det ikke er udtrykkeligt fastslaaet i Loven, antages

det, at Pengehjælpen er betinget af fuldstændig Arbejdsudygtighed. Af Hensyn til Bevisvanskeligheder bestemmes det undertiden i Vedtægterne, at Pengehjælp til gifte Kvinder, der arbejder alene i Hjemmet, under Sygdom der er betinget af Sengeleje.

Af Vedtægternes Bestemmelser om Kontrol med syge Medlemmer vil følge, at Pengehjælp i hvert Fald i Reglen ikke kan ydes under Ophold i Udlandet.

Undtagen i Tilfælde, hvor den syges sædvanlige Indtægt er alene Alders- eller Invaliderente eller Underholdshjælp i Henhold til L. O. F. § 247, gælder det ifølge § 21, at Pengehjælp er betinget af Indkomsttab og ydes ikke udover Beløbet heraf. Som Indkomsttab maa det regnes, om den syge mister Kost og Logi eller bliver ude af Stand til at udføre sit Arbejde i Hjemmet. Udgifter i Anledning af Sygdommen kan almindeligvis ikke ligestilles med Indkomsttab, men sparede Udgifter maa tages i Betragtning ved Afgørelsen af, hvorvidt Indkomsttab foreligger. Det siges ikke udtrykkeligt, men maa utvivlsomt antages, at Indkomsttabet skal være foraarsaget af Sygdommen, saaledes at Pengehjælp er udelukket, hvis den syge vilde have haft samme Indkomsttab som rask, f. Eks. fordi han gennemgaar en Uddannelse eller afsoner Straf. Dog kommer det ikke i Betragtning, om den syge vilde være arbejdsløs, hvis han ikke var syg, hvorved bemærkes, at ifølge A. L.s § 17 er Arbejdsløshedsunderstøttelse udelukket, naar vedkommende ikke kan arbejde paa Grund af Sygdom.

Pengehjælpen skal udgøre mindst 40 Øre daglig, § 18. Større Pengehjælp kan det ikke paalægges Medlemmerne at sikre sig, men de har Adgang dertil. Dog maa den daglige Pengehjælp ikke overstige 1 Kr. for Medlemmer, der oppebærer Alders- eller Invaliderente eller Underholdshjælp i Henhold til L. O. F. § 247, 3 Kr. for Medlemmer, der har Vedtegning[10]), 6 Kr. for andre Medlemmer. Og intet Medlem kan oppebære mere end fire Femtedele af sin gennemsnitlige daglige Arbejdsindkomst, der findes ved at dele Aars-

[10]) Jfr. ovenfor § 9 Nr. 3 (1).

indkomsten med 300[11]). Af § 21, jfr. § 18 følger dog, at et Medlem, der ikke har anden Indtægt end Alders- eller Invaliderente, altid kan oppebære 1 Kr. i Dagpenge. Efter § 18 kan et Medlem ikke gaa over fra en lavere til en højere Dagpengesats paa et Tidspunkt, da han modtager Hjælp af Sygekassen, efter Vedtægterne i Reglen ej heller, hvis han er over 40 Aar, eller hans Arbejdsevne er væsentlig indskrænket paa Grund af hyppig tilbagevendende eller uhelbredelig Sygdom eller betydeligere Legemssvaghed. I Reglen er det desuden bestemt, at Retten til den højere Sats indtræder først efter en vis Ventetid. Heraf følger, at et Medlem kan have Interesse i at sikre sig en større Pengehjælp end 40 Øre daglig, selvom hans Forhold indtil videre er saaledes, at han ikke vil lide Indkomsttab i Tilfælde af Sygdom, saa meget mere som dette ifølge § 22 kan tages i Betragtning ved Fastsættelsen af hans Medlemsbidrag.

I Reglen bestemmes det, at Dagpenge løber først fra Anmeldelsen af Sygdommen, ydes for saavel Hellig- som Søgnedage, betales bagud for en Uge ad Gangen og skal være hævet inden en vis kort Frist.

Med de tidligere omtalte Undtagelser for Tilfælde, hvor den syge oppebærer Alders- eller Invaliderente eller Underholdshjælp i Henhold til L. O. F. § 247, eller hvor hans Sygdom begrunder Krav efter U. L. eller L. Nr. 94 af 27. Marts 1934, gælder det ifølge F. L.s § 20, at Pengehjælp ydes i 26 Uger i Løbet af 12 paa hinanden følgende Maaneder. De 26 Uger kan deles i to Perioder, men det tillades ikke Sygekasserne at træffe Bestemmelse om yderligere Deling. Udenfor København er det almindeligt, at der efter Ydelse af Pengehjælp i 13 Uger skal hengaa samme Tid, før Dagpenge paany kan oppebæres.

Har et Medlem i Løbet af tre paa hinanden følgende Regnskabsaar, hvilket efter § 26 vil sige Kalenderaar, faaet Sygehjælp i ialt 60 Uger, ophører hans Ret til Hjælp fra Sygekassen i hvert Fald indtil videre, og han overgaar til at være

[11]) Jfr. nedenfor § 12 ved Note 22.

bidragydende Medlem af Kassen[12]), §§ 20 og 26. Herved kommer dog Udgifter til Insulin eller andet livsvigtigt Præparat, som Kassen skal yde, men ifølge § 13 faar godtgjort af Staten, eller andre Beløb, som kan kræves erstattet af Trediemand, ikke i Betragtning. Og allerede paa Grund af Besværet ved at fordele Udgifter ifølge Apotekerregninger paa de enkelte Medlemmer tages ikke Hensyn til Tid, i hvilken alene Medicin er ydet, medmindre Udgiften dertil har været særlig stor. Afregner Kassen med Læger ikke efter Ydelser, men efter Antallet af Medlemmer, bortses endelig fra Tid, i hvilken alene Lægehjælp er ydet. Betaler Kassen Læger efter Ydelser, medregnes Dage mellem Besøg eller Konsultationer, hvis disse er hyppige, eller Brug af Medicin er anordnet. Ved ambulant Sygehusbehandling eller Tandlægehjælp maa i Reglen Dage mellem indbyrdes sammenhængende Behandlinger medregnes. Vederlagsfri Behandling paa Sygehus kommer i Betragtning, hvis Frikuren som ofte paa de kommunale Hospitaler i København er en Begunstigelse af Kassen, ikke som frit Ophold en vis Tid paa Statens Sindssygehospitaler ydes ogsaa andre end Sygekassemedlemmer.

Ulempen ved, at en Sygekasses Ydelser eller enkelte Arter af disse kan ophøre helt eller delvis, endelig eller midlertidig ifølge Lovens Regler om Begrænsning i Tid eller Bestemmelser i Vedtægterne, mildnes ved Reglerne i L. O. F. §§ 241—246, hvorefter Sygekassemedlemmer under visse Betingelser kan faa *fortsat Sygekassehjælp* af det offentlige som Særhjælp. Ogsaa fortsat Sygekassehjælp er imidlertid begrænset i Tid. Men den, der ifølge 60-Ugers Reglen har opbrugt sin Hjælp fra Sygekassen, kan, om han er arbejdsfør, paany blive nydende Medlem af Kassen, naar han har opbrugt ogsaa sin fortsatte Sygekassehjælp, F. L.s § 20. Og har han været afskaaret fra at faa fortsat Sygekassehjælp, fordi Betingelserne derfor ikke var opfyldt, kan han blive nydende Sygekassemedlem paany efter Forløbet af 12 Maaneder, hvis han er arbejdsfør.

Adgangen til fortsat Sygekassehjælp er betinget af, at An-

[12]) Jfr. ovenfor § 9 mellem Noterne 3 og 4.

drageren trænger dertil paa Grund af Sygdom, der vilde have givet Adgang til Hjælp af Sygekassen, om ikke hans Ret dertil var ophørt. Bedømmelsen af, om Trang foreligger, er noget lempeligere, end naar anden offentlig Hjælp søges. Er Andrageren under 18 Aar, vil han være afskaaret fra at faa fortsat Sygekassehjælp, hvis han har en lovmæssig Forsørger, der ikke oppebærer offentlig Understøttelse og kan afholde Udgifterne uden at komme i Trang.

Foruden af Trang er Adgangen til fortsat Sygekassehjælp betinget af, at Andrageren har dansk Indfødsret eller er ligestillet med en indfødt, at han ikke vitterlig fører et Levned, der vækker Forargelse i det almindelige Omdømme, at han ikke har modtaget Fattig- eller Kommunehjælp samtidig med Hjælp fra Sygekassen, og at han har indgivet sit Andragende inden 12 Maaneder efter Sygekassehjælpens Ophør. I Tilfælde, hvor Sygdommen har været særlig tyngende eller langvarig, kan dog undtagelsesvis fortsat Sygekassehjælp bevilges, selvom Andrageren, uden at det skyldes aabenbart utilstrækkelig Sygeforsikring, samtidig med Hjælp fra Sygekassen har oppebaaret Kommunehjælp, der ikke har medført Tab af Valgret og Valgbarhed. Ydelse af fortsat Sygekassehjælp ophører altid, hvis vedkommende samtidig dermed modtager Fattig- eller Kommunehjælp. Det samme gælder, hvis han nægter at lade sig indlægge paa Sygehus eller underkaste sig den for hans Helbredelse nødvendige Sygebehandling, skønt Det sociale Udvalg i Henhold til Erklæring af Lægen har forlangt, at han skal gøre det.

Der antages at kunne ydes en noget rundeligere Hjælp end i andre Tilfælde af offentlig Understøttelse. Men fortsat Sygekassehjælp kan ingenlunde altid ydes til fuld Fjernelse af Trangen. Hjælpen maa nemlig ikke overstige, hvad der i det Regnskabsaar, i hvilket Sygekassehjælpen er ophørt, og i de to nærmest foregaaende Regnskabsaar er ydet Andrageren af Sygekassen eller, hvis han er overført fra en statskontroleret Sygeforening, af denne som Sygehjælp til ham selv eller et af hans Forsikring omfattet Barn under 14 Aar, overfor hvilket han har Forsørgelsespligt. Og ved Afgørelsen af,

hvad der herefter højst kan ydes, maa formentlig fragaa, hvad der allerede er ydet i de nævnte tre Aar. Omfanget af modtagne Ydelser fra Sygekassen eller Sygeforeningen bestemmes i Penge, idet andre Ydelser end Pengehjælp omsættes efter de Takster, efter hvilke Sygekassen har betalt. Skal et før Sygekassehjælpens Ophør begyndt Sygehusophold eller lignende fortsættes, overtager dog Kommunen Kautionen overfor Sygehuset for et lige saa langt Tidsrum, som Sygekassen eller Sygeforeningen har garanteret for. For saa vidt fortsat Sygekassehjælp ydes i anden Form end Penge, beregnes Ydelsens Værdi efter de for Sygekassepatienter paa Stedet gældende Takster. I Form af Penge ydes fortsat Sygekassehjælp uge- eller maanedsvis, første Gang normalt Ugedagen efter Sygekassehjælpens Ophør, hvis Andragendet er indgivet senest en Uge forinden. I Reglen maa den enkelte Udbetaling ikke overstige Pengeværdien af de Ydelser for et tilsvarende Tidsrum, der havde kunnet kræves af Sygekassen, om ikke Hjælpen fra denne var ophørt. Et større Beløb kan dog udbetales, hvis det maa antages, at den syge ved særlig Forplejning, Rekreationsophold eller lignende kan helbredes hurtigere, og der ikke er Grund til at frygte, at han en Tid vil komme til at være uden Ret til saavel fortsat Sygekassehjælp som Understøttelse fra Sygekassen.

I betydeligt Omfang ydes Sygehjælp udover, hvad et Sygekassemedlem kan faa fra Sygekassen eller efter Reglerne om fortsat Sygekassehjælp og om Fribefordring, i Trangstilfælde som Særhjælp i Henhold til L. O. F.s ogsaa andre end Sygekassemedlemmer omfattende Regler derom. Som Særhjælp ydes saaledes efter §§ 250, 256, 271—274 og 334 Lægehjælp, herunder Speciallægebehandling, idet dog forudgaaende Henvendelse til Det sociale Udvalg kan fordres, Læge- eller Sygehuskørsel, Tandlægebehandling, herunder kunstige Tænder, hvis Behandlingen ifølge Lægeerklæring er nødvendig af Hensyn til vedkommendes Helbred iøvrigt, Badekur, Massage, Sygegymnastik, Behandling med Lys eller Elektricitet og lignende, hvis Kuren eller Behandlingen ifølge Lægeerklæring er nødvendig til Afværgelse af alvorlig Fare for den syges

Erhvervsevne, Hjemmesygepleje efter Forlangende af en Læge, livsvigtige Præparater som Insulin og anden Medicin, der ifølge Lægeerklæring er nødvendig, endvidere, som det antages, Briller, Gummistrømper og, hvis vedkommende er vanfør eller lemlæstet, det vil sige saaledes hindret i Brugen af Lemmer eller Krop ved medfødt eller erhvervet Lidelse eller Fejl i Knogler, Led, Muskler eller Nerver, at hans Erhvervsevne er væsentlig og ikke blot forbigaaende indskrænket, Bandager, Sygevogn, kunstige Lemmer, Rejseudgifter i Anledning af Bandagering og lignende, dog ikke Høreapparat, der er uomtalt i Bestemmelserne om døve og stærkt tunghøre i § 260. Iltapparat, Luftpuder eller andre Sygeplejeartikler kan derimod ikke ydes som Særhjælp. Og for saa vidt ikke andet følger af Reglerne om fortsat Sygekassehjælp, gælder det samme almindeligvis Sygehusbehandling, Ophold paa Rekreationshjem og Pengehjælp. I en Række Tilfælde ydes dog Særhjælp i videre Omfang end efter de almindelige Regler. Til Kræft-, Lupus- og Tuberkulosepatienter ydes saaledes som Særhjælp fri Behandling paa Statsanstalt eller statsanerkendt Anstalt, i Tilfælde af Pladsmangel eller i Anledning af en i Forbindelse med vedkommende Lidelse staaende anden Sygdom ogsaa paa Sygehus, endvidere Ventetidsforsorg, Udgifter ved Rejse til Anstalten, ved Rejse fra denne efter Udskrivning og, i Tilfælde som nævnt, ved Overflytning til Sygehuset, Udgifter ved nødvendig Beklædning i Anledning af Opholdet, i indtil tre Maaneder Anbringelse paa godkendt Rekonvalescent- eller Rekreationshjem, under Ophold paa Anstalten eller Rekonvalescent- eller Rekreationshjem Underhold til den syges Familie, dog kun hvis han ikke oppebærer Alders- eller Invaliderente eller Underholdshjælp som kronisk syg efter Reglerne i § 247 eller § 248 og ikke udover, hvad han kunde have faaet som Alders- eller Invaliderente, om han havde haft Ret hertil, endelig i Tilfælde, hvor Anbringelse paa Rekonvalescent- eller Rekreationshjem ikke finder Sted, i indtil tre Maaneder Understøttelse af den syge og hans Familie, der kan antages af væsentlig Betydning for at vedligeholde hans Arbejdskraft og undgaa Nedbrydning af hans Helbred ved

økonomiske Bekymringer, §§ 262—265. Til sindssyge, aandssvage, Epileptikere, vanføre eller lemlæstede, talelidende, blinde eller svagtsynede og døve eller stærkt tunghøre ydes som Særhjælp Kur, Pleje, Underhold, Undervisning eller Oplæring paa Statsanstalt eller statsanerkendt Anstalt, herunder Anbringelse under dennes vedvarende Tilsyn i kontroleret Familiepleje, endvidere Ventetidsforsorg, Udgifter ved Rejse til Anstalten eller ved Rejse fra denne efter Udskrivning, Udgifter ved nødvendig Beklædning i Anledning af Opholdet, til talelidende, blinde eller svagtsynede, døve eller stærkt tunghøre ogsaa Behandling, Undervisning eller Oplæring udenfor Anstalten efter Anvisning af denne, til døve ogsaa Deltagelse i Mundaflæsningskursus paa Anstalten, som denne finder formaalstjenlig, desuden Underholdshjælp til en sindssygs Familie under hans Ophold paa Anstalten eller Anbringelse under dennes vedvarende Tilsyn i kontroleret Familiepleje og til en blinds eller svagsynets Familie under hans Ophold paa Anstalten eller Anbringelse efter dennes Anvisning udenfor Hjemmet, dog kun hvis den sindssyge, blinde eller svagsynede ikke oppebærer Alders- eller Invaliderente eller Underholdshjælp som kronisk syg efter Reglerne i § 247 eller § 248 og ikke udover, hvad han kunde have faaet som Alders- eller Invaliderente, om han havde haft Ret hertil, endvidere i indtil tre Maaneder efter en sindssygs Udskrivning Underholdshjælp til ham og hans Familie, der er af væsentlig Betydning for at muliggøre hans Tilbagevenden til Arbejde eller undgaa Nedbrydning af hans genvundne Helbred ved økonomiske Bekymringer, endelig under visse Betingelser særlig Pengehjælp til blinde og til Forsørgere for blinde Børn, §§ 66—70, 252—261. I alle de omtalte Tilfælde er dog Hjælp til Underhold i Hjemmet betinget af, at den syge ikke vitterlig fører et Levned, der vækker Forargelse i det almindelige Omdømme, § 267. Til kronisk syge, der ikke er undergivet Særforsorg efter nogen af de omtalte Bestemmelser, ydes, som tidligere[13]) omtalt, under visse Betingelser Kur og Pleje som Særhjælp, §§ 247 og 248. Ved Sygdom

[13]) Ovenfor § 8.

som Følge af Ulykkestilfælde, der giver Anledning til Sag efter U. L., betragtes offentlig Hjælp, der ydes, mens Sagen er under Behandling, som Særhjælp, § 276. Det samme maa formentlig gælde ved Erhvervssygdom, der giver Anledning til Sag efter U. L., og ved Sygdom, der giver Anledning til Sag efter L. Nr. 94 af 27. Marts 1934. Under visse Betingelser kan ogsaa Sygehjælp som anden offentlig Hjælp, der ydes, mens Sag angaaende Hjælp, der ikke medfører Retsvirkninger for Modtageren, er under Behandling, betragtes som Særhjælp, selvom Afgørelsen af Sagen gaar ud paa, at Andrageren ikke er berettiget til den Hjælp, han søger om, § 270. Endelig kan ved Sygdom som i andre Tilfælde Hjælp til et Stifbarn, overfor hvilket Stiffaderen eller Stifmoderen ikke har Forsørgelsespligt, betragtes som Særhjælp, hvis Ægtefællerne lever sammen, og Barnet opdrages i Hjemmet, § 280.

Til samlevende Ægtefæller, i hvis Hjem mere end et Barn forsørges, kan, naar Hustruen indlægges paa Sygehus, og det efter Erklæring af Overlægen maa antages, at Opholdet der vil vare mindst en Uge og ikke over 2 Maaneder, offentlig Hjælp ydes som Særhjælp indtil Beløbet af passende Løn for en Husholderske under Opholdet paa Betingelse af, at Hjemmet derved kan opretholdes paa forsvarlig Maade, at Familien ikke modtager Kommunehjælp, der medfører Tab af Valgret og Valgbarhed, eller Fattighjælp, og at Hustruen er Medlem af en anerkendt Sygekasse, § 277.

Ifølge § 289 kan en Kommune anvende indtil et nærmere bestemt Beløb i hvert Regnskabsaar som Særhjælp i Tilfælde af forbigaaende og uforudseelig Trang, der ikke kan afhjælpes i Henhold til Lovens øvrige Regler om Særhjælp, og som ikke skyldes aabenbart utilstrækkelig Sikring mod Arbejdsløshed, Sygdom eller lignende.

En anerkendt Sygekasses Vedtægter skal indeholde Bestemmelser om Kontrol med syge Medlemmer og til Forebyggelse af Medlemmers Misbrug af Fribefordringsretten, F. L.s §§ 5 og 17. I sidstnævnte Henseende bestemmes det i Reglen, at et Medlem skal selv betale for Befordring, der efter Erklæring af Lægen har været unødvendig. Skønner

Kommunalbestyrelsen, at et Medlem har misbrugt Fribefordringsretten, kan den bestemme, at han for hver Befordring skal betale en Fjerdedel af Udgiften derved, dog højst to Kroner, som Kontrolafgift. Spørgsmaal om Misbrug fra en Læges Side maa, hvis Kommunen har Overenskomst med ham, afgøres under Hensyn til dennes Bestemmelser. Hvad enten Kommunen har Overenskomst med Lægen eller ej, kan saadanne Spørgsmaal indbringes for det i Henhold til Loven om kommunal Lægehjælp, Lovbekg. Nr. 239 af 29. August 1927, oprettede Mæglingsraad.

Statsbanepersonalets Sygekasse yder ikke sine Medlemmer Pengehjælp, Lov Nr. 95 af 27. Marts 1934 § 8. Iøvrigt skal Kassen yde Sygehjælp, væsentlig svarende til de anerkendte Sygekassers lovpligtige Ydelser, og om Hjælp i Lighed med de anerkendte Sygekassers frivillige Ydelser kan Bestemmelser træffes i Vedtægterne. Om Ydelsernes Begrænsning i Tid indeholder Loven intet. Ubemidlede nydende Medlemmer har ifølge § 8 samme Ret til fortsat Sygekassehjælp som nydende Medlemmer af anerkendte Sygekasser. Særhjælp efter L. O. F. § 277 er derimod efter denne Bestemmelses Ordlyd betinget af, at Hustruen er Medlem af en anerkendt Sygekasse.

Overenskomster mellem Statsbanepersonalets Sygekasse og Læger eller Tandlæger skal for at være gyldige godkendes af Socialministeren, Lov Nr. 95 af 27. Marts 1934 § 8.

Angaaende Ret til Fribefordring og Nedsættelse af Betaling for Behandling paa offentligt Sygehus, der ikke er bestemt alene for visse Klasser af Personer, eller offentligt Sindssygehospital gælder for ubemidlede nydende Medlemmer af Statsbanepersonalets Sygekasse de samme Regler som for nydende Medlemmer af anerkendte Sygekasser. Derimod har ubemidlede nydende Medlemmer af Statsbanepersonalets Sygekasse ikke ubetinget Ret til Støtte af Staten efter L. Nr. 66 af 29. Marts 1924 til Behandling paa statsanerkendt Helbredelsesanstalt for tuberkuløse.

(2) For Tilfælde af Barsel indeholder F. L.s § 19 Regler om Pligt for anerkendte Sygekasser til at yde Jordemoderhjælp,

herunder Forbindsstoffer, Vat og lignende, fornøden Lægehjælp samt Pengehjælp. Disse Regler angaar saavel førtidig som rettidig Fødsel. Som Sygdom betragtes derimod Afbrydelse af Svangerskab, inden ca. 7 Maaneder deraf er forløbet.

Angaaende Jordemoderhjælp indgaas Overenskomster mellem Sygekasser og Jordemødre, i Reglen af disses Organisationer. For at være gyldige maa saadanne Overenskomster godkendes af Socialministeren, § 24. Tvistigheder mellem Sygekasser og Jordemødre indbringes for det i § 25 omhandlede Voldgiftsraad, idet dog dette tiltrædes af tre Medlemmer, valgt af Den almindelige danske Jordemoderforening. Raadets Kendelse er bindende for Parterne, for saa vidt den angaar Forstaaelsen af indgaaede Overenskomster, men ellers kun, hvis Parterne har været enige om at indbringe Sagen til Afgørelse af Raadet.

Har en Sygekasse godkendt Jordemoderoverenskomst, skal den yde fri Jordemoderhjælp. I modsat Fald maa Kassen ikke yde fri Jordemoderhjælp, men den skal efter nærmere Bestemmelse af Ministeren enten forøge andre Ydelser eller godtgøre en vis Andel, højst tre Fjerdedele, af Udgifterne til Jordemoderhjælp, § 24. Har en Sygekasse godkendt Overenskomst, maa dens Medlemmer benytte Jordemoder, der er Part i Overenskomsten, men de behøver ikke at vælge den nærmestboende.

Befordring af Jordemoderen til og fra Barselpatienten eller af denne til og fra Jordemoderen yder Sygekassen ikke. Men paa Landet[14]) skal Kommunen sørge for Befordring af Jordemoderen eller Patienten, hvis Afstanden er 1 km. eller mere, § 17. Er Afstanden mellem Patientens Bopæl og Jordemoderens mere end 10 km., skal dog Udgifterne ved Befordringen, for saa vidt angaar den overskydende Vejlængde, ikke endeligt afholdes af Kommunen, medmindre den Jordemoder, der benyttes, er den nærmest boende, der kan faas. Reglerne om Fribefordring omfatter forhastet Besøg af Jordemoderen, naar der har været tilstrækkelig Grund til at tilkalde hende, og nødvendige Tilsynsbesøg efter Fødslen. De gælder Beford-

[14]) Jfr. Note 8.

ring med ikke blot Automobil eller Hestekøretøj, men ogsaa Jernbane, Ruteautomobil, Dampskib, Færge. Har Jordemoderen benyttet eget Befordringsmiddel, maa Kommunen betale Befordringsgodtgørelse. Retten til Fribefordring er altid betinget af, at Sygekassen har Overenskomst med den Jordemoder, hvis Hjælp benyttes.

Hvad en Sygekasse skal yde som Jordemoderhjælp, bestemmes i § 19 nærmere som Honorar for Fødselshjælp og i umiddelbar Forbindelse dermed staaende Hjælp til Moder og Barn samt Forbindstoffer, Vat og lignende af den Art og i det Omfang, som Sundhedsstyrelsen forordner. Efter Sygekassernes Overenskomster med Jordemødre har disse i Reglen ikke Ret til særskilt Betaling for forhastet Tilkaldelse. Med Leverandører af Fødselspakker træffer Sygekasser undertiden Overenskomst. Men da fri Jordemoderhjælp er lovpligtig Ydelse, kan Betaling for Forbindstoffer, Vat og lignende ikke gøres afhængig af Køb hos en Leverandør, med hvem Overenskomst er indgaaet, eller begrænses til den med ham aftalte Pris.

Lægehjælp ydes, hvis den af Jordemoderen eller Lægen skønnes nødvendig for den fødende. Som Lægehjælp ved Fødsel, der ikke medregnes ved Afgørelse af, om et Medlem har opbrugt sin Sygehjælp, anses, hvad Lægen umiddelbart før Fødslen, under og efter denne foretager for at skille den fødende ved Barn og Efterbyrd eller bekæmpe sygelige Tilstande som Fødselskrampe, Barselfeber og Efterblødning. Ogsaa Behandling paa Sygehus, som Lægen finder nødvendig af Frygt for vanskelig Fødsel eller paa Grund af Bristning af Fødselsvejene under Fødslen eller lignende, betragtes som Lægehjælp ved Fødsel. Efter Omstændighederne maa naturligvis Lægehjælp og Behandling paa Sygehus ydes i videre Omfang end nævnt efter Reglerne om Sygehjælp. For saa vidt Medicin ydes i Sygdomstilfælde, betales ogsaa for Pituitrin, Morfin og andre Medikamenter, der anvendes i Anledning af Fødslen.

Angaaende Befordring af Lægen gælder det samme som ved Sygdom, § 17.

Medmindre Sygeforsikringen af den fødende ikke omfatter Pengehjælp, ydes i 14 Dage Barsel-Dagpenge, der ikke medregnes ved Afgørelse af, om et Medlem har opbrugt sin Pengehjælp i Sygdomstilfælde eller sin Sygehjælp i det hele. Beløbet af disse Barsel-Dagpenge er det samme som af de Syge-Dagpenge, den fødende under Forudsætning af tilsvarende Indkomsttab og fuldstændig Arbejdsudygtighed har Ret til i Tilfælde af Sygdom. Retten til Barsel-Dagpenge er uafhængig af, om Fødslen medfører Indkomsttab. Og det kan ikke i en Sygekasses Vedtægter bestemmes, at Barsel-Dagpenge nedsættes eller bortfalder under Ophold paa Sygehus. Syge-Dagpenge ydes ikke for de 14 Dage, for hvilke Ret til Barsel-Dagpenge haves.

For Tid efter Udløbet af de 14 Dage eller inden Fødslen ydes i Reglen Dagpenge ikke, medmindre Ret dertil følger af Reglerne om Sygehjælp. En Kvinde, hvem det ifølge Lovgivningen om Arbejderbeskyttelse [15]) i en vis Tid efter Fødslen er forbudt at arbejde, har dog, for saa vidt ikke Sygehjælp ydes hende, Ret til Dagpenge for Tiden fra Udløbet af de 14 Dage og til det Tidspunkt, da hun paany maa gaa i Arbejde, og for yderligere Tid inden 6-Ugersdagen fra Fødslen, i hvilken hun paa Grund af Diegivning holder sig borte fra sit Arbejde. Er ikke Svangerskabet sygeligt forløbende, har en saadan Kvinde endvidere Krav paa Dagpenge for Tid før Fødslen, i hvilken hun ifølge Erklæring af Sygekasselægen ikke kan udføre normalt Arbejde i sit Fag, fordi Fødslen er nærforestaaende, det vil sige maa antages at ville finde Sted inden 8 Uger. Beløbet af Dagpenge som her omtalt, der ikke medregnes ved Afgørelse af, om vedkommende har opbrugt sin Pengehjælp i Sygdomstilfælde eller sin Sygehjælp i det hele, afhænger af Pristallet, er for Tiden i de tre Grupper af stedlige Omraader, der har hver sine Alders- og Invaliderentesatser, henholdsvis 3 Kr. 55 Øre, 2 Kr. 85 Øre og 2 Kr. 10 Øre, F. L.s §§ 19 og 85, Bekg. Nr. 82 af 7. Marts

---

[15]) Jfr. L. 29. April 1913 § 29 og Lovbekg. Nr. 230 af 9. Juni 1920 § 11.

1940. Hjælpen ydes, uanset om vedkommende Kvinde er arbejdsløshedsforsikret. Er hun ophørt at arbejde indenfor 8 Uger før Fødslen, kræves ikke Bevis for, at Ophøret skyldes nærforestaaende Fødsel. Er hun ophørt at arbejde tidligere, er derimod Hjælpen betinget af, at hun kan anses at have normal Tilknytning til sit Fag, i hvilken Henseende det kan være vejledende, om hun har været arbejdsløs i et længere Tidsrum end det, til hvilket Ydelse af Arbejdsløshedsunderstøttelse almindeligvis er begrænset indenfor et Understøttelsesaar. Er det tvivlsomt, om normal Tilknytning til Faget haves, skal Sygekassen forinden Afgørelse træffes, forelægge Spørgsmaalet for Direktoratet for Sygekassevæsenet.

Har den fødende opbrugt sin Sygehjælp, kan hun heller ikke faa Barselhjælp fra Sygekassen.

Barselhjælp kan ikke ydes som fortsat Sygekassehjælp. Men i vidt Omfang ydes Barselhjælp udover, hvad der kan faas af Sygekassen, efter L. O. F.s ogsaa andre end Sygekassemedlemmer omfattende Regler derom uden Retsvirkninger. I Trangstilfælde ydes Jordemoderhjælp og fornøden Lægehjælp som Særhjælp, §§ 231 og 232. Uden Retsvirkninger er ifølge § 233 Hjælp, en frugtsommelig eller fødende Kvinde modtager til sig selv eller Barnet gennem Indlæggelse paa en af Rigshospitalets Fødeafdelinger, hvor Behandlingen paa Fællesstue er vederlagsfri, for saa vidt angaar gifte Kvinder fra København, der er fattige og lever under uheldige Forhold i Hjemmet, og for saa vidt angaar ugifte Kvinder. Uden Retsvirkninger er ligeledes Hjælp gennem Indlæggelse paa Fødselsanstalten i Jylland, hvor Behandlingen paa Fællesstue er vederlagsfri, for saa vidt angaar ugifte, forladte eller fraseparerede Kvinder. Kan Indlæggelse paa Rigshospitalet eller Fødselsanstalten i Jylland ikke finde Sted, har den fødende i Trangstilfælde som Særhjælp Ret til Behandling paa Sygehus eller kommunalt Fødehjem, hvis det efter Forholdene i hendes Hjem skønnes uforsvarligt, at Fødslen foregaar der, § 234. Bidrag til Barselfærden og Underhold en Maaned før og en Maaned efter Fødslen, som efter Lovgivningen paahviler Faderen til et Barn udenfor Ægteskab, eller

som ifølge Bestemmelse af Overøvrigheden, af denne stadfæstet Overenskomst, Separations- eller Skilsmissebevilling eller Dom tilkommer Moderen, kan under visse Betingelser kræves forskudsvis udbetalt af det offentlige, dog ikke udover et nærmere bestemt Normalbidrag, §§ 235—237. En Kvinde, hvem det i en vis Tid efter Fødslen er forbudt at arbejde, har efter § 238 i Trangstilfælde som Særhjælp Ret til Dagpenge, der dog skal være mindre end dem, hun kunde have faaet som Hjælp fra en Sygekasse, om hun havde været berettiget dertil. Indenfor et Tidsrum af 6 Maaneder efter Fødslen kan Moderen, om hun selv ammer sit Barn, i Trangstilfælde faa indtil en Liter Sødmælk daglig som Særhjælp, § 239. Det samme gælder, om Moderen helt eller delvis er ude af Stand til selv at opamme Barnet.

Statsbanepersonalets Sygekasse yder ikke Pengehjælp ved Barsel, L. Nr. 95 af 27. Marts 1934 § 8. Iøvrigt skal Kassen yde Barselhjælp væsentlig som de anerkendte Sygekasser. Overenskomster mellem Statsbanepersonalets Sygekasse og Jordemødre skal for at være gyldige godkendes af Socialministeren. Angaaende Ret til Fribefordring gælder for ubemidlede nydende Medlemmer af Statsbanepersonalets Sygekasse de samme Regler som for nydende Medlemmer af anerkendte Sygekasser.

(3) Ved et nydende Medlems Død yder en anerkendt Sygekasse Begravelseshjælp, § 20. Beløbet heraf fastsættes i Vedtægterne. Det skal være mindst 100 Kr. og maa ikke overstige 300 Kr. Angivet i Kroner skal det være deleligt med 50.

Ogsaa ved et nydende Medlems af hans Forsikring omfattede Barns Død ydes Begravelseshjælp. Beløbet heraf skal være mindst 40 Kr. og maa ikke overstige 100 Kr. Vedtægterne kan gøre Hjælpens Størrelse afhængig af Barnets Alder ved dets Død. Er Faderen forsikret i en Sygekasse, Moderen i en anden, yder hver Kasse halv Begravelseshjælp ved Barnets Død.

At ogsaa bidragydende Medlemmer med hvilende Medlemsret har Ret til Begravelseshjælp, og at nydende Medlemmer, der ifølge egen Begæring eller paa Grund af forbedrede øko-

nomiske Forhold overgaar til at være bidragydende Medlemmer, eller som overgaar til at være nydende Medlemmer af en Afdeling for bemidlede eller Medlemmer af en statskontroleret Sygeforening, mod særligt Bidrag kan opretholde Begravelsesforsikringen, er tidligere omtalt[16]).

Fortsat Sygekassehjælp kan ikke omfatte Begravelseshjælp. Men efter L. O. F. § 278 ydes offentlig Begravelseshjælp som Særhjælp.

Statsbanepersonalets Sygekasse yder Medlemmer samt Hustruer og Børn under 15 Aar Begravelseshjælp efter de for Medlemmer af anerkendte Sygekasser gældende Regler, L. Nr. 279 af 30. Maj 1940 § 1. —

Har en anerkendt Sygekasse før F. L.s Ikrafttræden givet sine Medlemmer Adgang til at sikre sig anden Hjælp end hidtil omtalt, f. Eks. i Tilfælde af høj Alder eller vedvarende Arbejdsløshed, kan den fortsætte med at paatage sig Ydelse af saadan Hjælp, § 23.

Det er ikke udelukket at indbringe Spørgsmaal om Krav mod en Sygekasse ifølge Forsikringen for Domstolene.

Den forsikrede kan ikke gyldigt indgaa Retshandler angaaende Krav paa Forsikringsydelser, og disse kan ikke gøres til Genstand for Retsforfølgning fra hans Kreditorers Side, § 81.

2. Normalt indeholder en Sygekasses Vedtægter Bestemmelser om, at Kassen har Regres for Udgifter til Sygehjælp, for saa vidt den syge efter almindelige Regler om Erstatning for Skadetilføjelse har Krav mod Trediemand i Anledning af sin Sygdom. I Reglen kan iøvrigt saadan Regres vistnok anses hjemlet allerede ved en Analogi fra F. A. L.s § 25, idet en Sygekasses Forpligtelser i Sygdomstilfælde er begrænset til Dækning af Udgifter og Erstatning for Indkomsttab, altsaa har Karakter af Skadesforsikring, undtagen naar den syge ikke har anden Indkomst end Alders- eller Invaliderente eller Underholdshjælp i Henhold til L. O. F. § 247.

Regres for Udgifter til Barsel- eller Begravelseshjælp er ikke hjemlet i noget Tilfælde.

---

[16]) Ovenfor § 9 mellem Noterne 3 og 4.

3. Til en anerkendt Sygekasses Forsikring af ubemidlede yder ifølge § 13 det offentlige Tilskud, hvis Størrelse bestemmes efter Kassens Udgifter til visse Arter af Hjælp, Antallet af dens ubemidlede nydende Medlemmer og det Antal af disse, der har Vedtegning:

Fuldtud godtgør Staten Udgifter til Insulin og andre livsvigtige Præparater, for hvilke det er paalagt Sygekasserne at yde tre Fjerdedele af Betalingen, og Kommunerne Udgifter ved den særlige Pengehjælp i Anledning af Fødsel til Kvinder, hvem det er forbudt at arbejde en vis Tid efter Fødslen. Med en Fjerdedel godtgør Staten Udgifter ved Lægehjælp, Jordemoderhjælp, Tandpleje, Hjemmesygepleje, Sygebehandling udenfor Hjemmet, Ophold paa Rekonvalescenthjem, Sygedagpenge og Barseldagpenge i de første 14 Dage efter Fødslen. Derimod godtgøres Udgifter til anden Medicin end de nævnte livsvigtige Præparater, til Bind og Bandager til varig Brug, Briller, Krykker, Gummistrømper, orthopædisk Fodtøj, Platfodsindlæg, kunstige Lemmer eller til Begravelseshjælp hverken helt eller delvis af det offentlige.

Udover hvad der saaledes udredes til Dækning af bestemte Udgifter, ydes som Tilskud for et Regnskabsaar af Staten 2 Kr. for hver af de Personer, der ved Udgangen af Aaret er ubemidlede nydende Medlemmer af Sygekassen, og af baade Staten og Kommunerne for hver af de nævnte, der har Vedtegning, tre Ottendedele af det Beløb, hvormed Kassens Sygeudgifter af de Arter, som Staten godtgør med en Fjerdedel, og Medicinudgifter til de nævnte gennemsnitligt overstiger Gennemsnittet af Kassens tilsvarende Udgifter til dens øvrige Medlemmer[17]). Til Medicinudgifter kan dog i denne Forbindelse ikke regnes de Udgifter til livsvigtige Præparater, som Staten godtgør fuldtud.

Foruden de omtalte lovbestemte Tilskud fra det offentlige har en Sygekasse ofte frivilligt Tilskud fra Kommunen. Iøvrigt bestaar dens ordentlige Indtægter navnlig af Bidrag fra nydende og bidragydende Medlemmer, Vederlag for Opkræv-

[17]) Som Udgift til et Medlem betragtes, hvad der udredes i Anledning af, at et Barn, der omfattes af hans Forsikring, er sygt.

ning af Invalidepræmier, Rente af Formue. Som overordentlig maa Indtægt ved Gaver anses.

Bidrag fra nydende Medlemmer skal fastsættes saaledes, at de i Forbindelse med Kassens øvrige ordentlige Indtægter maa antages tilstrækkelige til Fyldestgørelse af dens Forpligtelser og Dannelse af en Reservefond, der normalt skal svare til Gennemsnittet af Kassens Udgifter i de tre sidste Regnskabsaar (uden Fradrag af Tilskud fra det offentlige), § 12. Størrelsen af Bidraget kan ikke gøres afhængig af vedkommendes Alder, Helbredstilstand eller Køn, ej heller af, om hans Forsikring omfatter Børn under 15 Aar. Dog kan det i Vedtægterne bestemmes, at Medlemmer, der ved Optagelsen i Kassen er over en vis Alder, skal betale højere Bidrag end andre, § 22. Det Bidrag, et Medlem skal svare, vil naturligvis afhænge af, hvilken Pengehjælp han har sikret sig. Er det i Vedtægterne bestemt, at mandlige Medlemmer under 18 Aar eller kvindelige Medlemmer skal være uden Ret til Pengehjælp eller have en særlig lav Dagpengesats, maa der tillige fastsættes lavere Medlemsbidrag for de paagældende end for andre, § 22. Det kan i Vedtægterne bestemmes, at Medlemmer, der oppebærer fuld eller delvis Indtægt under Sygdom, skal betale et mindre Bidrag end det almindelige. Som tidligere nævnt svares normalt ikke Bidrag under Aftjening af Værnepligt.

At offentlig Hjælp til Betaling af Medlemsbidrag kan faas i visse Tilfælde, er omtalt tidligere[18]).

For en Lærling og for Deltagere i en Ungdomslejr betales Bidraget til Sygekassen af henholdsvis Læremesteren og Lejren[19]), L. Nr. 120 af 7. Maj 1937 § 9 og Nr. 591 af 11. November 1940 § 6.

Angaaende Statstilskud til Statsbanepersonalets Sygekasse henvises til L. Nr. 95 af 27. Marts 1934 § 5.

Dokumenter vedrørende Forsikringen, der oprettes mellem en Sygekasse og dens Medlemmer eller andre, er stempelfri, F. L.s § 81.

---

[18]) Ovenfor § 7 ved Noterne 9—11.

[19]) Jfr. ovenfor § 7 ved Note 8.

§ 11. Sygeforeningers og Sygekassers Forsikring af bemidlede.

En statskontroleret Sygeforening yder ifølge F.L.s § 31 alene Sygehjælp, hvilket Udtryk dog i denne Forbindelse antages at omfatte ogsaa Barselhjælp. Nærmere Regler om Dækning af Udgifter ved Sygdom eller Barsel i et vist Omfang og om Adgang for Medlemmerne til at sikre sig Dagpenge indeholdes i Vedtægterne, der skal godkendes af Direktøren for Sygekassevæsenet. Medlemsbidragene skal være tilstrækkelige til Fyldestgørelse af Foreningens Forpligtelser og Dannelse af en efter Direktørens Skøn passende Reservefond. Da Medlemmerne ifølge § 31 skal have gensidigt Ansvar, kan om fornødent Tillægsbidrag opkræves. Bidragets Størrelse kan gøres afhængig af Alderen ved Optagelsen. For et Medlem, der paa Grund af forbedrede økonomiske Forhold overføres til Foreningen fra en anerkendt Sygekasse, er efter Vedtægterne Alderen ved det Tidspunkt afgørende, fra hvilket han uafbrudt har været ubemidlet nydende Sygekassemedlem. Havde han Vedtegning i Sygekassen, skal han betale et højere Bidrag end det almindelige.

Et Medlem af en anerkendt Sygekasses Afdeling for bemidlede maa ifølge F. L.s § 35 ikke faa større Hjælp, end han kunde faa, om han var ubemidlet nydende Medlem af Kassen, saaledes at hvad f. Eks. Lægehjælp koster udover Betalingen i saa Fald, maa udredes af ham selv. Det kan bestemmes, at al Hjælp skal ydes i Form af Dagpenge. Som Medlemsbidrag skal et Medlem af en anerkendt Sygekasses Afdeling for bemidlede betale mindst saa meget mere end et ubemidlet nydende Medlem af Kassen, som denne for hvert saadant Medlem oppebærer i Tilskud fra det offentlige.

Efter § 8 i Loven om Statsbanepersonalets Sygekasse har bemidlede nydende Medlemmer samme Ret til Hjælp som ubemidlede.

Reglerne om Ret til Fribefordring og Sygehusbehandling for nedsat Betaling i F. L.s §§ 16 og 17 gælder ikke for bemidlede.

Ogsaa for statskontrolerede Sygeforeningers og anerkendte Sygekassers Forsikring af bemidlede gælder, at Socialministeren kan fastsætte Takster for Betalingen af de almindeligt forekommende Lægeerklæringer, § 82.

Det er ikke udelukket at indbringe Krav mod en Sygeforening eller Sygekasse ifølge Forsikringen for Domstolene.

Den forsikrede kan ikke gyldigt indgaa Retshandler angaaende Krav paa Forsikringsydelser, og disse kan ikke gøres til Genstand for Retsforfølgning fra hans Kreditorers Side, § 81.

Dokumenter vedrørende Forsikringen, der oprettes mellem en Sygeforening eller Sygekasse og dens Medlemmer eller andre, er stempelfri, F. L.s § 81.

§ 12. Social Ulykkesforsikring.

1. Den sociale Ulykkesforsikring, hvis Forhold i vidt Omfang ordnes af Direktoratet for Ulykkesforsikringen og Ulykkesforsikrings-Raadet[1]), er efter U. L. navnlig en Forsikring umiddelbart ifølge Loven af Personer, der beskæftiges i en andens Tjeneste[2]). Men Forsikringen omfatter ogsaa en Del selvstændige erhvervsdrivende og med saadanne gifte Kvinder, idet visse erhvervsdrivende enten er forsikret umiddelbart ifølge Loven eller kan forsikre sig selv efter Lovens Regler og i begge Tilfælde har Ret til at forsikre hver sin Hustru, hvis hun i væsentligt Omfang deltager i Mandens Erhvervsvirksomhed. Endvidere er Udøvere af borgerligt eller kommunalt Ombud forsikret umiddelbart ifølge Loven, § 2. Og med Hjemmel i U. L.s § 2 og Borgerlig Straffelov af 15. April 1930 § 45 er ved Anordning Nr. 245 af 10. Juli 1933 og Nr. 211 af 1. Juli 1934 Reglerne i U. L. med visse Afvigelser gjort anvendelige paa Personer, der er anbragt i Statsopdragelsesanstalt eller anerkendt Opdragelseshjem, i Sær-

---

[1]) Direktoratets Chef er Direktøren for Ulykkesforsikringen, der skal *enten* opfylde Betingelserne for at kunne beskikkes til Dommer eller være Sagfører *eller* have bestaaet en statsvidenskabelig eller nationaløkonomisk Eksamen og derefter have haft mindst tre Aars praktisk forsikringsteknisk og embedsmæssig Virksomhed, U. L.s § 8. Direktøren for Ulykkesforsikringen er Formand for Ulykkesforsikrings-Raadet, der har 11 andre Medlemmer som nærmere bestemt i § 11. Formanden for Invalideforsikringsretten og Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet eller en under de nævnte Institutioner hørende Tjenestemand kan af Socialministeren tilforordnes Ulykkesforsikrings-Raadet og Direktoratet for Ulykkesforsikringen.

[2]) Angaaende Danmarks Tiltrædelse af en international Konvention om Ulykkesforsikring af Landarbejdere Lov Nr. 552 af 23. December 1922 og Bekg. Nr. 231 af 19. Maj 1923.

forsorgsanstalt (Statsanstalt eller statsanerkendt Anstalt) for sindssyge, aandssvage, Epileptikere, vanføre og lemlæstede, talelidende, blinde eller døvstumme, i Alderdomshjem eller i Arbejdsanstalt, dertil hørende Forsørgelsesafdeling, Tvangsarbejdsanstalt, Arbejdskoloni eller Afvænningshjem for Alkoholister, eller som af en Særforsorgsanstalt er anbragt i kontroleret Familiepleje, og paa Fanger og forvarede, der er anbragt i Arresthus, Fængsel, Ungdomsfængsel, Psykopatfængsel, Arbejdshus, Sikkerhedsforvaringsanstalt eller Forvaringsanstalt for Psykopater, saaledes at alle de nævnte er forsikret umiddelbart i Medfør af Loven. Ifølge § 75 er endelig enhver forsikret, for saa vidt angaar Ulykkestilfælde, hvoraf han rammes her i Landet ved Forsøg paa Redning af Menneskeliv.

Udenfor Forsikringen efter U. L. falder Personer, der aftjener militær Værnepligt, eller som uden at være i egentlig militær Tjeneste beordres til Arbejde i militært Øjemed, for hvilket de ikke kan undslaa sig, men saadanne har efter Lov om Invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige Nr. 94 af 27. Marts 1934 Rettigheder, der i flere Henseender gaar videre end de Krav, U. L. hjemler.

Forsikret som beskæftiget i en andens Tjeneste er efter U. L. saavel Statens og Kommunernes Tjenestemænd og Arbejdere som Personer i privat Tjenesteforhold, uanset om de beskæftiges i en Erhvervsvirksomhed, i en Virksomhed af anden Art, i Arbejdsgiverens Husholdning, herunder ved Rengøring eller Vask, eller ved privat Tjenestegerning for Arbejdsgiveren og hans Familie, uanset endvidere af hvad Art Arbejdet er, om det er af kun midlertidig Varighed, om det lønnes eller ydes vederlagsfrit, og om Vederlag derfor er fast Løn, Akkordbetaling eller Andel i Udbytte, U. L.s §§ 2, 21 og 52. Dog kan Lovens Regler ved kongelig Anordning lempes for Statens og, efter Indstilling af Kommunalbestyrelsen, for en Kommunes Tjenestemænd og Arbejdere samt for Personer, der lønnes af Civillisten[3]). Det er ikke en Betingelse

[3]) Jfr. angaaende Statens Tjenestemænd og Arbejdere Anordning Nr. 298 af 2. Oktober 1933.

for Forsikringen, at den beskæftigede er dansk[4]). Ej heller er det en Betingelse, at Arbejdsgiveren er dansk eller bosat her i Landet. Men som Hovedregel omfattes kun her i Landet beskæftigede af Forsikringen, §§ 51, 56 og 57. Fra denne Regel gælder dog en Række Undtagelser. Ved Anordning Nr. 161 af 29. Marts 1939 er U. L. med visse Ændringer sat i Kraft paa Færøerne. Socialministeren bestemmer, i hvilket Omfang Lovens Regler skal komme til Anvendelse paa Arbejdere, der midlertidig beskæftiges i Grønland i Virksomheder med Sæde eller Bestyrelse her i Landet, § 7. Regeringen kan slutte gensidig Overenskomst med fremmed Stat om, i hvilket Omfang U. L.s Regler eller den fremmede Stats tilsvarende Bestemmelser skal komme til Anvendelse paa Virksomheder, der drives ogsaa i den anden Stat, eller paa Arbejdere, der midlertidig beskæftiges indenfor den anden Stats Omraade[5]). Forudsætningsvis ligger heri, at selvom nærmere Afgrænsning ikke er fastslaaet ved saadan Overenskomst, vil Udsendelse af Arbejdere fra en herværende Bedrift til midlertidig Virksomhed i dennes Tjeneste i Udlandet ikke medføre, at Forsikringen afbrydes, og omvendt denne ikke omfatte midlertidig Virksomhed her i Landet ifølge Udsendelse fra en fremmed Bedrift. Statens og Kommunernes Tjenestemænd og Arbejdere er forsikret, uanset hvor de beskæftiges, saaledes at Forsikringen omfatter f. Eks. udsendte Gesandter og Konsuler og Tjenestemænd i Grønland. Besætningen paa et registreringspligtigt dansk Skib er forsikret, uanset hvor Skibet befinder

---

[4]) Pligt til ligelig Behandling af egne og fremmede Statsborgere er fastslaaet i en international Konvention, som Regeringen bemyndiges til at ratificere ved Lov Nr. 311 af 22. December 1927. Danmark har afsluttet Overenskomster om Ligestilling af de kontraherende Landes Borgere med Argentina, Finland, Island, Norge og Sverige, Nederlandene, Storbritannien og Nord-Irland samt Tyskland, Bekg. Nr. 60 af 9. Marts 1935, Nr. 2 af 5. Januar 1924, Nr. 260 af 19. Oktober 1927, Nr. 82 af 19. Februar 1919, Nr. 149 af 24. April 1928, Nr. 82 af 19. April 1927 og Nr. 110 af 26. Marts 1934.

[5]) Saadan Overenskomst er indgaaet med Finland, Island, Norge, Sverige, Tyskland og Nederlandene, Bekg. Nr. 149 af 24. April 1928, Nr. 110 af 26. Marts 1934 og Nr. 9 af 24. Marts 1938.

sig, § 56. Som det udtrykkeligt sagdes i den nu ophævede L. Nr. 54 af 1. April 1905 § 23, kan dog dette ikke gælde, hvis Skibet er overladt en udenlandsk Reder til Brug i Søfart for egen Regning, saaledes at Besætningen antages af ham. Ogsaa Besætningen paa et dansk Fartøj er, hvis Arbejdsgiveren er hjemmehørende her i Landet, i Reglen forsikret, uanset hvor Fartøjet befinder sig, nemlig naar det benyttes til Skibsfart, Færgefart, Baadfart, Pramfart, Bugsering, Lodsgerning, Dykkerarbejde, Bjærgning, Optagning af Vraggods fra Havbunden, Sandgravning, Fiskeri, Stenfiskeri, Lystsejlads eller anden Sejlads, § 57 [6]). Ved Benyttelse til Lystsejlads eller anden Sejlads gælder dog dette kun, hvis Fartøjet er fire Registertons Brutto eller derover.

Skønt Rigsdagsmedlemmer, Ministre og Borgmestre almindeligvis ikke betegnes som Tjenestemænd eller Arbejdere og ikke er Udøvere af borgerligt eller kommunalt Ombud, maa det vistnok antages, at Forsikringen omfatter ogsaa dem. I Modsætning til Personer, der aftjener militær Værnepligt, antages de, der efter L. Nr. 187 af 20. Maj 1933 anvendes til andet Statsarbejde end Militærtjeneste, omfattet af U. L., skønt Beskæftigelsen af dem er tvungen. I private Forhold er Forsikringen for andre end Familiemedlemmer af Arbejdsgiveren begrænset til Personer, han har antaget til Arbejde, §§ 52, 53, 57 og 72. Det samme gælder for Familiemedlemmer, der anvendes alene i Husholdningen, og altid for Arbejdsgiverens Hustru, i Landbrug, Skovbrug, Havebrug [7]) og dermed ligestillet Virksomhed [8]) desuden for Familiemed-

---

[6]) Socialministeren kan bestemme, at det samme skal gælde ogsaa ved andre Virksomheder, der kan sidestilles med de nævnte.

[7]) Ved Havebrug forstaas forretningsmæssigt drevet Havebrug, herunder Anlægsgartneri, samt Arbejde i Parker, Anlæg og Haver, der tilhører Stat eller Kommune eller er knyttet til Landbrug eller Skovbrug, og i private Haver paa mindst en Hektar, § 71.

[8]) Med Landbrug, Skovbrug og Havebrug ligestilles ifølge § 70 Heste- og Kreaturhandel, Stutteri, Mejeri, Tørveskær, Rørskær, Mergelforetagender, Drift af Tærskeværker, Halmpresning, Damkultur, Vind- og Vandmølleri samt Kontrol, raadgivende Virksomhed og lignende med Hensyn til Bedrifter som nævnt.

lemmer, hvem livsvarigt nødtørftigt Underhold fra den Ejendom, paa hvilken de beskæftiges, er betryggende sikret ved Panteret i samme eller paa anden Maade, og i Virksomheder af anden Art end Landbrug, Skovbrug, Havebrug, Søfart, Fiskeri eller dermed ligestillet Erhverv[9]) for Børn under 10 Aar. Iøvrigt er Familiemedlemmer[10]), hvis de efter Beskaffenheden og Omfanget af deres Gerning i Arbejdsgiverens Erhvervsvirksomhed maa sidestilles med Arbejdere, forsikret umiddelbart ifølge Loven som beskæftigede i en andens Tjeneste, selvom de ikke er antaget til Arbejde, men maaske paa Grund af økonomisk Afhængighed er sat dertil. For saa vidt ikke andet følger af nævnte Anordning Nr. 211 af 1. Juli 1934, er den uforsikret, der er antaget til Kur, Pleje, Underhold, Undervisning, Opdragelse eller Oplæring. Forsikringen omfatter dog Lærlinge, § 44. Og udfører en Fagskoles Elever eller et Herbergs Logerende Arbejde af ikke uvæsentlig Betydning for Institutionen, er de forsikret som antaget ogsaa til Arbejde. Et Medlem af Bestyrelsen for et Selskab eller en Forening er ikke forsikret som saadant, men kan være det f. Eks. som Direktør eller Kasserer. Tjenesteforhold foreligger ikke mellem en Læge og hans Patienter, en Sagfører og hans Klienter, en Arkitekt eller raadgivende Ingeniør og hans Kunder. Selvom en selvstændig Slagter eller Smed personligt slagter et Svin eller beslaar en Hest paa Kundens Bopæl, er han ikke forsikret som beskæftiget i dennes Tjeneste. Om en Person er optraadt som selvstændig erhvervsdrivende, kan imidlertid være tvivlsomt. I Retning af at antage Tjenesteforhold vil det føre, om han ikke har eget Kontor eller Værksted og ikke benytter fremmed Medhjælp eller egne Redskaber, og om særlig Fagkundskab kun i ringe Grad har været nødvendig for Udførelsen af Arbejdet. Selvstændig erhvervsdrivende er den, der udøver Virksomhed i Henhold til offentlig Autorisation som Revisor, Vejer og Maaler, Gas- og Vandmester, Skorstensfejer, Desinfektor. Lodser er ikke

[9]) Jfr. ovenfor Note 7 og ved Note 6.

[10]) Herunder, som det antages, ogsaa en kvindelig Arbejdsgivers Ægtemand.

forsikrede som beskæftigede i en andens Tjeneste, undtagen naar de bistaar Vagervæsenet i Henhold til Lov Nr. 131 af 17. April 1916 § 44. For Medlemmer af et Bjærgelav begrunder dettes Samarbejde med et Bjærgningsselskab ikke Forsikring. Justitsministeriets motorsagkyndige antages at staa i Statens Tjeneste. Kørsel vil undertiden være Arbejde i en andens Tjeneste, undertiden Udøvelse af Fragtmandserhverv. Undervisning i et Hjem nogle Gange ugentlig eller Foredrag i Universitetsforeningerne medfører ikke, at Læreren eller Foredragsholderen kommer i Tjenesteforhold til Hjemmet eller Udvalget for Folkelig Universitetsundervisning. I Reglen er Hjemmearbejdere for en erhvervsdrivende i dennes Tjeneste, men den, der uden at forpligte sig med Hensyn til Tidspunktet for Afleveringen har paataget sig f. Eks. at udføre Broderiarbejder til et Magasin, er ikke forsikret. Mange Forsikringsagenter er uforsikrede, idet de har alene Ret til Provision af tegnede Forsikringer, men ingen Pligt til at udøve Akkvisitionsvirksomhed. Ogsaa Vurderingsmænd udøver i Reglen selvstændig Virksomhed. Derimod er et Forsikringsselskabs Hovedagenter, Inspektører, Branddirektører i Selskabets Tjeneste. Handelsagenter med Pligt til at virke for et Firma er i dettes Tjeneste, selvom de har Ret til at optage Ordrer ogsaa for andre Firmaer. Som Udøvelse af selvstændig Virksomhed vil det i Reglen ikke være muligt at opfatte Hjælp, der ydes af en Nabo ifølge Opfordring dertil eller modtaget Tilbud derom. Kompagnoner staar ikke i Tjenesteforhold til hinanden, selvom de ifølge Interessentskabskontrakten har Arbejdsforpligtelser. Men er et Medlem af et Interessentskab ved særlig Aftale antaget til at udføre Arbejde for Interessentskabet, maa han vistnok være forsikret. Føreren af et registreringspligtigt Skib under 300 Register-Tons [11]) er forsikret paa Rederens Bekostning, selvom han ejer Skibet helt eller delvis, § 56. Ved Fiskeri med et Fartøj er derimod Partsfiskere, der i Fællesskab ejer eller har forpagtet eller lejet Fartøjet eller Fiskeredskaberne, aldrig forsikrede som beskæftigede i Tjenesteforhold, § 57.

[11]) Hvorved formentlig er underforstaaet *Brutto*.

Forsikret som selvstændig erhvervsdrivende umiddelbart ifølge Loven med Ret til at forsikre sin Hustru, hvis hun i væsentligt Omfang deltager i Virksomheden, er enhver her i Landet hjemmehørende, af hvis Aarsindtægt sædvanlig mindst tre Femtedele hidrører fra personlig Virksomhed ved Skibsfart, Færgefart, Baadfart, Pramfart, Bugsering, Lodsgerning, Dykkervirksomhed, Bjærgning, Optagning af Vraggods fra Havbunden, Sandgravning, Fiskeri eller Stenfiskeri[12]), som han driver med dansk Fartøj for egen Regning eller i Fællesskab med andre, § 58. Dog gælder dette ikke Lodser, der er Medlemmer af en statsautoriseret Pensionskasse. Hvert Aar skal i Tiden fra 1. til 15. December en af Kommunalbestyrelsen[13]) udfærdiget Liste over de paagældende være fremlagt til Eftersyn. Mener nogen, at han er forbigaaet eller opført med Urette, maa han gøre Indsigelse inden Maanedens Udgang. For dem, der ikke har gjort Indsigelse, er Listen afgørende.

Enhver her i Landet[14]) hjemmehørende, der driver Erhvervsvirksomhed som nævnt med dansk Skib eller Fartøj, men ikke er forsikret umiddelbart ifølge Loven, har Ret til at forsikre sig selv efter dennes Regler og til at medforsikre sin Hustru, hvis hun i væsentligt Omfang deltager i Virksomheden, § 59. Det samme gælder her i Landet hjemmehørende erhvervsdrivende med anden Virksomhed, hvis Aarsindkomst er under, paa Landet 1800, i Købstæderne 2100, i København og Frederiksberg 2400 Kr., §§ 55 og 71. En med Rette taget Forsikring bevarer sin Gyldighed, selvom den forsikredes Aarsindkomst kommer op over det paagældende Beløb.

2. Forsikringen efter U. L. angaar midlertidig eller vedvarende Forringelse af Erhvervsevnen eller Død som Følge af:

(1) Ulykkestilfælde, der opstaar ved den forsikredes i Loven omhandlede Arbejde eller de Forhold, hvorunder det foregaar, eller som skyldes Forsøg af den forsikrede paa Red-

---

[12]) Jfr. Note 6.

[13]) I København Magistraten.

[14]) Jfr. angaaende Færøerne ovenfor efter Note 4.

ning af Menneskeliv[15]) eller Forsøg af ham i Sammenhæng med Arbejdet paa Forebyggelse af Ulykker eller Afværgelse af større materielle eller kulturelle Tab, §§ 3 og 75.

Det i Loven omhandlede Arbejde er for en i Medfør af Tjenesteforhold forsikret alt Arbejde, han udfører for Arbejdsgiveren, for en Udøver af borgerligt eller kommunalt Ombud alt heraf følgende Arbejde for Staten eller Kommunen, for en som selvstændig erhvervsdrivende eller som en saadans Hustru forsikret Arbejde i hans Erhvervsvirksomhed eller Husholdning.

(2) Skadelige Paavirkninger af højst nogle faa Dages Varighed, der skyldes Arbejdet eller de Forhold, hvorunder det foregaar, idet saadanne Paavirkninger ifølge § 1 regnes lige med Ulykkestilfælde.

(3) Visse Arter af Erhvervssygdomme, der skyldes den forsikredes Arbejde i Virksomhed som nærmere angivet i § 3.

Undtaget fra Forsikringen er ifølge § 3 Ulykkestilfælde (skadelige Paavirkninger, Erhvervssygdomme[16])), som den forsikrede selv har forvoldt med Forsæt. Det er dog antaget, at Forsikringen omfatter Selvmord, der er begaaet i en ved Arbejdet eller de Forhold, hvorunder det foregaar, fremkaldt utilregnelig Sindstilstand, eller som en forulykket har begaaet efter at have opgivet Haabet om Bedring for at gøre Ende paa sine Lidelser.

Har den forsikrede selv forvoldt Ulykkestilfældet eller væsentlig bidraget dertil ved grov Uagtsomhed, Tilsidesættelse af reglementariske Bestemmelser, der er holdt tilbørligt i Kraft, eller Beruselse, nedsættes eller bortfalder hans Krav ifølge Forsikringen, § 3.

Uden udtrykkelig Hjemmel derfor er det antaget, at Krav ifølge Forsikringen ikke begrundes ved Ulykkestilfælde under

---

[15]) Som nævnt er ifølge § 75 enhver forsikret, for saa vidt angaar de sidstnævnte Ulykkestilfælde.

[16]) Lovens Regler om Ulykkestilfælde antages i det hele anvendelige ogsaa paa de i § 3 omhandlede Erhvervssygdomme, skønt det ikke om disse som om de sammesteds nævnte skadelige Paavirkninger siges, at de regnes lige med Ulykkestilfælde.

Udførelse af et retstridigt Forhold som Smugleri, naar den forsikrede var vidende om, at han deltog deri.

Af Krigsulykker er det antaget, at Forsikringen efter U. L. maa omfatte saadanne, for hvis Opstaaen ved Arbejdet der er særlig Fare, saaledes i vidt Omfang dem, der rammer Søfolk, Fiskere, Arbejdere paa en Flyveplads. Imidlertid fastslaar midlertidig Lov Nr. 281 af 30. Maj 1940 som Hovedregel, at Ulykkestilfælde, der opstaar ved Krigsbegivenheder, falder udenfor Forsikringen. I Søfart og Fiskeri gælder dog dette ikke Ulykkestilfælde ved Sejlads. Og Socialministeren kan bestemme, at U. L.s Bestemmelser, uanset nævnte Hovedregel, skal gælde Virksomheder eller Arter af Virksomheder, til hvilke en særlig, forud erkendelig Fare for Ulykkestilfælde ved Krigsbegivenheder knytter sig. Bestemmelse herom er ved Bekg. Nr. 353 af 29. Juni 1940 truffet, for saa vidt angaar Civilbeskyttelsesmandskabet[17]), Husvagter i Civilbeskyttelsestjenesten, Arbejdere, der her i Landet beskæftiges ved Anlæg med militært Formaal eller i Tilknytning til saadanne, og Arbejdere, der er udsendt til kortvarigt Arbejde i Udlandet[18]).

For de af Anordning Nr. 245 af 10. Juli 1933 omfattede Fanger og forvarede gælder Forsikringen ethvert Ulykkestilfælde, der indtræffer under den forsikredes Ophold paa Anstalten, § 2.

Forsikringen efter Lov Nr. 94 af 27. Marts 1934 angaar saavel Sygdom som Ulykkestilfælde, der med Rimelighed kan henføres til Udførelsen af de militære Tjenestepligter eller til de Forhold, hvorunder Tjenesten udføres, § 1. —

Hvad der forstaas ved Ulykkestilfælde, er omtalt i Fremstillingen af Reglerne om privat Ulykkesforsikring. Eksempler paa, hvad der som skadelige Paavirkninger af højst nogle faa Dages Varighed kan medføre Forsikringskrav, er Eksem-

---

[17]) Ved Lov Nr. 396 af 25. Juli 1940 er gennemført Krigsulykkesforsikring af de efter F. L. eller Loven om Statsbanepersonalets Sygekasse invalideforsikrede og, uanset om de er invalideforsikrede, af Personer under 18 Aar.

[18]). Jfr. ovenfor ved Note 5.

dannelse ved Brug af visse Politurstoffer, Forgiftning paa Grund af Bistik, Hudafskrabning eller Sprækker i Huden, Smitteoverførelse fra sygt Menneske eller Dyr, Fremkaldelse af akut Sygdom eller Forværring af kronisk Lidelse ved stærk Kulde eller Varme. Afgrænsningen af, i hvilket Omfang Erhvervssygdomme hører under Forsikringen, er foretaget under Hensyn til en i Genève indgaaet, af Danmark tiltraadt international Konvention, Bekg. Nr. 4 af 3. Februar 1940. Blandt de vigtigere Erhvervssygdomme, Forsikringen omfatter, er Bly-, Kviksølv-, Arsenik-, Benzol- og Fosforforgiftninger, Lungesygdomme paa Grund af Indaanding af Stenstøv eller Mineralier, Hudsygdomme som Følge af Paavirkning af Cement, Mel, Flussyre, æteriske Olier, Terpentin, kemiske Tøjrensningsmidler eller kemiske Midler til Overfladebehandling af Læder, alt under Forudsætning af, at Sygdommen er opstaaet i en Virksomhed som nærmere angivet i § 3, endvidere Døvhed hos visse Arbejdere indenfor Jern- og Metalindustrien, Stær hos Glasarbejdere.

Om et Ulykkestilfælde er opstaaet ved Arbejdet eller de Forhold, hvorunder det foregaar, kan være tvivlsomt. Selvom en Arbejder holder sig selv med Arbejdsredskaber som Kniv eller Økse, gælder Forsikringen under Slibning deraf, hvad enten denne foretages paa Arbejdsstedet eller andetsteds. Og Krav kan rejses i Anledning af Tilskadekomst ved at lukke et Vindue eller trække et Gardin for i naturlig Tilknytning til Arbejdet. Derimod gælder Forsikringen ikke Ulykke som Følge af en Arbejders Udbedring af Beklædningsgenstande. Som bevirket ved de Forhold, hvorunder Arbejdet udføres, kan Overfald fra andre Arbejderes Side eller Vaadeskud medføre Krav ifølge Forsikringen. Men det er paa den forsikredes egen Risiko, om han indlader sig i Slagsmaal, i Kaadhed kurer ned ad et Gelænder, leger med Maskiner. For Tjenestedrenges og Lærlinges Vedkommende vil dog Tilskadekomst ved Leg med Maskiner ofte begrunde Krav, fordi Arbejdsgiveren har en særlig Pligt til at føre Tilsyn med unge Arbejdere. Krav er anerkendt ogsaa for ældres Vedkommende, der er blevet bidt af en Hund ved at klappe den eller er kom-

met til Skade ved at stikke Hovedet ud ad et Vindue paa Grund af Larm i Nærheden. Ikke sjældent vil det skyldes Forholdene paa Arbejdsstedet, om en Arbejder kommer til Skade ved at spise, drikke eller klæde sig om under Arbejdet eller i Tilknytning dertil. Derimod er det paa den forsikredes egen Risiko, om Aske fra hans Pibe ryger ham i Øjnene. Ulykker under Badning er henført under Forsikringen navnlig for Søfolk, der tager Bad fra Skibssiden eller fra en af Skibets Baade i dets Nærhed, og for Gymnastiklærere og Bagersvende, der tager Bad paa Arbejdsstedet efter endt Undervisning eller Arbejde. Endog Ulykke under en Ridetur, en Tjenestekarl den paagældende Dag som andre Dage foretog med Husbondens Vidende, er antaget at begrunde Krav. Er Ophold paa Arbejdsstedet i Arbejdspavser paalagt Arbejdere eller dog i Arbejdsgiverens Interesse, vil Ulykker i en Pavse ofte medføre Krav, saaledes naar den skyldes Opholdsrummets særlige Forhold. I et Tilfælde, hvor en Rengøringskone skar sin Haand ved, at Flaskehalsen gik i Stykker, da hun vilde trække en Flaske Hvidtøl op til sig selv, henførtes Skaden under Forsikringen, fordi hun som Del af sin Løn fik Kost ved Arbejdsgiverens Foranstaltning, men i et andet Tilfælde fandtes en Kullemper paa et Skib uberettiget til Erstatning i Anledning af, at han under et Maaltid i Fyrbødermessen var kommet til at beskadige en Finger ved at skære sig en Skive Ost. For Karle og Piger med Bopæl hos Husbonden er ofte Ulykker under Ophold i Karle- eller Pigekammeret i Fritiden eller om Natten anset bevirket ved de Forhold, hvorunder Arbejdet udføres, og ved Indlogering i Anledning af Arbejde paa fremmed Sted kan Tilskadekomst under Ophold i Logiet medføre Krav. Det vil dog ikke være nogen Forsikringsbegivenhed, om en Karl slaar sig ved at falde ud af Sengen om Natten, ej heller om han kommer til Skade ved at gaa i Søvne, medmindre Husbonden paa Grund af Viden om Tilbøjelighed dertil hos Karlen kan siges at have Medskyld, fordi han har undladt at træffe særlige Foranstaltninger. Forsikringen gælder under Færdsel paa Arbejdsstedet, som Arbejdet nødvendiggør eller

naturligt medfører, saaledes paa Vej fra eller til Omklædningsrum, Toilet, Karle- eller Pigekammer, endog under Færdsel paa Trappe fra eller til saadant Kammer i Anledning af, at en besøgende følges til Døre. Paa sin Vej til eller fra Arbejdsstedet er en Arbejder ikke forsikret. Dog antages Forsikringen at gælde den Del af Vejen, der bestemmes ikke ved Arbejderens Valg af Bopæl, men ved Arbejdsgiverens Anvisning af Tjenestebolig, Omraadet for Arbejdsstedet eller dettes Beliggenhed f. Eks. paa en lille Ø. Forsikret er saaledes en Præst paa Vej fra Præstegaard til Kirke, Værftsarbejdere under Befordring med Værftets Færgebaad, selvom de kunde gaa en Omvej over Land, Banearbejdere under tilladt og naturlig, omend ikke nødvendig Passage langs Banelinien før og efter Arbejdet. Selv undervejs til Hjemmet er en Arbejder forsikret, naar han har Post med for Arbejdsgiveren, eller det iøvrigt maa siges, at han færdes ogsaa i Tjenesteøjemed, hvilket næsten altid gælder en Ordensbetjent, idet han i paakommende Tilfælde skal optræde som Politimand i Funktion, overalt hvor han er til Stede i Uniform. Pligt til at aflevere en Besked undervejs medfører dog ikke Krav, uden naar Ulykken staar i Forbindelse dermed. Omfattet af Forsikringen er et Buds eller en Inkassators Færdsel fra Sted til Sted i Tjenesteøjemed, en Telefonarbejders fra fastsat Mødested til Arbejde paa Linien, en Skærveslagers fra en Stenbunke til den næste, ligeledes en Arbejders Ventetid paa fastsat Mødested. Det bliver dog altid paa egen Risiko, om den forsikrede benytter et farligere Befordringsmiddel end forudsat. Men Krav haves, selvom indtruffet Ulykke skyldes, at han yder en forbipasserende en Haandsrækning, standser for at se paa en Plakat, tager en Forfriskning ved en Kaffevogn eller paa Grund af Ventetid besøger en Café i Nærheden. Ved Arbejde paa fremmed Sted vil Tilsagn om Betaling for den Tid, Befordring dertil eller derfra tager, tale for at anse Befordringen omfattet af Forsikringen. Efter L. Nr. 120 af 7. Maj 1937 er en Lærling forsikret under Skoleophold som omhandlet i denne Lovs § 12, 1. og 2. Stk., og efter U. L.s § 60 er Søfolk forsikrede ogsaa under Hjem-

sendelse i Henhold til Bestemmelse i Sømandslov Nr. 181 af 1. Maj 1923. Under en Arbejde i Erhvervsvirksomheden og Husholdningen omfattende Forsikring af en selvstændig erhvervsdrivende er antaget at kunne henføres Ulykkestilfælde, der er indtruffet undervejs til eller fra et Sted, hvor en Arbejdsdragt prøvedes eller Julegaver til Familiemedlemmer indkøbtes, eller under Kørsel efter et en Datter, der skulde flytte hjem for at tjene hos Faderen, tilhørende Skab, endvidere Ulykker i Anledning af, at den forsikrede vilde stikke Hul paa en Byld, der havde dannet sig paa Hustruens Finger, eller under Kørsel efter Jordemoder til Hustruen, derimod ikke Ulykker, der er indtruffet under Kørsel til Læge i Anledning af egen Sygdom.

Det udelukker ikke Krav ifølge Forsikringen, om svag Konstitution, Legemsfejl, tilfældigt tilstødende eller forud tilstedeværende Sygdom har medvirket til et Ulykkestilfældes Indtræden eller forværret dets Følger. Under Forsikringen er saaledes henført Tilfælde, hvor en Hjertepatient eller Syfilitiker er blevet syg eller er død paa Grund af en Anstrengelse, som en sund Person kunde taale, eller hvor en Epileptiker er kommet til Skade eller død ved at falde over mod en Maskine eller ned i en Vandpyt.

Bevisbyrden for, at Forringelse af Erhvervsevne eller Død skyldes et Ulykkestilfælde, og at dette er opstaaet ved Arbejdet eller de Forhold, hvorunder det foregaar, ved Forsøg paa Redning af Menneskeliv eller ved Forsøg i Sammenhæng med Arbejdet paa Forebyggelse af Ulykker eller Afværgelse af større materielle eller kulturelle Tab, paahviler efter almindelige Regler den forsikrede eller hans efterladte. Den blotte Mulighed derfor begrunder ikke Krav. Men ofte vil en rimelig Sandsynliggørelse være tilstrækkelig, saaledes med Hensyn til, om ved Saarforgiftning enten Saaret eller Forgiftningen, ved Infektionssygdom Smitteoverførelsen hidrører fra Arbejdet. Faar en Sygeplejerske Meningitis, mens hun plejer Patienter med denne Sygdom, maa hun i Reglen antages smittet under sit Arbejde. For epidemiske Sygdomme som Influenza er det derimod ikke anset tilstrækkeligt at oplyse et

tilsvarende Forhold. Angaaende Erhvervssygdomme siges det i § 1, at de omfattes af Forsikringen, naar de med Rimelighed lader sig henføre til Arbejdet. Efter Lov Nr. 97 af 27. Marts 1934 § 1 er det for alle Sygdomme og Ulykkestilfælde tilstrækkeligt, at de med Rimelighed kan henføres til Udførelsen af de militære Tjenestepligter eller til de Forhold, hvorunder Tjenesten udføres.

3. Forsikringsydelserne efter U. L. er Sygehjælp, Dagpenge, Invaliditetserstatning, Erstatning til efterladte og Begravelseshjælp, § 20.

(1) Angaaende Sygehjælp bestemmer § 21, at Forsikringen yder Bandager, Briller, Sygevogn og andre Hjælpemidler, der i Tiden, inden Direktoratet træffer Afgørelse angaaende Ret til Invaliditetserstatning, skønnes fornødne for at sikre Sygebehandlingens Resultater, formindske Ulykkestilfældets Følger eller nøjere bestemme Invaliditetsgraden. Dette gælder, selvom ellers en anerkendt Sygekasse eller statskontroleret Sygeforening maatte yde det paagældende Hjælpemiddel. Paa Grund af Tidsbegrænsningen kan i Reglen kun den første Anskaffelse af en Protese, ikke Vedligeholdelse eller Nyanskaffelse kræves bekostet af Forsikringen. Tidligere ydedes kunstige Tænder ikke, naar de traadte i Stedet for andre kunstige Tænder, der var ødelagt ved Ulykkestilfældet, men nu erstattes en derved ødelagt Protese, hvis det maa antages, at en tilsvarende Legemsbeskadigelse vilde være indtraadt, om den forsikrede ikke havde haft Protese. For Statens Tjenestemænd og Arbejdere gælder foruden den omtalte Regel, at Udgifter som Følge af Ulykkestilfældet ved Reparation af kunstige Lemmer, Anskaffelse af Reservelemmer og visse Tandreparationer kan godtgøres, Anordning Nr. 298 af 2. Oktober 1933.

Er den forsikrede nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse eller statskontroleret Sygeforening, og han opholder sig her i Landet, afholder Forsikringen Udgifter til Speciallæge, Massage og anden særlig Sygebehandling, som skønnes fornøden for at opnaa den bedst mulige Helbredelse, og som Sygekassen eller Sygeforeningen ikke er forpligtet til at yde.

Til Udgifter ved saadan særlig Sygebehandling antages at høre Bekostning ved Rejse til fremmed Sted eller Ophold der, som Behandlingen nødvendiggør. Sygebehandling, som Sygekassen eller Sygeforeningen er forpligtet til at yde, er Ulykkesforsikringen uvedkommende, selvom den forsikrede har opbrugt sin Hjælp fra Sygeforsikringen.

Al offentlig Sygehjælp, der i Trangstilfælde i Anledning af et Ulykkestilfælde ydes i Tiden, inden Direktoratet træffer Afgørelse angaaende Ret til Invaliditetserstatning, er Særhjælp, L. O. F § 276.

(2) Ret til Dagpenge er betinget af, at den tilskadekomne paa Grund af Ulykkestilfældet ikke kan udføre sit Arbejde i væsentlig samme Omfang som tidligere, § 22. Endvidere maa han have haft Arbejdsindkomst i Aaret forud for Ulykkesdagen eller, ved Erhvervssygdomme, Dagen for Sygdommens første paaviselige Optræden, hvis ikke han har været syg eller arbejdsløs, §§ 1 og 44. Derimod er det ikke nogen Betingelse, at han lider Indkomsttab som Følge af Ulykken. Dog kan Statens Tjenestemænd og Arbejdere ikke have Ret til Dagpenge for Tid, i hvilken fuld Lønning oppebæres, Anordning Nr. 298 af 2. Oktober 1933. Og for Tid, i hvilken en privat Arbejdsgiver betaler fuldt Arbejdsvederlag, har han indenfor Beløbet heraf Ret til Dagpengene, § 30. For Tid, i hvilken den forsikrede aftjener Værnepligt, betales ingen Dagpenge, medmindre han har Forsørgelsespligt overfor andre, i hvilket Tilfælde disse har Ret til Dagpenge, der vilde tilkomme den forsikrede selv, om han ikke var i Tjenesten, § 22. Ulykkestilfælde, der rammer et som beskæftiget i en andens Tjeneste forsikret Barn af denne anden, før det er fyldt 14 Aar, giver aldrig Ret til Dagpenge. Og Ulykkestilfælde, der rammer Personer som omhandlet i Anordning Nr. 245 af 10. Juli 1933 og Nr. 211 af 1. Juli 1934, giver ikke Ret til Dagpenge under Ophold i Anstalten eller den kontrolerede Familiepleje. Har en af de paagældende før sin Tilskadekomst bidraget af Arbejdsfortjeneste i Anstalten eller den kontrolerede Familiepleje til paarørendes Underhold, ydes der imidlertid disse en Hjælp svarende til, hvad de mister som Følge

af Ulykkestilfældet, efter Omstændighederne ogsaa udover den Tid, for hvilken Dagpenge skulde være betalt, om ikke den forsikrede havde været uberettiget dertil, men højst med det Dagsbeløb, til hvilket Dagpengene i saa Fald vilde være blevet fastsat.

I Reglen har den forsikrede ikke Ret til Dagpenge i de første 13 Uger fra Ulykkesdagen eller, ved Erhvervssygdomme, Dagen for Sygdommens første paaviselige Optræden, for hvilken Tid han normalt kan have sikret sig Pengehjælp fra en anerkendt Sygekasse eller statskontroleret Sygeforening, omend kun for Tilfælde af fuldstændig Arbejdsudygtighed, §§ 1 og 23. Er han Medlem af en Sygekasse eller Sygeforening, har han dog Ret til Dagpenge fra Ulykkesforsikringen ogsaa for Tid indenfor de første 13 Uger, for hvilken han ikke kan kræve Pengehjælp ifølge Sygeforsikringen, fordi han har opbrugt denne Hjælp. Det samme maa formentlig gælde, om han er Medlem af Statsbanepersonalets Sygekasse. En anerkendt Sygekasse eller statskontroleret Sygeforening kan ifølge § 22, om Ulykkestilfældet begrunder Krav paa Pengeydelser efter U. L., kræve Dagpenge, den i Overensstemmelse med de for Sygeforsikringen gældende Regler har udbetalt for Tid indenfor de første 13 Uger, godtgjort af Ulykkesforsikringen [19]), hvis ikke det er som selvstændig erhvervsdrivende eller som en saadans Ægtefælle, den tilskadekomne er forsikret mod Følger af Ulykkestilfældet, eller dette skyldes Forsøg paa Redning af Menneskeliv enten uden Sammenhæng med Arbejde, der omfattes af Loven, eller i Sammenhæng med Arbejde som omhandlet i Loven, i hvilket Forsøg paa Redning af Menneskeliv ikke indgaar som naturlig Bestanddel [20]).

Er den tilskadekomne anbragt paa en i Henhold til Lovgiv-

---

[19]) Jfr. § 15, Stk. 11.

[20]) Skyldes Ulykkestilfældet Forsøg paa Redning af Menneskeliv som nævnt, skal Staten udrede eller godtgøre Forsikringsydelserne, nedenfor ved Note 41. I det Arbejde, der paahviler Brandvæsenets eller Redningskorpsenes Folk eller Opsynet ved en Søbadeanstalt, indgaar Redning af Menneskeliv som naturlig Bestanddel.

ningen om offentlig Forsorg anerkendt Anstalt eller af en saadan Anstalt under dens vedvarende Tilsyn hos private, skal Udgifterne ved Anbringelsen, i første Række den takstmæssige Betaling, i anden Række Statstilskud til Anbringelsen som Følge af, at Taksten ikke fuldtud dækker Udgifterne derved, saavidt muligt dækkes af Dagpengene, hvilket maa betyde Dagpengene for Anbringelsestiden, idet dog disse i Trangstilfælde fortrinsvis skal anvendes til Fyldestgørelse af Forsørgelsespligt, der maatte paahvile den tilskadekomne, § 35[21]). Ogsaa hvis den tilskadekomne afsoner Straf eller er interneret i Henhold til Dom, anvendes Dagpenge til Dækning af Udgifterne ved Anbringelsen.

For Søfolk bestemmer §§ 63 og 64, at om Kur og Pleje ydes i Udlandet under Garanti af dansk Konsul eller for Arbejdsgiverens Regning, anvendes Dagpengene til Dækning af Udgifterne derved, saaledes at kun, hvad der maatte blive tilovers, udbetales den tilskadekomne.

Findes det, at den forsikrede ikke bør have Raadighed over Dagpengene, kan det bestemmes, at han skal ikke have dem udbetalt, men at de skal komme ham tilgode paa anden Maade, saaledes som det da nærmere fastsættes, § 35.

Dagpengesatsen er efter U. L. tre Femtedele af den tilskadekomnes Dagløn, dog højst 4 Kr. 75 Øre, § 25. Delvise Dagpenge ydes ikke. I Tilfælde, hvor Forholdene taler derfor, kan dog Dagpengesatsen nedsættes med en Fjerdedel. For hver Uge betales Dagpenge for syv Dage. Daglønnen findes ved at dele Aarslønnen med 300, § 44. Er den tilskadekomne forsikret som selvstændig erhvervsdrivende eller som en saadans Ægtefælle, regnes med en Aarsløn af 1200 Kr., medmindre Forsikringen ikke haves umiddelbart ifølge Loven, men er frivillig, og den er tegnet for et mindre Beløb. Er det ikke som selvstændig erhvervsdrivende eller som en saadans Ægtefælle, den tilskadekomne er forsikret, regnes i Reglen med hans samlede Arbejdsindkomst, herunder Overskudsandele, Fribolig, Huslejegodtgørelse, Naturalydelser og

---

[21]) Jfr. nærmere ovenfor § 7 ved Note 30.

lignende[22]), i Aaret forud for Ulykkesdagen eller, ved Erhvervssygdomme, Dagen for Sygdommens første paaviselige Optræden. Dog fastsættes Aarslønnen skønsmæssigt, hvis han indenfor nævnte Tidsrum har været syg, arbejdsløs eller beskæftiget i en Virksomhed, der ikke drives Aaret rundt, eller han ikke hele Tiden har haft samme Stilling og samme Løn. Derimod begrunder det ikke — som ved Fastsættelse af Invaliditets- eller Dødserstatning — Afvigelse fra Hovedreglen, om den forsikrede er under 21 Aar, staar i Lærlingeforhold eller arbejder for et Vederlag, der er væsentlig mindre end sædvanligt, fordi han er Medlem af Arbejdsgiverens Familie.

Undtagen for de som selvstændige erhvervsdrivende eller saadannes Ægtefæller forsikrede er der ved L. Nr. 136 af 30. Marts 1940 truffet midlertidig[23]) Bestemmelse om, at Størstebeløbet af Dagpenge forhøjes til 5 Kr. 50 Øre daglig, og at der gives et Tillæg til Dagpenge paa 15 pCt., for saa vidt ikke nævnte Beløb overskrides derved.

Udbetaling af Dagpenge sker bagud, normalt hver Fredag, § 27.

Dagpenge ophører at løbe, naar den forsikrede ikke mere opfylder Betingelserne for Ret dertil, naar han faar tilkendt Invaliditetserstatning, og naar han dør, § 26.

(3) Ved Fastsættelse af Invaliditetsgrad skal i det Omfang, det skønnes rimeligt, Hensyn tages til særlige Færdigheder, der kræves i den forsikredes sædvanlige Erhverv, samt til forud tilstedeværende Forringelse af Erhvervsevnen f. Eks. som Følge af tidligere Ulykkestilfælde, der maa antages at forværre Ulykkestilfældets Følger, § 32[24]).

Ret til Invaliditetserstatning er betinget af, at Invaliditetsgraden er 5 pCt. eller derover, § 32.

Invaliditetserstatning bestemmes som en aarlig Rente. Er Invaliditetsgraden under 50 pCt., omsættes imidlertid Renten

[22]) Værdien af Kost og Logi for de i en andens Tjeneste beskæftigede Personer med Ophold hos Arbejdsgiveren og for Skibes Mandskab fastsættes af Socialministeren, §§ 44 og 65, Bekg. Nr. 207 af 25. Maj 1938.

[23]) For Tiden indtil 31. Marts 1941.

[24]) Jfr. ovenfor § 1, Nr. 2 (2).

normalt til et Kapitalbeløb, § 36. Og er Invaliditetsgraden 50 pCt. eller derover, kan Renten i særlige Tilfælde med Samtykke af den berettigede omsættes til et Kapitalbeløb. Omsætning af Rente til Kapitalbeløb sker efter Reglerne i § 37 og Bekg. Nr. 59 af 7. Marts 1935. Undtagen ved høje Aldre er Kapitalbeløbet mindre end Betalingen for en til Renten svarende Livrente i Statsanstalten for Livsforsikring. Afvigelsen er størst ved lave Aldre og lave Invaliditetsgrader.

Renten løber senest fra Dagen for Afgørelsen af Invaliditetsspørgsmaalet, §§ 26 og 33. I Reglen løber den ogsaa først fra dette Tidspunkt, selvom Dagpenge er ophørt at løbe forinden, fordi den tilskadekomne har kunnet genoptage sit Arbejde i væsentlig samme Omfang som tidligere. Er Invaliditetsgraden 50 pCt. eller derover, løber dog Renten fra den Dag, da Dagpengene ophører at løbe, selvom Afgørelse af Invaliditetsspørgsmaalet træffes først senere.

Renten udgør tre Femtedele af den tilskadekomnes Aarsløn, hvis Invaliditetsgraden er 100 pCt., og ellers en til Invaliditetsgraden svarende Del af, hvad den vilde udgøre, om Invaliditetsgraden var 100 pCt., § 32. Aarslønnen bestemmes som ved Fastsættelse af Dagpengesats, dog med følgende Afvigelser: I intet Tilfælde regnes med en højere Aarsløn end 2100 Kr., § 44. Skønsmæssigt fastsættes Aarslønnen ikke blot, naar den tilskadekomne i det sidste Aar har været syg, arbejdsløs eller beskæftiget i en Virksomhed, der ikke drives Aaret rundt, eller ikke hele Tiden har haft samme Stilling og samme Løn, men ligeledes naar han er under 21 Aar, staar i Lærlingeforhold eller arbejder for et Vederlag, der er væsentlig lavere end sædvanligt, fordi han er Medlem af Arbejdsgiverens Familie, § 44. For unge lægges herved, for saa vidt angaar Invaliditet, der maa antages at vare udover det fyldte 21. Aar, den Aarsløn til Grund, der sædvanlig oppebæres af Personer paa 21 Aar og derover med samme Uddannelse i samme eller beslægtet Erhverv, og Aarslønnen kan for en Person under nævnte Alder ikke sættes lavere end 2100 Kr., hvis ikke hans Erhvervsevne var nedsat i væsentlig Grad før Ulykkestilfældet. For de i Anordning Nr. 245 af 12. Juli 1933

og 1. Juli 1934 omhandlede Personer fastsættes Aarslønnen altid skønsmæssigt under Hensyntagen til, hvad den tilskadekomne tjente ved Arbejde i Tiden nærmest før Anbringelsen paa Anstalten eller i den kontrolerede Familiepleje, og hvad han havde Udsigt til at tjene efter Ophøret af sit Ophold der, om han ikke var kommen til Skade.

Ret til en særlig høj Invaliditetserstatning er for Tilfælde af Krigsulykke ved Sejlads hjemlet Personer, der hører til Besætningen paa et registreringspligtigt dansk Skib, L. Nr. 262 af 19. December 1936, Nr. 281 af 30. Maj 1940 og Nr. 396 af 25. Juli 1940 § 16.

Invaliditetserstatning kan ikke ændres, naar fem Aar er forløbet efter Fastsættelsen deraf, §§ 34 og 37. Er Renten ikke omsat til et Kapitalbeløb, kan den indenfor de første fem Aar saavel nedsættes eller inddrages som forhøjes, hvis det skønnes, at de Omstændigheder har forandret sig i væsentlig Grad, der har været bestemmende for Fastsættelsen. En til Kapitalbeløb omsat Rente kan naturligvis ikke nedsættes eller inddrages. Men viser det sig i Løbet af fem Aar, at den tilskadekomnes Erhvervsevne er væsentlig ringere end forudsat, kan der som aarlig Rente tillægges ham Forskellen mellem den til den højere Invaliditet svarende Rente og den tidligere fastsatte. Ved Afgørelsen af, om den ny Rente skal eller kan omsættes til Kapitalbeløb, regnes med den sidst bestemte Invaliditetsgrad.

Hvis den tilskadekomne er anbragt paa en i Henhold til Lovgivningen om offentlig Forsorg anerkendt Anstalt eller af en saadan Anstalt under dens vedvarende Tilsyn hos private, afsoner Straf eller er interneret i Henhold til Dom, anvendes Invaliditetserstatning til Dækning af Udgifterne ved Anbringelsen efter Regler svarende til dem, der gælder Dagpenge, § 35.

Som med Hensyn til Dagpenge gælder endvidere, at om den tilskadekomne findes ikke at burde have Raadighed over Erstatningen, kan det bestemmes, at den i Stedet for at udbetales ham skal komme ham tilgode paa anden Maade, saaledes som det da nærmere fastsættes, §§ 35 og 38. Omsættes

Renten til Kapitalbeløb, skal det, hvis den tilskadekomne er umyndig, nærmere bestemmes, paa hvilken Maade Beløbet skal komme ham tilgode.

(4) Erstatning til efterladte ydes altid som Kapitalbeløb, § 39. Det højeste Beløb, Forsikringen kan komme til at udrede, er 6,3 Gange den forsikredes Aarsløn. Denne bestemmes paa samme Maade som ved Fastsættelse af Invaliditetserstatning.

For enhver efterladt er Ret til Erstatning ifølge § 40 betinget af dansk Indfødsret eller fast Bopæl i Kongeriget eller Grønland. Dog kan Regeringen gøre Undtagelse fra denne Bestemmelse for Statsborgere i Stater eller selvstændige Dele af Stater, der ligestiller danske med egne Statsborgere med Hensyn til Ydelser efter en til U. L. svarende Lovgivning[25]).

Var den forulykkede Fange eller forvaret som omhandlet i Anordning Nr. 245 af 10. Juli 1933, træffes Afgørelse om Ret til Erstatning, tildels[26]) ogsaa om dennes Størrelse, efter Forholdene ikke ved hans Død, men ved det Tidspunkt, da han, om han ikke var død, vilde være blevet løsladt eller, hvis Varigheden af Opholdet var ubestemt, tidligst kunde være blevet det, saaledes at kun Personer, der da er i Live, kan faa Erstatning. I Tilfælde af Anbringelse i Forvaringsanstalten for Psykopater eller i Henhold til Borgerlig Straffelov § 75 fastsættes Tidspunktet af Justitsministeriet.

I første Række bliver der Spørgsmaal om Erstatning til Ægtefælle og Børn:

En Enke har Ret til Erstatning, hvis Ægteskabet var indgaaet før Ulykkestilfældet eller, ved Erhvervssygdomme, før Sygdommens første paaviselige Optræden. Var Ægtefællerne da separerede, eller levede de faktisk adskilt, er det dog en Betingelse, at Enken havde Ret til Underholdsbidrag fra Man-

[25]) Saadan Undtagelse er gjort med Hensyn til Statsborgere i de fleste europæiske Stater, i Argentina og Dele af Kanada, Bekg. Nr. 155 af 27. April 1928 og Nr. 60 af 9. Marts 1935 samt Anordning Nr. 290 af 19. Oktober 1937.

[26]) Jfr. nedenfor ved Noterne 28, 29, og 32.

den. Og er saadan Ret ikke gjort gældende i de sidste tre Aar før nævnte Tidspunkt, kan det bestemmes, at hendes Krav paa Erstatning skal nedsættes eller bortfalde. Afset herfra udgør Erstatningen 6,3 Gange den Aarsløn, der lægges til Grund for Beregningen, dog højst det Beløb, for hvilket en til $^{9}/_{20}$ af Aarslønnen svarende Livrente i Statsanstalten for Livsforsikring kan erhverves af en Mand i den Alder, afdøde havde paa Dødsdagen[27]) eller, hvis han var Fange eller forvaret som omhandlet i Anordning Nr. 245 af 12. Juli 1933, paa det Tidspunkt, hvis Forhold er afgørende for Spørgsmaal om efterladtes Ret til Erstatning[28]). Er Invaliditetserstatning ydet i Anledning af Ulykkestilfældet, fradrages i Erstatning til Enke Halvdelen af et til udbetalt Rente svarende Kapitalbeløb eller af udbetalt Kapitalbeløb. Taler Omstændighederne derfor, kan dog Fradraget nedsættes, men Erstatningen maa ikke som Følge af Nedsættelsen komme til at overstige det Beløb, for hvilket en til 18 pCt. af den Aarsløn, der lægges til Grund for Beregningen, svarende Livrente i Statsanstalten for Livsforsikring kan erhverves af en Kvinde i den Alder, Enken havde paa Mandens Dødsdag[29]).

Angaaende en Enkemands Ret til Erstatning gælder tilsvarende Regler, hvis den forulykkede Hustru regelmæssigt og i væsentligt Omfang deltog i Familiens Erhvervsarbejde[30]).

Ethvert Barn, som afdøde havde Pligt til at forsørge eller svare Underholdsbidrag til, har Ret til Erstatning. Eftersom den forulykkede tillige efterlader Ægtefælle, der er berettiget

---

[27]) Nogle Tabeller angaaende Erstatning til Enker er optaget i Direktoratet for Ulykkesforsikringens Aarsberetning for 1932 og 1933. 62 ff.

[28]) Jfr. ovenfor ved Note 26.

[29]) Alderen paa Mandens Dødsdag er afgørende, ogsaa om han var Fange eller forvaret som omhandlet i Anordning Nr. 245 af 12. Juli 1933, hvilket imidlertid er uden større Betydning, idet Invaliditetserstatning i saa Fald fastsættes tidligst henimod det Tidspunkt, paa hvilket han forlader Anstalten. Jfr. ovenfor ved Note 26.

[30]) Det fremgaar ikke af § 39, men maa utvivlsomt antages, at der ogsaa i Erstatning til en Enkemand skal gøres Fradrag for udbetalt Invaliditetserstatning.

til Erstatning efter de omtalte Regler[31]), eller det ikke er Tilfældet, kan et Barn kræve indtil 1,35 eller indtil 2,7 Gange den Aarsløn, der lægges til Grund ved Beregningen. Indenfor denne Overgrænse bestemmes Erstatningen, hvis ikke særlige Omstændigheder foreligger, efter det Antal Aar, regnet fra den forulykkedes Dødsdag[32]), i hvilket han vilde have været pligtig at forsørge Barnet eller svare Bidrag til dets Underhold, om ikke han var død, saaledes at det enkelte Barn faar 1,35 eller 2,7 Gange Aarslønnen, hvis det paa Dødsdagen var under et Aar, og nævnte Beløb med Fradrag af $^{a}/_{18}$ deraf, hvis det paa Dødsdagen var mellem a og a + 1 Aar. Men i sidstnævnte Tilfælde kan særlige Omstændigheder som legemlig eller aandelig Svaghed eller paabegyndt Uddannelse medføre, at Fradraget sættes lavere.

Fører Beregningen efter de omtalte Regler til, at Erstatningen til Ægtefælle og Børn tilsammen overstiger 6,3 Gange Aarslønnen, maa Nedsættelse finde Sted. Hvis ikke særlige Omstændigheder foreligger, afkortes de beregnede Beløb i samme Forhold.

Medgaar ikke 6,3 Gange Aarslønnen til Erstatninger efter de omtalte Regler, *kan* Beløb tillægges i første Række (1) Enke, fra hvem afdøde levede adskilt ved Tiden for Ulykkestilfældet eller, ved Erhvervssygdomme, Sygdommens første paaviselige Optræden, og som han i de tre sidste Aar har ydet Underholdsbidrag uden at være forpligtet dertil, (2) fraskilt Hustru, som afdøde paa nævnte Tid havde Pligt at yde og ogsaa ydede Underholdsbidrag, og (3) Stifbørn, som afdøde ikke var pligtig at forsørge eller svare Underholdsbidrag til, men desuagtet forsørgede, i anden Række, dog kun under særlige Omstændigheder, (4) andre nærstaaende som Plejebørn, Forældre eller Søskende, som afdøde

[31]) Som angivet i Teksten maa utvivlsomt Reglen forstaas, skønt det efter Ordlyden i § 39 kommer an paa, om Ægtefælle efterlades, der har Krav paa 3,6 Gange Aarslønnen i Erstatning.

[32]) At Alderen paa Dødsdagen er afgørende, ogsaa om den forulykkede var Fange eller forvaret som omhandlet i Anordning Nr. 245 af 12. Juli 1933, er en Afvigelse fra den ovenfor ved Note 26 angivne Regel.

forsørgede, eller til hvis Forsørgelse han mere varigt ydede væsentligt Bidrag.

Særlig høj Erstatning er for Tilfælde af Krigsulykke ved Sejlads hjemlet de Personers efterladte, der hører til Besætningen paa et registreringspligtigt dansk Skib, L. Nr. 262 af 19. December 1936, Nr. 281 af 30. Maj 1940 og Nr. 396 af 23. Juli 1940 § 16.

Findes en efterladt ikke at burde have Raadighed over Erstatningen, kan det, som med Hensyn til en Dagpenge- eller Invaliditetserstatningsydelse, bestemmes, at den i Stedet for at udbetales skal komme vedkommende tilgode paa anden Maade, saaledes som det da nærmere fastsættes. Er den berettigede umyndig, skal det, som med Hensyn til en til Kapitalbeløb omsat Invaliditetserstatning, nærmere bestemmes, paa hvilken Maade Beløbet skal komme ham tilgode. Der er ikke, som med Hensyn til Dagpenge og Invaliditetserstatning, Hjemmel for at anvende Beløbet til Dækning af Udgifter ved Anbringelse for det offentliges, en anerkendt Sygekasses eller Invalideforsikringsfondens Regning paa en i Henhold til Lovgivningen om offentlig Forsorg anerkendt Anstalt eller af en saadan Anstalt under dens vedvarende Tilsyn hos private eller til Dækning af Udgifter ved Anbringelse til Afsoning af Straf eller Internering i Henhold til Dom.

(5) For saa vidt Udgifterne ved den forulykkedes Begravelse (Ligbrænding) afholdes af de efterladte eller andre private Personer, yder Forsikringen disse en Hjælp af 180 Kr., § 41. Afholdes Udgifterne af en Sygekasse eller anden Institution eller af det offentlige, ydes derimod ingen Begravelseshjælp. Men det udelukker ikke saadan Hjælp, om det offentlige mod at faa overdraget Forsikringskravet har udlagt indtil 180 Kr. i Anledning af Begravelsen. Og det offentlige antages at have Krav paa Hjælp som her omtalt, hvis det har sørget for Begravelsen som Arbejdsgiver for den forulykkede. —

Medfører et af Forsikringen omfattet Ulykkestilfælde, at den forsikrede eller hans efterladte kan rejse Krav efter Reglerne om Erstatning for Skadetilføjelse eller faar Ret til Pen-

sion eller lignende, opstaar det Spørgsmaal, om baade de paagældende Beløb og Ydelserne efter U. L. kan oppebæres.

Rejser den forsikrede eller hans efterladte Krav efter Reglerne angaaende Erstatning for Skadetilføjelse, maa Sagen herom være afgjort, forinden U. L. kan paaberaabes, og kun hvis Direktoratet for Ulykkesforsikringen indvilliger deri, kan Spørgsmaalet om Ydelser efter U. L. optages til Afgørelse, § 4. Indvillige deri vil Direktoratet, hvis enten ingen Erstatning eller kun et væsentlig lavere Beløb, end vedkommende kunde faa efter U. L., tilkendes ham efter Reglerne om Erstatning for Skadetilføjelse. I Forsikringsydelserne fradrages i saa Fald, hvad han efter de nævnte Regler opnaar i Anledning af Følger af Ulykkestilfældet, der erstattes ogsaa efter U. L.

Har den forsikrede eller nogen af hans efterladte modtaget Ydelser efter U. L., kan han ikke rejse Krav efter Reglerne om Erstatning for Skadetilføjelse mod Arbejdsgiveren eller nogen anden, medmindre Direktoratet for Ulykkesforsikringen skønner, at saadant Krav er beføjet[33]), og giver skriftlig Meddelelse derom. Gives saadan Meddelelse, sørger Direktoratet for, at vedkommende faar fri Proces. Erstatning, der tilkendes ham, skal indbetales til Direktoratet og indenfor Beløbet af Ydelser efter U. L. anvendes til Godtgørelse for disse.

Om Fradrag i Erstatning efter U. L. for Pension eller lignende Ydelser, som Ulykkestilfældet medfører Ret til, bliver der ifølge § 42 Spørgsmaal, hvis det ikke er som selvstændig

[33]) I Anledning af en Forespørgsel om, hvorvidt Beskæftigelse af Epileptikere medfører en særlig Risiko for Arbejdsgiveren, har Direktoratet — efter at have forelagt Spørgsmaalet for Ulykkesforsikrings-Raadet — udtalt, at Samtykke til at gøre Ansvar gældende vil ikke blive givet, medmindre Arbejdsgiveren vidende om Sygdommen har sat den syge til Arbejde, som han maatte være klar over medførte væsentlig større Fare for vedkommende end for raske, eller har undladt at træffe fornøden Foranstaltning til Afværgelse af, at den syge sattes til saadant Arbejde, og at, om den syge selv har været klar over sin Tilstands Betydning for Faren ved Arbejdet, vil kun, hvis der foreligger grov Forsømmelighed fra Arbejdsgiverens Side, Samtykke som nævnt blive givet, Direktoratets Beretning for 1934. 62 f.

erhvervsdrivende eller som en saadans Ægtefælle, den ulykkesramte er forsikret, dog kun for saa vidt det er for Arbejdsgiverens Midler, Pension eller lignende Ydelse er erhvervet:

I Reglen skal Værdien af Pension eller anden *aarlig* Ydelse fra Staten fradrages, for saa vidt Retten dertil er erhvervet for Statens Midler, hvad af Pension $^7/_{12}$ anses at være, uanset den ulykkesramtes Alder og Helbredstilstand ved hans Indtræden i Statens Tjeneste. Dog gøres intet Fradrag i Erstatning til den forsikrede, hvis han paa Ulykkesdagen havde en Tjenestetid, der ved Afskedigelse giver Ret til fuld Pension. Og Direktoratet for Ulykkesforsikringen kan nedsætte Fradraget, hvis Omstændighederne taler derfor. Men er Pensionen eller den aarlige Ydelse større end den Pension, der svarer til den ulykkesramtes Tjenestetid[34]), maa Fradraget mindst være Værdien af den Del af Forhøjelsen, hvortil Retten er erhvervet for Statens Midler.

De nævnte Bestemmelser gælder ogsaa med Hensyn til Pension eller anden aarlig Ydelse fra en Kommune ifølge Regler om Pension eller Understøttelse, der er godkendt af Indenrigsministeren efter indhentet Erklæring fra Direktoratet for Ulykkesforsikringen. Naturligvis maa det bero paa Omstændighederne, hvilken Del af Pension fra en Kommune, der kan anses erhvervet for dennes Midler. Men ved Afgørelsen heraf bør en Gennemsnitsberegning lægges til Grund som med Hensyn til Pension fra Staten.

Hvorvidt iøvrigt Fradrag skal gøres for Pension, Understøttelse eller anden Ydelse, hvortil Retten er erhvervet for Arbejdsgiverens Midler, saaledes f. Eks. for Understøttelse fra Staten, der ikke er en aarlig Ydelse, Pension fra en Skolefond, en Sognekommune, Folkekirken eller Folkeskolen[35]), bestemmes af Direktoratet for Ulykkesforsikringen under Hensyntagen til Værdien af Ydelsen i Sammenligning med Erstatningen efter U. L. Direktoratet vil utvivlsomt fastslaa Fradrag for Pension fra Folkekirken eller Folkeskolen som for Pension fra Staten og i det hele træffe sin Afgørelse ud fra

[34]) Jfr. ovenfor § 6 ved Noterne 30—34 og 56—57.

[35]) Jfr. nærmere ovenfor § 6 Nr. 1.

de Synspunkter, der kan antages at ligge til Grund for de angaaende Pension fra Staten gældende Regler. Ved en kollektiv Pensionsordning, hvortil den forsikrede selv har bidraget, bør det afgøres efter en Gennemsnitsberegning, i hvilket Omfang Ret til Pension maa anses erhvervet for Arbejdsgiverens Midler.

Fradrag for Ydelse som omtalt fra en bestemt Arbejdsgiver maa altid have til Forudsætning, at det er som beskæftiget i dennes Tjeneste, den ulykkesramte er forsikret, saaledes at f. Eks. Fradrag for Pension fra Staten ikke kan gøres, naar en Statstjenestemand er ramt af Ulykkestilfælde under Udførelse af Arbejde for en privat Arbejdsgiver. Skyldes Ulykkestilfældet Forsøg paa Redning af Menneskeliv, kan dog formentlig Fradrag gøres for Pension eller anden aarlig Ydelse fra Staten, hvad enten Forsøget har Sammenhæng med Arbejde i dennes Tjeneste eller ej, i sidste Fald dog kun, hvis det ikke har Sammenhæng med andet Arbejde, der begrunder Forsikring efter U. L., og hvori Forsøg paa Redning af Menneskeliv indgaar som naturlig Bestanddel[36]).

Er det som selvstændig erhvervsdrivende eller som en saadans Ægtefælle, den ulykkesramte er forsikret, bliver der ikke Spørgsmaal om Fradrag for Pension eller lignende. —

De Ydelser, Loven om Invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige hjemler, afviger fra de for Tilfælde, hvor en Person er forsikret som beskæftiget i en andens Tjeneste, ovenfor omtalte i følgende Henseender:

Foruden Bandager, kunstige Lemmer, Briller, Sygevogn og andre Hjælpemidler som efter U. L. ydes ikke blot, som efter denne Lov, under visse Betingelser og i et vist Omfang Sygebehandling, der skønnes fornøden for at opnaa den bedst mulige Helbredelse, men al saadan Sygebehandling uden særlige Betingelser, altsaa selvom den tilskadekomne eller syge ikke er nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse eller statskontroleret Sygeforening, og, hvis han er Medlem af en saadan, uanset om Hjælpen kunde faas derfra[37]).

---

[36]) Jfr. ovenfor ved Note 20 og nedenfor ved Note 41.

[37]) Jfr. angaaende Ret til Hjælp fra Sygeforsikringen under Aftjening af Værnepligt ovenfor § 10, Nr. 1 (1).

Ved Beregning af Dagpenge, Invaliditetserstatning eller Erstatning til efterladte bestemmes den tilskadekomnes eller syges Aarsløn altid skønsmæssigt under Hensyntagen til hans Arbejdsindkomst i Tiden før hans Indkaldelse til Militærtjeneste og den Arbejdsfortjeneste i selvstændigt Erhverv eller i en andens Tjeneste, han vilde have haft Udsigt til efter sin Hjemsendelse, om han ikke var kommet til Skade eller blevet syg, § 31. Det er ikke, som efter U. L. ved Beregning af Invaliditets- eller Dødserstatning, udelukket at sætte Aarslønnen højere end 2100 Kr., men til et Beløb over 3000 Kr. kan den aldrig sættes, altsaa end ikke ved Beregningen af Dagpenge.

Dagpengesatsen er ifølge § 16 75 pCt. af den tilskadekomnes eller syges Dagløn, der som efter U. L. findes ved at dele Aarslønnen med 300. Som efter U. L. kan Dagpengesatsen nedsættes med en Fjerdedel i Tilfælde, hvor Forholdene taler derfor.

Dagpenge løber fra Hjemsendelsen, § 17. Udsættes denne paa Grund af Invaliditeten, kan dog Dagpenge med Fradrag af militær Lønning, den tilskadekomne eller syge maatte oppebære, udbetales fra den Dag, da Hjemsendelse skulde have fundet Sted, om han ikke var kommet til Skade eller blevet syg.

Ret til Dagpenge er ikke — som efter U. L. udenfor Tilfælde af Sygdom eller Arbejdsløshed — betinget af, at vedkommende har haft Arbejdsindkomst i Aaret forud for Ulykkestilfældet eller Sygdommen. Og Loven indeholder intet om, at Dagpenge ikke udbetales for Tid, i hvilken den tilskadekomne eller syge som Statstjenestemand eller Arbejder i Statens Tjeneste oppebærer fuld Lønning, at Dagpenge for Tid, i hvilken han oppebærer fuldt Arbejdsvederlag fra en privat Arbejdsgiver, indenfor Beløbet heraf tilfalder denne, eller at Dagpenge for Tid, i hvilken han som Sømand faar Kur og Pleje i Udlandet under Garanti af dansk Konsul eller for Arbejdsgiverens Regning, i første Række anvendes til Dækning af Udgifterne derved. Disse Afvigelser fra den efter U. L. gældende Ordning har dog ingen eller i hvert Fald kun ringe Betydning.

Har en anerkendt Sygekasse eller statskontroleret Sygeforening udbetalt Dagpenge for Tid, for hvilken Ret til Dagpenge haves ogsaa efter den her omtalte Lov, anvendes disse i første Række til Godtgørelse af, hvad Sygekassen eller Sygeforeningen har udredet, § 17.

Saavel Døds- som Invaliditetserstatning ydes som aarlig Rente, §§ 21 og 22. Med Samtykke af den berettigede kan det dog bestemmes, som efter U. L. med Hensyn til Invaliditetserstatning, at en Rente skal omsættes til Kapitalbeløb, og for saa vidt angaar Invaliditetserstatning, kan som efter U. L. Bestemmelse herom træffes uden Samtykke af den berettigede, hvis Invaliditetsgraden er under 50 pCt., § 27.

Rente til et Barn løber, til det fylder 18 Aar, § 22.

Rentesatserne er, for Invaliditetserstatning 75 pCt. af den tilskadekomnes eller syges Aarsløn, hvis Invaliditetsgraden er 100 pCt., og ellers som efter U. L. en til Invaliditetsgraden svarende Del af, hvad den vilde være, om Invaliditetsgraden var 100 pCt., for Dødserstatning til en Enke eller et Barn, der har Krav paa Erstatning, henholdsvis 25 og 20 pCt.[38]) af afdødes Aarsløn, §§ 21 og 22. Størstebeløbet af, hvad der som aarlig Rente kan ydes i Erstatning til efterladte, er 65 pCt. af Aarslønnen. Fradrag i Erstatning til Enke for Invaliditetserstatning, der maatte være udbetalt den tilskadekomne eller syge før hans Død, er hjemlet alene i Tilfælde, hvor et Kapitalbeløb er udbetalt ham. I saa Fald fradrages i Enkens Rente Halvdelen af den Rente, der er lagt til Grund ved Beregningen af Kapitalerstatningen til afdøde. Fradraget kan dog nedsættes, og i saa Henseende gælder der ikke som efter U. L. nogen Begrænsning. Enhver Rente skal være delelig med 12, § 32. Om fornødent forhøjes et beregnet Beløb til det nærmest højere, i hvilket 12 gaar op.

Ikke blot Dagpenge og Rente til den tilskadekomne eller syge, men ogsaa Rente til en efterladt anvendes efter Regler, svarende til de efter U. L. for Dagpenge og Rente til den tilskadekomne gældende, til Dækning af Udgifter ved den be-

[38]) Erstatningen til et Barn er ikke som efter U. L. afhængig af, om tillige Ægtefælle med Krav paa Erstatning efterlades.

rettigedes Anbringelse paa en i Henhold til Lovgivningen om offentlig Forsorg anerkendt Anstalt eller af en saadan Anstalt under dens vedvarende Tilsyn hos private, § 26.

Rente til den tilskadekomne eller syge løber efter § 23, hvis han har Ret til Dagpenge, fra det Tidspunkt, da disse ophører, og ellers fra det Tidspunkt, fra hvilket han, om han som Følge af Ulykkestilfældet eller Sygdommen var ude af Stand til at genoptage sit Arbejde i væsentlig samme Omfang som tidligere, vilde have Ret til Dagpenge, det vil sige fra Hjemsendelsen eller, om denne udskydes paa Grund af Invaliditeten, fra den Tid, da Hjemsendelsen skulde have fundet Sted, om han ikke var kommen til Skade eller blevet syg. I Rente for Tid før Hjemsendelsen fradrages militær Lønning, vedkommende maatte oppebære.

Rente til en efterladt løber fra den tilskadekomnes eller syges Dødsdag.

I Lighed med, hvad der efter Tj. L. gælder Pension, bortfalder Rente efter den her omtalte Lovs § 24 i visse Tilfælde:

Bliver den tilskadekomne eller syge mere end rent midlertidig ansat i Statstjeneste, og hans Indtægt herfra sammenlagt med den hidtil af ham oppebaarne Rente udgør mere end halvanden Gang denne Rente, bortfalder af Renten det overskydende Beløb [39]).

En Enkes Rente bortfalder, naar hun indgaar nyt Ægteskab.

Ogsaa Rente til et Barn, overfor hvem Enken har Forsørgelsespligt, bortfalder, naar hun gifter sig. Denne Bestemmelse kan dog fraviges, hvis de økonomiske Forhold i det ny Ægteskab gør det nødvendigt eller i høj Grad ønskeligt af Hensyn til Barnets forsvarlige Opdragelse.

Enhver Rente efter den omtalte Lov bortfalder, naar den

---

[39]) Regler om, i hvilket Omfang militære Tjenestemænd, Befalingsmænd af Reserven, Befalingsmænd og ligestillede af Forstærkningen og afskedigede faste Befalingsmænd kan oppebære Rente under Tjeneste, de udfører i Krigstid eller i Anledning af, at en Sikringsstyrke skal tilvejebringes, fastsættes i givet Fald ved Lov, § 34.

berettigede uden særlig Tilladelse af Direktoratet for Ulykkesforsikringen ansættes i fremmed Statstjeneste eller tager Ophold i Udlandet, og naar han i tre Aar uden lovlig Forhindring har undladt at hæve Rente[40]).

Fradrag i Rente efter den her omtalte Lov for Pension eller lignende, som Ulykkestilfældet eller Sygdommen medfører Ret til, er ikke hjemlet i noget Tilfælde. —

Satsen for Begravelseshjælp er 400 Kr., § 30.

4. (1) Udgifter for den forsikrede medfører Forsikringen kun, hvis det er som selvstændig erhvervsdrivende eller som en saadans Ægtefælle, han er forsikret. Paa Statens Bekostning er Forsikringen af de i dens Tjeneste beskæftigede, Udøvere af borgerligt Ombud, Fanger og forvarede samt Personer, der er anbragt paa Statsopdragelseshjem, anerkendt Opdragelseshjem eller Særforsorgsanstalt, U. L.s § 3, Anordning Nr. 245 af 10. Juli 1933 § 1 og Nr. 211 af 1. Juli 1934 § 6. Og Forsikringen er hovedsagelig paa Kommunens Bekostning, for saa vidt angaar de i dens Tjeneste beskæftigede og Udøvere af kommunalt Ombud, paa vedkommende Institutions Bekostning, for saa vidt angaar Personer, der er anbragt i Alderdomshjem, Arbejdsanstalt, dertil hørende Forsørgelsesafdeling, Tvangsarbejdsanstalt, Arbejdskoloni eller Afvænningshjem for Alkoholister, og paa Arbejdsgivernes Bekostning, for saa vidt angaar de ikke af Staten eller en Kommune, men i andres Tjeneste beskæftigede Personer. Ved Tilskud fra Staten nedsættes dog Præmierne for Forsikringen af dem, der beskæftiges af erhvervsdrivende Enkeltpersoner med mindre skattepligtig Indkomst end, paa Landet 1800, i Købstæderne 2100, i København og Frederiksberg 2400 Kr., til to Femtedele af, hvad de ellers vilde være, § 75. Og Forsikringsydelserne udredes eller godtgøres altid af Staten, hvis Ulykkestilfældet skyldes Forsøg paa Redning af Menneskeliv enten uden Sammenhæng med Arbejde, der omfattes af U. L., eller i Sammenhæng med Arbejde som om-

---

[40]) Har en Rentenyder i et helt Aar eller længere Tid uden lovlig Forhindring undladt at hæve Rente, hjemfalder det uhævede Beløb til Staten.

handlet i Loven, hvori Forsøg paa Redning af Menneskeliv ikke indgaar som naturlig Bestanddel[41]).

Paa hvilken Arbejdsgivers Bekostning en i en andens Tjeneste beskæftiget Person er forsikret, kan være tvivlsomt. Staten er Arbejdsgiver for Rigsdagens Tjenestemænd, skønt disse ikke er Statstjenestemænd i Tj. L.s Forstand, derimod ikke for den administrerende Direktør i Kongeriget Danmarks Hypothekbank eller Tjenestemænd i Statsanstalten for Livsforsikring, der vel er Statstjenestemænd i Tj. L.s Forstand, men for hvilke Banken eller Anstalten udreder Lønninger og Pensioner og derfor maa afholde ogsaa Udgifterne ved Forsikringen[42]). Lærere i Folkeskolen er forsikrede paa vedkommende Kommunes Bekostning, skønt Tilskud til Dækning af Udgifterne ved deres Lønning ydes af Staten, udenfor København tillige af Amtsraadskredsens og de i Forbindelse med denne staaende Købstæders Skolefond. Folkekirkens Biskopper, dens Præstegaards- og Bygningskonsulenter er formentlig forsikrede af Staten, da denne afholder alle Udgifter til deres Lønninger og Pensioner eller Honorarer. Iøvrigt maa Forsikringen for de af Folkekirken beskæftigede bekostes af den Kasse, af hvilken Vederlag til den forsikrede med Fradrag af muligt Statstilskud afholdes, saaledes udenfor København og Frederiksberg for Præster af Præstelønningskassen eller, hvis dennes Midler ikke strækker til, af Stiftsmidlerne (Præsteembedernes Fællesfond), for Kirkebetjente af Kirkebetjeningskassen, for Menighedsraadsmedlemmer af Menighedsraadskassen, for de ved Reparation af en Kirke beskæftigede Haandværkere af Kirkekassen, hvis Kirken er selvejende, og ellers normalt af Kirkeejeren. For de af Københavns Havn og de kommunale Købstadhavne, der er selvejende Institutioner, beskæftigede Tjenestemænd og Arbejdere er Havnen Arbejdsgiver. I Værkslejeforhold er Værk-

[41]) Jfr. ovenfor ved Noterne 20 og 36. — Før L. Nr. 166 af 18. Maj 1937 var de i Arresthus anbragte Fanger og forvarede forsikrede paa Bekostning af Kommunen, Lov om Ikrafttræden af Borgerlig Straffelov m. m. § 11.

[42]) Jfr. nærmere ovenfor § 6 mellem Noterne 9 og 10.

mesteren Arbejdsgiver for de af ham antagne Arbejdere. Og ifølge § 17 anses den, der har overtaget et Arbejdes Udførelse, som Arbejdsgiver ogsaa for Arbejdere, hans Medkontrahent overlader ham til Udførelsen. Ved Udlejning af et Tærskeværk til Anvendelse paa Landbrugsejendomme er dog ikke Ejeren af Tærskeværket, der i Reglen selv antager og lønner Fyrbøder og Ilægger, men vedkommende Landbruger betragtet som Arbejdsgiver for Folk i hans Tjeneste, der deltager i Tærskningen. Naturligvis er de af en Fuldmægtig antagne Arbejdere forsikret paa Fuldmagtsgiverens Bekostning. Ifølge § 17 maa endvidere den, der driver en Virksomhed eller udfører et Arbejde, bekoste Forsikringen for alle herved beskæftigede Arbejdere, uanset om de er antaget af en anden, der har overtaget Udførelsen af Dele af Virksomheden eller Arbejdet, naar dog ikke Mellemmanden selv har forsikret dem. I Overensstemmelse hermed er det antaget, at Staten forsikrer de af Dommere antagne og af deres Kontorholdsgodtgørelse lønnede Fuldmægtige, Kontorister og Retsbude saavel som Medhjælpere, der antages af Personer, med hvem Postvæsenet eller Statsbanerne har truffet Aftale om Besørgelse af Postkørsel eller Udførelse af Rangeringsarbejde, og at en Restaurant ofte maa bekoste Forsikringen af Musikere, der antages af Kapelmesteren. Udfører Mellemmanden de paagældende Dele af Virksomheden eller Arbejdet som selvstændig erhvervsdrivende, maa dog han og kun han anses som Arbejdsgiver. Saalidt som Værksherren er derfor en Hovedentreprenør ansvarlig overfor Arbejdere, der antages af en selvstændig Underentreprenør. Og det beror paa de nærmere Omstændigheder, om en Kommune er ansvarlig overfor Arbejdere, der antages af Personer, til hvem Udførelse af Renovation eller Vejarbejde er overdraget af Kommunen. En Brødfabrik eller et Mejeri har Ansvaret overfor Drenge, der antages af Brød- eller Mælkekuskene, selvom disse lønnes alene med Andele af Salget og selv sørger for Heste, naar dog Brødfabriken eller Mejeriet selv leverer Vogne og Staldrum. For Sanitetskolonner, en Samariterforening stiller til Raadighed i Katastrofetilfælde, maa den, hvem

Hjælpen ydes, bekoste Forsikringen. Staten er Arbejdsgiver for de ved Statsbanestationerne virkende Dragere, men kan træffe Aftale med en Dragerforening om, at den skal forsikre dem. For en statsansat Præst eller kommunalt ansat Lærer er Staten eller Kommunen Arbejdsgiver, ogsaa mens han udfører Tjeneste for Folkekirken, som maatte paahvile ham ifølge hans Embedsstilling. Arbejdsgiver for de i et offentligt Slagtehus beskæftigede Svende er den Slagtermester, Kreaturhandler eller Landmand, der faar Slagtningen foretaget. For saa vidt en Oppassers Arbejde falder udenfor hans militære Tjenestepligter, maa Officeren bekoste Forsikringen af ham. Overfor Besætningen paa et registreringspligtigt dansk Skib og overfor Personer, der i indenlandsk Havn eller dansk Tolddistrikt antages til midlertidigt Arbejde paa eller ved Skibet, har efter § 56 Rederen[43]) Ansvaret, uanset om han, Skibsføreren eller en anden har antaget og lønner dem, altsaa navnlig ogsaa naar de staar i en selvstændig Restauratørs Tjeneste, og som Undtagelse fra, hvad der ifølge § 17 ellers gælder, selvom Mellemmanden har forsikret dem[44]). Medens Bortforpagtning af Restauranten paa en Statsbanestation medfører, at Forpagteren faar Forsikringspligt, har derfor Staten altid Ansvaret overfor det paa Statsbanefærger beskæftigede Restaurationspersonale. Den nævnte Undtagelsesbestemmelse i § 56 antages dog ikke at omfatte Havnearbejdere, som Afladeren eller Modtageren af Gods, Skibet befordrer, eller en selvstændig Stevedor antager til at udføre Lastning og Losning. Og udenfor Undtagelsesbestemmelsen falder Personer udenfor Besætningen, der er antaget ikke blot til midlertidigt Arbejde paa eller ved Skibet.

Forsikringen af selvstændige erhvervsdrivende og saadannes Ægtefæller bekostes hovedsagelig af de paagældende er-

---

[43]) Ved Rederen maa være tænkt paa Skibets Ejer, saaledes at denne har Ansvaret, selvom Skibet er overladt til en anden til Brug i Søfart for egen Regning, jfr. nedenfor Note 46.

[44]) Undtagelsen maa ses i Forbindelse med de nedenfor ved Note 46 omtalte Regler, der gør det ønskeligt at have en klar Afgørelse af, paa hvis Bekostning Forsikringen er.

hvervsdrivende selv. Ved Tilskud fra Staten nedsættes dog ogsaa Præmierne for denne Forsikring i Tilfælde, hvor den erhvervsdrivendes skattepligtige Indkomst er mindre end, paa Landet 1800, i Købstæderne 2100, i København og Frederiksberg 2400 Kr., til to Femtedele af, hvad de vilde være uden Nedsættelsen, § 75. Og som ellers udredes eller godtgøres Forsikringsydelserne af Staten, hvis Ulykkestilfældet skyldes Forsøg paa Redning af Menneskeliv enten uden Sammenhæng med Arbejde, der omfattes af U. L., eller i Sammenhæng med Arbejde som omhandlet i Loven, hvori Forsøg paa Redning af Menneskeliv ikke indgaar som naturlig Bestandddel.

Ydelserne efter Lov Nr. 94 af 27. Marts 1934 udredes af Staten.

(2) Staten, Civillisten og Kommunerne har ikke Pligt til at afgive deres Risiko ifølge Forsikringen, § 14. Det samme maa formentlig gælde Grønlands Styrelse, hvis Underskud dækkes af Staten, ligeledes Folkekirken, for saa vidt angaar Forsikringen af Personer, for hvilke de udover forhaandenværende Midler nødvendige Beløb til Lønninger m. v. kan paalignes Medlemmer af Folkekirken, altsaa i København og Frederiksberg Præster, Kordegne, Gravere, Kantorer og Kirkekor, i det øvrige Land foruden Præster alle dem, der er forsikrede paa Bekostning af en Kirkebetjeningskasse, en Menighedsraadskasse eller en selvejende Kirkes Kirkekasse. Fritaget for at afgive deres Risiko er endvidere private Alderdomshjem og Arbejdskolonier, for saa vidt angaar deri anbragte Personer, idet Forsikringsydelserne for disses som ogsaa for de i kommunalt Alderdomshjem, Arbejdsanstalt, dertil hørende Forsørgelsesafdeling, Tvangsarbejdsanstalt eller Afvænningshjem for Alkoholister anbragte Personer ifølge Anordning Nr. 211 af 1. Juli 1934 § 6 føres til Udgift paa Institutionens Regnskab — hvad dog sikkert ikke udelukker, at Risikoen kan overføres til et Forsikringsselskab.

Af Personer, der beskæftiges af en anden Arbejdsgiver end Stat eller Kommune, er (1) de, der af en her hjemmehørende Arbejdsgiver er antaget til Arbejde her i Landet ved Skibs-

fart, Færgefart, Baadfart, Pramfart, Bugsering, Lodsgerning, Dykkerarbejde, Bjærgning, Optagning af Vraggods fra Havbunden, Sandgravning, Fiskeri eller Stenfiskeri med dansk Skib eller Fartøj [45]), (2) de ikke til disse hørende, der er forsikret paa Rederens Bekostning, fordi de i indenlandsk Havn eller dansk Tolddistrikt er antaget til midlertidigt Arbejde paa eller ved registreringspligtigt dansk Skib, (3) Besætninger paa registreringspligtige danske Skibe og (4) Besætninger paa danske Fartøjer, som en her hjemmehørende Arbejdsgiver driver Erhvervsvirksomhed som nævnt med eller anvender til Lystsejlads eller anden Sejlads, umiddelbart ifølge Loven forsikret i et ved denne stiftet gensidigt Forsikringsforbund for dansk Søfart eller, hvis Skibet eller Fartøjet sædvanlig anvendes til Fiskeri, i et ligeledes ved Loven stiftet gensidigt Forsikringsforbund for danske Fiskere, §§ 16, 56 og 57 [46]). Det samme gælder selvstændige erhvervsdrivende, der er forsikrede umiddelbart ifølge Loven, fordi sædvanlig mindst tre Femtedele af deres Aarsindkomst hidrører fra personligt Arbejde i Erhvervsvirksomhed som nævnt, § 58. Forsikringen i vedkommende Forbund omfatter ikke blot det erhvervsmæssige Arbejde, hvorved den begrundes, men gælder ogsaa under Beskæftigelse i Arbejdsgiverens eller den selvstændige erhvervsdrivendes Husholdning, i Arbejdsgiverens dog kun hvis den er fuldstændig udsondret fra Bedriften, endvidere ved privat Tjenestegerning for Arbejdsgiveren eller hans Familie og for de under (3) og (4) nævnte Besætninger under Hjemsendelse i Henhold til Bestemmelse i Sømandsloven, §§ 60 og 61. De Arbejdsgivere (Redere), paa

---

[45]) Socialministeren kan ved offentlig Bekendtgørelse udvide de i Teksten omtalte Bestemmelser til at omfatte ogsaa andre Virksomheder, der kan sidestilles med de nævnte.

[46]) For de under (1) og (4) nævnte Personer angives ikke som Betingelse, at Arbejdsgiveren (Rederen) skal være her hjemmehørende. Men som nævnt i Note 43 maa der ved Rederen være tænkt paa Skibets Ejer, idet det ikke kan være Meningen at fastslaa, at f. Eks. et udenlandsk Rederi, til hvilket Skibet er overladt til Brug i Søfart for egen Regning, har Pligt til at betale Præmie og er Medlem af vedkommende Forbund umiddelbart ifølge Loven.

hvis Bekostning Forsikringen hovedsagelig er, gøres ved selve Loven til Medlemmer af Forbundet og har som saadanne Pligt til at betale Præmie. Om Pligt til at tage Forsikring bliver der derfor ikke Spørgsmaal. Men Forbundenes Vedtægter skal indeholde Bestemmelser om Pligt for Medlemmer til at anmelde sig, § 16.

For saa vidt Risikoen ifølge Forsikringen af Personer, der beskæftiges af en anden Arbejdsgiver end Stat eller Kommune, ikke efter det anførte bæres af noget af de ved Loven stiftede Forsikringsforbund, skal Arbejdsgiveren i Reglen overføre den til et Forsikringsselskab, som Socialministeren med Hjemmel i § 15 har anerkendt som berettiget til at tegne Forsikringer efter U. L. Dog kan en Arbejdsgiver, der ifølge Loven er Medlem af et af Forsikringsforbundene, i det Omfang dettes Vedtægter maatte hjemle ham Adgang dertil, overføre til Forbundet Risiko, som ikke uden videre paahviler det. Desuden kan Socialministeren fritage en Arbejdsgiver indtil videre[47]) for at afgive sin Risiko, mod at han stiller Sikkerhed for mulige Forsikringsydelser som nærmere bestemt af Ministeren, § 15. Og undtaget fra Forsikringspligten er Medhjælp alene i Husholdningen[48]), der ikke strækker sig udover et Tidsrum af 30 Arbejdsdage (240 Arbejdstimer) i et Kalenderaar, § 51. Forsikringsydelser ifølge Forsikringen af saadan Medhjælp paalignes for hvert Kalenderaar de Forsikringsselskaber, der har Anerkendelse efter § 15, og de Arbejdsgivere, som Socialministeren har fritaget for at afgive deres Risiko, i Forhold til, for Selskabernes Vedkommende deres Præmieindtægt af pligtig Ulykkesforsikring, for de paagældende Arbejdsgiveres Vedkommende af Direktoratet for Ulykkesforsikringen skønsmæssigt beregnede Præmiebeløb. Nærmere Regler for Paaligningen fastsættes af Socialministeren.

[47]) Fritagelsen kan til enhver Tid tilbagekaldes.

[48]) Undtagelsesbestemmelsen antages at gælde ogsaa Medhjælp alene ved privat Tjenestegerning, der ikke er af længere Varighed end angivet i Teksten, og som Medhjælp i Husholdningen har man anset Arbejde med at hvidte en Købmandsgaard, der foruden Bolig rummede Forretningslokaler, U. f. R. 1936. 74 (H. R. D.).

For Bedrifter, der hører under Arbejds- og Fabriktilsynet, paaser dettes Personale, herunder de kommunale Tilsynsmænd, for andre Erhvervsvirksomheder Politiet, at der foreligger Bevis for Opfyldelse af Forsikringspligt, § 80. Arbejds- og Fabriktilsynet underretter Politimesteren om forefundne Mangler. En Arbejdsgiver, der har undladt at tage pligtig Forsikring eller at holde denne i Kraft, ifalder Bødeansvar og skal efter Bestemmelse af Ulykkesforsikrings-Raadet udrede det Præmiebeløb, han har unddraget et Forsikringsselskab, §§ 19 og 81. Og indtræffer et Ulykkestilfælde, hæfter han i Reglen for Forsikringskravene, der ligestilles med de i Lov om Konkurs m. m. Nr. 51 af 25. Marts 1872 § 33, Nr. 2 omhandlede Fordringer og paa Foranstaltning af Direktoratet for Ulykkesforsikringen kan inddrives ved Udpantning. Har der foreligget undskyldende Omstændigheder for Arbejdsgiverens Undladelse af at tage pligtig Forsikring eller holde denne i Kraft, kan han dog fritages for at udrede Forsikringsydelserne. For hvert Kalenderaar paalignes Forsikringsydelser, som intet enkelt Forsikringsselskab hæfter for, fordi Arbejdsgivere har undladt at opfylde deres Forsikringspligt, med Fradrag af, hvad der erholdes hos disse, de Forsikringsselskaber, der har Anerkendelse efter § 15, og de Arbejdsgivere, som Socialministeren har fritaget for at afgive deres Risiko, efter Regler som dem, der gælder Forsikringsydelser til Medhjælp alene i Husholdningen af forbigaaende Art[49]). Til Gengæld overgaar Krav mod de forsømmelige Arbejdsgivere paa Forsikringsydelser til de paagældende.

Beløb, hvormed Erstatning efter U. L. nedsættes ifølge Reglerne om Fradrag for Pension eller lignende, tilfalder efter § 42 Arbejdsgiveren. Skal et Forsikringsselskab udrede Erstatningen, maa dog sikkert det have Ret til saadant Beløb, hvis ikke andet er aftalt. Det er da ogsaa antaget, at en Kommune, der afgiver sin Risiko efter U. L., udtrykkeligt maa aftale med Forsikringsselskabet, hvem der skal have Retten til Beløb som her omtalt.

Frivillig Forsikring af en selvstændig erhvervsdrivende

[49]) Jfr. ovenfor ved Note 48.

eller en saadans Ægtefælle maa, om det er Skibsfart, Færgefart, Baadfart, Pramfart, Bugsering, Lodsgerning, Dykkerarbejde, Bjærgning, Optagning af Vraggods fra Havbunden, Sandgravning, Fiskeri eller Stenfiskeri med dansk Skib eller Fartøj, han driver, tages i Forsikringsforbundet for dansk Søfart eller, hvis Skibet eller Fartøjet sædvanlig anvendes til Fiskeri, i Forsikringsforbundet for danske Fiskere, § 59. Driver han andet Erhverv, maa Forsikringen tages i et i Henhold til § 15 anerkendt Forsikringsselskab, § 55.

Forsikringen af en selvstændig erhvervsdrivende eller dennes Ægtefælle som saadan angaar i intet Tilfælde Ulykker, mod hvis Følger vedkommende i Henhold til Loven er forsikret i anden Egenskab, § 42.

Fordringer paa Præmier for Forsikring efter U. L. kan i Mangel af rettidig Betaling inddrives ved Udpantning og ligestilles i Konkurstilfælde med de i Konkurslovens § 33, Nr. 2 omhandlede Krav undtagen i Tilfælde, hvor Forsikringen er taget af Staten [50]) eller en Kommune, § 18. For Præmier, der tilkommer et af de ved Loven stiftede Forsikringsforbund, haves Søpanteret i Skib (Fartøj) og Fragt med Rang som for Hyrekrav. Søpanteret i et bestemt Skib og dets Fragt omfatter dog sikkert kun Krav paa Præmie for Forsikring af Personer, hvis Arbejde vedrører netop dette Skib. Efter Sølovens § 283 gælder for Søpanteretten en Forældelsesfrist af et Aar fra Præmiens Forfaldsdag.

Ethvert Dokument vedrørende Forsikring efter U. L. er stempelfrit, § 79.

(3) Anerkendelse efter § 15 kan gives Aktieselskaber, gensidige Selskaber og andre Selskaber med begrænset Ansvar.

For at opnaa og bevare Anerkendelsen maa et Selskab opfylde en Række Betingelser, der fastsættes dels i § 15, dels med Hjemmel heri af Socialministeren:

Forinden Anerkendelse kan opnaas, maa Selskabet i Reglen have truffet Aftaler om Overførelse dertil efter Anerkendelsen af Forsikringer efter U. L. af et vist Omfang.

[50]) Hidtil har Staten ikke afgivet Risiko efter U. L.

Er Selskabet gensidigt, skal samtlige Medlemmer hæfte en for alle og alle for en for Opfyldelse af dets Forpligtelser, § 15, Skr. af 1. September 1933[51]). Et Medlem kan ikke ved Udmeldelse frigøre sig for Delagtighed i Risiko for det Tidsrum, i hvilket han har været Medlem.

Til Sikkerhed for sit Ansvar ifølge Forsikringer efter U. L. skal Selskabet stille et Depositum i danske Statsobligationer, hvorover Direktoratet for Ulykkesforsikringen kan raade, for saa vidt det maatte være nødvendigt til Dækning af ikke betalte Forsikringskrav, Skr. af 1. September 1933. Med Forbehold af Ret til senere Forandring under Hensyn til hvert enkelt Selskabs Forhold er Depotets Størrelse indtil videre fastsat, for gensidige Selskaber til mindst 50.000, for andre Selskaber til mindst 20.000 Kr.

Af Skadesreserven skal ifølge Skr. af 1. September 1933 i gensidige Selskaber et til samtlige tilkendte Invaliderenter svarende Beløb, i andre Selskaber hvad der udover 100.000 Kr. afsættes for saadanne Renter, anbringes og baandlægges efter Reglerne angaaende Forsikringsfond i Loven om Livsforsikringsvirksomhed, Bekg. Nr. 299 af 30. Juni 1922, §§ 18 og 20, og tjene udelukkende til Fyldestgørelse af Krav paa Invaliderenter. Ved Afgørelse af, om denne Bestemmelse er overholdt, ansættes Værdierne efter Reglerne i nævnte Lovs § 23.

Angaaende Beregning af Præmier bestemmer § 15, at gennemsnitligt skal mindst tre Fjerdedele af Præmieindtægten medgaa til Forsikringsydelser. Iøvrigt fastsætter Socialministeren nærmere Regler under Hensyntagen til de med forskellige Arter af Forsikringer efter U. L. forbundne Udgifter. Hvad der maatte være oppebaaret for meget i et Aar, skal som Bonus udbetales kontant eller fradrages i det følgende Aars Præmier. Efter Bekg. Nr. 52 af 2. Marts 1936 §§ 3 og 4 maa til Forvaltningsudgifter[52]), Udbytte og Henlæggelser m. v. i et Aar højst anvendes 15 pCt. af Aarets Præmier,

[51]) Direktoratet for Ulykkesforsikringens Beretning for 1932 og 1933. 33 ff.

[52]) Hertil regnes ikke Lægehonorarer, § 3.

Policepenge, Bøder og lignende med Tillæg af en Krone for hver Police, der har været i Kraft hele Aaret eller en Del deraf, og 50 Øre for hver af de i Aaret forsikrede Helaarsarbejdere, hvoraf Antallet findes ved at dele Antallet af Arbejdsdage[53]), Forsikringerne har omfattet, med 300. Der kan dog faas Godkendelse af særlige Regler for gensidige Selskaber, hvis Virksomhed er begrænset i faglig Henseende og til Forsikring efter Loven, § 8. Bonus skal fordeles for fem Aar ad Gangen, for et bestemt Femaar naar alle det vedkommende Forsikringsydelser er betalt eller kan opgøres med Sikkerhed, § 5[54]). Er Beløbet for et Femaar ringe, kan Socialministeren tillade, at det overføres til den følgende Periode. Berettiget til Bonus er Forsikringstagere, hvis Forsikringer var i Kraft ved Udløbet af Femaaret. Dog kan Socialministeren bestemme, at Grupper af Forsikringstagere, hvis Præmier ikke har været for høje, ingen Bonus skal have. Til Undgaaelse af tilfældige Udsving i Resultaterne for de enkelte Selskaber kan det tillades en Flerhed af disse, der tilsammen skønnes at have Forsikringer efter U. L. af tilstrækkeligt Omfang, at opgøre Regnskab derover under et paa Grundlag af særlig fastsatte Regler for Præmieberegningen[55]).

Selskabet maa ikke nægte at overtage nogen Forsikring efter U. L., hvis Forsikringstageren er villig til at underkaste sig dets Forsikringsbetingelser, Skr. af 1. September 1933. Dog kan Omraadet for et gensidigt Selskab begrænses til Forsikringstagere af en bestemt Gruppe. Opsige en Forsikring efter U. L. kan Selskabet kun, hvis Forsikringstageren misligholder sine Forpligtelser. Politimesteren for det Sted, hvor Forsikringstageren bor, skal underrettes om enhver Opsi-

[53]) For saa vidt Præmie ikke beregnes efter Arbejdsdage, bestemmes Antallet heraf efter Regler, der fastsættes af Direktoratet for Ulykkesforsikringen.

[54]) Angaaende Tilfælde, hvor et Selskab ophører at tegne Forsikringer efter U. L., er særlige Regler givet i § 8.

[55]) Mellem Selskaber, der har Tilladelse hertil, kan Aftale træffes om, efter hvilke Regler deres samlede Bonus skal paalignes de enkelte af dem. Saadan Aftale skal dog godkendes af Socialministeren.

gelse, Selskabet foretager, ligeledes om enhver Udmeldelse eller Opsigelse, det modtager.

Med mindre det aftales udtrykkeligt, at Selskabet ikke skal overtage en nærmere angivet Del af en Arbejdsgivers Risiko efter U. L., omfatter en af ham taget Forsikring hele hans Risiko med Undtagelse af, hvad der ifølge Loven maatte paahvile et af de ved denne stiftede Forsikringsforbund, Skr. af 1. September 1933. Angaar en Forsikring en Arbejdsgivers Erhvervsvirksomhed, skal den gælde ogsaa hans Husholdning og privat Tjenestegerning for ham og hans Familie, hvis ikke Husholdningen er fuldstændig udsondret fra Bedriften. Og gælder en Forsikring Landbrug, Skovbrug, Havebrug eller dermed ligestillet Virksomhed, skal den omfatte ogsaa Bierhverv, der drives under Virksomheden. Som Eksempler paa, hvad der kan være Bierhverv, nævntes i den nu ophævede L. Nr. 205 af 6. Juli 1916 § 69 Teglværk, Grus- og Mergelgravning, Kørsel, Skærveslagning, Savskæring samt Heste- og Kreaturhandel.

Det er ikke tilladt at optage Spørgsmaal om Alder og Helbredstilstand i Skemaer, der benyttes som Grundlag for Forringsbegæringer [56]). Dog kan det tages i Betragtning ved Tariferingen, om en Virksomhed har til Formaal at beskæftige Invalider. Inddeling i Fareklasser under Hensyn til andre Omstændigheder end Alder og Helbredstilstand kan foretages, og Konkurrencen mellem Selskaberne vil føre i Retning af individuel Bedømmelse af den enkelte Risiko. Undertiden beregnes fast Præmie, idet Muligheden af Risikoforandringer lades ude af Betragtning. Men ofte fastsættes Præmien efter en Talstørrelse, der ikke kan forudsættes uforanderlig, saaledes den samlede Arbejdsløn, Antallet af Arbejdsdage, ved Maskinrisici Antallet af Gangdage, ved Stenslagning eller Grusharpning den behandlede Mængde. I saa Fald maa Forsikringstageren give Risikooplysninger, ikke blot ved Forsikringens Tegning, men ogsaa i Løbet af Forsikringstiden. Og idet den endelige Præmie ikke kan fastsættes paa Forhaand,

[56]) Arbejderforsikringsraadets Beretning for 1931. 23 ff. og Direktoratet for Ulykkesforsikringens Beretning for 1932 og 1933. 39 f.

maa forudbetalt Præmie senere reguleres, hvorfor man taler om foreløbig Præmie eller Præmieforskud. I gensidige Selskaber betales ofte al Præmie bagud.

Hvad angaar almindelige Forsikringsbetingelser, har Socialministeren stadfæstet Mønsterbestemmelser[57]), der ikke maa fraviges uden særlig Tilladelse:

Selskabets Ansvar begynder Tegningsdagen Kl. 24, hvis ikke andet er forlangt i Forsikringsbegæringen, og varer til Udløbsdagen Kl. 24. Efter Modtagelse af en Forsikringsbegæring skal Selskabet uopholdelig afgøre, om Forsikringen kan antages, og give vedkommende Meddelelse desangaaende. Er Forsikringen tegnet ikke for en bestemt Tid eller et bestemt Arbejde, men for f. Eks. et Aar ad Gangen, fornys den ved Udløbet af en Periode, hvis ikke Forsikringstageren mindst otte Uger forinden giver Selskabets Hovedkontor skriftlig Opsigelse. Aftale om Fornyelse for længere Tid end et Aar ad Gangen er uden Virkning, hvis ikke Selskabet tidligst fem og senest tre Maaneder før Udløbet af Perioden minder Forsikringstageren om Aftalen.

For en forsikringspligtig Arbejdsgivers Risiko hæfter Selskabet efter U. L.s § 15, selv om det ved Indgaaelse af Forsikringsaftalen er gaaet ud fra urigtige Forudsætninger angaaende Ansvarets Art og Omfang, og det samme maa gælde for andre Risici, idet Lovens Bestemmelser i det hele gælder ogsaa frivillige Forsikringer, §§ 55 og 74. Men hvad der som Følge af urigtige eller ufuldstændige Risikooplysninger maatte være modtaget for lidt i Præmie eller udgivet til Kontrol af Oplysningerne, kan Selskabet efter Mønsterbestemmelsernes § 8 kræve godtgjort, selv om Forsikringstageren var i god Tro. Og indtræffer et Ulykkestilfælde, kan Selskabet, hvis ikke Oplysningerne er berigtiget forinden, af Forsikringstageren kræve godtgjort en saa stor Del af Forsikringsydelserne, som det Selskabet unddragne Beløb udgør af hele den Præmie, der skulde have været erlagt.

Saa lidt som urigtige eller ufuldstændige Risikooplysninger kan Fareforøgelse i Løbet af Forsikringstiden eller Overtræ-

[57]) Direktoratet for Ulykkesforsikringens Beretning for 1934 62 f.

delse af mulige Sikkerhedsforskrifter paavirke Selskabets Ansvar. Men efter Mønsterbestemmelsernes § 7 skal Forsikringstageren give Selskabets Hovedkontor Meddelelse om Forandring i Arten eller Omfanget af Virksomheden, om Overtagelse af anden Virksomhed og — udenfor Land-, Skov-, Have- og Mejeribrug — om Flytning. Fra det Tidspunkt, da Forandring finder Sted, beregnes Præmie efter de ny Forhold. Medfører Forandringen Præmieforhøjelse, kan Forsikringstageren i Reglen opsige Forsikringen med fjorten Dages Varsel. Dette gælder dog ikke, hvis kun det Antal Enheder er forandret, hvorefter Præmie beregnes. Og ved Overtagelse af anden Virksomhed er det kun, for saa vidt angaar denne, Forsikringen kan opsiges.

Viser det sig udenfor Tilfælde af urigtige Risikooplysninger, Fareforøgelse eller lignende, at Risikoen er større end forudsat ved Tegningen af Forsikringen, kan efter Mønsterbestemmelsernes § 4 Selskabet med otte Ugers Varsel til Udløbet af et Forsikringsaar give Forsikringstageren Valg mellem Overførelse til anden Fareklasse eller Ophør af Forsikringen.

Forsikringstageren skal give Selskabet enhver Oplysning om Forsikringsforholdet, det forlanger, og Adgang til Undersøgelse af Arbejdssteder, Forsikringen omfatter, Mønsterbestemmelsernes § 9. Beregnes Præmien efter Ejendomsskyldværdi, skal Forandring heraf meddeles, § 6.

Afhænger Præmien af en foranderlig Talstørrelse, medfører Undladelse af at give de for dens Beregning nødvendige Oplysninger i rette Tid, at Selskabet kan fordre en vis Tillægspræmie, § 6.

Selskabet kan opsige Forsikringen med otte Dages Varsel, hvis Forsikringstageren undlader at betale Præmie eller iøvrigt misligholder sine Forpligtelser, § 4. Sluttes ved Udpantning for Præmie Forretningen som forgæves, kan Forsikringen opsiges med 14 Dages Varsel, § 5. Betales første — foreløbige — Præmie ikke ved Paakrav, foretaget tidligst den Dag, da Forsikringen træder i Kraft, ophører Selskabets Ansvar. Men i Tilfælde af senere Betaling eller Udpantningsbe-

gæring løber Ansvaret paany fra Erlæggelsen af Betalingen eller Afsendelsen af Begæringen. Er hverken Beløbet betalt eller Udpantning begæret, kan dog Selskabet opsige Forsikringen med den Virkning, at Aftalen helt bortfalder, hvis ikke Beløbet betales inden tre Dage, og, hvis otte Uger er forløbet fra Forsikringens Ikrafttræden, bringe Aftalen til Ophør uden Varsel ved Meddelelse til Forsikringstageren. Og i Tilfælde af, at Udpantningsforretning sluttes som forgæves, ophører dermed Selskabets Ansvar endeligt.

Nogen ubetinget Pligt til at opkræve Præmier har Selskabet ikke efter Mønsterbestemmelserne. Men opgiver Forsikringstageren skriftligt et Sted som sin Adresse, skal Præmier saavidt muligt opkræves der, § 5. Retten til Udpantning er betinget af, at Betaling ikke er sket senest 14 Dage efter, at Præmien er forfalden, eller, hvis nærmere Opgørelse skal finde Sted, saadan er tilsendt Forsikringstageren. Denne Regel gælder dog næppe første Præmie.

Mønsterbestemmelserne kan forlanges ændret med Virkning ogsaa for allerede tegnede Forsikringer, § 12.

Naar Anerkendelse efter U. L.s § 15 søges, maa Selskabets Vedtægter, Forsikringsbetingelser, Tarif, Blanketter til Forsikringsbegæringer og Policer samt Prospekter m. v. indsendes til Socialministeriet, Skr. af 1. September 1933. Angaaende gensidige Selskaber gælder ifølge § 15, at Anerkendelse gives ved Stadfæstelse af deres Vedtægter, og at disse skal indeholde Bestemmelser bl. a. om Ind- og Udmeldelse af Medlemmer, Udredelse og Opkrævning af Forsikringsbidrag og Kontrol med forsvarlig Lægebehandling, naar Ulykkestilfælde er indtruffet. Enhver Anmeldelse offentliggøres.

Til Kontrol med Beregningen af Præmier og Statstilskud til Nedsættelse af disse udnævner Socialministeren en Revisor, der lønnes af Selskabet. Beretning om Virksomheden og Regnskab skal hvert Aar indsendes til Direktoratet for Ulykkesforsikringen, Skr. af 1. Marts 1933, Bekg. Nr. 52 af 2. Marts 1936.

Anerkendelse i Henhold til U. L.s § 15 kan tilbagekaldes af Socialministeren. Overholder Selskabet ikke Betingelserne

for sin Anerkendelse, bortfalder denne. Socialministeren offentliggør Tilbagekaldelse af et Selskabs Anerkendelse, og om Ophøret deraf skal Selskabet efter Mønsterbestemmelsernes § 11 underrette sine Forsikringstagere. Fra Ophørsdagen bortfalder enhver Forsikring efter U. L. Naar Erstatningskrav fra Tiden før Ophøret ikke mere kan ventes, frigiver Direktoratet for Ulykkesforsikringen det af Selskabet stillede Depositum, Skr. af 1. September 1933. —

Angaaende de to ved Loven stiftede Forsikringsforbund bestemmer U. L.s § 16, at deres Vedtægter skal stadfæstes af Socialministeren og indeholde Bestemmelser bl. a. om Medlemmers Forpligtelser til at anmelde sig, Fastsættelse og Udredelse af Forsikringsbidrag og Kontrol med forsvarlig Lægebehandling, naar Ulykkestilfælde er indtruffet, og at, hvis Forsikringsbestanden inddeles i Fareklasser, skal Inddelingen og Tariferingen godkendes af Socialministeren, hvilket sidste maa ses i Forbindelse med, at en rimelig Tarifering ikke som ved de efter § 15 anerkendte Selskaber sikres ved Konkurrence. Det er ikke foreskrevet, at gennemsnitligt mindst en vis Del af Præmieindtægten skal medgaa til Forsikringsydelser, hvilket forklares ved, at de to Forbund har udelukkende Forsikring efter U. L. til Formaal. For den Del af sin Forsikringsbestand, et Forbund som nævnt har umiddelbart ifølge Loven, kan der naturligvis ikke blive Spørgsmaal om Opsigelse fra Forbundets eller Udmeldelse fra Medlemmernes Side eller om Ophør af Forbundets Ansvar f. Eks. paa Grund af manglende Præmiebetaling. For et Medlems Undladelse af at anmelde sig eller af at betale Præmie er Bødeansvar ikke hjemlet i Loven, idet § 81 angaar alene de efter § 15 anerkendte Selskaber, men Forbundene betinger sig Bøde eller Tillægspræmie.

5. Ethvert Ulykkestilfælde, der antages at ville medføre Krav efter U. L., skal anmeldes til Direktoratet for Ulykkesforsikringen[58]), § 45. I Udlandet afgives Anmeldelse til

[58]) Efter § 10 i Mønsterbestemmelserne for de i Henhold til § 15 anerkendte Selskaber og efter de to ved Loven stiftede Forbunds Vedtægter skal Anmeldelse gøres ogsaa til vedkommende Forsikringsselskab.

dansk Konsul, der straks indsender den. Anmeldelsen skal saa nøjagtigt som muligt oplyse Aarsagen til Ulykkestilfældet, de nærmere Omstændigheder ved dette, den tilskadekomnes Tilstand, hvor lang Tid der er gaaet, inden han kom under Lægebehandling, hvor han behandles og af hvem, om han er Medlem af en anerkendt Sygekasse eller statskontroleret Sygeforening og i saa Fald af hvilken, og i hvilket Selskab han er forsikret. Med Anmeldelsen skal følge Attest fra den behandlende Læge. Medfører Ulykkestilfældet Døden, skal særlig Anmeldelse herom gøres [59]).

Anmeldelse skal ske snarest muligt og senest 8 Dage efter Ulykkestilfældet eller, ved Erhvervssygdomme, Dagen for Sygdommens første paaviselige Optræden, i Tilfælde af Død senest 48 Timer efter Dødens Indtræden, §§ 1 og 45. Indtræder Begivenheden paa Skib udenfor Havn eller Ankerplads, regnes dog Anmeldelsesfristen fra det Tidspunkt, da Skibet naar Forbindelse med Land, § 66.

Anmeldelsespligten paahviler Indehaveren af Virksomheden eller den, der paa hans Vegne forestaar den, ved Erhvervssygdomme dog den forsikrede selv eller hans efterladte, § 45. Forsømmer Arbejdsgiveren eller den, der forestaar Virksomheden, at gøre Anmeldelse i rette Tid, ifalder han Bødeansvar, § 81. For Statens Vedkommende paahviler Anmeldelsespligten den, der forestaar vedkommende Statsvirksomhed, Bekg. Nr. 15 af 17. Januar 1927 § 4.

Forsikringskrav bortfalder, hvis de ikke rejses inden Udløbet af et Aar fra Ulykkesdagen eller, ved Erhvervssygdomme, Dagen for Sygdommens første paaviselige Optræden, §§ 1 og 46. —

I Tilfælde af Tilskadekomst skal den forsikrede, om han vil gøre Fordring paa Ydelser efter Loven, lade sig undersøge snarest muligt og derefter behandle af en Læge, § 50. Efter Bestemmelse af Direktoratet for Ulykkesforsikringen er han pligtig at underkaste sig Undersøgelse af en Læge, om det begæres en af Direktoratets Læger, og lade sig indlægge

[59]) Om Blanketter til Brug ved Anmeldelse giver Socialministeren Forskrifter.

til Observation. Efter Tilsigelse skal han møde til Forklaring for Direktoratet. Ikke-Opfyldelse af de nævnte Pligter medfører, at den forsikrede efter Omstændighederne helt eller delvis mister Ret til Erstatning, § 50. Samme Følge har det, om han modarbejder sin Helbredelse ved Tilsidesættelse af givne Forskrifter.

Det Forsikringsselskab eller den Arbejdsgiver, der skal udrede mulige Ydelser, kan lade den tilskadekomne tilse af en Læge, §§ 15 og 50.

Vil den forsikrede kræve Dagpenge, skal han til Oplysning om Ret dertil sende Lægeerklæring til det Forsikringsselskab eller den Arbejdsgiver, der skal udrede mulige Ydelser, og vedkommende kan hver Uge kræve ny Lægeerklæring, §§ 15 og 28. For Søfolk kan dog Ret til Dagpenge godtgøres paa anden Maade, hvis Lægeerklæring ikke kan tilvejebringes. Skønner Direktoratet, at der er Mulighed for Ret til Dagpenge, sender det den forsikrede Blanket til Lægeerklæring med Vejledning.

I Tilfælde af Død kan Direktoratet kræve Obduktion af Liget foretaget, § 49. Modsætter de efterladte sig en af Direktoratet begæret Obduktion, fortaber de efter Omstændighederne helt eller delvis Ret til Erstatning, § 50.

Udgifter ved fornøden eller af den, der skal udrede Forsikringsydelser, forlangte Lægeerklæringer og Undersøgelser, Rejseomkostninger i Anledning af, at den forsikrede maa lade sig undersøge eller indlægge til Observation eller møde til Forklaring for Direktoratet, og Udgifter ved fornøden Obduktionsforretning bæres af Forsikringen, §§ 28 og 48. Takster for de almindeligt forekommende Lægeerklæringer fastsættes af Socialministeren. Denne fastsætter ligeledes Vederlaget for Foretagelse af Obduktion og for Embedslægens Medvirkning derved, § 49, Bekg. Nr. 352 af 28. November 1938.

Har paa Grund af den berettigedes Forhold Afgørelse angaaende et Forsikringskrav ikke kunnet træffes, inden 3 Aar er forløbet fra Ulykkesdagen eller, ved Erhvervssygdomme,

Dagen for Sygdommens første paaviselige Optræden, bortfalder Kravet.

Direktoratet for Ulykkesforsikringen kan forlange enhver Oplysning af Betydning af Arbejdsgivere, Arbejdere, Kommunalbestyrelser (sociale Udvalg), Sygekasse- og Sygeforeningsbestyrelser, Læger, Kliniker, Sygehuse, af disse sidste saaledes Udskrifter af Journaler, § 49. Som bestemt i Lov om Rettens Pleje § 1018 og Lov om Retsafgifter i Domssager m. m., Lovbekg. Nr. 322 af 19. December 1932 § 27, kan Direktoratet endvidere kræve optaget retligt Forhør og sig meddelt Udskrift deraf uden Gebyr.

Særlige Regler om Bevissikring gælder for Tilfælde, hvor en til Besætningen paa et dansk Skib hørende Person rammes af Ulykkestilfælde. Skibsføreren eller den, der paa hans Vegne forestaar Førelsen af Skibet, skal i Dagbogen angive, naar vedkommende paa Grund af Ulykkestilfældet bliver arbejdsudygtig, og naar han bliver arbejdsdygtig igen, § 67. Søforklaring skal aflægges for dansk Konsul (Vicekonsul), ikke blot — som efter Sølovens § 40 — naar Ulykken er indtruffet udenfor indenlandsk Havn og har haft Død til Følge, men ogsaa i andre Tilfælde, i hvilke det findes paakrævet af Konsulen i fremmed Havn, hvor Ulykken er indtruffet, eller hvortil Skibet eller Besætningen kommer, § 68. Og findes egentlig Søforklaring ufornøden, skal Konsulen eller en duelig Mand paa hans Vegne optage Forhør eller Forklaring. Af Søforklaringen, Forhøret eller Forklaringen skal Afskrift tilstilles Direktoratet for Ulykkesforsikringen. Er der ikke dansk Konsul (Vicekonsul) paa Stedet, skal Skibsføreren i Tilfælde, der ikke omfattes af Sølovens Regler om Pligt til at afgive Søforklaring, sørge for, at Forhør eller Forklaring optages af enten den stedlige Myndighed eller en af nærmeste Konsul bemyndiget Person. Afskrift indsendes i saa Fald gennem nærmeste Konsul eller, hvis det vilde medføre Forsinkelse, umiddelbart til Direktoratet, der afholder Omkostningerne.

I ethvert registreringspligtigt dansk Skib skal paa et for

hele Besætningen tilgængeligt Sted opslaas et af Socialministeren udfærdiget Uddrag af U. L. med vedføjet engelsk Oversættelse[60]), indeholdende Reglerne om de forsikredes Rettigheder og Forpligtelser, § 69. Skibsføreren skal være i Besiddelse af et indbundet Eksemplar af Loven, og dette kan enhver af Mandskabet begære sig udlaant til Gennemsyn. —

Direktoratet for Ulykkesforsikringen afgør Spørgsmaal om, hvilke Forsikringsydelser et anmeldt Ulykkestilfælde giver Ret til, § 9. Invaliditetserstatning skal saavidt muligt fastsættes, naar et Aar er forløbet, § 31. Efter Omstændighederne kan dog Afgørelsen udsættes. Men senest efter Forløbet af tre Aar skal Afgørelsen træffes. For de af Anordning Nr. 245 af 10. Juli 1933 og Nr. 211 af 1. Juli 1934 omfattede Personer træffes den dog tidligst henimod det Tidspunkt, da Anbringelsen i Anstalten eller den kontrolerede Familiepleje ophører.

Antages det, at Invaliditetserstatning ikke kan kræves, fordi Ulykkestilfældet ikke har medført Nedsættelse af den forsikredes Erhvervsevne med 5 pCt. eller derover, eller at Dødserstatning ikke kan kræves, fordi der ingen erstatningsberettigede efterladte er, tilkendegiver Direktoratet uden egentlig Afgørelse Parterne, at Sagen maa anses for afsluttet, § 47. Efter Forløbet af et Aar fra Dagen for Tilkendegivelsen kan Krav ikke rejses. Fremkommer Krav forinden, maa egentlig Afgørelse træffes.

Udenfor de sidst omtalte Tilfælde maa Kendelse angaaende Ret til Invaliditets- eller Dødserstatning altid afsiges. Har den forsikrede selv hidført eller væsentlig bidraget til Ulykkestilfældet ved grov Uagtsomhed, Tilsidesættelse af i Kraft holdte reglementariske Bestemmelser eller Beruselse, saaledes at Erstatningen nedsættes eller bortfalder, skal det ifølge § 3 udtrykkeligt udtales i Kendelsen. Det samme bør sikkert antages, naar Ret til Erstatning ikke haves, fordi den forsikrede har hidført Ulykkestilfældet med Forsæt, og hvis

[60]) Hos Mønstringsbestyrerne skal trykte Eksemplarer til Opslag kunne faas uden Betaling.

Ret til Erstatning helt eller delvis mistes af nogen Grund som omtalt ovenfor.

Angaaende Sygehjælp, Dagpenge, Begravelseshjælp, Betaling for Lægeerklæringer, Godtgørelse af Rejseomkostninger og Betaling for Obduktionsforretning vil det ofte ikke være nødvendigt at søge Direktoratets Afgørelse.

Med Henblik paa Muligheden af, at en i Form af Rente tilkendt Invaliditetserstatning, der er fastsat for mindre end fem Aar siden, bør inddrages eller nedsættes, kan Direktoratet paa Bekostning af Forsikringen indkalde Rentenyderen til Kontrol eller lade hans Erhvervsevne undersøge paa Stedet, hvor han arbejder, § 34. Vanskeliggør Rentenyderen Direktoratets Undersøgelse, kan Udbetaling af Renten helt eller delvis standses, hvis det anses for sandsynligt, at Betingelserne for Inddragning eller Nedsættelse deraf er tilstede. Rentenyderen har Pligt til at underrette Direktoratet om enhver Forandring i hans Forhold, der kan formodes at medføre Nedsættelse eller Bortfald af Renten. Beløb, han har oppebaaret med Urette og mod bedre Vidende, skal han eller, om han er død, hans Dødsbo erstatte efter nærmere Bestemmelse af Socialministeren.

Direktoratet maa afgøre ikke blot Spørgsmaal om Arten og Størrelsen af Forsikringsydelser, men ogsaa Tvistigheder om, hvem der efter Loven har Krav derpaa. Det følger af, at alle Tvivlsspørgsmaal vedrørende Dagpenge efter § 9 hører under Direktoratet, at dette efter § 35 drager Omsorg for, at saavel i Form af Rente tilkendt Invaliditetserstatning som Dagpenge — med Forbehold i Trangstilfælde af fortrinsvis Fyldestgørelse af Forsørgelsespligt, der maatte paahvile den forsikrede — efter Omstændighederne anvendes til Dækning af Udgifter ved hans Anbringelse som der nævnt, og at Størrelsen af Dødserstatning eller Ret til Begravelseshjælp ikke kan fastslaas, uden at det samtidig afgøres, hvem Krav derpaa tilkommer.

Direktoratet afgør Spørgsmaal om, hvem der er forsikringspligtig Arbejdsgiver, § 9. Ligeledes afgør Direktoratet

Tvist om, under hvilket af de to ved Loven stiftede Forsikringsforbund en ikke frivillig Forsikring hører, § 16. Efter Mønsterbestemmelserne for de i Henhold til § 15 anerkendte Selskaber hører Spørgsmaal om, hvorvidt et af disse hæfter ifølge taget Forsikring, under en Voldgiftsret, der bestaar af Direktøren for Ulykkesforsikringen, et af Ulykkesforsikrings-Raadet udpeget kongevalgt Medlem deraf og Kontorchefen i Direktoratet.

Det er Direktoratet, der kan fastslaa, at Dagpenge eller i Form af Rente tilkendt Invaliditetserstatning skal komme den berettigede tilgode paa anden Maade end ved Udbetaling, § 35. I Forbindelse med, at Bestemmelse herom træffes, skal Direktoratet om fornødent drage Omsorg for, at vedkommende umyndiggøres eller undergives Særforsorg, i hvilken Henseende Afgørelse dog maa træffes ikke af Direktoratet, men efter almindelige Regler. Endvidere kan Direktoratet bestemme, at de nævnte Ydelser skal indbetales dertil og derefter eller forskudsvis udbetales vedkommende, § 43. Er ikke andet bestemt, udbetales Dagpenge og i Form af Rente tilkendt Invaliditetserstatning umiddelbart til den berettigede. Direktoratet skal have Meddelelse om, for hvor lang Tid og med hvilket Beløb Dagpenge er udbetalt, §§ 15 og 29.

Ogsaa angaaende Spørgsmaal om Baandlæggelse af Invaliditetserstatning, der er omsat til Kapitalbeløb, eller af Dødserstatning tilkommer det Direktoratet at træffe Afgørelse, §§ 38 og 39. Disse Ydelser skal altid indbetales til Direktoratet, § 43. Det sociale Udvalg bistaar Direktoratet ved Udbetaling eller Anbringelse af Beløbene, §§ 38 og 42.

Begravelseshjælp udbetales umiddelbart til den berettigede.

Direktoratet udreder forskudsvis Forsikringsydelserne, hvis Kravet derpaa haves mod en Arbejdsgiver, der har undladt at opfylde sin Forsikringspligt, og rettidig Dækning ikke er opnaaet hos ham eller i hans Bo. Det samme gælder, hvis Kravet i Overensstemmelse med Reglen om Fritagelse for at forsikre Medhjælp alene i Husholdningen af forbigaaende Varighed ikke haves mod et enkelt Forsikringsselskab.

Om den, der har modtaget Forsikringsydelser, med Føje

kan sagsøge nogen efter Reglerne om Erstatning for Skadetilføjelse, tilkommer det Direktoratet at afgøre.

Forinden Direktoratet træffer en Afgørelse, skal det give alle vedkommende Anledning til at gøre sig bekendt med foreliggende Oplysninger og udtale sig i Sagen, § 9. Findes Sagen tvivlsom, skal den forelægges for Ulykkesforsikrings-Raadet, forinden Afgørelse træffes. Angaaende Baandlæggelse af Kapitalerstatning skal Direktoratet ifølge §§ 38 og 42 udenfor Tilfælde af Umyndighed forhandle med den erstatningsberettigede og indhente Erklæring fra Det sociale Udvalg, efter Omstændighederne tillige fra Invalideforsikringsretten, der kan tænkes at ville stille Forslag om Oplæring, anden særlig Uddannelse, Igangsættelse af selvstændig Virksomhed eller lignende.

Afgørelser af Direktoratet kan indankes, nogle for Ulykkesforsikrings-Raadet, alle andre for Socialministeren, § 10. For Raadet kan de indankes, for saa vidt Spørgsmaalet er, om et Ulykkestilfælde foreligger, om det er opstaaet ved Arbejde som omhandlet i Loven eller de Forhold, hvorunder saadant Arbejde foregaar, om en tilstedeværende Lidelse kan anses forvoldt ved paaberaabt Ulykkestilfælde, om der findes Personer, der kan gøre Krav paa Dødserstatning, om et Ulykkestilfælde har medført Følger, der begrunder Krav paa Forsikringsydelser, af hvilken Art og Størrelse de Ydelser er, som den forsikrede eller hans efterladte har Krav paa, om Erstatning er udelukket, fordi den forsikrede selv har hidført Ulykkestilfældet med Forsæt, om en Erstatning skal nedsættes eller bortfalde, fordi den forsikrede selv har hidført eller væsentlig bidraget til Ulykkestilfældet ved grov Uagtsomhed, Tilsidesættelse af i Kraft holdte reglementariske Bestemmelser eller Beruselse, om Ret til Erstatning skal anses fortabt helt eller delvis af nogen Grund som ovenfor omtalt, hvorledes iøvrigt Tvist vedrørende Dagpenge skal løses, eller om den forsikrede eller hans efterladte med Føje kan sagsøge nogen efter Reglerne om Erstatning for Skadetilføjelse.

Ulykkesforsikrings-Raadets Afgørelser er endelige, for saa

vidt Spørgsmaalet er, om et Ulykkestilfælde har medført Følger, der begrunder Krav paa Forsikringsydelser, af hvilken Art og Størrelse de Ydelser er, som den forsikrede eller hans efterladte har Krav paa, eller hvorledes iøvrigt Tvist angaaende Dagpenge skal løses, § 10. Iøvrigt kan Raadets Afgørelser indankes for Socialministeren.

Socialministerens Afgørelser kan indbringes for Domstolene, for saa vidt Spørgsmaalet er, om en Virksomhed eller et Arbejdsforhold hører under Loven og i bekræftende Fald, hvem der er forsikringspligtig Arbejdsgiver, eller om en selvstændig erhvervsdrivende er forsikret umiddelbart ifølge Loven eller har Ret til at forsikre sig selv og sin Ægtefælle efter dennes Regler, § 10. Spørgsmaal herom kan rejses uafhængigt af, om et Ulykkestilfælde er indtruffet.

Indankning af en Afgørelse af Direktoratet for Ulykkesforsikrings-Raadet eller Socialministeren, Indankning af en Afgørelse af Raadet for Ministeren eller Indbringelse af en Afgørelse af Ministeren for Domstolene maa ske inden en Maaned efter, at Underretning om Afgørelsen er givet, § 10. Opholder den forsikrede eller en efterladt sig paa Færøerne eller udenfor Danmark, forlænges dog Fristen for hans Vedkommende til 6 Uger eller, hvis han opholder sig udenfor Europa, til 3 Maaneder. Og er der ikke, forinden Direktoratet traf sin Afgørelse, givet alle vedkommende Anledning til at gøre sig bekendt med foreliggende Oplysninger og udtale sig om Sagen, kan Ankeinstansen, efter Omstændighederne Raadet eller Ministeren, se bort fra, om Ankefristen ikke er overholdt, § 9.

Af Dagpenge, i Form af Rente tilkendte Invaliditetserstatninger eller Kapitalerstatninger, der skal indbetales til Direktoratet eller udbetales den berettigede, svares, om paa Grund af Paaanke eller af anden Aarsag Betaling ikke finder Sted forinden, Morarente med 5 pCt. aarlig fra Udløbet af 14 Dage efter, at Meddelelse er givet om Direktoratets Afgørelse, § 43.

Efter Lov Nr. 94 af 27. Marts 1934 gælder i det væsentlige Regler, svarende til de ovenfor omtalte, om Anmeldelse

af Ulykke eller Sygdom, der antages at ville medføre Krav efter Loven, og om Sagernes Behandling. Anmeldelse til Direktoratet for Ulykkesforsikringen skal gøres af de militære Myndigheder, § 7. Det medfører ikke Bødeansvar, om Anmeldelse undlades. Men i saa Fald kan den sikrede eller hans efterladte indenfor et Tidsrum af 6 Maaneder, regnet fra henholdsvis hans Hjemsendelse eller Død, rejse Krav om Erstatning. Direktoratet afholder Udgifter ved fornødne Lægeerklæringer, Rejser og Obduktionsforretninger, §§ 9 og 11. Regler om Udbetaling af Ydelser iøvrigt fastsættes af Socialministeren, § 33. Blandt de Afgørelser af Direktoratet, der kan indankes for Socialministeren, er Nægtelse af Tilladelse til, at en Rentenyder ansættes i fremmed Statstjeneste eller tager Ophold i Udlandet, §§ 6 og 24. Socialministerens Afgørelser kan indbringes for Domstolene, for saa vidt Spørgsmaalet er, om en Person omfattes af Loven. Bestemmelse om Morarenter indeholder denne ikke.

6. Der kan ikke gyldigt indgaas Retshandler angaaende et Krav, som ifølge U. L. tilkommer den forsikrede eller nogen af hans efterladte, og den berettigedes Kreditorer kan ikke gøre saadant Krav til Genstand for Retsforfølgning, § 6. Det er dog antaget, at naar den forsikrede modtager Kommunehjælp i Anledning af, at Udbetaling af Dagpenge forsinkes paa Grund af Tvivl om hans Ret dertil, kan denne overdrages Kommunen til Dækning af Hjælpen. Endvidere er det antaget, at Invaliditetserstatning, der udbetales gennem Det sociale Udvalg[61]), efter Omstændighederne kan tilbageholdes til Dækning af ydet Kommunehjælp, naar de i L. O. F. fastsatte Betingelser for, at Hjælpen kan kræves tilbagebetalt, er opfyldt. Kommunen maa dog forhandle Spørgsmaal om Tilbageholdelse med Direktoratet for Ulykkesforsikringen, hvem det efter § 38 tilkommer at træffe Bestemmelse om den Maade, hvorpaa Erstatningen skal komme den forsikrede tilgode. Og under Hensyn til Formaalet med Invaliditetserstatning vil det ikke være berettiget at tilbageholde et

[61]) Jfr. § 38.

Beløb, blot fordi den forsikrede i Øjeblikket kan undvære det[62]).

Reglerne i § 6 gælder ikke Krav paa Dagpenge eller i Form af Rente tilkendt Invaliditetserstatning, der tilkommer en anden end den forsikrede, f. Eks. en Anstalt, hvorpaa han er anbragt. Og Krav paa Begravelseshjælp omfattes næppe af § 6, selvom en af de efterladte er Indehaver af Kravet, idet dette tilkommer den berettigede alene i Kraft af, at han har bekostet den forulykkedes Begravelse.

For Krav, der omfattes af § 6, gælder Reglerne i Lov om Ægteskabets Retsvirkninger Nr. 56 af 18. Marts 1925 § 15, 2. Stk. —

Lov Nr. 94 af 27. Marts 1934 indeholder i § 12 Regler, svarende til U. L.s § 6.

7. Ingen af U. L.s Regler kan fraviges ved Aftale mellem en forsikringspligtig og en forsikret, og det kan ikke ved saadan Aftale bestemmes, at den forsikrede skal udrede Præmie eller taale Afkortning i Løn i Anledning af Forsikringen, § 5.

---

[62]) Direktoratet for Ulykkesforsikringens Beretning for 1938. 52 ff. — Søge Dækning for ydet Særhjælp i Krav efter U. L. kan naturligvis en Kommune aldrig.

§ 13. Arbejdsløshedsforsikring.

1. De anerkendte Arbejdsløshedskasser er ligesom den kommunale Arbejdsanvisning undergivet Tilsyn af Arbejdsdirektoratet, der i A. L.s § 34 siges at lede Arbejdsanvisningen og Arbejdsløshedsforsikringen. Chef for Direktoratet er Arbejdsdirektøren.

I Forbindelse med Direktoratet er oprettet et Arbejdsnævn med to Afdelinger, en for Arbejdsløshedsforsikring og en for Arbejdsanvisning, § 35. For begge Afdelinger er Arbejdsdirektøren Formand. Foruden ham har Afdelingen for Arbejdsløshedsforsikring 10 Medlemmer, der vælges, 6 af og blandt Tillidsmænd for de anerkendte Arbejdsløshedskasser, 2 af Folketinget og 2 af Landstinget.

Arbejdsdirektørens nedenfor omtalte Afgørelser i Henhold til A. L. kan indankes, nogle for Arbejdsnævnet, alle andre for Socialministeren, § 35. En Kendelse af Nævnet er endelig, hvis den er enstemmig. I modsat Fald kan Sagen indankes for Socialministeren. Dennes Afgørelse er endelig i alle Tilfælde. Paaanke af en Afgørelse af Arbejdsdirektøren eller Arbejdsnævnet maa ske inden en Maaned efter, at Underretning om Afgørelsen er givet.

Foruden at være Appelinstans har Arbejdsnævnet navnlig til Opgave at raadgive Tilsynet, være Bindeled mellem Arbejdsløshedskasserne, fastsætte Regler om Overflytning af Medlemmer og Samarbejde iøvrigt mellem dem, virke for Ensartethed i Reglerne for deres Understøttelser, § 25.

2. De anerkendte Arbejdsløshedskassers Omraade er be-

grænset[1]) til Fag indenfor Handel, Kontorvirksomhed, Industri, Haandværk, Landbrug, Beværternæring, Transportvirksomhed og Jordarbejde, § 6. For saa vidt ganske særlige Omstændigheder taler derfor, kan dog Socialministeren udvide deres Omraade til at omfatte ogsaa andre Fag.

Ifølge § 6 maa en anerkendt Arbejdsløshedskasse ikke have andet Formaal end Ydelse af Arbejdsløshedsunderstøttelse til Medlemmer. Dog skal den baade selv udøve Arbejdsanvisning for sine Medlemmer og bistaa de offentlige Arbejdsanvisningskontorer i deres Virksomhed, §§ 3, 4 og 22. Og ifølge § 15 kan det i Vedtægterne bestemmes, at Kassen kan indgaa Overenskomst med anden — dansk eller udenlandsk — Forening om gensidig Ydelse af Understøttelse til Medlemmer. Men saadan Overenskomst skal godkendes af Arbejdsdirektøren og kan af ham forlanges opsagt.

Arbejdsdirektøren og Arbejdsnævnet har udarbejdet Mønstervedtægter for anerkendte Arbejdsløshedskasser, der ikke maa fraviges uden Samtykke af Arbejdsdirektøren, § 22.

3. For at en Person kan optages som nydende Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, maa en Række Betingelser være opfyldt:

(1) Ingen maa optages, før han er fyldt 18 Aar, eller efter at han er fyldt 60 Aar, § 9.

Strengere Aldersbetingelser kan fastsættes i Vedtægterne. Ofte bestemmer disse, at Lærlinge kan ikke optages som nydende Medlemmer.

(2) Kun ubemidlede kan optages som nydende Medlemmer, § 9.

---

[1]) Der kan saaledes ikke meddeles Anerkendelse til Arbejdsløshedskasser for Journalister, Skuespillere eller Artister, Direktører, Inspektører eller videnskabelige Medarbejdere ved Museer, Bibliotekarer, Forstandere, Inspektører eller Lærere ved Skoler, Børnehjem, Alderdomshjem eller Aandssvageanstalter, Læger, Tandlæger, Tandteknikere eller Sygeplejersker, Landinspektører, Dyrlæger, Konsulenter eller Kontrolassistenter i Landbruget, Politi- eller Arrestpersonale, Bekg. Nr. 351 af 13. December 1937. — Før Lov Nr. 151 af 1. Juli 1927 gjaldt den i Teksten nævnte Begrænsning ikke. Der findes anerkendte Arbejdsløshedskasser for Husassistenter og Musikere.

Som ubemidlet anses ikke en ugift Person, hvis Formue overstiger 8000 Kr., eller en gift Person, hvis Formue overstiger 12000 Kr. Disse Grænser kan dog Socialministeren efter Indstilling fra Arbejdsdirektøren forhøje med indtil 50 pCt., hvis vedkommende ikke har fri Raadighed over Formuen, eller denne helt eller delvis bestaar i fast Ejendom. Fællesformue for Ægtefæller regnes som Formue for hver af dem.

Modsætningsvis ligger i de nævnte Regler, at det ikke kan udelukke en Person fra at blive nydende Medlem, om han har Formue, der er under Grænsen.

For saa vidt angaar Arbejderklassen og dermed socialt ligestillede Grupper af Befolkningen er Indkomstens Størrelse uden Betydning for Adgangen til Arbejdsløshedsforsikring. Men en Person af en anden Gruppe anses ikke for ubemidlet, hvis hans Arbejdsindkomst væsentlig overstiger Størstebeløbet af, hvad Arbejdere opnaar i Faget.

(3) Kun Personer, der har deres Hovederhverv og væsentligste Livsophold ved Lønarbejde indenfor Virksomheder i de Fag, til hvilke Omraadet for Arbejdsløshedskassernes Virksomhed er begrænset ifølge § 6, kan optages som nydende Medlemmer.

I denne Regel ligger, at den, der udelukkende eller hovedsagelig har sit Livsophold ved Virksomhed som selvstændig erhvervsdrivende, er udelukket fra Adgang til Arbejdsløshedsforsikringen. For Afgørelsen af, om selvstændig Virksomhed foreligger, har Arbejdsnævnet fastsat Regler[2]) dels angaaende Jordbrugere og Fiskere, dels af almindelig Karakter. En Jordbruger[3]) kan ikke optages som nydende Medlem, hvis han er beskæftiget som Lønarbejder mindre end 120 Dage om Aaret, hvis Grundværdien af hans Ejendom

---

[2]) Arbejdsdirektoratets Cirkulære af 15. Marts 1939, der er optaget som Bilag til Vaters Vejledning til Brug ved Administrationen af A. L.

[3]) Den, hvis Ejendoms Grundværdi er 1200 Kr. eller derunder, anses ikke som Jordbruger, medmindre han holder Hest, har større Kreaturbesætning end en Ko og en Kvie eller i væsentligt Omfang driver f. Eks. Gartneri, Fjerkræ-, Faare- eller Svineavl eller Kalveopdrætning.

overstiger 3000 Kr., hvis hans Indkomst ved Jordbruget overstiger 1500 Kr. om Aaret, hvis han holder mere end to Køer og en Kvie samt en Hest af Størrelse under 10 Kvarter eller hvis hans Kreaturbesætning overstiger tre Køer og en Kvie[4]). For en Fisker er Optagelse betinget af, at han ikke er Ejer eller Medejer af Fartøjet eller Fiskeredskaberne, men mod Løn eller Andel i Bruttofortjeneste er paamønstret Fartøjet efter Sømandsloven. Efter de almindelige Regler er eget Værksted, Reklamering, Deltagelse i Licitationer typiske Kendetegn paa selvstændig Virksomhed, medens det i Tvivlstilfælde taler imod at anse en Person som selvstændig erhvervsdrivende, om han uden Medhjælp og uden selv at levere Materiale udfører Virksomhed paa almindelige Lønarbejdervilkaar, saaledes som f. Eks. Tækkemænd undertiden gør det.

For gifte Kvinder vil det ofte være tvivlsomt, om de har deres Hovederhverv og væsentligste Livsophold ved Lønarbejde. Efter Vedtægterne for De kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse forsikres ikke Kvinder, der kun undtagelsesvis arbejder paa fuld Tid, eller hvis ugentlige Arbejdsindkomst er 24 Kr. eller derunder.

Det siges udtrykkeligt i § 9, at ogsaa den, der for en Arbejdsgiver mod Vederlag udøver Tilsyn med en Virksomhed eller leder denne, betragtes som Lønarbejder. Af hvad Art hans Vederlag er, kommer herefter ikke i Betragtning. For andre end Arbejdsledere synes derimod efter Ordlyden af Lovens Regel Begrebet Lønarbejde ikke at omfatte Tilfælde, hvor Vederlag ydes paa anden Maade end som Løn eller Akkordbetaling. Men sikkert kan ingen udelukkes fra Arbejdsløshedsforsikringen, fordi han helt eller delvis vederlægges for sit Arbejde med Tantième.

Efter Ordlyden af den her omtalte Regel skulde Personer uden Arbejdsindkomst altid være udelukket fra at blive nydende Medlemmer. Imidlertid siges det udtrykkeligt, at ogsaa ulønnede Lærlinge (eller Medhjælpere) betragtes som

[4]) For Jordbrugere er de under (2) omhandlede Formuegrænser ved de nævnte Regler med tvivlsom Hjemmel nedsat til 5000 og 10000 Kr.

Lønarbejdere i Lovens Forstand. Og skønt efter § 9 ikke blot Optagelse som nydende Medlem, men ogsaa Forbliven som saadant er betinget af, at vedkommende har sit Hovederhverv og væsentligste Livsophold ved Lønarbejde i Virksomheder indenfor det faglige Omraade for Arbejdsløshedsforsikringen, viser § 16, at Aftjening af Værnepligt medfører ikke Ophør af Medlemskab, og det samme antages at gælde Sygdom, Skoleuddannelse og Fængselsophold saavel som naturligvis Arbejdsløshed. Derfor maa den her omtalte Regel vistnok antages at udelukke fra Optagelse alene Personer, der ikke fremtidig er henvist til at søge deres Hovederhverv og væsentligste Livsophold ved Lønarbejde. Som vi nu skal se, medfører imidlertid andre Regler en yderligere Begrænsning af erhvervsmæssig Art i Adgangen til Arbejdsløshedsforsikring.

Ifølge § 10 skal Personer, der ikke kan anses som arbejdssøgende, udelukkes fra Adgang til Optagelse som nydende Medlemmer ved Bestemmelse i Vedtægterne, der maa kunne fastsætte en nærmere Afgrænsning. For at kunne betegnes som arbejdssøgende maa en Person ikke blot være villig til at udføre Arbejde af en eller anden Art, men i Tilfælde af Arbejdsledighed paatage sig passende Arbejde, naar saadant anvises ham, og selv bestræbe sig for at faa Beskæftigelse.

Ogsaa Personer, der af legemlige eller moralske Grunde maa anses uegnede til regelmæssig Erhvervsvirksomhed, eller som er uskikkede til Samarbejde med Arbejdsledere eller Arbejdskammerater, skal ifølge § 10 ved Bestemmelse i Vedtægterne udelukkes fra Adgang til Optagelse. Uskikket til Samarbejde med Arbejdskammerater anses Strejkebrydere at være. I Funktionærernes Arbejdsløshedskasse, der er bestemt for Forsikringsmedhjælpere, bestemmer Vedtægterne, at et Medlem skal udelukkes, hvis han afskediges paa Grund af Misbrug af betroede Midler.

Efter § 9 er Optagelse som nydende Medlem i en anerkendt Arbejdsløshedskasse betinget af, at den optagelessøgende er knyttet til et Fag, for hvilket Kassen er bestemt. Med Støtte i § 16 antages fornøden Tilknytning til Faget altid

at foreligge ved Udløb af Læretid og i de første 10 Dage derefter[5]). Iøvrigt gælder ifølge § 10, at vedkommende maa enten paa det Tidspunkt, da Optagelse søges, have Beskæftigelse af mere end midlertidig Karakter indenfor Faget eller godtgøre umiddelbart efter Optagelsen at kunne faa saadan Beskæftigelse. Efter Lov om Iværksættelse af offentlige Arbejder og Beskæftigelse af arbejdsløse Nr. 677 af 27. December 1940 § 10 er det tilstrækkeligt, om han har eller kan faa Beskæftigelse ved et i Henhold til denne Lov iværksat Arbejde. Derimod kan Deltagelse i Ungdomslejr ikke fyldestgøre Kravet om Beskæftigelse. Som det i A. L.s § 16 er bestemt, ganske vist med Henblik paa et andet Spørgsmaal end det her omhandlede, kan Arbejde, der varer over 5 Uger, ikke anses at være af midlertidig Karakter. Efter adskillige Kassers Vedtægter er Grænsen 3 Uger. Viser det sig efter Optagelse af et Medlem, at det Arbejde, han havde eller fik, bliver af kun midlertidig Karakter, maa hans Medlemskab anses bortfaldet paa Grund af bristende Forudsætninger.

Optagelse skal nægtes, hvis vedkommende ikke hører til den Kreds af regelmæssigt arbejdende, for hvilken Kassen er bestemt[6]). Denne Bestemmelse, der er begrundet i Kontrolhensyn, faar selvstændig Betydning, naar en optagelsessøgende, der er baade Lønarbejder og selvstændig erhvervsdrivende, vel maa antages at have sit Hovederhverv og væsentligste Livsophold ved Lønarbejde, men det er ubestemt, i hvilket Omfang eller paa hvilke Tider af Aaret han søger saadant[7]).

(4) Optages som nydende Medlemmer af en anerkendt Arbejdsløshedskasse kan efter § 9 kun Personer, der *her i Landet* beskæftiges i Fag, til hvilke Arbejdsløshedsforsikringen er begrænset, og som er bosat indenfor Kassens stedlige

[5]) Jfr. nedenfor efter Note 13.

[6]) Efter Formuleringen af § 10 gælder dette, selvom han paa det Tidspunkt, da han søger Optagelse, har Beskæftigelse i Faget af mere end midlertidig Karakter, derimod ikke hvis han godtgør at kunne faa saadan Beskæftigelse umiddelbart efter Optagelsen, hvilket sidste man sikkert bør se bort fra.

[7]) Jfr. det i Note 2 nævnte Cirkulære.

Omraade, der i Reglen er hele Landet, herunder ikke Færøerne[8]) eller Grønland. Imidlertid er Kravet om Beskæftigelse her i Landet fraveget i Retsanvendelsen, navnlig for saa vidt angaar Besætninger paa danske Skibe, idet Anerkendelse er givet Arbejdsløshedskasser for Sømænd, Søfyrbødere og Søkokke.

Begrænset til danske Statsborgere er Arbejdsløshedsforsikringen ikke. Danmark har gensidige Aftaler med Sverige og Svejts om Ligebehandling af egne Statsborgere og vedkommende Lands med Hensyn til Arbejdsløshedsforsikring. I Anledning af en i Washington i 1919 indgaaet Konvention bestemmer § 15, at Socialministeren under Forudsætning af gensidig Overenskomst med fremmed Stat kan bestemme, at Lønarbejdere fra denne paa Vilkaar som fastsat i Overenskomsten skal have Ret til Understøttelse af vedtægtsmæssig Størrelse fra danske anerkendte Arbejdsløshedskasser.

(5) Optagelse af en Person, der tidligere har været Medlem af Kassen, og som skylder Medlemsbidrag, er efter Mønstervedtægterne betinget af, at han betaler saadan Gæld. Er han slettet som nydende Medlem paa Grund af Restance, maa han endvidere i Reglen betale Medlemsbidrag for den Mellemtid, i hvilken han ikke har været Medlem, dog højst for et i Vedtægterne fastsat Tidsrum. I særlige Tilfælde kan det endog paalægges ham at betale for indtil 2 Aar, selvom Mellemtiden er kortere. —

Optagelse som nydende Medlem kan ikke nægtes nogen, der fyldestgør Optagelsesbetingelserne, § 10. Men ingen kan paa samme Tid være nydende Medlem af mere end en Arbejdsløshedskasse, § 11.

Efter Mønstervedtægterne kan Personer, hvis ugentlige Indtægt ved uafbrudt Arbejde i Faget er under en vis Størrelse, optages som delvis, f. Eks. halvt betalende Medlemmer.

Efter §§ 9 og 10 ophører et nydende Medlems Ret til at opretholde sin Forsikring, hvis han bliver bemidlet, ikke mere

[8]) A. L. kan ved kongelig Anordning sættes i Kraft paa Færøerne med de Ændringer, som maatte følge af disse Øers særlige Forhold, § 42.

har sit Hovederhverv og væsentligste Livsophold ved Lønarbejde, ikke mere kan anses som arbejdssøgende eller af legemlige eller moralske Grunde bliver uskikket til regelmæssig Erhvervsvirksomhed eller til Samarbejde med Arbejdsledere eller Arbejdskammerater. Efter Mønstervedtægterne har han dog uanset Overgang til selvstændig Erhvervsvirksomhed Ret til at forblive som nydende Medlem af Kassen i indtil et halvt Aar, hvilket er af Betydning for det Tilfælde, at han i Løbet af nævnte Tidsrum overgaar til paany at være Lønarbejder, idet Retten til Understøttelse er betinget af en vis Medlemstid, og idet Understøttelsens og Medlemsbidragets Størrelse kan afhænge af Medlemstidens Længde. Og efter de af Arbejdsnævnet fastsatte Regler om selvstændig Virksomheds Betydning skal f. Eks. en Haandværkssvend ikke slettes som nydende Medlem før efter Forløbet af en passende Tid, fordi han gaar over til at arbejde umiddelbart for Kunder, og en Jordbruger ikke slettes paa Grund af, at hans Beskæftigelse som Lønarbejder er for lidet omfattende, før den har vist sig at være det i to paa hinanden følgende Aar. Uden Betydning for et Medlems Ret til at opretholde sin Forsikring er det, om han naar den øvre Aldersgrænse for Adgang til Optagelse, naturligvis ogsaa, om han bliver arbejdsløs. Og han kan næppe slettes som nydende Medlem, blot fordi han maatte være kommet udenfor den Kreds af regelmæssigt arbejdende, for hvilken Kassen er bestemt. Faar han Arbejde i et Fag, som Kassen ikke omfatter, overflyttes han normalt uanset Alder og med den Medlemstid, han har naaet, til en anden Kasse efter de af Arbejdsnævnet fastsatte Regler om Overflytning af Medlemmer mellem fagligt begrænsede Arbejdsløshedskasser [9]), der i det væsentlige finder Anvendelse ogsaa ved Overflytning fra eller til en ikke fagligt begrænset Kasse som Arbejdsledernes. Dog paavirker det ifølge L. Nr. 677 af 27. December 1940 § 10 i intet Tilfælde hans Ret til at forblive som nydende Medlem af Kassen, om han bliver beskæftiget ved et i Henhold til denne Lov iværksat Arbejde, sikkert ej heller, om han bliver Deltager i en Ung-

[9]) Disse Regler er optaget som Bilag til det i Note 2 nævnte Skrift.

domslejr. Som nærmere bestemt i Overflytningsreglerne er det i de første 13 Uger efter Overflytning den Kasse, fra hvilken han er flyttet, der skal udrede Understøttelse, han maatte have Krav paa, og bliver han arbejdsløs indenfor nævnte Tidsrum, tilbageflyttes han til vedkommende Kasse. Tager han varigt Ophold i Udlandet, maa Forsikringen ophøre, hvis ikke han ifølge Gensidighedsoverenskomst kan overflyttes til en Kasse i det fremmede Land. Og i Tilfælde af varigt Ophold paa Færøerne eller i Grønland maa Forsikringen altid ophøre. Omfatter Kassen ikke hele Landet, kan Flytning bevirke, at han maa overflyttes til en anden Kasse. Mister en Kasse sin Anerkendelse, kan Socialministeren bestemme, at dens Medlemmer skal overflyttes, uanset om de kan det efter de almindelige Regler om Overflytning mellem Kasserne, § 7.

Efter Vedtægterne slettes et Medlem, der ved Slutningen af et Regnskabsaar, det vil sige den 31. Marts[10]), ikke har betalt forfaldet Medlemsbidrag, eller som paa noget andet Tidspunkt skylder saadant Bidrag for mere end f. Eks. 4 Uger. Henstand kan dog gives Medlemmer, der er arbejdsløse uden Ret til Understøttelse eller syge. Det samme er uden særlig Hjemmel i Vedtægterne antaget at gælde Medlemmer, der afsoner Straf. Opholdskommunen kan som Særhjælp yde et Medlem, der vanskeligt kan udrede hele sit Medlemsbidrag for det løbende Regnskabsaar, Tilskud paa indtil Halvdelen til Bestridelse deraf, § 13.

Ifølge § 11 medfører Svig mod Kassen Tab af Medlemsret. Og har et Medlem ved sin Optagelse eller senere undladt at anmelde, at han er Medlem ogsaa af en ikke anerkendt Arbejdsløshedskasse, Hjælpekasse eller anden privat Forening, der yder Arbejdsløshedsunderstøttelse, kan Arbejdsdirektøren bestemme, at han skal slettes som Medlem af den anerkendte Arbejdsløshedskasse[11]). Til Generhvervelse af Medlemsret kræves i de her nævnte Tilfælde Samtykke af Arbejdsnævnet.

---

[10]) Jfr. § 14.

[11]) Jfr. nedenfor ved Note 36.

Efter Mønstervedtægterne kan et Medlem med Godkendelse af Arbejdsdirektøren slettes, hvis han undlader inden en nærmere fastsat Frist at tilbagebetale med Urette oppebaaret Understøttelse. —

Et hidtil nydende Medlem af en Arbejdsløshedskasse, der ikke mere opfylder Betingelserne for at være det, kan i Stedet for at udtræde af Kassen overgaa til at være bidragydende Medlem, § 9. Dette gælder dog ikke, hvis han maa anses uskikket til regelmæssig Erhvervsvirksomhed eller til Samarbejde med Arbejdsledere eller Arbejdskammerater, § 10. Det er endvidere en Forudsætning, at han ikke kan slettes efter de nævnte Regler om Tab af Medlemsret paa Grund af manglende Betaling af Medlemsbidrag, Svig eller lignende, idet disse Regler gælder ogsaa bidragydende Medlemmer. Og har han Ret til at blive overflyttet til en anden Kasse som nydende Medlem af denne, kan han ikke uden ogsaa at benytte sig heraf overgaa til at være bidragydende Medlem af sin hidtidige Kasse, idet ifølge § 9 den, der opfylder Betingelserne for at være nydende Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, ikke kan staa som kun bidragydende Medlem. — Betinget af, at vedkommende stadig hører under det faglige Omraade for Kassen, er Retten til at overgaa fra nydende til bidragydende Medlem ikke.

En Person, der hører under det faglige Omraade for en anerkendt Arbejdsløshedskasse, har Ret til at blive optaget som bidragydende Medlem deraf, hvis han er under 18 Aar, er bemidlet eller ikke er Lønarbejder, § 9. Det samme maa gælde, hvis han vel er 18 Aar eller derover, men under en i Vedtægterne fastsat nedre Aldersgrænse for Adgang til Optagelse som nydende Medlem, og hvis han vel er Lønarbejder, men ikke har sit Hovederhverv og væsentligste Livsophold ved Lønarbejde eller ikke hører til den Kreds af regelmæssigt arbejdende, for hvilken Kassen er bestemt. Det maa dog altid være en Forudsætning for hans Optagelse, at hans Alder ikke er over den for Optagelse som nydende Medlem fastsatte øvre Grænse. Endvidere er Optagelse udelukket, hvis han maa anses uskikket til regelmæssig Erhvervsvirk-

somhed eller til Samarbejde med Arbejdsledere eller Arbejdskammerater, § 10. Har han tidligere været Medlem af Kassen, vil hans Ret til Optagelse, om han skylder Medlemsbidrag, være betinget af, at saadan Gæld betales, og, om han er slettet som nydende Medlem paa Grund af Restance, tillige af, at Medlemsbidrag for Mellemtid betales som ved Genoptagelse som nydende Medlem. Og er tidligere Medlemsret i Kassen eller en anden Kasse tabt paa Grund af Svig eller lignende, kan han ikke optages uden Samtykke af Arbejdsdirektøren.

Efter § 9 har den, der er overgaaet til at være bidragydende Medlem, efter Mønstervedtægterne ligeledes den, der er optaget som saadant, Ret til senere at blive nydende Medlem uanset Alder, hvis han iøvrigt opfylder Betingelserne derfor. Utvivlsomt kan dog den, der optages som bidragydende Medlem paa et Tidspunkt, da hans Alder er under den for Optagelse som nydende Medlem fastsatte nedre Grænse, ikke overgaa til at være nydende Medlem, forinden han naar nævnte Aldersgrænse.

Faar et bidragydende Medlem Ret til at blive nydende Medlem af Kassen, maa han slettes som Medlem, hvis ikke han benytter sig deraf, idet jo ifølge § 9 den, der opfylder Betingelserne for at være nydende Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, ikke kan staa som kun bidragydende Medlem. Af samme Grund kan et bidragydende Medlem, der ved Tilknytning til et Fag faar Ret til at blive nydende Medlem af en anden Kasse, ikke uden ogsaa at benytte sig heraf blive staaende som bidragydende Medlem af sin hidtidige Kasse. I Reglen vil han alene lade sig overflytte til den anden Kasse, men ikke ogsaa blive staaende i sin hidtidige. Bliver han arbejdsløs indenfor de første 13 Uger efter Overflytningen, tilbageflyttes han som *bidragydende* Medlem af den Kasse, fra hvilken han var flyttet. Angaaende Tab af Medlemsret paa Grund af Restance med Medlemsbidrag, Svig eller lignende gælder de samme Regler som for nydende Medlemmer.

Medlemsbidraget for bidragydende sættes i Reglen lavere end for nydende Medlemmer. Efter Mønstervedtægterne skal

dog et bidragydende Medlem under 18 Aar betale det samme som et nydende Medlem. —

Kassens Ledelse kan forelægge Arbejdsdirektøren Tvivlsspørgsmaal angaaende en Persons Ret til at blive nydende eller bidragydende Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse eller til vedblivende at være det, § 9. Nægter Ledelsen vedkommende Adgang dertil, kan han indenfor en Frist af en Maaned indanke Sagen for Arbejdsdirektøren, §§ 9 og 10 [12]).

Findes et Medlem optaget med Urette eller uberettiget til vedblivende at bevare sit Medlemskab, kan Arbejdsdirektøren fordre ham slettet, §§ 10 og 24. Efter Omstændighederne kan dog vedkommende, om han ikke ønsker at blive slettet, fordre sig overført fra nydende til bidragydende Medlemskab eller omvendt.

Henvendelse til Arbejdsdirektøren angaaende en Persons Ret til at være Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse kan ifølge § 9 rettes af Kommunalbestyrelsen, der bør skride ind, ikke blot naar Arbejdsløshedsforsikringen misbruges til Fordel for uberettigede, men ogsaa naar ubeføjet Udelukkelse fra Forsikringen finder Sted, idet Udgifterne ved den offentlige Forsorg for trængende i saa Fald let vil forøges.

Arbejdsdirektørens Afgørelse af Spørgsmaal som her omtalt hører til dem, der kan indankes for Arbejdsnævnet, § 34.

Arbejdernes Fagorganisationer paalægger deres Medlemmer Pligt til at søge Optagelse i Arbejdsløshedsforsikringen.

4. Ret til Understøttelse i Tilfælde af Arbejdsløshed har kun nydende Medlemmer og ikke alle saadanne.

Efter § 16 er Ret til Understøttelse betinget af, at den forsikrede i de sidste 12 Maaneder har været — nydende eller bidragydende — Medlem af en anerkendt Arbejdsløsheds-

---

[12]) At Fristen for Indankningen er en Maaned, er i Loven fastslaaet alene for Tilfælde, hvor Nægtelsen støttes paa § 10, men maa formentlig, som udtrykkeligt bestemt i Mønstervedtægterne, gælde ogsaa, naar den støttes paa § 9.

kasse[13]). Med Samtykke af Socialministeren kan det dog bestemmes i Vedtægterne, at den, der optages som nydende Medlem ved Afslutningen af sin Oplæring, allerede efter Forløbet af en nærmere fastsat Tid, der ikke maa være under en Maaned, skal kunne faa en begrænset Understøttelse. Og en Bestemmelse herom antages anvendelig, naar blot Optagelse som nydende Medlem har fundet Sted senest 10 Dage efter Læretidens Udløb.

Er den forsikrede overgaaet fra bidragydende til nydende Medlem, maa han efter § 10 have været nydende Medlem i et Tidsrum, der fastsættes i Vedtægterne under Hensyn til Forholdet mellem nydende Medlemmers Bidrag og bidragydendes, dog til mindst 1 Maaned og højst 12 Maaneder. Hertil føjer Mønstervedtægterne som yderligere Betingelser, at Bidraget for hele hans Medlemstid ikke maa være mindre end et fuldtbetalende nydende Medlems Bidrag for 12 Maaneder, og at han skal have haft Arbejde en vis Tid efter at være overgaaet til nydende Medlem.

Ogsaa hvis den forsikrede vel i de sidste 12 Maaneder har været nydende Medlem, men i denne Tid eller en Del deraf kun delvis betalende, maa Bidraget for hans Medlemstid ikke være mindre end et fuldtbetalende Medlems Bidrag for 12 Maaneder. Efter Lovens § 16 udelukker det dog aldrig den forsikrede fra Ret til Understøttelse, om han i indtil 9 af de sidste 12 Maaneder har været fritaget for at svare Bidrag paa Grund af Aftjening af Værnepligt[14]).

Udbetaling af Understøttelse er efter Mønstervedtægterne med Hjemmel i § 15 betinget af, at den forsikrede ikke skylder forfaldet Bidrag, idet saadant modregnes i Understøttelsen[15]). Ratevis Modregning er dog hjemlet for Tilfælde, hvor Henstand med Betaling af Medlemsbidrag er givet paa Grund af Arbejdsløshed eller Sygdom.

5. (1) For at kunne faa Arbejdsløshedsunderstøttelse maa

---

[13]) Det behøver ikke at have været samme Kasse hele Tiden, idet opnaaet Medlemstid medtages ved Overflytning fra en Kasse til en anden.

[14]) Jfr. nedenfor efter Note 46.

[15]) Jfr. nedenfor mellem Noterne 41 og 42.

den forsikrede være arbejdsløs. Det kan han være, selvom han tager sig noget nyttigt for, f. Eks. anvender Tiden til at udbedre sit Bohave. Men udfører han Arbejde for andre, for hvilket der normalt betales Løn, kommer det ikke i Betragtning, om han gør det uden Vederlag eller mod Kosten alene, f. Eks. fordi det er en Slægtning, han arbejder for. Og Understøttelse antages udelukket, naar han forfærdiger ny Møbler til eget Brug eller til Salg, bygger Hus til sig selv, opdyrker egen Jord. Arbejdsnævnet[16]) har fastsat, at den, der fra Lønarbejde er overgaaet til at drive selvstændig Erhvervsvirksomhed, er uberettiget til Understøttelse, saa længe Virksomheden bestaar, selvom denne ikke tager hele hans Tid eller intet Udbytte giver ham, og at en Haandværkssvend, der i nogen Tid i større Udstrækning har arbejdet umiddelbart for Kunder, faar ikke Understøttelse, medmindre han fører Bevis for, at han indenfor et Tidsrum af 26 Uger har arbejdet for en Mester i mindst 13 Uger.

(2) Er den forsikredes Arbejdsløshed foraarsaget ved Sygdom eller Arbejdsudygtighed, maa ifølge § 17 Arbejdsløshedsunderstøttelse ikke ydes ham, saa længe Sygdommen eller Arbejdsudygtigheden varer. Modsætningsvis ligger heri, at naar Sygdommen eller Arbejdsudygtigheden er ophørt, kan den forsikrede faa Understøttelse, selvom det maa antages, at han vilde have haft Arbejde, om han ikke var blevet syg eller arbejdsudygtig. Gør Sygdom, Barsel, Invaliditet eller Alder et Medlem ude af Stand til at arbejde, antages det paa den anden Side uberettiget til Understøttelse, uanset om det vilde være arbejdsløst, ogsaa hvis dets Arbejdsevne var i Behold. Med andre Ord, Tab af Arbejdsevne omfattes ikke af Forsikringen. Det samme maa gælde andet Forhold, der gør den forsikrede ude af Stand til at tage Arbejde. Det fastslaas da ogsaa i § 17, at Arbejdsunderstøttelse maa ikke ydes Medlemmer, der aftjener Værnepligt, hensidder i Varetægtsarrest eller afsoner Straf. Og i Retsanvendelsen er det antaget, at den forsikrede kan ikke faa Understøttelse, naar han er forhindret i at søge Arbejde paa Grund af Rejse, Indkaldelse

[16]) Jfr. det i Note 2 nævnte Cirkulære.

til Vidneførsel, Sygdom i Hjemmet, der kræver hans Nærværelse, politimæssig Afspærring i Anledning af Mund- og Klovsyge, ej heller under Udligning af Overarbejde i Henhold til Lov Nr. 119 af 7. Maj 1937 eller under Ferie, som han efter Lov Nr. 170 af 13. April 1938 er pligtig at holde, og at et kvindeligt Medlem, som Lovgivningen om Arbejderbeskyttelse paalægger Barselhvile, kan ikke faa Understøttelse under denne.

(3) Understøttelse maa ikke ydes den forsikrede, naar hans Arbejdsløshed skyldes, at han har forladt sit Arbejde uden fyldestgørende Grund, eller naar den skyldes overdreven Nydelse af berusende Drikke, Ufordragelighed overfor Arbejdsgivere eller Arbejdskammerater eller anden utilbørlig Adfærd, § 17. Sidstnævnte Del af denne Bestemmelse tager Sigte paa Tilfælde, hvor utilbørlig Adfærd fra den forsikredes Side naturligt har medført hans Afskedigelse. Fyldestgørende Grund til at forlade sit Arbejde kan den forsikrede have, naar Arbejdsgiveren ikke betaler ham Løn i rette Tid, naar han sættes til en for ham mindre passende Virksomhed, og naar han behandles daarligt af Arbejdskammerater. I Retsanvendelsen er endvidere Understøttelse ikke anset udelukket i et Tilfælde, hvor et kvindeligt Medlem af Arbejdsløshedskassen havde afbrudt et Arbejdsforhold for at gifte sig med en Mand, der boede i en anden By, hvor hun kunde vente at faa Arbejde. Men Understøttelse er nægtet i et Tilfælde, hvor et gift kvindeligt Medlem, der ligesom hendes Mand var beskæftiget paa en Fabrik, sammen med Manden havde forladt Arbejdet for at flytte til et andet Sted, hvor kun han kunde vente at faa Beskæftigelse.

Udelukkelsen fra at faa Understøttelse maa gælde i hele den Arbejdsløshedsperiode, der indledes ved, at den forsikrede bliver arbejdsløs ved egen Skyld som nævnt. Derimod er dette ikke til Hinder for, at han faar Understøttelse i fremtidige Perioder. Men det antages, at en ny Arbejdsløshedsperiode foreligger ikke, medmindre han i Mellemtiden har haft Arbejde af mere end midlertidig Karakter[17]).

[17]) Jfr. ovenfor mellem Noterne 5 og 6.

Som tidligere omtalt bortfalder ifølge § 10 ikke blot den forsikredes Adgang til Understøttelse, men hans Ret til vedblivende at være nydende Medlem af Arbejdsløshedskassen, om han ikke mere kan anses som arbejdssøgende. For at denne Regel kan komme til Anvendelse, maa der dog foreligge udpræget Forsømmelse af at benytte Muligheder for at faa Arbejde eller af selv at udfolde Virksomhed derfor. Men det antages, at den forsikrede kun med særlig Tilladelse af Kassens Ledelse kan oppebære Understøttelse samtidig med, at han deltager i Dagundervisning paa Kursus eller i Skole. Og ifølge Bestemmelse af Arbejdsdirektøren gives saadan Tilladelse normalt alene for Tid mellem 1. November og 31. Marts og altid kun paa Betingelse af, at Kassen har saa mange arbejdsløse, saa mulige Begæringer om Arbejdsanvisning fra Arbejdsgiveres Side maa ventes at kunne opfyldes, og at Kursus- eller Skolelederen paatager sig at gøre Indberetning til Kassen, om den forsikrede ikke møder til Undervisningen. Naar der i Anledning af stor Arbejdsløshed med Støtte af Arbejdsløshedsfonden oprettes kommunale Uddannelseskursus for arbejdsløse, kan dog Understøttelse uden særlig Tilladelse oppebæres samtidig med Deltagelse heri[18]).

Vægrer den forsikrede sig uden fyldestgørende Grund ved at overtage et passende Arbejde, der anvises ham af Arbejdsløshedskassens Ledelse, et offentligt Arbejdsanvisningskontor eller Kommunalbestyrelsen, maa Understøttelse ikke ydes ham, § 17. Offentlige Arbejdsanvisningskontorer er de kommunale Institutioner, der omhandles i §§ 1—5, og de i Henhold til L. Nr. 76 af 31. Marts 1937 oprettede Statsforhyringskontorer[19]). Af flere lige egnede har arbejdsløshedsforsikrede Fortrinsret til at faa Arbejde anvist af et offentligt Arbejdsanvisningskontor, A. L.s § 4, L. Nr. 76 af 31. Marts 1937 § 3. Efter sidstnævnte Bestemmelse har dog Rederen eller Skibsføreren Ret til frit Valg af Mandskab, og efter

[18]) Jfr. nedenfor Nr. 8 (1).

[19]) De kommunale Arbejdsanvisningskontorer samarbejder med de Husgerningskontorer og Kontorer for Anvisning af Sygeplejehjælp, der har Bevilling i Henhold til § 2 i Loven om privat Arbejdsanvisning, Lovbekg. Nr. 191 af 4. Maj 1938.

A. L.s § 4 skal et kommunalt Arbejdsanvisningskontor paa Begæring oplyse, om en bestemt Arbejder, der af Arbejdsgiveren ønskes anvist, er ledig. For en Arbejdsløshedskasses egen Arbejdsanvisning gælder ifølge de af Arbejdsdirektøren efter Forhandling med Arbejdsnævnet med Hjemmel i § 22 paabudte Regler, at Hensyn skal tages til særlige Ønsker hos Arbejdsgiveren, men at iøvrigt af flere egnede den skal have Fortrinsret til at faa Arbejde anvist, som først har meldt sig ledig. Ifølge § 3 skal en Arbejdsløshedskasse eller et kommunalt Arbejdsanvisningskontor give Arbejdsgiveren skriftlig Meddelelse, naar Anvisning har fundet Sted. Er det et kommunalt Arbejdsanvisningskontor, der har foretaget Anvisningen, skal desuden Arbejdsløshedskassen underrettes, § 4. Kommer Arbejdsforholdet ikke i Stand, eller det afbrydes umiddelbart efter at være paabegyndt, skal Arbejdsgiveren underrette vedkommende kommunale Arbejdsanvisningskontor, § 3. Dette skal lade Meddelelsen gaa videre til Arbejdsløshedskassen og til Arbejdsdirektøren. Angaaende Pligt for Arbejdsløshedskasser til at tilmelde ledige Medlemmer til det offentlige Arbejdsanvisningskontor er Regler givet i § 4.

Om den forsikrede uanset Vægring ved at overtage anvist Arbejde kan oppebære Understøttelse, fordi Arbejdet ikke var passende for ham, eller han iøvrigt havde fyldestgørende Grund for sin Vægring, kan være tvivlsomt. Ufyldestgørende Begrundelse for Vægring er Deltagelse i Dagundervisning paa Kursus eller i Skole, selvom Tilladelse til samtidig dermed at oppebære Understøttelse haves. Ingen kan med Rette vægre sig ved at deltage i et i Henhold til L. Nr. 677 af 27. December 1940 iværksat Arbejde, hvortil han henvises efter denne Lov, § 9. Ej heller kan nogen, der efter L. Nr. 591 af 11. November 1940 henvises til Deltagelse i en Ungdomslejr, vægre sig herved. I Retsanvendelsen er det antaget, at en ugift, der boede i København, ikke havde fyldestgørende Grund til at vægre sig ved at overtage et Arbejde i Helsingør. Ifølge § 17 kommer det ikke i Betragtning, om Lønnen er lavere for det anviste Arbejde end for det, den forsikrede tidligere har haft. Men han kan med Rette vægre sig ved at overtage Arbejdet,

hvis hans Indkomst deraf vilde komme til at ligge under, hvad der betales for tilsvarende Arbejde ifølge en for Parterne bindende Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere eller, hvis der ikke er nogen saadan, ifølge almindelig Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere for hele Landet eller vedkommende Landsdel eller, hvis ej heller nogen saadan foreligger, ifølge Sædvane i Virksomheden eller paa Egnen. Og i sidstnævnte Tilfælde er den sædvanemæssige Løn ikke afgørende, hvis Prisforhøjelser paa Livsfornødenheder har forringet dens Værdi i væsentlig Grad. Ved Afgørelsen af, hvad der ifølge Overenskomst eller Sædvane som nævnt betales for tilsvarede Arbejde, tages Ret til Akkord eller til Timeløn udover Minimalløn i Betragtning. Naturligvis er den forsikredes Uddannelse og tidligere Beskæftigelse af Betydning for Afgørelsen af, om han er pligtig at efterkomme en Arbejdsanvisning. Men han vil langtfra altid kunne nægte at overtage et Arbejde, der falder udenfor hans Fag. For at anse ham berettiget dertil taler det, om Arbejdet maa formodes at blive af kun kort Varighed, om han i den første Tid vil faa en særlig ringe Indkomst deraf, fordi han, skønt uøvet, skal arbejde i Akkord, om han maa bekoste Arbejdsredskaber for at kunne udføre Arbejdet, om dets Overtagelse f. Eks. ved at medføre Beskadigelse af hans Hænder vil gøre det vanskeligere for ham paany at faa Beskæftigelse i sit Fag. I modsat Retning vil det føre, om han paa Grund af stor Arbejdsløshed i det Fag, han tilhører, ikke har rimelig Udsigt til snart at faa Arbejde deri. For Tiden indtil 31. Marts 1941 bestemmer Lov Nr. 278 af 30. Maj 1940, at der i samtlige Landkommuner og i de Bykommuner, hvor der ikke findes offentligt Arbejdsanvisningskontor, skal være et særligt Udvalg med den Opgave at anvise Arbejdskraft til Landbrug, Gartneri, husligt Arbejde og dermed beslægtede Arbejdsomraader, og at enhver yngre Ikke-Forsørger med Bopæl i en af de nævnte Kommuner for at kunne oppebære Arbejdsløshedsunderstøttelse i et sammenhængende Tidsrum af over to Maaneder eller almindelig Underholdshjælp fra Kommunen fra vedkommende Udvalg maa have Bevis for,

at egnet Arbejde i Kommunen eller paa Egnen ikke har kunnet skaffes ham. Arbejde, som den forsikrede ikke kan taale, eller som overstiger hans Kræfter, maa han kunne vægre sig ved at overtage. Endelig kan Understøttelse ikke nægtes ham i Henhold til den her omtalte Bestemmelse, fordi han vægrer sig ved at overtage anvist Arbejde, der er blokeret paa Grund af faglig Strid, medmindre det er fastslaaet, at Blokaden er ulovlig, eller vedkommende Fagorganisation ved at tage Afstand fra den har erklæret Arbejdet for frit. Er der af en af de paagældende Fagorganisationer skriftligt givet et offentligt Arbejdsanvisningskontor fyldestgørende Oplysning om Varsling af Strejke eller Lockout overfor en Arbejdsplads, foretages ikke Anvisning dertil i Tiden, fra Strejken eller Lockouten er iværksat, og til den er ophævet eller kendt ulovlig, § 5.

Udelukkelse fra Understøttelse som Følge af uberettiget Vægring ved at overtage anvist Arbejde antages at kunne begrænses til en i hvert enkelt Tilfælde bestemt Tid. Den gælder aldrig fremtidige Arbejdsløshedsperioder. Men en ny Periode af Arbejdsløshed antages ikke at foreligge, medmindre den forsikrede i Mellemtiden har haft Arbejde af mere end midlertidig Karakter [20]).

For Tid, i hvilken et Medlem frivilligt holder Ferie, ydes Understøttelse ikke.

Et kvindeligt Medlem kan ikke have Ret til Understøttelse for Tid, i hvilken hun holder sig borte fra sit Arbejde af Hensyn til forestaaende Fødsel eller Diegivning.

(4) Som det er naturligt, fordi Arbejdsløshedsforsikringen grundes ikke alene paa Bidrag til Kasserne fra deres Medlemmer, kan selv faglig Strid, der giver den forsikrede fyldestgørende Grund til at nægte at overtage blokeret Arbejde, udelukke ham fra Understøttelse. Nærmere Regler herom er fastsat, for saa vidt angaar Strejke og Lockout, i A. L.s § 17 og Bekg. Nr. 24 af 31. Januar 1939, for saa vidt angaar Tilfælde, hvor der formodes at være en kollektiv Arbejdsvægring, i A. L.s §§ 5 og 17.

[20]) Jfr. ovenfor mellem Noterne 5 og 6.

Strejke eller Lockout medfører altid, at Understøttelse maa ikke ydes Personer, der umiddelbart omfattes af Striden[21]), ej heller Personer af Faget, der indenfor de sidste 8 Uger før Stridens Udbrud har været uafbrudt beskæftiget i en af denne berørt Virksomhed i over 3 Uger. Og er i en Lokalafdeling af en Arbejdsløshedskasse Antallet af Medlemmer, der umiddelbart omfattes af Striden, over en vis Procent, der normalt er 65, men under særlige Forhold af Arbejdsdirektøren kan sættes højere eller lavere, af samtlige ved Stridens Udbrud beskæftigede Medlemmer af Afdelingen, maa denne overhovedet ikke udbetale Understøttelse. I Tilfælde, hvor en Afdeling ikke er lukket for Udbetaling af Forsikringsydelser, faar arbejdsløse Medlemmer, der i Anledning af Strejke eller Lockout mister Understøttelse, Ret dertil, uanset om Striden fortsættes, naar de har haft Arbejde af mere end midlertidig Karakter[22]).

Om enhver Indtræden af Strejke eller Lockout, der omfatter Medlemmer af en Afdeling af en Arbejdsløshedskasse, skal Afdelingen inden 3 Dage gøre Indberetning til Kassens Hovedledelse og denne straks give Meddelelse til Arbejdsdirektøren. I Tilfælde af Undladelse heraf kan Arbejdsdirektøren bestemme, at Afdelingen eller Kassen i et nærmere fastsat Tidsrum skal ophøre at udbetale Understøttelse eller, hvis Hensyn til Striden slet ikke er taget, helt lukkes.

Udenfor Tilfælde af Strejke eller Lockout kan det være tvivlsomt, om kollektiv Arbejdsvægring foreligger, idet en saadan undertiden har Karakter af skjult Blokade. Har et offentligt Arbejdsanvisningskontor gentagne Gange forgæves foretaget Anvisning til et Arbejdssted, for hvilket der ikke foreligger Oplysning om, at Strejke eller Lockout er varslet, indberettes Sagen til Arbejdsdirektøren. Skønner han, at der foreligger faglig Strid, skal han, om Parterne eller en af dem ikke er Medlem af nogen faglig Organisation, tilsige dem til Forhandling om Bilæggelse af Uoverensstemmelsen, og ellers

[21]) Herunder ikke de, hvis Arbejde ophører, fordi Striden medfører Mangel paa anden Medhjælp, Drivkraft eller Materialier.

[22]) Jfr. ovenfor mellem Noterne 5 og 6.

give de paagældende Organisationer Underretning med Opfordring til inden to Dage at meddele, om de vil søge Sagen afgjort efter Reglerne om Behandling af faglig Strid eller af Den faste Voldgiftsret. Naas i førstnævnte Tilfælde et Resultat ikke ved den Forhandling, hvortil Parterne tilsiges, afgør Arbejdsdirektøren, hvorvidt Understøttelsen skal standses for de forsikrede, der har vægret sig ved at efterkomme Arbejdsanvisningen, og for andre, der maa skønnes omfattet af den kollektive Arbejdsvægring, hvorved Reglen om, for hvilke Personer Strejke eller Lockout altid medfører Tab af Ret til Understøttelse, kan være vejledende. I sidstnævnte Tilfælde skal, naar Underretning til Organisationerne er givet, Arbejdsanvisningen til vedkommende Arbejdssted standses indtil videre, og Arbejdsdirektøren paalægge Arbejdsløshedskassen indtil videre ikke at udbetale Understøttelse til de forsikrede, der har vægret sig ved at overtage det anviste Arbejde. Modtager Arbejdsdirektøren ikke inden 2 Dage Meddelelse om, at Sagen vil blive søgt afgjort efter Reglerne for Behandling af faglig Strid eller af Den faste Voldgiftsret, anses dermed tilkendegivet, at kollektiv Strid ikke foreligger. Som Følge deraf skal Arbejdsdirektøren give alle vedkommende Meddelelse om, at Arbejdsanvisningen genoptages, og Arbejdsnævnet afgøre, om de ifølge Arbejdsdirektørens Paalæg indtil videre fra Understøttelse udelukkede har haft fyldestgørende Grund til at vægre sig ved at overtage det anviste Arbejde og derfor har Ret til Understøttelse saavel for den Tid, der er gaaet, som i Fremtiden. Meddeles det Arbejdsdirektøren, at Sagen vil blive søgt afgjort som nævnt, skal det derimod inden 3 Dage afgøres ved foreløbig Kendelse af et særligt Udvalg, bestaaende af Arbejdsdirektøren og en Repræsentant for hver af Organisationerne, hvorvidt Understøttelsen skal standses ogsaa for forsikrede, der maa skønnes omfattet af den formodede kollektive Arbejdsvægring, skønt de ikke har vægret sig ved at efterkomme Arbejdsanvisningen. Om den Afgørelse, der træffes efter Reglerne om Behandling af faglig Strid eller af Den faste Voldgiftsret, skal Meddelelse straks gives Arbejdsdirektøren. Gaar Afgørelsen ud paa, at der ikke

foreligger kollektiv Strid, maa Arbejdsdirektøren foranledige, at Arbejdsanvisningen genoptages, og Arbejdsnævnet afgøre, om de ifølge Paalæg af Arbejdsdirektøren eller foreløbig Kendelse af det særlige Udvalg fra Understøttelse udelukkede har haft fyldestgørende Grund til at vægre sig ved at overtage det anviste Arbejde og derfor har Ret til Understøttelse saavel for den Tid, der er gaaet, som i Fremtiden. Findes der at foreligge kollektiv Strid, kan som i Tilfælde af Strejke eller Lockout de paagældende ikke faa Understøttelse, før Striden ophører, eller de har haft Arbejde af mere end midlertidig Karakter[23]), uden for saa vidt Arbejdsdirektøren under Hensyn til de under Behandlingen af Sagen fremkomne Oplysninger finder, at de ved det særlige Udvalgs foreløbige Kendelse med Urette er antaget omfattet af den kollektive Arbejdsvægring og derfor har Ret til Understøttelse saavel for den Tid, der er gaaet, som i Fremtiden. Arbejdsanvisningen genoptages, hvis Striden bilægges, ligeledes hvis den kendes ulovlig, medmindre Arbejdsgiveren nægter at bøje sig for Afgørelsen.

Er en Blokade varslet af Fagforeningen og dermed dens Indtrædelsestidspunkt og Omfang fastslaaet, maa formentlig som ved Strejke eller Lockout Understøttelse ikke ydes Personer af Faget, der indenfor de sidste 8 Uger før Stridens Udbrud har været beskæftiget ved det paagældende Arbejde i over 3 Uger. Om foreløbig Kendelse af et særligt Udvalg bliver der ikke Spørgsmaal.

(5) Hvis den forsikrede oppebærer eller har oppebaaret Fattighjælp, maa Understøttelse ikke ydes ham, saa længe Hjælpens Understøttelsesvirkning varer, § 17. Det samme gælder, hvis han oppebærer eller har oppebaaret Kommunehjælp, der skal betragtes som Fattighjælp efter nogen af Bestemmelserne i L. O. F. §§ 305—307 og 310. Uden Betydning for den forsikredes Ret til Understøttelse er det derimod, om Kommunehjælp, der er ydet ham ved, at det offentlige har udbetalt ham paahvilende Alimentationsbidrag, efter nævnte Lovs § 206 skal betragtes som Fattighjælp.

[23]) Jfr. ovenfor mellem Noterne 5 og 6.

Understøttelsesvirkningen af en Hjælp, der er ydet som Underholdsbidrag for et vist Tidsrum, ophører med Udløbet af dette. For Huslejehjælp i en bestemt Termin varer Understøttelsesvirkningen til næste Termin, medmindre Hjælpen er ringe i Forhold til den trængendes andre Leveomkostninger, i hvilket Tilfælde Varigheden af Understøttelsesvirkningen bestemmes skønsmæssigt som den Tid, for hvilken en Hjælp af Størrelse som den ydede vilde være en væsentlig Underholdshjælp. Hjælp til Beklædning, Anskaffelse af Arbejdsredskaber eller Indløsning af pantsatte Nødvendighedsgenstande har ikke Understøttelsesvirkning udover det Tidspunkt, da den ydes[24]).

Forsørges den forsikrede paa Anstalt, maa Understøttelse ikke ydes ham, § 17. Det samme maa utvivlsomt gælde, om han forsørges i kontroleret Familiepleje under vedvarende Anstaltstilsyn.

Forsørget paa Anstalt bliver den, hvis Ophold bekostes af det offentlige, uanset om Forsørgelsen er Fattig-, Kommune- eller Særhjælp, formentlig ogsaa den, hvis Ophold bekostes af Invalideforsikringsfonden. Derimod gælder den omtalte Regel næppe Tilfælde, hvor den forsikrede er paa Anstalt for f. Eks. en anerkendt Sygekasses, en statskontroleret Sygeforenings eller egen Regning. Men af, hvad der tidligere er anført, følger, at han ikke kan faa Understøttelse, om han gennemgaar Kur for en Lidelse, der gør ham arbejdsudygtig. Og søger han Kur for en anden Lidelse, Oplæring eller Uddannelse, maa sikkert, som naar han deltager i Dagundervisning paa Kursus eller i Skole, Ydelse af Understøttelse være betinget af, at Arbejdsdirektøren samtykker deri. —

Oppebærer den forsikrede Alders- eller Invaliderente, eller faar han paa Grund af nedsat Erhvervsevne Understøttelse fra det offentlige, der i Omfang og Varighed kan ligestilles med Invaliderente, maa efter § 17 Arbejdsløshedsunderstøttelse ikke ydes ham. Naar særlige Omstændigheder taler derfor, kan dog Arbejdsdirektøren tillade, at der gøres Undtagelse

[24]) Socialministeriets Cirkulære af 29. Juni 1932 angaaende Lov Nr. 181 af 23. Juni s. A.

fra denne Regel. Tilladelse dertil nægtes altid, hvis det ikke er oplyst, at den forsikrede har væsentlig Arbejdsevne.

Ligestilles med Invaliderente efter F.L. i Omfang og Varighed kan Underholdshjælp efter L.O.F. § 247 eller § 248. Og det samme antages at gælde Forsørgelse efter Loven om Forsørgelse af militære Invalider og saadannes efterladte i de sønderjydske Landsdele, Lovbekg. Nr. 149 af 15. April 1935, hvis den forsikredes Invaliditetsgrad er fastsat til 66 $^{2}/_{3}$ pCt. eller mere, i hvilket Tilfælde den aarlige Forsørgelse udgør mindst 533 $^{1}/_{3}$ Kr., endvidere Invaliderente efter Lov Nr. 94 af 27. Marts 1934 om Invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige eller Invalideforsørgelse efter den ældre Lov om Invalideforsørgelse Nr. 659 af 22. December 1919 med Ændringer ifølge Lov Nr. 142 af 1. Juli 1927 og Nr. 88 af 15. Marts 1939, hvis Renten (Forsørgelsen) er 600 Kr. eller derover.

Skønt den omtalte Regel efter Ordlyden ikke angaar Tilfælde, hvor den forsikrede oppebærer Understøttelse fra private paa Grund af nedsat Erhvervsevne, er den af Arbejdsdirektøren antaget anvendelig, ogsaa naar den forsikrede i Form af Rente oppebærer Invaliditetserstatning efter U. L., der i Omfang kan ligestilles med Invaliderente efter F.L. Det samme maa da sikkert gælde, naar han ifølge Pensionsforsikring har Invaliderente af Omfang som Folkeforsikringens Invaliderente. Tilfælde, hvor Invaliditetserstatning ydes eller er ydet den forsikrede med et Beløb en Gang for alle, omfatter Reglen ikke.

Da Alders- eller Invaliderente og Underholdshjælp efter L.O.F. § 247 eller § 248 i Reglen løber fra den Dag, da Begæring derom indgives, antages det, at Arbejdsdirektøren kan paalægge Arbejdsløshedskassen fra da af ikke at udbetale Understøttelse uden hans Samtykke. Afslaas Begæringen, eller tages den tilbage, kan den forsikrede have Ret til Understøttelse saavel for den Tid, der er gaaet, som i Fremtiden. —

Har den forsikrede ved at indtræde i en ikke anerkendt Arbejdsløshedskasse, Hjælpekasse eller anden Institution for Tilfælde af Arbejdsløshed sikret sig en daglig Pengehjælp,

der sammen med Dagpengeunderstøttelsen fra den anerkendte Arbejdsløshedskasse overstiger to Trediedele af den gennemsnitlige Arbejdsindkomst i det eller de Fag eller det Omraade iøvrigt, sidstnævnte Kasse omfatter, nedsættes Understøttelsen fra denne med det overskydende Beløb, § 11[25]). —

Vedtægterne skal ifølge § 15 indeholde en nærmere angiven Bestemmelse om Begrænsning af Understøttelsen i Tilfælde af Indkomst ved Arbejde af midlertidig Art[26]) under en Arbejdsløshedsperiode. Herved er næppe tænkt paa Arbejde, der ikke udfylder nogen Dags normale Arbejdstid, men har Karakter af Bibeskæftigelse, maaske om Aftenen eller om Søndagen udførtes af den forsikrede, ogsaa før han blev arbejdsløs. Men efter Mønstervedtægterne skal Fradrag gøres i Understøttelsen for al Indkomst ved Arbejde under Arbejdsløshed og ligeledes for anden Indkomst derunder, f. Eks. Pension eller Indkomst af Forretning eller Jordbrug. Udtrykket anden Indkomst kan dog ikke omfatte Pengehjælp fra en ikke anerkendt Arbejdsløshedskasse eller lignende, idet den nævnte Regel desangaaende, hvorefter Fradrag for saadan Hjælp kun betingelsesvis skal finde Sted, er særskilt optaget i Mønstervedtægterne. Og i Retsanvendelsen er det fastslaaet, at Fradrag ikke skal gøres for Rente af Formue, Arv eller Gave, ej heller for Underholdsbidrag fra en Forsørger, Børnebidrag, der udbetales af det offentlige, eller anden Hjælp efter L.O.F., som Arbejdsløshedsunderstøttelse efter det anførte kan forenes med. Herefter maa det vistnok antages, at Udtrykket anden Indkomst tager Sigte alene paa Løn for Arbejdsløshedstiden, som den forsikrede maatte have Krav paa, Erstatning for mistet Arbejdsindkomst efter almindelige Regler, Erstatning for nedsat Erhvervsevne, der ydes i Form af Alders- eller Invaliderente, og Alders- eller Invalidepension. Selv en til Kapitalerstatning omsat Invaliderente kan næppe begrunde Fradrag for det Beløb, hvormed Renten for Arbejdsløshedstiden indgaar deri, idet den ikke kan betegnes som Indkomst under denne, hvis den udbetales f. Eks. forinden,

[25]) Jfr. ovenfor ved Note 11.

[26]) Jfr. ovenfor mellem Noterne 5 og 6.

og det vilde være unaturligt at lade Udbetalingstidspunktet være afgørende for, om Fradrag skulde gøres. Og det synes ikke at burde komme i Betragtning, om den forsikrede oppebærer Ydelser ifølge Livsforsikring af anden Art end Pensionsforsikring eller ifølge privat Ulykkesforsikring, endmindre om han faar Erstatning for lidt Formueskade efter almindelige Regler eller ifølge Skadesforsikring.

For Tilfælde, hvor den forsikrede under Arbejdsløshedsperioden driver eller deltager i Jordbrug, Fiskeri eller Forretning, er visse nærmere Regler om, hvorledes Fradraget i Understøttelsen bestemmes, fastsat af Arbejdsnævnet[27]). For en Jordbruger[28]) bortfalder i Tiden fra 1. April til 15. Oktober Understøttelsen i to Dage om Ugen. Den, der driver Fiskeri som Bierhverv, mister en Dags Understøttelse om Ugen for hver 6 Kroner, hans ugentlige Salgsindtægt udgør. For den, der driver eller deltager i en i hans eget eller hans Ægtefælles Navn ført Forretning, er det af Betydning, om han i væsentlig Grad deltager i Driften eller Ledelsen, og om Medhjælp benyttes, idet der dog i sidstnævnte Henseende kan ses bort fra en skolesøgende Bydreng og Medhjælp til kortvarig Afløsning. Deltager han i væsentlig Grad i Driften eller Ledelsen, er han udelukket fra at faa Understøttelse, hvis Medhjælp benyttes til Stadighed, og i modsat Fald mister han normalt tre Dages Understøttelse ugentlig. Deltager han ikke i Driften eller Ledelsen, er han uberettiget til Understøttelse i mindst to Dage om Ugen, hvis Medhjælp benyttes til Stadighed, og i modsat Fald i mindst en Dag, medmindre det gennemsnitlige Udbytte af Forretningen er under tre Kroner daglig.

Angaaende Fradrag for Indkomst, der ikke omfattes af de af Arbejdsnævnet fastsatte Regler, bestemmer Mønsterved-tægterne, at den forsikredes Ret til Understøttelse bortfalder for det Antal Dage, som Indkomsten giver ham Dagløn for. Ved Omsætningen af Indkomsten til Daglønne regnes almindeligvis med Fagets gennemsnitlige daglige Arbejdsindkomst. Efter § 15 skal dog Vedtægterne bestemme, at om den for-

[27]) Jfr. det i Note 2 nævnte Cirkulære.

[28]) Jfr. ovenfor Note 3.

sikrede under en Arbejdsløshedsperiode faar Arbejde af midlertidig Art[29]), for hvilket han oppebærer en Løn, der svarer til hans eller Fagets gennemsnitlige Arbejdsindkomst for et større Antal Dage, end Arbejdet varer, bortfalder hans Ret til Understøttelse for dette større Antal Dage, saaledes at man ved Omsætningen af Indkomsten til Daglønne maa regne med den forsikredes gennemsnitlige daglige Arbejdsindkomst, hvis den er lavere end Fagets. Formentlig vil der være Grund til at regne hermed ogsaa ved Bestemmelse af Fradrag for Alders- eller Invaliderente eller for Alders- eller Invalidepension. Og har den forsikrede Krav paa fuld Løn under Arbejdsløshedstiden, faar han ingen Understøttelse.

At den forsikrede uafhængigt af de her omtalte Regler altid mister Understøttelsen for Dage under en Arbejdsløshedsperiode, da han er fuldt beskæftiget, følger af, hvad tidligere er anført. For en Fisker anses efter de af Arbejdsnævnet fastsatte Regler Dage, der medgaar til Hen- eller Hjemrejse eller til Rensning af Fartøj og Redskaber, som Arbejdsdage.

(6) Retten til Understøttelse bortfalder, hvis den forsikrede ikke har haft Beskæftigelse som Lønarbejder i et vist Antal Uger indenfor det seneste Tidsrum af en Længde, der fastsættes i Vedtægterne, og som i Reglen skal være 3 eller 4 Aar, dog under særlige Omstændigheder med Godkendelse af Socialministeren kan sættes til 5 Aar, § 15. Eftersom Længden af Tidsrummet er fastsat til 3, 4 eller 5 Aar, skal den forsikrede have haft Beskæftigelse som nævnt i 26, 39 eller 52 Uger for at kunne faa Understøttelse. Under særlige Forhold kan dog Socialministeren give en Arbejdsløshedskasse Tilladelse til at nedsætte Ugeantallet med indtil Halvdelen. For at opnaa Tilladelse hertil maa Kassen være i Stand til at bære de deraf følgende Udgifter, indenfor de sidste 3 Aar i mindst 12 Maaneder have haft overordentlig Arbejdsløshed og have et forholdsvis stort Antal understøttede Medlemmer, for hvem Tilladelsen kan være af Betydning.

Til Genindtræden i Ret til Understøttelse, der er bortfaldet ifølge den omtalte Bestemmelse, er det ikke tilstrækkeligt, at den forsikrede indenfor det seneste Tidsrum af

[29]) Jfr. ovenfor mellem Noterne 5 og 6.

Længde som fastsat har haft Beskæftigelse som Lønarbejder i det paagældende Antal Uger, men eftersom den fastsatte Længde af Tidsrummet er 3, 4 eller 5 Aar, maa han have haft det indenfor de sidste 12, 18 eller 24 Maaneder.

Udtrykket Lønarbejder maa have samme Betydning som i § 9[30]). Ved Afgørelsen af, i hvilken Tid den forsikrede har haft Lønarbejde, maa Beskæftigelse ved et i Henhold til L. Nr. 677 af 27. December 1940 iværksat Arbejde medregnes. Derimod kan Deltagelse i Ungdomslejr ikke medregnes. Dage, der medgaar til lovbestemt Ferie eller Udligning af Overarbejde, betragtes som Arbejdsdage. Omregning til Normalarbejdsdage maa foretages, naar den forsikrede har arbejdet paa nedsat Arbejdstid. Dog er det antaget, at Omregning kan undlades, for saa vidt angaar Beskæftigelse ved et i Henhold til nævnte Lov iværksat Arbejde, skønt Arbejdstiden derved almindeligvis er kun 40 Timer ugentlig.

Efter Mønstervedtægterne lempes de omtalte Regler, hvis den forsikrede indenfor det Tidsrum, i hvilket han skal have haft Beskæftigelse som Lønarbejder et vist Antal Uger, har haft Sygedage, aftjent Værnepligt, været i Fængsel, haft arbejdsløse Dage paa Grund af Strejke eller Lockout eller været selvstændig erhvervsdrivende, idet i saa Fald vel det paagældende Antal Uger er som ellers, men nævnte Tidsrum forlænges tilsvarende. I Retsanvendelsen er det antaget, at Tidsrummet forlænges, ogsaa naar den forsikrede indenfor det har deltaget i Dagundervisning paa Kursus eller Skole uden Støtte af Arbejdsløshedskassen eller Arbejdsløshedsfonden[31]).

(7) Understøttelse kan ikke ydes i Anledning af, at den forsikredes Arbejdstid er nedsat med en Trediedel eller mindre, § 17. Om en større Nedsættelse kan give Ret til Understøttelse i Forhold til det Antal Dage eller Timer, Nedsættelsen udgør, beror paa Vedtægterne, idet det dog maa iagttages, at den forsikrede altid skal være væsentlig interesseret i at have Arbejde fremfor Understøttelse. Hvor særlige Om-

[30]) Jfr. ovenfor Nr. 3 (3).

[31]) Angaaende denne nedenfor Nr. 8.

stændigheder foreligger, kan Socialministeren tillade Afvigelse fra de nævnte Bestemmelser. Efter Mønstervedtægterne ydes Understøttelse ikke, naar det er med mindre end Halvdelen, Arbejdstiden er nedsat. Varer en Arbejdsafbrydelse en Uge eller mere, anses ikke Nedsættelse af Arbejdstid, men Ophør af Arbejde at foreligge. Med Henblik paa saavel Ophør af Arbejde som Nedsættelse af Arbejdstid kan det bestemmes i Vedtægterne, at Understøttelsen bortfalder for enhver Uge, i hvilken den forsikrede har haft Arbejde et vist Antal Dage, idet dog dette Antal ikke maa sættes lavere end tre, § 15.

Ved Lov om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde Nr. 280 af 30. Maj 1940 med Ændringer ifølge L. Nr. 655 af 17. December s. A. er det for Tiden indtil 31. Marts 1941 bestemt, at en Person, der omfattes af en af det ved Loven oprettede Arbejdsfordelingsnævn godkendt eller fastslaaet Arbejdsfordeling, faar ikke Understøttelse efter A. L., men Godtgørelse for hver tabt Normalarbejdsdag fra en Arbejdsfordelingskasse, hvis den ved Arbejdsfordelingen tabte Arbejdstid udgør mindst $^1/_8$ af den normale Arbejdstid i Faget eller Virksomheden. Arbejdsfordelingskassernes Midler tilvejebringes ved Bidrag fra samtlige Lønmodtagere med visse Undtagelser og ved Tilskud fra Staten.

(8) For hver Arbejdsløshedsperiode gælder i Reglen, at den forsikrede faar ikke Understøttelse i de første 6 Dage, § 16. Angaaende Rejsehjælp og, som det er antaget, Flyttehjælp[32]) kan dog Vedtægterne bestemme, at Ventetiden bortfalder eller nedsættes, og Socialministeren kan træffe Bestemmelse herom for enhver Art af Understøttelse, hvis Kassens Medlemmer paa Grund af Forholdene i Faget har hyppigere, kortvarige Arbejdsløshedsperioder[33]). Endvidere kan Ventetiden ved Bestemmelse i Vedtægterne forlænges indtil 15 Dage. Og for en Arbejdsløshedskasse, der i større Omfang har Sæsonarbejdere blandt sine nydende Medlemmer, skal Socialministeren enten fastsætte en længere Ventetid end 6

[32]) Jfr. nedenfor Nr. 6.

[33]) Kun for Bogtrykfagets Arbejdsløshedskasse er Bestemmelse herom truffet, ifølge hvilken der ingen Ventetid er i Kassen.

Dage eller træffe Bestemmelse om, at Kassens Medlemmer eller de af disse, der er Sæsonarbejdere, maa ikke faa Understøttelse paa saadanne nærmere angivne Tider af Aaret, da Ledighed sædvanligvis indtræder. I Murarbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse for Sjælland med omliggende Øer og i Murerfagets Arbejdsløshedskasse er Ventetiden ved første Ledighedsperiode indenfor Tiden fra 1. Oktober til 1. Marts 12 Dage.

Som Hovedregel kan til Ventetiden kun Dage medregnes, da den forsikrede vilde have Ret til Understøttelse, om han ikke var paa Ventetid. Dog kan Dage medregnes, da den forsikrede er uden Ret til Understøttelse, allerede fordi denne er begrænset i Tid[34]), eller fordi den efter § 16 er betinget af, at den forsikrede har været Medlem af Arbejdsløshedskassen i 12 Maaneder og betalt Medlemsbidrag af et vist Omfang[35]). Og efter § 16 kan Vedtægterne bestemme, hvorvidt Dage med nedsat Arbejdstid medregnes, da Understøttelse er udelukket allerede som Følge af, at det er med kun en Trediedel eller derunder, Arbejdstiden er nedsat. Men en Bestemmelse herom antages ikke at omfatte Ledighed ved et i Henhold til L. Nr. 677 af 27. December 1940 iværksat Arbejde, medmindre Beskæftigelse herved omsættes til Normalarbejdsdage, naar det gælder at afgøre, om den ovenfor under (6) omtalte Betingelse for Ret til Understøttelse er opfyldt. Efter Mønstervedtægterne kan ved Arbejdsstandsninger paa ikke over 9 Dage, der indtræffer ved Jule- og Nytaarstid f. Eks. paa Grund af Statusopgørelse, Helligdage ikke medregnes til Ventetiden. I Kasser, der ikke har Ventetid for Rejsehjælp, kan Dage, paa hvilke saadan Hjælp er ydet i Anledning af, at den forsikrede vil søge Arbejde, i Almindelighed ikke komme i Betragtning som Ventetid for anden Hjælp. Er Rejsehjælpen ydet for mindst et vist Antal Dage, kan dog efter nogle Kassers Vedtægter anden Hjælp oppebæres umiddelbart efter, hvis det ikke lykkes den forsikrede at faa Arbejde.

---

[34]) Efter Regler, der omtales nedenfor ved Note 40.

[35]) Jfr. ovenfor Nr. 4. Angaaende Tilfælde af Karantæne, nedenfor Note 37.

Da den forsikrede har Selvrisiko som her omtalt for hver Arbejdsløshedsperiode, opstaar det Spørgsmaal, hvad der bringer en Periode til Ophør, saaledes at en ny kan begynde. Herom bestemmer § 16, at ved Arbejde af kun midlertidig Art eller Sygdom betragtes forudgaaende og efterfølgende arbejdsløse Dage som hørende til samme Arbejdsløshedsperiode, men at alene Dage indenfor et Tidsrum af højst 2 Maaneder kan medregnes til Ventetiden. Det samme maa gælde ved Aftjening af Værnepligt, Hensidden i Varetægtsfængsel, Afsoning af Straf, Deltagelse i Strejke eller Lockout, Deltagelse i Ungdomslejr. Et Arbejde kan ifølge § 16 ikke anses at være af midlertidig Art, hvis det varer over 5 Uger. Iøvrigt er det overladt Vedtægterne at bestemme, hvad der skal forstaas ved saadant Arbejde. Lige dermed anses i Retsanvendelsen Arbejde paa nedsat Arbejdstid uanset dets Varighed.

(9) Retten til Understøttelse er betinget af, at den forsikrede opfylder visse Kontrolforskrifter.

Reglerne angaaende Kontrol med arbejdsløse Medlemmer af en Arbejdsløshedskasse er fastsat dels i § 22, dels, med Hjemmel heri, af Arbejdsdirektøren efter Forhandling med Arbejdsnævnet. De angaar ikke blot Tid, for hvilken Ret til Understøttelse haves, men navnlig ogsaa Ventetid. I det følgende skal imidlertid kun Kontrollen med Medlemmer, der har Ret til Understøttelse, omtales nærmere.

Almindeligvis foregaar Kontrollen ved, at den arbejdsløse alle Hverdage, paa et Tidspunkt indenfor normal Arbejdstid i Faget, møder personligt paa et Kontrolsted, medbringende et til ham udstedt Kontrolkort til Afstempling. Normalt har hver Afdeling af en Arbejdsløshedskasse et og kun et Kontrolsted. Afdelingen fører en Kontrolliste eller et Kontrolkartotek, hvoraf hvert enkelt Medlems kontrolerede Ledighed skal fremgaa. Naar Arbejde opnaas, ombyttes Kontrolkortet med et Arbejdskort, der overgives en Repræsentant for Arbejderne paa Arbejdsstedet for af ham at gives videre til Afdelingen eller, hvis ingen saadan Repræsentant findes, forevises de øvrige Arbejdere paa Stedet og derefter afgives umiddelbart til Afdelingen.

Naar Kontrollen foregaar som nævnt, fortabes Ret til Un-

derstøttelse for Dage, paa hvilke den forsikrede ikke møder. Ydes Understøttelse for saavel Hellig- som Søgnedage, vil Ret til Understøttelse for en Helligdag efter Vedtægterne være betinget af, at den forsikrede er mødt til Kontrol den nærmest foregaaende og — eller — den nærmest efterfølgende Søgnedag. Hvis et Medlem udebliver fra Kontrollen uden Angivelse af Grund, og han ikke senest 7 Dage efter den sidst kontrolerede Dag melder sig paany, betragtes hans Arbejdsløshed som ophørt. Han vil da ikke kunne faa Understøttelse, før han er mødt til Kontrol et nærmere bestemt Antal Dage, regnet fra den Dag, da han atter melder sig.

Opholder den forsikrede sig paa et Sted, hvor der ikke er Adgang til Kontrol som nævnt, maa hans Arbejdsløshed paa et af Arbejdsdirektøren autoriseret Kontrolkort bevidnes af et af Kommunalbestyrelsen til Afgivelse af Erklæringer i saa Henseende valgt Medlem eller en anden stedlig Autoritet, f. Eks. Det sociale Udvalg, et Kommunalbestyrelsesmedlem, en Sognefoged, en Præst, en Lærer, en stedlig Afdeling af en anden Arbejdsløshedskasse. Post- og Telegrafvæsenet har henstillet, at det saavidt muligt undgaas at søge Arbejdsløshed kontroleret paa Postkontorerne.

Undertiden maa Beviset for Arbejdsløshed føres paa anden Maade end ved Kontrol som omtalt. Begrundes den forsikredes Krav om Understøttelse ved, at hans Arbejdstid er nedsat med mere end en Trediedel, maa han saaledes for hver Uge fremskaffe Erklæring med fornødne Oplysninger fra sin Arbejdsgiver, men møde til Kontrol skal han kun paa Dage, hvor Arbejdet maatte være helt standset. Kendetegnes den forsikredes Beskæftigelse ved stadig skiftende og kortvarige Arbejdsforhold, maa han ligeledes for hver Uge tilvejebringe fyldestgørende Bevisligheder angaaende Omfanget af sin Beskæftigelse og Arbejdsindkomst, men møde til Kontrol skal han kun paa Dage, da han ikke arbejder eller først gaar i Arbejde efter normal Kontroltid. Ogsaa hvis den forsikrede er Hjemmearbejder, maa nærmere Oplysninger fra Arbejdsgiveren skaffes. Ved Deltagelse i Dagundervisning paa Kursus eller i Skole kan en særlig Ordning af Kon-

trollen aftales med Kursus- eller Skolelederen i hvert enkelt Tilfælde.

Arbejdsdirektøren kan kræve, at en Arbejdsløshedskasse indfører saadanne yderligere Kontrolregler, som han under Hensyn til foreliggende Forhold finder paakrævet, § 23. For enkelte Medlemmer eller Grupper af Medlemmer kan Kassens Ledelse iværksætte særlige Kontrolforanstaltninger, saaledes kræve Fremmøde paa Kontrolstedet flere Gange daglig.

(10) Ret til Understøttelse kan fortabes ved, at den forsikrede forser sig mod Arbejdsløshedskassen. Som tidligere[36]) omtalt fortabes ogsaa Medlemsretten i Tilfælde af Svig og, hvis Arbejdsdirektøren bestemmer det, naar den forsikrede undlader at anmelde, at han er Medlem af en ikke anerkendt Arbejdsløshedskasse, Hjælpekasse eller anden privat Forening, der yder Arbejdsløshedsunderstøttelse. For andre Forseelser kan Kassens Ledelse idømme Tab af Understøttelsesret for en i hvert enkelt Tilfælde nærmere fastsat Tid[37]), § 11. Ledelsens Afgørelse kan indenfor en Maaned indankes for Arbejdsdirektøren og skal forelægges ham til Godkendelse, hvis mere end et Aars Karantæne er idømt. Arbejdsdirektørens Afgørelser af Spørgsmaal som her omhandlet hører til dem, der kan indankes for Arbejdsnævnet.

Svig mod Kassen vil det være, om den forsikrede mod bedre Vidende giver urigtige Oplysninger om eller fortier Forhold af Betydning for hans Ret til Medlemskab eller Understøttelse. Det siges udtrykkeligt i Mønstervedtægterne, at han skal oplyse hvert saadant Forhold, saaledes anmelde enhver Indtægt under Arbejdsløshed.

Om Idømmelse af Karantæne bliver der Spørgsmaal, navnlig naar et Medlem ikke opfylder den Pligt, Vedtægterne paalægger ham, til straks at anmelde Begyndelse eller Ophør af Arbejdsløshed og til ved Flytning fra en Afdelings Omraade til en andens at melde Afgang og Tilgang, og naar han overtræder Ordensforskrifter. Undladelse af at overholde Ro og

[36]) Ovenfor ved Note 11.

[37]) Det kan særskilt bestemmes, at Dage indenfor Karantænetiden ikke kan medregnes til Ventetid, jfr. ovenfor ved Note 35.

Orden paa Møder, Kassen afholder, eller paa dennes Ekspeditionskontorer medfører normalt kun Bortvisning eller Henvisning til særlig Ekspedition, men kan i Gentagelsestilfælde straffes med Karantæne.

Et Medlem kan ikke paaberaabe sig Ukendskab til Bestemmelser i Vedtægterne. Eksemplarer af disse udsendes til Kassens Afdelinger i et saadant Antal, at ethvert Medlem paa Begæring kan faa et Eksemplar.

(11) Efter Mønstervedtægterne bortfalder Ret til forfalden Understøttelse, hvis den forsikrede uden lovlig Forhindring undlader at hente den i rette Tid.

6. Arbejdsløshedsunderstøttelse kan ydes som Dagpenge, Rejsehjælp, Flyttehjælp og Juleunderstøttelse og udredes kontant eller in natura, § 15. Normalt ydes Understøttelsen kontant.

Ydelserne kan gøres afhængige af, om den forsikrede er Forsørger eller Ikke-Forsørger, hvor lang Medlemstid han har, om han er Mand eller Kvinde, hvor gammel han er, om han er faglært eller ufaglært, men Inddeling af en Kasses Medlemmer i Grupper antages at maatte foretages efter objektive Kriterier, saaledes at det ikke kan overlades det enkelte Medlem at vælge, til hvilken Gruppe han vil høre. Angaaende den sædvanlige Sondring mellem Forsørgere og Ikke-Forsørgere bestemmer Mønstervedtægterne, *at* som Forsørger anses enhver, der vedvarende forsørger en af ham økonomisk afhængig Person, *at* en Enke, Enkemand, fraskilt eller frasepareret, der fører selvstændig Husholdning i egen selvstændig Lejlighed, er ligestillet med Forsørgere, men *at* Underholdsbidrag ikke betragtes som Forsørgelse, medmindre de udgør en væsentlig Del af Modtagerens Underhold.

Dagpenge er lovpligtig Ydelse.

Dagpengesatsen skal være mindst en Krone[38]), § 15. Det forudsættes formentlig i § 11[39]) og siges for Tilfælde, hvor Kassen er fagligt begrænset, udtrykkeligt i § 15, at Satsen maa ikke overstige to Trediedele af den gennemsnitlige Ar-

[38]) Jfr. dog ovenfor efter Note 13.

[39]) Jfr. ovenfor ved Note 25.

bejdsindkomst for Kassens Medlemmer, det vil sige for de af Medlemmerne, der er beskæftigede. Endvidere maa Dagpengesatsen ikke overstige, for Forsørgere 4 Kr., for Ikke-Forsørgere med Medlemstid 8 Aar eller derover 3 Kr. 50 Øre og for Ikke-Forsørgere med Medlemstid under 8 Aar 3 Kr. For en Trediedel af nævnte Størstebeløb er dog en nærmere bestemt Prisregulering opad hjemlet. Men under Hensyn til den enkelte Kasses Formueforhold og Størrelsen af dens Medlemsbidrag kan Arbejdsdirektøren bestemme, at Forhøjelse skal ikke finde Sted for dens Vedkommende.

For Tiden indtil 31. Marts 1941 kan Arbejdsløshedskasserne forhøje de nævnte Størstebeløb og yde Børnetillæg til Understøttelsen som nærmere bestemt i L. Nr. 658 af 17. December 1940.

Dagpenge ydes undertiden for 7, undertiden kun for 6 Dage ugentlig. De udbetales bagud, i Reglen for en Uge ad Gangen.

Angaaende Rejsehjælp, Flyttehjælp og Juleunderstøttelse indeholder A. L. ingen nærmere Regler, og de forskellige Kassers Vedtægtsbestemmelser derom er langtfra ens. Rejsehjælp ydes i Reglen, hvis den forsikrede som arbejdsløs skal rejse til et andet Sted her i Landet for at overtage et Arbejde, ofte ogsaa naar det er for at søge Arbejde, han som arbejdsløs vil rejse til et andet Sted i Landet, undertiden endog naar han som arbejdsløs vil rejse til Udlandet for at søge Arbejde. Flyttehjælp ydes kun, naar den forsikrede er Forsørger, og han som arbejdsløs skal rejse til et andet Sted her i Landet for at overtage et Arbejde. Juleunderstøttelse udredes som Tillæg til den almindelige Dagpengeydelse, ofte med et Beløb, svarende til Dagpenge for en Uge. —

Ydelserne begrænses ved Bestemmelser om et aarligt og et fleraarigt Størstebeløb deraf:

Efter § 18 kan Dagpenge indenfor et Understøttelsesaar, der regnes fra 1. Oktober til 30. September, højst oppebæres i et Antal Dage, der fastsættes i Vedtægterne, dog skal være mindst 90 eller, hvis Socialministeren efter Indstilling af Arbejdsnævnet paa Grund af ganske særlige Forhold tillader,

at det sættes lavere, mindst 70[40]). I Vedtægterne fastslaas imidlertid det aarlige Størstebeløb ikke særskilt for Dagpenge, men for Dagpenge, Rejse- og Flyttehjælp tilsammen, idet det bestemmes, at disse Ydelser maa indenfor et Understøttelsesaar højst udgøre et Beløb, svarende til Dagpenge for et nærmere bestemt Antal Dage, der kan sættes saa lavt som til 90 eller, med Tilladelse af Socialministeren, til 70, da Rejse- og Flyttehjælp ikke er lovpligtige Ydelser.

Særlige aarlige Størstebeløb fastsættes for Rejse- og Flyttehjælp ved Bestemmelser om, at saadan Hjælp ydes f. Eks. kun en Gang indenfor et Understøttelsesaar.

Har den forsikrede oppebaaret Størstebeløbet af aarlig Understøttelse i et Antal Understøttelsesaar efter hinanden, der fastsættes i Vedtægterne, dog ikke maa være større end 4, medmindre Socialministeren paa Grund af særlige Omstændigheder godkender, at det sættes til 5, kan han ifølge § 18 ingen Understøttelse faa i det følgende Understøttelsesaar, der saaledes bliver Karensaar. Efter Mønstervedtægterne kan han ikke unddrage sig Anvendelsen af denne Regel ved kun delvis at hæve Understøttelse, der tilkommer ham. —

Ulempen ved, at Arbejdsløshedsunderstøttelse begrænses ved Bestemmelser om aarligt og fleraarigt Størstebeløb deraf, mildnes efter § 19, hvis Arbejdsløshedskassen, som det for Tiden er Tilfældet med alle Kasserne, har en Fortsættelseskasse, af hvilken i saa Fald alle nydende eller bidragydende Medlemmer af Kassen og kun de er henholdsvis nydende eller bidragydende Medlemmer. Adgangen til at faa Understøttelse af Fortsættelseskassen er dog betinget af, at der er eller har været overordentlig stor Arbejdsløshed indenfor Kassens Omraade, og at dennes Hovedbestyrelse beslutter at lade Fortsættelseskassen træde i Virksomhed. Med Hensyn til Omfanget af Arbejdsløsheden kræves, at Kassens Ledighedsprocent, det vil sige den Procent, som Antallet af nydende Medlemmer, der er meldt ledige til offentligt Arbejdsanvisningskontor, udgør af samtlige nydende Medlemmer, ifølge en

[40]) Jfr. dog ovenfor efter Note 13.

af Arbejdsdirektøren godkendt Opgørelse enten i mindst 4 af de sidste 12 eller i mindst 8 af de sidste 24 Maaneder har været større end 5 og desuden har oversteget Kassens Normalledighedsprocent, der er den gennemsnitlige Ledighedsprocent i de tilsvarende Maaneder i de sidste 30 Aar med Udskydelse af de 10 af disse, i hvilke Ledigheden har været størst, med 60 pCt., hvis Normalledighedsprocenten er 7 eller derunder, og ellers med 60 pCt. minus 2 pCt. for hver Procent indtil 20, hvormed Normalledighedsprocenten overstiger 7, § 19. Er disse Betingelser ikke opfyldt, kan dog Fortsættelseskassen med Godkendelse af Arbejdsdirektøren aabnes for Udbetaling af Understøttelse, naar mindst 40 pCt. af Kassens Medlemmer er ledigmeldt, samt naar Ledighedsprocenten er mindst 5 eller, om Antallet af Medlemmer er under 200, mindst 10, og over 30 pCt. af de ledigmeldte Medlemmer har opbrugt deres Understøttelse fra Hovedforsikringen. Lukkes for Udbetaling af Understøttelse kan Fortsættelseskassen til enhver Tid ifølge Beslutning af Hovedbestyrelsen. Viser det sig i to efter hinanden følgende Maaneder, at de nævnte Betingelser ikke mere er opfyldt, skal Kassen lukkes senest med Udgangen af den sidste af de to Maaneder.

Understøttelse af Fortsættelseskassen ydes kun Medlemmer, der ifølge Reglerne om aarligt og fleraarigt Størstebeløb for Hjælp af Hovedforsikringen er udelukket herfra. Iøvrigt ydes ifølge § 19 Understøttelse efter de samme Regler, med samme Beløb og med samme — aarlige og fleraarige — Begrænsning i Henseende til Dageantal som Kassens ordentlige Dagpenge-Hjælp, dog i højst 140 Dage indenfor et Understøttelsesaar. Indenfor det gældende aarlige Størstebeløb af Understøttelse yder Fortsættelseskassen efter Mønsterved-tægterne ogsaa Rejse- og Flyttehjælp efter de samme Regler som Hovedforsikringen, dog ikke hvis den forsikrede har faaet saadan Hjælp fra denne af Omfang som det derfor fastsatte særlige aarlige Størstebeløb. Juleunderstøttelse yder Fortsættelseskassen aldrig. —

I Lighed med, hvad der gælder Alders- og Invaliderentenydere, er Personer, der oppebærer Arbejdsløshedsunderstøttelse, i Reglen udelukket fra at faa Kommunehjælp og altid afskaaret fra at faa Fattighjælp, A.L.s § 20, L.O.F. §§ 293 og 309[41]). —

Hvad et Medlem fejlagtigt har oppebaaret i Understøttelse, skal han efter Mønstervedtægterne tilbagebetale, selvom Fejlen ikke kan tilregnes ham. —

Krav paa Arbejdsløshedsunderstøttelse kan overdrages eller pantsættes af den forsikrede og er ikke undtaget fra Retsforfølgning af hans Fordringshavere. Restancer kan ifølge § 15 bringes i Modregning af Kassen. Det samme maa gælde Krav paa Tilbagebetaling af fejlagtig oppebaaret Understøttelse. —

Angaaende Afgørelse af Spørgsmaal om Ret til Understøttelse er som tidligere[42]) omtalt særlige Regler givet for Tilfælde, hvor Arbejdsdirektøren skønner, at der foreligger skjult Blokade. Iøvrigt gælder, at om et Medlem mener sig berettiget til Understøttelse, som Kassens Bestyrelse nægter at udbetale ham, kan han indanke Bestyrelsens Beslutning for Arbejdsdirektøren. I Lovens § 17, 3. Stk. fastslaas dette vel alene, for saa vidt Nægtelsen begrundes ved nogen af Bestemmelserne i § 17, 1. og 2. Stk., men efter Mønstervedtægterne gælder det i al Almindelighed. I Tilfælde, der omfattes af § 17, 3. Stk., hører Arbejdsdirektørens Afgørelser til dem, der kan indankes for Arbejdsnævnet, § 34.

Mener Kommunalbestyrelsen, at Understøttelse er ydet i Strid med nogen af Bestemmelserne i § 17, 1. og 2. Stk., kan den ifølge § 17, 3. Stk. forelægge Sagen for Arbejdsdirektøren.

7. En Arbejdsløshedskasses Virksomhed grundes paa Bidrag fra Medlemmerne, Tilskud fra Staten og, hvis Kassen har en Fortsættelseskasse, Tilskud til denne fra Arbejdsløshedsfonden[43]), §§ 12—14 og 19. Af Statens Tilskud til Kasserne godtgøres en Trediedel med syv Tiendedele af Kommu-

[41]) Jfr. ovenfor § 7 Nr. 6.

[42]) Ovenfor ved Noterne 22—23.

[43]) Angaaende denne nedenfor Nr. 8.

nerne efter Reglerne i §§ 38—40 og med tre Tiendedele af Den fælleskommunale Udligningsfond[44]).

De ordentlige Medlemsbidrag, der efter Mønstervedtægterne betales uge- eller maanedsvis, fastsættes, om Kassen har en Fortsættelseskasse, særskilt for denne og for Hovedforsikringen, §§ 12 og 19. De skal have en saadan Størrelse, at de i Forbindelse med Statstilskudet og, for en Fortsættelseskasses Vedkommende, Tilskudet fra Arbejdsløshedsfonden maa antages tilstrækkelige til, at Kassen kan opfylde sine Forpligtelser og tilvejebringe en passende Reservefond. Uden Samtykke af Arbejdsdirektøren maa et Medlems Bidrag til en Fortsættelseskasse ikke sættes lavere end 20 pCt. af hans ordentlige Bidrag til Hovedforsikringen.

Om fornødent kan Arbejdsdirektøren paabyde, at de ordentlige Medlemsbidrag forhøjes, eller at overordentlige Bidrag paalignes, § 12. Under Hensyn til, at Statstilskudet, som vi skal se, afhænger af Medlemsbidragenes Størrelse, maa vistnok ogsaa Nedsættelse af disse kunne paabydes. Efter Mønstervedtægterne kan Kassens Hovedbestyrelse med Godkendelse af Arbejdsdirektøren forhøje eller nedsætte de ordentlige Medlemsbidrag og paaligne overordentlige Bidrag. Har en Fortsættelseskasses Formue naaet en saadan Størrelse, at den skønnes tilstrækkelig til Løsning af Kassens Opgave, kan det med Arbejdsdirektørens Billigelse bestemmes, at Medlemsbidrag til Kassen indtil videre ikke skal betales, § 19.

Som Forsikringsydelserne kan Medlemsbidragene være ulige store for forskellige af Medlemmerne, idet disse kan inddeles i Grupper efter objektive Kriterier[45]). Uorganiserede Arbejdere svarer højere Bidrag end organiserede, hvilket kan begrundes ved, at Faren for Arbejdsløshed er størst for de førstnævnte. Som tidligere omtalt svarer bidragydende

[44]) Hvis en Arbejdsløshedskasse opløses eller mister sin Anerkendelse, har Staten og, om Kassen har stiftet en Fortsættelseskasse, Arbejdsløshedsfonden Ret til Andele af forhaandenværende Formue som nærmere bestemt i § 22. Ophæves alene en Fortsættelseskasse, overgaar dennes Formue til Hovedforsikringen, § 19.

[45]) Jfr. ovenfor foran Nr. 38.

Medlemmer i Reglen lavere Bidrag end nydende Medlemmer[46]).

Ethvert Medlem er ifølge § 16 fritaget for at betale Medlemsbidrag under Aftjening af Værnepligt, dog, som det antages, ikke naar det drejer sig alene om en kortere overordentlig Indkaldelse f. Eks. til Efteraarsmanøvrer, og denne enten er uden Indflydelse paa hans Arbejdsindkomst eller kun uvæsentligt forringer den. Og under Arbejdsløshed er ifølge § 19 et Medlem i indtil tre Maaneder fritaget for at betale Bidrag, hvis hans Mulighed for at faa Arbejdsløshedsunderstøttelse er udtømt, hvad den anses at være, navnlig naar han ikke fyldestgør de for Ret til Understøttelse gældende Arbejdsbetingelser[47]), samt naar han har opbrugt sin Hjælp fra Hovedforsikringen og ikke kan faa Hjælp fra Fortsættelseskassen, enten fordi denne ikke er aaben for Udbetaling af Understøttelse, eller fordi han har opbrugt ogsaa sin Hjælp fra den. Fritaget for at betale Bidrag er ifølge L. Nr. 677 af 27. December 1940 og L. Nr. 591 af 11. November s. A. endvidere Medlemmer, der er beskæftiget ved et i Henhold til førstnævne Lov iværksat Arbejde, eller som deltager i en Ungdomslejr. Endelig er efter den Besættelse af Danmark, Tyskland foretog den 9. April 1940, Medlemmer, der har taget Arbejde i Tyskland, af i hvert Fald de fleste Kasser blevet fritaget for Bidrag.

Arbejdsløshedsfondens Tilskud til en Fortsættelseskasse udgør for hvert Regnskabsaar[48]) Halvdelen af den Understøttelse, Kassen har udbetalt, § 19. Forskud ydes, for saa vidt Arbejdsløshedsfondens økonomiske Stilling tillader det.

Det Statstilskud, en Arbejdsløsheds- eller Fortsættelseskasse har Krav paa, bestemmes efter §§ 13 og 19 for hvert Finansaar almindeligvis som en af den gennemsnitlige aarlige Arbejdsindkomst indenfor Kassens Omraade i det foregaaende Finansaar afhængig Procent af det samlede Beløb af Med-

[46]) Ovenfor foran Note 12.

[47]) Jfr. ovenfor Nr. 5 (6).

[48]) Regnskabsaaret er Tiden fra 1. April til 31. Marts, § 14.

lemsbidrag, herunder Restancer[49]), Kassens nydende Medlemmer i det foregaaende Finansaar har indbetalt, med Tillæg af, hvad de paagældende Medlemmer under Arbejdsløshed har været fritaget for at betale, fordi deres Mulighed for at faa Arbejdsløshedsunderstøttelse var udtømt. Den gennemsnitlige Arbejdsindkomst beregnes paa Grundlag af Det statistiske Departements Meddelelser om Lønforhold og Arbejdsløshed, idet dog Arbejdsledighed som Følge af Arbejdsstrid lades ude af Betragtning. Har Socialministeren fastsat en Indtægtsgrænse for Adgang til nydende Medlemskab i Kassen[50]), udskydes ved Beregningen alle Arbejdsindkomster, der ligger over denne Grænse. Resultatet af Beregningen offentliggøres af Arbejdsdirektøren i Statstidende, i Reglen i første Halvdel af Oktober.

Den omtalte Procentsats falder, hvis Kassen har en Fortsættelseskasse, for saavel denne som Hovedforsikringen med stigende Arbejdsindkomst som nævnt fra 90 til 15 pCt.

Har Kassen ikke en Fortsættelseskasse, nedsættes Procentsatsens Størrelse med 10.

Hvis Gennemsnitsledigheden indenfor Kassens Omraade har oversteget dennes Normalledighed[51]) med 20 pCt. eller mere, forhøjes Procentsatsen, om den er 80 eller derover, med 10 plus 2 for hver Procent over 20, hvormed Gennemsnitsledigheden maatte have oversteget Normalledigheden, dog højst med 20.

Angaaende Statstilskud til Dækning af Udgifter i Tiden indtil 31. Marts 1941 ved Forhøjelse af Dagpenge og Ydelse af Børnetillæg som hjemlet i L. Nr. 658 af 17. December 1940 er særlige Regler givet i denne Lovs §§ 2 og 3.

Dokumenter vedrørende Forsikringen, der oprettes mellem en anerkendt Arbejdsløshedskasse og dens Medlemmer, er stempelfri, § 26.

---

[49]) Men ikke Beløb, tidligere paa Grund af Restance slettede Medlemmer ved Genoptagelse betaler for Tid mellem Udslettelsen og Genoptagelsen.

[50]) Jfr. ovenfor Nr. 3 (2).

[51]) Jfr. ovenfor mellem Noterne 40 og 41.

8. Foruden Tilskud til anerkendte Arbejdsløshedskassers Fortsættelseskasser ydes af Arbejdsløshedsfondens Midler:

(1) Tilskud til Oprettelse af kommunale Uddannelses-Kursus for arbejdsløse, §§ 27 og 32[52]).

I Reglen udgør Tilskudet til et saadant Kursus to Trediedele af Udgifterne derved. Det er ikke en Betingelse, at Kursuset tager Sigte alene paa at uddanne eller videreuddanne arbejdsløse i faglig Henseende, men Tilskud kan ydes, ogsaa naar tillige Undervisning i almindelige Skolefag gives, i saa Fald dog i Reglen kun, hvis Kursuset afholdes indenfor Tiden fra 1. Januar til 31. Marts.

Arbejdsdirektøren skal virke for, at Uddannelses-Kursus oprettes paa Steder, hvor der er betydelig Arbejdsløshed.

(2) Understøttelse til arbejdsløse, der ønsker at deltage i et Kursus af længere Varighed, efter nærmere Regler, der fastsættes af Socialministeren[53]), § 32.

Saadan Understøttelse ydes ikke blot til arbejdsløse, der er Medlemmer af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, og til Deltagelse i saavel Kursus paa f. Eks. en Højskole eller teknisk Skole som særligt Uddannelses-Kursus for arbejdsløse, men kun under stor Arbejdsløshed og normalt kun, hvis Kursuset afholdes indenfor Tiden fra 1. Oktober til 30. April.

(3) Under overordentlig stor Arbejdsløshed, for saa vidt Fondens økonomiske Stilling tillader det, Tilskud til Foreninger og Institutioner til Løsning af Opgaver til Gavn for arbejdsløse, §§ 27 og 30.

Som Eksempler paa saadanne Opgaver kan nævnes Foredrags- og anden Oplysningsvirksomhed. Tilskudet kan gøres betinget af, at ogsaa de Kommuner yder Tilskud, hvis arbejdsløse særlig nyder godt af de paagældende Foranstaltninger.

(4) Som forudsat i § 22 Etableringstilskud til Arbejdsløshedskasser.

---

[52]) Jfr. nærmere Arbejdsdirektoratets Cirkulære af 17. September 1936 angaaende Støtte fra Arbejdsløshedsfonden til Undervisning af arbejdsløse.

[53]) Jfr. det i Note 55 nævnte Cirkulære.

(5) Under overordentlig stor Arbejdsløshed i et Fag, for saa vidt Fondens økonomiske Stilling tillader det, Laan til Arbejdsløshedskasser, hvis Reservefond er opbrugt eller vil blive det i den nærmeste Fremtid, og som skønnes ikke at kunne skaffe sig de fornødne Midler ved Forhøjelse af de ordentlige Medlemsbidrag eller Paaligning af overordentlige Bidrag, §§ 27 og 33.

Beslutning om Ydelse af Laan træffes af Socialministeren efter Indstilling af Fondens Bestyrelse. Ordentligvis kræves Kaution af vedkommende Fagorganisation. Rente- og Afdragsvilkaar fastsættes saaledes, at Fondens fremtidige Ydeevne opretholdes, normalt desuden saaledes, at Laanet kan opføres til sit paalydende Beløb i Fondens Status. Dokumenter angaaende Laan som nævnt er stempelfri. —

Af Arbejdsløshedsfondens Renteindtægt kan ifølge §§ 27 og 30 indtil 20 pCt. anvendes som Tilskud i Forhold til det foregaaende Regnskabsaars Medlemsbidrag indenfor 40 pCt. af disse til ikke anerkendte Fortsættelseskasser, der yder deres Medlemmer Understøttelse, svarende til de anerkendte Arbejdsløshedskassers Ydelser, og som forpligter sig til at virke i Overensstemmelse med de for disses Fortsættelseskasser gældende Regler. Hidtil er saadanne Tilskud ikke ydet. —

Arbejdsløshedsfondens Midler tilvejebringes ved aarlige Tilskud fra Staten og Bidrag fra Arbejdsgivere, herunder Staten, § 28.

Statens Tilskud for et Regnskabsaar[54]) udgør Halvdelen af Fondens Udgifter til Tilskud[55]) og Understøttelser i Aaret. Det ydes efterhaanden, som Fonden har Brug derfor, senest inden Udgangen af det følgende Aar.

En Arbejdsgiver svarer som Regel Bidrag til Fonden for enhver, overfor hvem han efter U. L. har Forsikringspligt, uanset om vedkommende er arbejdsløshedsforsikret, ja, selvom han ikke kan blive det. Dog svares Bidrag ikke for Per-

[54]) Regnskabsaaret er det samme som Finansaaret, § 29.

[55]) At Halvdelen ogsaa af Tilskud som nævnt ovenfor i Teksten under (5) ydes af Staten, er dog ikke udtrykkeligt fastslaaet.

soner udenfor de Faggrupper, til hvilke Arbejdsløshedsforsikringen er begrænset[56]). Og selv indenfor disse Faggrupper svares Bidrag aldrig for Børn af Arbejdsgiveren under 18 Aar, for Personer, der udelukkende eller ganske overvejende beskæftiges i Arbejdsgiverens Husholdning eller ved personlig Tjenestegerning, for andre Personer end de ved Kontrakt efter Lærlingeloven ansatte Lærlinge, der, som f. Eks. Landvæsenselever, har Kost og Logi hos Husbonden og er antaget af ham for mindst et halvt Aar, eller for fremmede Statsborgere ombord i danske Skibe, der er fast stationeret i udenlandsk Havn eller gaar i fast Rutefart mellem udenlandske Havne og ikke indenfor Forsikringsaaret har anløbet dansk Havn for andet end Reparation eller lignende. Fritagelse for Bidragspligt kan af Socialministeren efter Indstilling af Fondens Bestyrelse meddeles en Arbejdsgiver, for saa vidt angaar Personer af et Fag, der vel hører til den i § 6 angivne Faggruppe, men for hvilket anerkendt Arbejdsløshedskasse ikke findes. Endvidere kan Fritagelse for Bidragspligt af Socialministeren tilstaas Staten og Kommunerne samt statskoncessionerede Virksomheder og lignende, for saa vidt angaar fast ansatte Tjenestemænd eller Arbejdere, for hvilke Regler om Ret til Pension er fastsat eller godkendt af kompetent Myndighed. Ved Bekg. Nr. 351 af 13. December 1937 § 1 er saadan Tilladelse meddelt Staten og Kommunerne.

Størrelsen af en Arbejdsgivers Bidrag er i Reglen 15 Kr. om Aaret for hver Helaarsarbejder, dog for indtil to Arbejdere i hans Virksomhed 7 Kr. 50 Øre, for Land- eller Skovbrugsarbejdere 3 Kr., for Fiskere samme Beløb og for Lærlinge, med hvem Kontrakt er oprettet i Overensstemmelse med Lærlingeloven, i de to første Aar af Læretiden 2 Kr. Nærmere Regler angaaende Beregningen af Bidragene er fastsat ved Bekg. Nr. 351 af 13. December 1937. Er en Arbejdsgivers samlede Bidrag for et Aar under 2 Kr., bortfalder det, nævnte Bekg.s § 9.

---

[56]) Ovenfor ved Note 1.

Bidrag opkræves sammen med Præmier for den lovpligtige Ulykkesforsikring og Bidrag til Invalideforsikringsfonden af vedkommende Forsikringsselskab mod et af Socialministeren nærmere fastsat Vederlag paa indtil 4 pCt. af de opkrævede Beløb. En Land- eller Købstadkommunes Bidrag indbetales dog for Tiden til Fonden af henholdsvis Landkommunernes Ulykkesforsikring og Købstadkommunernes gensidige Forsikringsforening, uanset om Kommunens Risiko efter U. L. er afgivet til et andet Selskab eller slet ikke afgivet. En Arbejdsgiver, der i Henhold til U. L.s § 15 er fritaget for at afgive sin Risiko efter denne Lov, skal indbetale sit Bidrag umiddelbart til Fonden. Det samme gælder Staten og andre Kommuner end Land- og Købstadkommuner, der ikke har afgivet deres Risiko efter U. L.

Forfaldet Bidrag, der ikke betales i rette Tid, kan inddrives ved Udpantning. De Bidrag, et Forsikringsselskab har Pligt til at opkræve, skal om fornødent inddrives af Selskabet, nævnte Bekg.s § 10.

I Tilfælde af Konkurs ligestilles Krav paa Bidrag til Arbejdsløshedsfonden med de i Konkurslovens § 33, Nr. 2 omhandlede Fordringer.

Er ved Udgangen af et Regnskabsaar Fondens Formue over 12 Millioner Kroner, bortfalder Statens Tilskud for dette Aar. Og kommer Formuen i et Regnskabsaar op over nævnte Beløb, bortfalder Arbejdsgivernes Bidrag, saa længe Formuen er over 10 Millioner Kroner, dog først fra Udgangen af det paagældende Aar[57]).

Medfører overordentlige Forhold, at Fondens Midler viser sig utilstrækkelige til Opfyldelse af dens Forpligtelser, indstiller Bestyrelsen til Socialministeren, at der ydes Fonden et Laan af Statskassen. Laanet afvikles efter nærmere Bestemmelse af Socialministeren. —

Arbejdsløshedsfondens Bestyrelse bestaar af Arbejdsdirek-

[57]) Ved Opgørelsen af Formuens Størrelse sættes børsnoterede Værdipapirer til deres sidst noterede Kursværdi, udestaaende Fordringer til deres Værdi i Handel og Vandel, § 28.

tøren som Formand, to af Socialministeren efter Indstilling af Dansk Arbejdsgiverforening valgte Arbejdsgivere og en Repræsentant for Arbejdsløshedskasserne, valgt af og blandt de Tillidsmænd for disse, der er Medlemmer af Arbejdsnævnets Afdeling for Arbejdsløshedsforsikring, § 29. Socialministeren kan tilforordne Bestyrelsen et yderligere Medlem, der dog ikke har Stemmeret. —

SAGREGISTER

Aandssvage: 58, 98, 141, 153, 156 f, 204, 218.
Aarsløn: 235 f, 244.
Abort: 9.
Administration efter L. L.: 46 f.
Adoptivbørn: 114, 163.
Adventisme: 99.
Afkald paa Tilbagekaldelsesret: 68 ff, 76, 78 f.
Afsked: 40, 82 f, 92, 97 ff, 287.
Afværgelse af Skade: 18, 58.
Afværgelse af Tab: 229.
Agenter: 222.
Akkordløn: 218, 276, 290.
Alder, Betydning af:
for Alders- og Invaliderente: 123, 133 ff.
for fortsat Sygekassehjælp: 201.
for Hjælp til kronisk syge: 158.
for Invaliditetserstatning: 11, 15, 274, 280.
for Livsforsikring: 28, 31, 53 ff.
for Optagelse i Arbejdsløshedskasse: 274, 282 f, 286, 316.
for Optagelse i Pensionskasse: 82, 85.
for Optagelse i Sygekasse: 164 ff, 214 f.
for Syge- og Ulykkesforsikring: 16 f.
for Tjenestemænds Pensionsret: 90, 93 ff.
Alders- og Invaliderente:
Begæring om: 142 ff.
Betingelser for: 122 ff.
Dyrtidstillæg: 135.
Forskud: 142.
Fradrag for Indkomst: 135 ff.
Grundbeløb: 132, *135.*
paa Alderdomshjem: 125, 139.
paa Færøerne: 122, 124.
Supplering med Arbejdsløshedsunderst.: 298 f; offentlig Hjælp: 147 ff; Sygekassedagpenge: 183, 198; anden Hjælp: 147 ff.
til islandske Statsborgere: 122.
Tilbagebetaling af: 146.
Tillæg: 132 ff, *135,* 138 f, 143, 148.
Udbetaling: 140 ff.
Udgifter ved: 131.
Alderstillæg til Løn: 89.
Alimentationsbidrag: 294.
Alkoholmisbrug: 8, 59, 99, 104, 123, 180, 287.
Amputation: 10 f.
Anerkendelse: 255 ff.
Anmeldelsespligt: 23, 60, 253, 262 f, 270 f, 289, 305.
Anstaltsforsørgede:
Arbejdsløshedsunderst. til: 295.
Dagpenge til: 232 f.
Indlæggelse af: 153, 156.
Invaliditetserstatning til: 236.
Kronisk syge og rentenydende: 132, 141 f, 156, 159.
Sygekassepatienter: 182 f, 190 ff.
Særhjælp til: 202 ff.
Ulykker, rammende: 217 f, 231 ff, 251, 266, 295.

Ansvars Indtræden: 32 f, 259.
Ansvarsfrihed, Forbehold om: 11.
Apotekerpension: 89.
Arbejds- og Fabriktilsynet: 254.
Arbejdsanvisning: 273 f, 288 f, 301.
Arbejdsfordelingsnævn: 301.
Arbejdsledere: 276.
Arbejdsløshed: 285 ff.
Arbejdsløshedsfonden: 310 ff.
Arbejdsløshedskasser: 273 ff.
Arbejdsanvisning af: 289.
Fradrag i Understøttelse af: 297.
Kronisk syge og Rentenyderes Krav paa: 148, 160.
Medlemsbidrag: 311.
Offentligt Tilskud til: 310 ff.
Omraade: 273 f.
Ret til Understøttelse af: 284 ff.
Tilsyn med: 273.
Arbejdsnævn: 273, 284, 286, 298, 303, 305, 310.
Arbejdsudygtighed: 7 ff, 29, 31 f, 35, 44, 48, 59 ff, 126 f, 162, 198, 231 f, 286 f.
Arbejdsvægring: 288 ff.
Arverente: 29, 31, 35, 40, 45, 48 ff, 53 f.
Arveret m. H. t. Forsikringskrav: 69 ff.

Baadfart: 220, 223, 252, 255.
Baandlæggelse af Erstatning efter U. L.: 268 f.
Badekur: 180, 202.
Badeulykker: 227.
Bandager: 140, 148 ff, 180 f, 184, 196, 203, 230, 243.
Barneforsikring: 30.
Barsel: 8, 16, 90, 101 f, 149, 161 ff, 167 f, 180, 193, *206 ff.* 286 f, 291.
Befordring:
Læge eller Jordemoders: 187 f, 207 f.
Sygekassepatients: 187 f, 193 f, 206 ff.
Begravelseshjælp: 73, 161 ff, 167 ff, *211 ff,* 240, 247, 267 ff.
Begunstiget, Indsættelse af: 66 ff.
Bemidlede, Forsikring af: 215 f.
Beruselse, selvforskyldt: 13, 19, 104, 224, 266, 269, 287.
Bestillingstillæg: 89.
Besættelse, Udlandsarbejde under: 312.
Bevis for Erstatningskrav: 23.
Bidrag, indenfor Arbejdsløshedsforsikringen: 310 ff.
Arbejdsgiveres: 315 f.
Medlemmers: 310 ff.
Bidrag, indenfor Invalideforsikringen: 128 ff.
Arbejdsgiveres: 130.
Medlemmers: 128 ff.
Rentenyderes til Hospitalsophold: 140.
Bidrag, Pensionsforsikrings-: 81.
egne: 81.
overordentlige: 81.
Tilbagebetaling af: 82, 118 f.
Tjenestemænds: 89 f.
Virksomhedens: 81.
Bidragydende Medlem af Arbejdsløshedskasse: 282 f, 311.
Bierhverv efter U. L.: 258.
Bjærgning: 220, 223 f, 252, 256.
Blinde: 141, 153 f, 156 f, 204.
Blindetillæg: 132, 135, 139, 160, 218.
Blodmangel: 8.
Blokade: 291 ff, 310.
Bonus: 26 f, 33, 37, 47 ff, 61, 63 ff, 77, 84, 131 f, 139, 256 f.
Pensionskassers: 84.
ved Livsforsikring 47 ff.
Bonusfaktor: 49.
Bonusfond: 47.
Bonustal: 49.

Bonustid: 49.
Borgmesterpension: 87.
Borgmestres Ulykkesfors.: 220.
Boslod efter Forsikringstager: 71 f.
Briller: 2, 151, 180 f, 184, 196, 203, 213, 230, 243.
Brændsel til Rentenydere: 151.
Bugsering: 220, 223, 252, 255.
Bødeansvar: 254, 262.
Børn, Forsikring af: 12, 30, 51, 69, 163 ff, 197, 211 f, 231, 245.
Børnepension: 83, 114 ff.
Børnetillæg:
til Rente: 132, 135, 140.
til Pension: 116 ff.

Centralsygehus: 194.
Chock: 12.
Civilbeskyttelsesmandskab: 225.
Civilisten: 218, 251.

Dagpenge:
efter U. L.: 231 ff, 264.
fra Arbejdsløshedskasser: 306 f.
fra Livsfors. o. l.: 7 ff, 21 f.
fra Sygekasser: 142, 148, 180, 183 ff, 197 ff, 207, 215.
Depositum: 256, 262.
Dobbeltforsikring: 7, 22.
Dommerpension: 97 f, 102.
Drankersygdomme: 180, 197.
Driftsfond: 47.
Driftstillæg: 26, 47.
Drukning: 13.
Dykkerarbejde: 220, 223, 253, 255.
Dyrtidstillæg til Rente: 135.
Dødsattest: 188.
Dødsfaldserstatning: 9 ff, 223 ff, 237 ff, 268.
Døve: 141, 153 f, 156 f, 204, 218.

Efterbetaling af Præmier: 36 ff, 129.
Efterindtægt: 86, 112 f, 116.
Enkepension: 83.
Epidemi: 13, 27, 42, 182, 229.
Epilepsi: 10, 141, 153, 193, 204, 218, 229.
Erhverv, Betydning:
for Arbejdsløshedsfors.: 275.
for Invaliditetserst.: 11.
for Syge- og Ulykkesfors.: 17, 234.
ved Livsfors.: 26, 37, 54.
Erhvervsdrivende: 217, 223 f, 232, 250 ff.
Erhvervssygdomme: 13, 105, 205, 224, 226, 230 ff, 239, 267 f.
Erhvervsudygtighed: 15 f, 29 ff, 35, 44, 48 f, 59 ff, 123, 126, 143 ff, 149, 156 f, 159, 203, 223 ff.
Etableringstilskud: 314.

Faglig Begrænsning: 165 f, 169, 273 f, 277 f, 282 f.
Fanger: se Straf.
Fareforøgelse: 17 ff, 23, 25 ff, 37, 39, 42 ff, 47, 54 ff, 85, 259 f.
Fareklasser: 258, 260.
Farlig for off. Sikkerhed: 182.
Fattighjælp, uforeneligt med:
Arbejdsløshedsunderst. 294 ff, 309.
fortsat Sygekassehjælp: 201, 205.
Hjælp til kronisk syge: 160.
Rente: 123 f, 147.
Ferie, Arbejdsløshedsunderst. under: 287, 291, 300.
Fiskeri: 220 ff, 252, 255, 275 f, 298 f.
Flytning: 145, 166, 260, 305.
Flyttehjælp, Arbejdsløshedskassers: 301 f, 306 ff.
Flyvning, se Luftfart.
Fnat: 182.
Folkeforsikringen: 122 ff.
Folkekirkens Forsikringspligt: 250 f.
Folkekirkens Tjenestemænd: 86, 248 ff.

Folkeregistrenes Kontrol: 175.
Folkeskolens Tjenestemænd: 86 ff, 248.
Forargeligt Levned: 123, 129, 201, 204.
Forbigaaende Trang: 205.
Forebyggelse af Forsikringsbegivenhed: 20 f.
Forfaldstid: 34.
Forflyttelser: 107.
Forfrysninger: 13 f.
Forgiftning: 13, 226.
Forhøjelse af Præmie: 11, 15, 19, 26.
Forløftning: 12.
Formindskelse af Skade: 20.
Formuefradrag ved Rente: 136 ff.
Formuegrænse: 161 ff, 175 f.
Formueskade ej nødvendig: 7.
Forretning: 298.
Forsikringsbegivenhed: 7, 9, 21 f, 31.
Forsikringsbetingelser: 10 ff, 20 ff, 27 ff, 39, 55, 58 f, 257.
Forsikringsforbund: 252 ff, 262, 268.
Forsikringstal: 28, 49 ff, 53.
Forskrivning: 121.
Forskud:
paa Alders- og Invaliderente: 142, 147.
paa Ydelser efter U. L.: 268.
Forsætlig Fremkaldelse af Forsikringsbegivenhed: 8, 22 f, 35, 44, 58 f, 85, 99, 123, 143, 224, 266 f, 269.
Forsætlig Undladelse: 21 f.
Forsørgere i A. L.s Forstand: 306.
Fortsat Sygekassehjælp: 200 ff.
Fortsættelseskasser: 308 ff, 315.
Forudbetaling: 39.
Forvaltningsudgifter: 256.
Forvridning: 12.
Fribefordring: 149, 187 f, 193, 205 ff, 211, 216.
Fripolice: 17, 29, 37, 39, 42 ff, 53 ff, 75, 375.
Frivillige Sygekasseydelser: 180.
Færgefart: 220, 223, 252, 255.

Garagedød: 14.
Genforsikring: 17, 29, 52.
Genikrafttræden: 29 f, 37 ff, 54.
Gensidige Selskaber: 255 f.
Godkendelse:
af Forsikringsbet.: 29, 55.
af Jordemoderoverenskomster: 207.
af Lægeoverenskomster: 186, 206.
af Pensionskassers Vedtægter: 80.
Grusgravning: 258.
Grønlands Styrelse: 88, 94 f, 251.
Grønlandsophold: 56, 279, 281.
Gældsfængsel: 182.

Havebrug: 220 f, 258, 260.
Havnetjenestemænd: 87.
Hedeslag: 13 f.
Helbredelsesforanstaltninger: 143 f, 152, 158 f.
Helbredelsesudgifter: 7, 38 ff, 62.
Helbredstilstand: 17, 26, 35, 37, 39 ff, 53, 56, 66, 82, 90, 107, 125 f, 164 f, 214.
Henlæggelser: 256.
Henstand: 37 ff, 285.
Hjemmearbejdere: 222.
Hjemmesygepleje: 180, 190, 203, 213.
Hjernesygdom: 23, 180.
Hjertelidelse: 10, 12, 23.
Hjælpekasse: 296, 305.
Hjælpeløshedstillæg: 132, 135, 143, 145 ff, 160.
Hoftjenestemænd: 86.
Honorarer: 89.

Hospitalsforsikring: 16, 22 f, 62, 67, 73.
Hospitalsindlæggelse: 6, 21.
Husgerning: 8.
Huslejehjælp: 151, 161 f.

Ihjelfrysning: 13.
Indberetning om Invaliditet: 156 f.
Inddrivning af Bidrag: 129, 175, 317.
Indfødsret: 25, 58, 98 f, 122, 126, 165, 168 f, 173, 191 ff, 201, 237, 279, 315.
Indkomsttab: 198, 231.
Indbetaling af Præmier: 34.
Indtægtsfradrag:
ved Rente: 136 ff.
ved Arbejdsløshedsunderstøttelse: 297.
Indtægtsgrænse: 158, 161 ff, 175 f, 223, 247, 251, 313.
Influenza: 229.
Inkassotillæg: 45.
Insolvens: 77.
Insulin: 195 f, 200, 203, 213.
Internering af Rentenydere: 142, 153, 159, 182.
Invalideforsikring, social: 126 ff.
Arbejdsgiveres, Kommuners og Stats Bidrag til: 130 f.
Invalideforsikringsfonden: 130 f, 145, 185.
Invaliderente ifølge Livsforsikring o. l.: 26, 31, 44, 54, 81.
Invaliderente, Folkeforsikringens, se Alders- og Invaliderente.
Invaliderente, militær: 218, 243, 296.
Invaliderente, U. L.s:
Inddragning el. Nedsættelse: 267.
Invaliditet:
Erstatning for: 9 ff, 24, 234 f.
forud tilstedeværende: 11.
Grad af: 10 ff, 230, 234.

Islandske Statsborgere, Forsikring af: 25, 122.

Jordbruger: 275 f, 298.
Jordemoderhjælp: 206 ff.
Juleunderstøttelse: 306 ff.

Kapitalforsikring: 25 ff, 28, 51, 54, 60.
Kapitalindskud: 9, 16, 39, 42, 51.
Kapitalværdi: 39 ff, *45,* 75 ff, 82.
Karantæne: 305 f.
Karensaar: 308.
Karenstid: 9, 16, 44, 59, 85, 97.
Kausalitetsreglen: 18 f, 44, 55, 58.
Kedeleksplosion: 12.
Kokainmisbrug: 8.
Koldbrand: 11.
Kollektive Forsikringer: 28, 30, 33, 37, 41 f, 45, 53 f, 56, 243.
Kommunaltjenestemænd: 87.
Kommunehjælp: 124, 147 f, 201, 205; se ogsaa Fattighjælp.
Komplikation af Sygdom: 7.
Konkurs: 68, 75 ff, 98 f, 130, 254 f, 264 f, 317.
Konstitutionssvaghed: 8, 10, 229.
Kontorholdsvederlag: 89.
Kongelige Teaters Tjenestemænd: 87.
Kontrol: 205 f, 261 f, 303 ff.
Krig: 8, 13, 27, 37, 39, 42, 47, 56, 58, 96, 103, 180, 225, 236, 240.
Krigsulykker: 225, 236, 240.
Kronisk syge: 158 ff, 204.
Kunstige Lemmer: 140, 148 f, 151, 184, 197, 203, 213, 230, 243, 283.
Kunstige Tænder: 189, 197, 230.
Kur og Pleje: 148, 152, 154, 157, 160, 185, 204, 244.
Kursus for arbejdsløshedsunderstøttede: 288 f, 295, 300, 304 f, 313 f.

Kvittering for Bonus eller Renteydelse: 74.
Kønssygdomme: 8, 182.
Kørsel: 229.

Laan:
af Invalideforsikringsfonden: 150.
paa Policer: 46 f, 77 f.
til Arbejdsløshedsfonden: 317.
til Arbejdsløshedskasser: 314 f.
Landbrug: 220 f, 258, 260, 290.
Ledskred: 12.
Ledighedsprocent: 308 f, 313.
Legemsfejl: 8, 10 f, 14, 17, 20 180, 229.
Legitimation: 63, 66, 72 ff.
Lemlæstede: 141, 153 ff, 193, 203, 204, 218.
Leveattest: 60.
Leverpræparater: 196.
Ligsyn: 188.
Livrente: 25 ff.
Livsarvinger: 72 f.
Livsforsikring: 25 ff.
Lockout: 38, 291 ff, 300, 303.
Lodser: 89, 220 ff, 252, 255.
Lovpligtig Ulykkesforsikring: 11 f, 15.
Lovpligtige Ydelser: 180, 197, 306.
Luftfart: 14, 20, 56.
Lynnedslag: 12.
Lysbehandling: 180, 189, 202.
Lyskebrok: 13 f.
Lystsejlads: 14, 220.
Lægebehandling: 9, 15, 21.
Lægeforsikring: 16, 22 f, 62, 67, 73.
Lægehjælp, Sygekassers: 186 f.
Lægeundersøgelse: 23, 29, 50, 107.
Lændehold: 13 f.
Lærlinge: 128, 162, 172, 214, 228, 274, 276.
Løn, Arbejdsvægring p. Gr. af: 289 f.
Lønarbejder: 275 ff, 299 f.
Lønningsindtægt: 89 f, 101 f, 108 f.

Maksimum, Livsforsikringers: 25.
Malaria: 13 f.
Massage: 180, 189, 202.
Medhjælp: 253.
Medicinforsikring: 16, 22 f, 62, 67, 73.
Medicin, Sygekassers: 180, 195 ff, 208, 213.
Mejeribrug: 260.
Meningitis: 229.
Menstruationsvanskeligheder: 8.
Militære Invalider: 296.
Mindregode Liv: 25 ff, 36, 42, 52.
Ministerpension: 87.
Ministres Ulykkesfors.: 220.
Misbrug af Raadighed: 77 f.
Modregning: 64, 76, 121, 147, 285, 310.
Morarente efter U. L.: 270.
Mord: 12.
Morfinmisbrug: 8.
Mortifikation: 74.
Motorcykelkørsel: 14, 20.
Motorvæddeløb: 56.
Murarbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse: 302.
Murerfagets Arbejdsløshedskasse: 302.
Muskelsprængning: 12.
Mønsterbestemmelser efter U. L.: 259 ff.
Mønstervedtægter: 274, 279, 283 ff, 297 ff, 300 f, 305 f, 308, 310 f.

Naturalydelser: 89.
Naturkatastrofer: 8, 13.
Nedsættelse af Arbejdsevne: 31.
Nedsættelse af Arbejdstid: 300 ff.
Negotiabilitet, Policers: 62 ff, 73 f.
Nervøse Lidelser: 8.
Nettopræmiereserve: 41 ff.
Nyresygdomme: 180.

Obduktion: 23, 264.
Observation af Rentesøgende: 145, 153.
Ombud: 217, 220, 224, 247.
Opdagelsesrejser: 56.
Operation: 9, 12, 21, 152, 181.
Ophør af Ansvar: 36 ff.
Opkrævning af Præmier: 261, 316.
Oplæring: 149 ff, 185.
Opløsning af Pensionskasser: 84.
Oprør: 8, 13.
Opsigelse af Forsikring: 9, 14, 16, 23, 36, 257 ff.
Overdragelse:
af Forsikringspolice: 18, 62 ff, 78 f.
af Krav efter A. L.: 310.
af Krav efter U. L.: 271 f.
af Pensionskrav: 85, 121.
af Rentekrav: 147.
af Sygekassekrav: 212, 216.
Overenskomst:
mellem Arbejdsgivere og Arbejdere: 290.
mellem Jordemødre og Sygekasser: 207.
mellem Læger og Sygekasser: 186 ff, 206.
Overflytning: 166, 170 f, 174, 186, 191, 273, 281 ff.
Overlevelsesrenter: 25 ff.
Overpræsidiet: 87, 94.
Overskud: 47, 52 f, 84.

Paaanke af Afgørelser:
efter U. L.: 269 ff.
om Krav ifølge A. L.: 273, paa Arbejdsløshedsunderstøttelse: 305, 310, om Medlemsskab i Arbejdsløshedskasser: 284.
om Rente: 146 f.
Paakrav: 36 ff, 260 f.
Paategning paa Police: 63 f, 66, 70, 79.
Pantsætning:
af Forsikringspolice: 62 ff, 68 ff, 76, 79.
af Krav efter U. L.: 271 f.
af Krav paa Arbejdsløshedsunderstøttelse: 310.
af Pensionskrav: 85, 121.
af Sygekassekrav: 212, 216.
Pengehjælp: 197 ff.
Pensioner:
Dækning for Pensionskassers: 81.
Forskrivninger paa: 121.
Fradrag for, ved Erstatning: 241 ff.
Kumulation af: 106.
Nedsættelse af: 111 f.
Tilbagebetaling af: 121.
Tjenestemænds: 87 ff, Enkers: 110 ff, Børns: 112, 114 ff.
Pensionsalder: 92 ff.
Pensionsforsikringer: 25 ff.
Pensionsindtægt: 101 ff.
Pensionskasser: 80 ff.
Periodisk Præmiebetaling: 16.
Personligt Tillæg: 89, 133, 148, 160.
Plejebørn: 192, 239.
Plettyfus: 13 f.
Pligt til Optagelse i Arbejdsløshedskasse: 284.
Pludselighed: 13.
Politiets Pensionsregler: 94 f.
Polarekspedition: 56.
Pramfart: 220, 223, 252, 255.
Privatskolelærere: 89.
Proratareg el: 18 ff, 43, 54, 57, 84 f.
Protese: 152, 230.
Præmieberegning: 26 f.
Præmiefritagelse: 16, 48 f, 35 f, 42, 60 f.
Præmierabat: 17.

Redning af Menneskeliv: 184, 218, 224, 229, 232, 243, 247 f, 251.
Regres: 22, 212.

Rejsehjælp: 301 f, 306 ff.
Rejseudgifter: 144 f, 149, 264.
Rentefod: 26.
Renteforsikring: 25 ff.
Rentefortjeneste: 52.
Repræsentationstillæg: 89.
Reservefond:
Arbejdsløshedskassers: 311, 314.
Statsanstaltens: 47.
Sygekassers: 214.
Respittid: 34.
Restance, Kontingent-:
overf. Arbejdsløshedskasse: 279, 282 ff, 285, 310, 312.
ved Invalideforsikringen: 128 f.
Restaurationspersonale: 250.
Retsforfølgning:
i Forsikringskrav: 71, 75 ff.
i Krav efter U. L.: 271 f.
i Krav paa Arbejdsløshedsunderstøttelse: 310.
i Krav paa Rente: 147.
i Pensionskrav: 85, 121.
i Sygekassekrav: 212, 216.
Rigsdagsmedlemmers Ulykkesfors.: 220.
Rigsdagstjenestemænd: 86 ff.
Risikooplysninger: 43, 46, 54 f, 64, 84, 177, 259 f.
Ristorno: 39.
Rutefart, danske Skibes i Udlandet: 315 f.

Sammenstyrtning: 12.
Sandgravning: 252, 253.
Selvmord: 12, 22, 44, 58 f, 85, 224.
Seminarielærere, private: 88.
Separation: 70.
Seneskedebetændelse: 13 f.
Sikkerhedsfond: 52.
Sikkerhedstillæg: 45.
Sindssyge: 21, 58, 141, 144, 153 f, 156 f, 180, 190 f, 204, 218.
Skadesreserve: 256.
Skattefrihed: 30.
Skibsfart: 251 f, 255.
Skilsmisse: 70.
Skole, se Kursus.
Skovbrug: 220 f, 258, 260.
Skyldnersvig: 77.
Slagsmaal: 180, 197.
Smitteoverførelse: 13, 226, 229.
Smugleri: 225.
Sparepræmie: 17.
Specialbehandling: 180 f, 187, 193.
Sport, farlig: 13 f, 20, 56.
Statsbanepersonalets Sygekasse: 124 f, 161 ff, 170, 206, 211 f, 214, 216.
Statskoncessionerede Virksomheder: 316.
Statsrevisorers Pension: 87.
Statusopgørelse, Pensionskassers: 81.
Stedlig Begrænsning: 9, 14, 16, 19, 25, 166, 171, 186, 191, 278 f.
Stedtillæg: 86, 89.
Stempelfrihed: 131, 151, 214, 216, 255, 313, 315.
Stifbørn: 205, 239.
Stiftelsesomkostninger: 52.
Straf: 81, 83 f, 123, 142, 153, 159, 182, 198, 218, 233, 236, 247, 277, 281, 286, 300, 303.
Strejke: 38, 291 ff, 300, 303.
Strejkebrydere: 177.
Suspension: 90, 101 f.
Svig: 41, 43, 121, 127 f, 146, 177, 277, 281 ff, 305.
Syfilis: 229, 282 f, 305.
Sygdom:
Definition af: 8, 10.
som Hindring for Arbejdsløshedsunderstøttelse: 198, 286 f, 300.
Sygeforeninger: 124 f, 161 ff, 170 ff, 215 ff.
Sygeforsikring: 7 ff, 161 ff.

Sygeforsikring, social: 161 ff.
Sygehus, Sygekassers Indlæggelse paa: 180 f, 190 ff.
Sygekassenævnet: 166.
Sygekasser, anerkendte: 124 f, 161 ff, 180 ff.
Begravelseshjælp: 211 ff.
Forsikring af bemidlede: 214 f.
Forsikring af ubemidlede: 160 ff, 180 ff.
Optagelse i: 164 ff.
Pligt til Medlemskab: 172 ff.
Regres: 212, 232.
Tilskud: 213 f.
Ydelser: 180 ff.
Sygeplejeartikler: 196.
Sygevogn: 149, 151, 180, 184, 203, 230, 243.
Sædvaner:
med Hensyn til Arbejdsløn: 290.
Særeje m. H. t. Forsikring: 65.
Særhjælp:
til Arbejdsløshedskassebidrag: 281.
til Barsel: 210 f.
til Begravelse: 212.
til Invalidepræmier: 129, 149.
til kronisk syge: 158 ff.
til Rentenydere: 148.
til socialt ulykkesforsikrede: 231.
til Sygekassepatienter: 202.
Sæsonarbejde: 302 f.
Søfolk: 122, 126, 130, 142, 168, 173, 192, 219 ff, 225, 227 f, 244, 252, 264 ff, 279, 315 f.
Søforklaring: 265.
Søpanteret: 255.

Takster: 140, 145, 148, 177, 186, 189, 202, 216.
Talelidende: 141, 153, 156, 204, 218.
Tandpleje: 180, 183, 189 f, 200, 202, 213, 230.
Tantième: 276.
Tarifering: 82, 262.
Teglværk: 258.
Testationshabilitet: 70.
Tilbagebetaling:
af Alders- og Invaliderente: 146.
af Invaliderente efter U. L.: 267.
af Præmier etc.: 51, 121, 127.
af Pension 121, af Pensionsbidrag 118 f, uretmæssig oppebaaret Arbejdsløshedsunderstøttelse 282, 309 f, Sygekassehjælp 177 f, 185.
Tilbagekaldelse af Begunstigelse: 67 ff.
Tilbagekøb af Forsikringer: 17, 29, 37 ff, 45 f, 49, 53 ff, 63, 65 ff, 75 ff, 84, 100, 127.
Tilbagelevering af Police: 74.
Tillægspræmie: 25, 42, 55 ff, 260, 262.
Tilpasning: 11.
Tilskadekomstpension: 102, 104 f, 111.
Tilskud:
Arbejdsløshedsfondens til Kursus: 313 f.
Statens til Arbejdsløshedsfonden: 315, 317.
Statens til Arbejdsløshedskasser: 311.
Statens til Etablering: 314.
Statens til Sygekasser: 213.
Tjenesteforseelser: 98 ff.
Tjenestemænds Ulykkesforsikring: 218 ff.
Traumatisk Neurose: 14.
Trediemandsforsikring: 30, 66 ff.
Tuberkuløse: 103, 153, 180 f, 190 ff, 203.
Tvangsarv efter Forsikringstager: 71 f.
Tvangsforanstaltninger: 153 ff.

Uagtsomhed: 8, 13, 21 ff, 35, 44, 58 ff, 104, 224, 266, 269.
Ubemidlethed: 168, 178 f, 275.
Udarvinger: 72.
Udbetaling af Forsikring: 60.
Udbytte: 256.
Uddannelse, Betydning for Arbejdsanvisning: 290, *Erstatning:* 11, *Forflyttelse:* 107, *Invaliderente:* 123, 149.
Udlandsophold: 9, 14 f, 25, 40, 56, 105, 114, 125, 165, 198, 225, 247, 262 f, 281, 307, 316 f.
Bidrag til Arbejdsløshedskasse under: 312.
Udligning af Overarbejde: 287, 300.
Udligningsfond, fælleskommunal: 310.
Udlæg i Forsikringspolice: 78 f.
Udmeldelse af Forsikring: 174 f, 258.
Udpantning: 254 f, 260 f, 317.
Udtrædelsesgodtgørelse: 82 f, 88 ff.
Ufravigelighed, U. L.s: 272.
Ugepenge: 140.
Ugrundet Arbejdsopgivelse: 287.
Ulykkesforsikring: 7 ff, 217 ff.
Ulykkesforsikring, social: 217 ff.
Anerkendelse af Selskaber: 255 f, 261 f.
de forsikrede: 217 ff.
Forsikringsbegivenhed: 223 ff.
Fradrag: 241 ff.
Indtægtsgrænse: 223, 247.
til militære: 243 ff.
Pligt til Fors.: 251 ff.
Umiddelbart ifølge Loven forsikrede: 223.
Udgifter ved: 247 ff.
Ydelser: 230 ff, 240 ff.
Ulykkesforsikringsforbund, lovstiftede: 268.
Ulykkestilfælde: 12 f.
Umyndiggørelse af Rentenyder: 140 f.
Umyndighed: 64, 70, 74, 98 f, 140 f, 237, 240.
Underholdsbidrag: 306.
Understøttelser til Tjenestemænd o. l.: 88 f.
Undervandsfart: 14.
Undladelser: 21, 44.
Ungdomslejr: 128, 173, 214, 278, 280 f, 289, 300, 303, 312.
Uroligheder: 8, 13.
Utilregnelig Legemsbeskadigelse: 22.

Vaccination: 188.
Vanføre: 141, 153 ff, 193, 203, 204, 218.
Vanærende Handlinger: 105, 114.
Varetægtsarrest: 182, 286, 303.
Vedtegning: 165, 167 ff, 176 f, 215.
Vedtægter:
Arbejdsløshedskassers: 285, 297, 300 ff, 305 ff.
Forsikringsforbunds: 262.
Pensionskassers: 80 ff.
Sygekassers: 166 ff, 180 ff.
Ventepenge: 86, 107 ff.
Ventetid: 164, 167 ff, 301 ff.
Vinterlærere: 88, 96.
Voldgift: 24, 61, 85, 186, 207, 268, 293.
Voldgiftsret, Den faste: 293.
Vurderingsmænd: 222.
Værdighedsbetingelser: 143.
Værksleje: 248 f.
Værnepligt, Aftjening af:
Arbejdsløshedsforsikring under: 129, 277, 285 f, 300, 303, 311 f.
Invalide- og Sygeforsikring under: 128 f, 181, 184.
Dagpenge under: 181, 231.

Henstand under: 38.
Pensionsforhold under: 90, 101 f.
Ulykkesforsikring under: 218, 220, 231.

Zillmering: 48, 53.

Ægtefælle, Definition ved Forsikring: 69.
Ægtepagt ved Forsikring: 65, 71.

Ødselhed: 124.

ANVENDTE FORKORTELSER

F. A. L. bet. L. Nr. 129 af 15. April 1930 om Forsikringsaftaler.

F. L. bet. L. Nr. 182 af 20. Maj 1933 om Folkeforsikring, Lovbekg. Nr. 399 af 25. Juli 1940.

G. L. bet. L. Nr. 146 af 13. April 1938 om Gældsbreve.

L. L. bet. L. Nr. 65 af 1. April 1914 om Livsforsikringsvirksomhed, Lovbekg. Nr. 299 af 30. Juni 1922 med Ændringer ifølge L. Nr. 127 af 15. April 1930, L. Nr. 161 af 13. April 1938 og L. Nr. 88 af 15. Marts 1939.

P. L. bet. L. Nr. 183 af 11. Maj 1935 om Tilsyn med Pensionskasser med Ændringer ifølge L. Nr. 162 af 13. April 1938 og L. Nr. 88 af 15. Marts 1939.

St. L. bet. L. Nr. 299 af 26. November 1931 om Statsanstalten for Livsforsikring, Lovbekg. Nr. 335 af 24. Juni 1940.

Tj. L. bet. L. Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd med Ændringer ifølge L. Nr. 193 af 20. Maj 1933, L. Nr. 85 af 27. Marts 1934, L. Nr. 81 af 23. Marts 1937, L. Nr. 127 af 7. Maj 1937, L. Nr. 165 af 18. Maj 1937 og L. Nr. 109 af 31. Marts 1938.

U. L. bet. L. Nr. 183 af 20. Maj 1933 om Ulykkesforsikring med Ændringer ifølge L. Nr. 171 af 13. April 1938 og L. Nr. 32 af 8. Februar 1939.

Sagregister udarbejdet af cand. jur. Doron Neuhaus.